

JAARVERSLAG 2022

Bundeling van de
jaarverslagen van het
Expertisecentrum Dementie
Vlaanderen vzw en de
regionale Expertisecentra
Dementie, erkend als
partnerorganisaties van
de Vlaamse overheid

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

JAARVERSLAG 2022

Bundeling van de
jaarverslagen van het
Expertisecentrum Dementie
Vlaanderen vzw en de
regionale Expertisecentra
Dementie, erkend als
partnerorganisaties van
de Vlaamse overheid

INHOUD

Voorwoord — 7

Organisatie Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw — 8

1 | Missie en visie — 8

2 | Gerealiseerde activiteiten — 10

- ① Personen met dementie en hun omgeving — 10
- ② Zorgsector — 13
- ③ (Inter)nationale deskundigen — 15
- ④ Beleidsmakers — 16
- ⑤ Partners — 17
- ⑥ Publiek — 20
- ⑦ Eigen medewerkers — 22
- ⑧ Regionale Expertisecentra Dementie — 23

Regionale Expertisecentra Dementie — 23

- brOes — 27
- Contact — 35
- Foton — 47
- Meander — 61
- Memo — 77
- Orion ism PGN — 91
- Paradox — 117
- Sophia — 129
- Tandem — 141

v.u.: Wino Baeckelandt, voorzitter

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, Pastoor van de Wouwertstraat 2, 2600 Berchem

Correcties: Olivier Constant, Peggy Van Nerum, Jurn Verschraegen

Foto's: met dank aan de regionale Expertisecentra Dementie

Foto voorpagina: © Leo De Bock

Vormgeving: EPO drukkerij & vormgeving, t +32 3 239 61 29, www.epo.be/drukkerij

VOORWOORD

BESTE LEZER

Dementiezorg was het afgelopen jaar opnieuw een stevige topic op diverse niveaus. De start van het Vlaamse Dementieplan en de uitwerking ervan in samenwerking met de diverse doelgroepen, maakte dat diverse werven werden opgestart: het eerste luik van de beeldvormingscampagne 'Vergeet dementie, onthou mens', de referentierol dementie in de thuiszorg, de eerste stappen richting referentiearts dementie en natuurlijk ook de nieuwe lichter referentiepersonen, onze 'ogen en oren' in het werkveld. Samen met twintig organisaties werden trajecten gestart waarbij alle Expertisecentra Dementie betrokken zijn. Samen streven naar goede dementiezorg is geen evidentie in moeilijke tijden waarbij we continu horen spreken over tekorten aan medewerkers, burn-out en ondermaatse zorgkwaliteit. De positieve acties die we op veel plaatsen zien, raken spijtig genoeg ondergesneeuwd en halen de kranten amper. Toch zijn we ervan overtuigd dat het goede doen ons vooruit kan helpen. Benoemen wat goed gaat, versterken en verbinden. Net dat verbindende zit ook in de waarden van de Expertisecentra Dementie. Samen met een vernieuwde missie en visie, geïnspireerd door mensen met dementie, hun mantelzorgers en het werkveld, richtten we ons op wat ertoe doet bij dementie. De Europese verankering en projectwerking is een voorbeeld van hoe we onze goede praktijken uit Vlaanderen helpen verspreiden én hoe wij van andere landen leren. Leren om te groeien, net zoals onze populaire opleiding tot referentiepersoon dementie waar we afgelopen jaar schakelden naar een hybride leeromgeving die nog meer aansluit bij de dagelijkse zorgpraktijk.

Alle Expertisecentra Dementie opereerden afgelopen jaar in een fijnmazig netwerk, mooi afgestemd met elkaar, ieder met zijn specialisme, maar vooral dichtbij de mensen en het werkveld. Hopelijk kan je als lezer die verweving ook merken in dit jaarverslag.

Hierbij ook een woord van dank voor wie ons bij onze opdracht steunde: de Vlaamse overheid, Cera en de vele donateurs die onze werking een warm hart toedragen.

We wensen u alvast veel leesgenot!

Wino Baeckelandt (voorzitter) en **Jurn Verschraegen** (directeur)
(op de foto van links naar rechts)

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw

Pastoor van de Wouwerstraat 2 | B-2600 Berchem | t +32 (0)3 609 56 14 | info@dementie.be

www.dementie.be | www.omgaanmetdementie.be | www.onthoumens.be

www.jongdementie.info | www.dementie.vlaanderen

1 | Missie en visie

Vooraf: einde 2022 werd de visie en missie van alle Expertisecentra Dementie vernieuwd na een heel dynamisch proces met input van onderuit en van de verschillende actoren die met de expertisecentra te maken hebben: mantelzorgers, professionals, interne stakeholders enz. Op 10 december werd in de Steenbakkerij in Boom de vernieuwing bezegeld in aanwezigheid van alle medewerkers én het bestuur.

Gezien het actieplan nog werd geënt op de vorige missie en visie, houden we dit kader nog voor ogen bij de opmaak van dit jaarverslag.

Vernieuwde missie

We streven naar een SAMENleving die met dementie kan omgaan zodat elke MENS die met dementie te maken heeft, zich gewaardeerd en ondersteund voelt.

Vernieuwde visie

Als partner van de Vlaamse overheid verbeteren we de kwaliteit van leven, wonen en zorg van personen met dementie. We vergroten het bewustzijn rond dementie in de samenleving en creëren een realistische beeldvorming. We verbinden en versterken personen actief in de zorgsector. We ontwikkelen en delen onze expertise via vorming, intervisie, coaching en advies. We beïnvloeden het beleid in functie van goede dementiezorg.

We houden voortdurend een vinger aan de pols en zijn innovatief. We realiseren onze missie in samenwerking en co-creatie met partners.

Waarden

Verbindend: we brengen mensen en organisaties samen. We werken samen en stemmen af. We zijn communicatief, sociaalvaardig en transparant.

Versterkend: we bouwen expertise op en delen die intern en extern, via coaching, vorming en advies.

Professioneel: we zijn experts in ons vakgebied en doen de juiste dingen op de juiste manier.

Verantwoordelijk: we zetten dementie in de samenleving op de agenda. We leggen rekenschap af tegenover al onze doelgroepen. Elk teamlid is aansprakelijk en eindverantwoordelijk voor het succes van heel het team.

Impactgericht: We tonen leiderschap. We zijn ondernemend en oplossingsgericht. We maken keuzes. Bij alles wat we doen, staan we eerst stil bij wat we willen bereiken. We creëren draagvlak en (meer) toegevoegde waarde. We innoveren om vernieuwend en wendbaar te blijven.

Erkenning als partnerorganisatie door de Vlaamse overheid

Sedert 2014 zijn de regionale Expertisecentra Dementie en het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen gevat door het Vlaams Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de regels voor de erkenning en de subsidiëring van partnerorganisaties ter uitvoering van artikel 68, §1 van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009.

Bestuursorgaan en Algemene Vergadering

De leden van het Bestuursorgaan van de vzw zijn tevens eindverantwoordelijke binnen de organisatie die het regionaal Expertisecentrum Dementie vertegenwoordigt. Deze leden zijn: • Tanja Everaert (ECD Meander) • Wino Baeckelandt (ECD Sophia) • Matthias Lampaert (ECD Foton) • Wouter Sonnevile (ECD Paradox) • Griet Robberechts (ECD Memo) • Veerle Vanlook (ECD Contact) • Ellen Moermans (ECD Orion) • Wies Cleenders, einde van het jaar vervangen door Daniël Leeten (ECD Tandem vzw) • Sam Van de Putte (ECD brOes)

De heer Sam Van de Putte werd op 10 december vervangen door mevrouw Eline Vyvey.

De Algemene Vergadering bestaat uit dezelfde leden als het bestuursorgaan. Het voorzitterschap van het bestuursorgaan is in handen van de heer Wino Baeckelandt. Hij is algemeen directeur van de Zorggroep Heilig-Hart in Kortrijk en eindverantwoordelijke van het regionaal Expertisecentrum Dementie Sophia in Kortrijk (zorgregio Kortrijk). Alle bestuurders zijn benoemd voor onbepaalde duur. Het Bestuursorgaan kwam samen op 11 maart, 17 mei, 26 september en 10 december. De Algemene Vergadering

vond plaats op 17 mei en er was ook nog een buitengewone AV op 10 december.

De voorzitter van de vzw staat in permanent contact met de directeur. Onderstaande formele overlegmomenten staan in functie van afstemming en voorbereiding van het bestuursorgaan door het dagelijks bestuur van de vzw.

- a) Bureau Antwerpen / Kortrijk
- b) Diverse bijeenkomsten en continue opvolging in de loop van het jaar met strategisch overleg.
- c) Kabinet en administratie Vlaamse Gemeenschap
- d) Diverse vergaderingen in de loop van het jaar in functie van onder meer volgende thema's:
 - Dementieplan
 - Dossier tevredenheid van bewoners met dementie in woonzorgcentra
 - Dossier referentierol in de thuiszorg en referentiearts
 - Projectopvolging Samen mens
 - Studiedag jongdementie
 - Preventiecampagne
 - Diverse aangelegenheden op beleidsmatig vlak
 - Wekelijks briefing rond de COVID-19 situatie in de zorg via een projectgroep

Locatie en medewerkers

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen verhuisde eind juni naar de nieuwe locatie in de Pastoor Van de Wouwerstraat 2, 2600 Berchem na de eerdere berichtgeving van de verhuurende vzw dat de ter beschikking gestelde gebouwen ten laatste dienden verlaten te worden op 31 augustus.

Het nieuwe gebouw werd ook toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking.

Volgende medewerkers zijn er actief:

- Dhr. Jurn Verschraegen, directeur (100%)
- Prof. Jan Steyaert, PhD, wetenschappelijk medewerker (90%)
- Mevr. Peggy Van Nerum, administratief medewerker (73,6%)
- Dhr. Olivier Constant, communicatiemedewerker (100%)
- Mevr. Herlinde Dely, stafmedewerker zorg en kwaliteit (100%)
- Mevr. Leentje De Wachter, projectmedewerker CAS-CADE en MONUMENT, 2Seas project en VTO-medewerker (50+50%).
- Mevr. Inge Vanfraechem, coördinator en facilitator Vlaams dementieplan (63%)

- Dhr. Patrick Verhaest, projectmedewerker in freelance statuut, op afroep
- Mevr. Hadewych Schepens, projectmedewerker in freelance statuut, op afroep. Ook Boelina Sikma en Carine Ostyn zijn freelance projectmedewerkers voor opleidingen rond mensen met een beperking en dementie.

Jurn Verschraegen is bij K.B. als expert benoemd bij de Hoge Gezondheidsraad. Hij maakt ook deel uit van de BeDeCo-groep (Belgian Dementia Council). Verder is hij namens het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen adviseerend lid van het bestuursorgaan en Algemene Vergadering van de coöperatie Zorgcirkels jongdementie in Leuven. Hij is ook lid van het bestuursorgaan van Het Ventiel, buddywerking voor mensen met jongdementie. Verder is hij betrokken bij het (onderzoeks)Fonds Alzheimer van UGent en Mission Lucidity van KU Leuven.

Vrijwilliger

Mevr. Pascale Jantcheff, communicatie-expert – in laatste jaar free lance opdrachten

Gelet op de nieuwe locatie wordt gezocht naar bijkomende vrijwilligers, o.m. voor administratieve aangelegenheden en campagnewerk.

Verder werkten we samen met o.m. de Thomas More Hogeschool waarvan een groep stagiairs onder begeleiding werk maakte van een draaiboek rond het zomerkamp.

Samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw

Vanuit het EDV (Expertisecentrum Dementie Vlaanderen) werken we op Vlaams niveau samen rond diverse activiteiten van de patiëntenorganisatie Alzheimer Liga Vlaanderen (ALV). De preventiecampagne Twee voor de prijs van één is een mooi voorbeeld. De afwerking van het pakket Dementie en nu rond cultuursensitieve zorg (psycho-educatie) werd samen opgepakt en het EDV organiseerde samen met de ALV het zomerkamp voor kinderen van mensen met jongdementie in Houthulst. De Liga deed een bijdrage in het programma 'opleiding tot referentiepersoon dementie' (deel sociale kaart). Er waren meerdere keren formele overlegmomenten tussen beide directeurs. Deze worden genotuleerd en de afspraken ervan worden correct opgevolgd. Ook de Vlaamse werkgroep van mensen met dementie is een initiatief waar beide organisaties bij betrokken zijn.

Er waren contacten met Alzheimer Belgique rond het vormingsbeleid van beide organisaties (4 maart), samen met brOes.

2 | Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Met kennis van zaken een antwoord bieden op vragen van personen met dementie en hun omgeving of zorgen dat ze op de juiste plek terecht komen. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Wij bieden met kennis van zaken antwoorden op vragen van personen met dementie en hun omgeving of zorgen dat ze op de juiste plek terecht komen. We faciliteren en bieden personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden tot uitwisseling van informatie en ervaringen.

Psycho-educatie blijft een belangrijke ondersteuningsvorm voor mantelzorgers van mensen met dementie. Het helpt hen in de moeilijke tijd kort voor en vooral na de diagnosestelling. Het is een doel om mensen zo kwaliteitsvol in hun eigen omgeving te laten wonen. Daarom bieden we dit pakket blijvend aan. Bovendien werd het als zeer ondersteunend ervaren door wie door dementie getroffen wordt.

Het pakket werd helemaal afgewerkt en is volledig klaar in cultuursensitieve vorm. Hiervoor werd samengewerkt met Alzheimer Liga Vlaanderen en de regionale Expertisecentra Dementie Orion ism PGN en brOes.

Hoewel ons streefdoel 10 DEN-coaches was en één train the trainer activiteit, organiseerden we er twee en werden er maar liefst 30 mensen opgeleid. Voor de opgeleide coaches werden er 2 intervisies voorzien waaronder eentje rond groepsdynamica. De intervisie wordt ook in samenwerking met ALV georganiseerd. Het testen van de Flex-app, voorzien in het actieplan, beperkte zich tot regelmatig overleg met de mensen van Into D'mentia. We werkten niettemin mee aan de vragenlijsten en de scenario's van de app.

We krijgen via het contactformulier op de website ongeveer drie vragen per week in relatie tot – hoofdzakelijk – persoonlijke problematieken. Vaak zijn het mensen die er reeds een heel traject hebben opzitten en niet geholpen konden worden door professionele zorgverleners. Deze vragen worden afhankelijk van de aard van de vraag bij het EDV dan wel regionaal toegeleid en beantwoord. In het verleden werd reeds nauw samengewerkt met de

VUB en UGent in functie van zorg aan het levenseinde. Afgelopen jaar zette men zich in, in afstemming met EDV, om een bredere vertaling te maken van bekomen wetenschappelijke inzichten naar de zorgpraktijk. Toch is het belangrijk ook de communicatie rond bijvoorbeeld vroegtijdige zorgplanning (VZP) niet over te laten aan verouderde documenten en in het kader van de zorgdiagnostiek dit mogelijk te maken. In het consortium werd o.m. gewerkt aan een nieuwe website over VZP naar het brede publiek. We zetten hier samen met andere partners stappen in, checkten de inhoud en deden suggesties tijdens diverse online meetings. Met LEIF was er twee keer een contact rond de beoordeling van de e-learning rond vroegtijdige zorgplanning en met Palliatieve Zorg Vlaanderen werd een studiedag voorbereid voor 2023 en werden we in kennis gesteld van de palliatieve scan.

De website <http://vroegtijdigezorgplanningbijdementie.be> werd door de groep Zorg aan het Levenseinde (VUB, UGent) met behulp van o.m. het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, beoordeeld. Het doel is om de site mooi te laten landen na een wetenschappelijk parcours door mevr. Charlès Dupont.

Verder was er op 25 maart de start van het traject om – met hulp van ESF – de opleiding tot referentiepersoon dementie 'blended' te maken. Dit traject werd succesvol afgerond en liep in samenwerking met alle centra.

Primaire preventie van dementie

Het is algemeen geweten dat voorkomen beter is dan genezen. De gezondheidswinst die behaald is door, bijvoorbeeld, roken te ontraden en longkankers te vermijden, is gigantisch. Het is dan ook logisch dat we als Vlaamse overheid inzetten op preventieve gezondheidszorg. De correlatie tussen roken en longkanker is al zo'n halve eeuw bekend. Ook andere verbanden tussen leefstijl en gezondheid kregen bekendheid. Dat er bij dementie een verband is met leefstijl, is een relatief nieuw inzicht. Tot

zo'n tien jaar geleden, werd uitgegaan van leeftijd als niet-beïnvloedbare risicofactoren, en verder brute pech. Hoe dan ook is gezonde leefstijl op jonge leeftijd belangrijk. Via epidemiologisch onderzoek is ondertussen tevens het inzicht ontstaan dat gezonde leefstijl op middelbare leeftijd (40 tot 75 jaar) het risico op dementie op hoge leeftijd verlaagt. Het gaat dan om leefstijlfactoren die ook goed zijn voor cardiovasculaire gezondheid (beweging, voeding, gewicht, ...) aangevuld met beschermende factoren zoals het cognitief en sociaal actief (preventie van eenzaamheid en depressie) blijven. In 2017 schreef *The Lancet* commissie inzake dementie dat tot wel 30% van toekomstige dementie vermeden kon worden. In 2020 publiceerde ze een update en verhoogde het percentage vermijdbare dementie tot 40%.

Preventie begint vrijwel altijd met wetenschappelijke kennis en bewustwording bij de bevolking. Daarop volgt aangepaste leefstijl. In 2018 en 2019 werd een eerste campagne georganiseerd om bewustwording over leefstijl en dementie te verhogen, de SaniMemorix-campagne. De Expertisecentra Dementie organiseerden naar aanleiding van de Week van de Zorg (mei 2022) een nieuwe campagne om Vlaanderen bewust te maken van de link tussen hersengezonde leefstijl en het risico op demen-

tie: 2 voor de prijs van 1: wat goed is voor het hart, is goed voor je hersenen (www.2voordeprijsvan1.be). Zo hadden we meteen een slogan die beklijft. Het campagnemateriaal werd zo ontworpen dat het eenvoudig bij te drukken is (anders dan bij SaniMemorix) en langdurig ingezet kan worden.

We zorgden er voor dat deze campagne geen culpabiliserende boodschap brengt. Extra aandacht wordt besteed aan groepen die een hoger risico hebben op dementie. Voor deze campagne wordt samenwerking gezocht met partnerorganisatie Gezond Leven, patiëntenorganisatie Alzheimer Liga Vlaanderen, het Vlaams ApothekersNetwerk, de LOGO's en de Week van de zorg. Hier rond werd in samenspraak met de Vlaamse overheid nauwkeurig gecommuniceerd en werd communicatie-advies ingewonnen.

In 2021 werd voor de eerste keer en op succesvolle wijze een zomerkamp voor gezonde partners en hun kinderen georganiseerd, samen met de ALV. Daarvan waren diverse krantenartikelen en een compilatiefilmpje getuige. Gelet op de positieve impact ervan, hebben we dit aanbod herhaald, maar deze keer in 2022, hebben we Alzheimer Liga Vlaanderen gevraagd om hierin het voortouw te nemen omdat we deze activiteit, in samenspraak, eerder zien bij

de patiëntenorganisatie. Deze activiteit paste ook in het kader van het Europese MONUMENT-project dat inzet op ontlasting van de mantelzorger en het bereiken van een doelgroep die werkt richting Odensehuis.

Taxi Joris, een één-programma met Joris Hessels, besteedde aandacht aan de [eerste editie van het zomerkamp](#). Verder werd door studenten van de Thomas More

Hogeschool een leidraad ontwikkeld om volgende zomerkampen mogelijk te maken.

Het [Memo by Monument](#) platform werd eveneens gerealiseerd. Hierbij werd een platform aangeboden én tegelijk over gewaakt dat er geen 20 ingangspoorten naar verschillende platforms gerealiseerd worden. Dit platform is wellicht nog niet voldoende voor interactie omwille van de projectstatus en het eigenaarschap bij imec. Niettemin is het een eerste belangrijke stap inzake ontsluiting van informatie.

Het EDV werkte ook opnieuw samen met Cera. Het Cera-project 'De Bezorgers' ging van start met een waarderingscampagne voor mantelzorgers op de Dag van de mantelzorg op 23 juni en werd aangevuld met bijkomende sensibiliserende activiteiten waaronder kaartjes. Ook Knack publiceerde een reeks over mantelzorg waaronder de dementiethematiek.

Op 21 september startten we met een podcastreeks '[Mistlicht](#)' van vijf afleveringen: een samenwerking van Cera, VRT, EDV en ALV. Einde van het jaar waren er al meer dan 30.000 luisteraars van de bekljvende reeks en kwam ze aan bod in diverse media. Gezien het tijdloze karakter ervan vermoeden wij dat dit nog een lange tijd beschikbaar kan blijven. Bij NRC staat Mistlicht bij één van de 22 beste podcasts van 2022. Ze plaatsten alle afleveringen ook [online](#).

Met Cera werden ook vijf nieuwe webinars opgenomen. We konden per aflevering rekenen op gemiddeld 1000 kijkers. Telkens werd op www.dementie.be een link gelegd naar de aflevering met achtergrondinformatie. Alle webinars zijn te [bekijken](#).

HOE BELUISTER IK DE PODCAST "MISTLICHT"?

WAT IS EEN PODCAST?

Een podcast is een radiodocumentaire die je kan beluisteren op je computer, smartphone of tablet, op een moment dat voor jou het beste past. In deze fiche leggen we je uit hoe je de podcast 'Mistlicht' kan beluisteren.

WAAROVER GAAT MISTLICHT?

Mistlicht is een podcast over dementie, gemaakt door Radio 1, in samenwerking met Cera, Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en Alzheimer Liga Vlaanderen. Er zijn vijf afleveringen. Gastheer is radiomaker Sven Speybroeck, wiens moeder zelf ook dementie heeft.

HOE BELUISTER IK DE PODCAST?

Er zijn verschillende manieren om de podcast te beluisteren.

- Surf rechtstreeks naar de podcast via <https://www.vrt.be/vrtnu/podcasts/radio1/m/mistlicht/>
- Luister via een app:
 - Spotify
 - Google Podcast
 - Apple Podcast
 - Podcast Addict

– Spotify
Download of open de gratis app Spotify. Maak een gratis profiel aan, indien je dat nog niet hebt. Ga naar 'Zoeken' in de linkerbalk, naast het symbool van het vergrootglas. Typ 'Mistlicht' in. De podcast met de vijf afleveringen verschijnt. Start de aflevering die je wenst te beluisteren.

– Andere apps waarmee je podcasts kan beluisteren: Google Podcast, Apple Podcast en Podcast Addict. Apple-gebruikers kunnen een van deze apps downloaden via de App Store. Android-gebruikers kunnen dit downloaden via Google Play.

 Belangrijk: het beluisteren van een podcast is gratis.

 Wil je een aflevering offline beluisteren? Dan kan je die op Spotify downloaden op je telefoon of computer.

>>

#jedoetdatéchtgoed

Stuur jij ook een kaartje naar een mantelzorger?

www.cera.coop

www.dementie.be

www.alzheimerligavlaanderen.be

samen investeren
in welvaart
en welzijn

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

De Vlaamse werkgroep van mensen met dementie werd gestart in samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen (ALV) en heeft als doel een informele stem te zijn in Vlaanderen voor wie met dementie geconfronteerd is. We blijven inspraak garanderen voor de doelgroep van mensen met dementie zelf. De rol van de werkgroep werd erkend en leden ervan kunnen door het EDV worden aangesproken in functie van het toetsen van inhoud aan de realiteit van elke dag. Gedurende 2022 vergaderde de werkgroep op geregelde tijdstippen. Hierover werd gepost op de webpagina <https://www.onthoumens.be/onze-stem>, waar sinds de opstart eind 2018 de updates van de werkgroep verschijnen. Twee leden van de werkgroep zetelen in het Monitoringcomité aangaande het Vlaamse Dementieplan.

De laagdrempelige uitgave ten behoeve van personen met dementie en hun mantelzorgers bereikt momenteel meer dan 40 gemeenten en zorgorganisaties. Met twee mailings met de hulp en ondersteuning van uitgeverij Politeia werd 'Dementie, je staat er niet alleen voor' verder gepromoot en

verspreid in afstemming met de regionale Expertisecentra Dementie. Er wordt ingezet op verdere bekendmaking samen met uitgeverij Politeia. Er waren 9 nieuwe gemeenten of organisaties die instapten (streefdoel was 10), maar er was wel een bijbestelling van 3 organisaties/gemeenten. In totaal werden zo 15.000 exemplaren gedrukt en verspreid.

Bijzondere doelgroepen hierbij zijn de ergotherapeuten die werken bij de DMW van de ziekenfondsen, de apothekers en ergotherapeuten (in opleiding). Hiertoe wordt samengewerkt met een medewerker van RECD (regionaal Expertisecentrum Dementie) Sophia die hiertoe expertise ontwikkelt, en de werkgroep ergotherapie van alle ECDs en het intermutualistisch overleg. We hielden de in november 2019 gelanceerde website actueel (www.hulpmiddelen-bijdementie.be) en promoten het bestaan/gebruik van de website. In 2022 bereikte die ongeveer 7.500 bezoekers.

Verder werkte het EDV mee met Similes rond een studievoormiddag op 4 maart inzake familiale bewindvoering.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

De ondersteuning van de zorgsector is een van de belangrijkste aspecten in het werk van het EDV. Concreet focussten we ons vooral op de verankering van het referentiekader dementie bij zorgorganisaties. De nadruk ligt hierbij op de thuiszorg en residentiële zorg.

Het integraal referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg werd verder in de praktijk gebracht. De zorgsector werd verder geïnformeerd via verschillende kanalen, zoals sociale media, koepelorganisaties, nieuws-

brieven van partnerorganisaties en de Vlaamse overheid. Met steun van de Vlaamse overheid begeleidden het EDV en de regionale Expertisecentra de twintig gekozen verandertrajecten persoonsgerichte zorg ('Samen MENS'). De facilitatoren van de Expertisecentra Dementie bleven elkaar tweemaandelijks ontmoeten in een intervisiegroep om ervaringen uit te wisselen en hun expertise te onderhouden. In 2022 vonden verschillende regionale lerende gemeenschappen plaats voor de 20 verandertrajecten 'Samen MENS'. Het EDV voorzag vormingen en sprak

op studiedagen over verschillende thema's uit het referentiekader dementie. Zo werd twee maal de meerdaagse vorming 'aan de slag met het referentiekader dementie in jouw organisatie' georganiseerd, met terugkommomenten na een half jaar. Ook vond twee maal een gratis webinar over het referentiekader dementie plaats voor de brede zorgsector. Het EDV startte de samenwerking met de koepelorganisatie van het katholiek onderwijs en gaf tweemaal vorming aan leerkrachten. De facilitatoren van de Expertisecentra Dementie hebben elkaar tweemaal ontmoet om kennis en ervaringen uit te wisselen en aan intervisie te doen. Dit gebeurde onder leiding van het EDV. In oktober 2022 leidde het EDV vier nieuwe facilitatoren op. Omwille van corona kon het geplande tweedaags werkveldbezoek niet plaatsvinden. Dit werd verplaatst naar 15 en 16 mei 2023 en werd reeds in 2022 voorbereid.

In september 2022 was EDV trekker bij het opstarten van het netwerk Wonen en Leven, een netwerkgroep waartoe verschillende modellen en methodieken behoren die een persoonsgerichte visie in Wonen en Leven in de ouderenzorg bevorderen.

Het educatief pakket bij het referentiekader dementie voor studenten uit een HBO5-, bachelor- en masteropleiding in de zorg werd up-to-date gehouden en verder verspreid bij het doelpubliek. Er was een verkennend gesprek met de Zorgambassadeur Candice De Windt (juli 2022) waarin de pakketten aan bod kwamen. Op vraag van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen en Vivo werden twee vormen gegeven aan docenten uit zorgopleidingen op 7 juni in Staden.

Voor Kanaal Z werd op 28 maart een opname [gerealiseerd](#), in samenwerking met het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, die ook op televisie werd uitgezonden.

▲ Video op de website van de VDAB

We realiseerden een open opleidingsaanbod voor de zorgsector en verspreiden dit zeer breed middels een vormingsposter met kalenderoverzicht. Dit aanbod omvat zowel online als offline vorming. Het digitaal leerplatform Assessment Q (Televic Education) vormt de digitale leeromgeving waarin professionals e-leermodules volgen. Het online en offline vormingsaanbod wordt ontsloten met de website www.vorming.dementie.be.

Vier van de zes fundamenteën uit het referentiekader dementie zijn vertaald naar een e-learning en maken nu deel uit van het vormingsaanbod. De vier fundamenteën zijn: autonomie in geborgenheid, genuanceerde beeldvorming over dementie, mantelzorg en dementie, normalisatieprincipe.

De opleiding tot referentiepersoon dementie 2022 startte in januari en werd op vijf locaties aangeboden (Torhout, Gent, Mechelen, Hasselt, Dilbeek/Brussel). 130 personen volgden de opleiding. Op 29 april 2022 vond voor alle cursisten de tiende opleidingsdag plaats in het H. Consciencegebouw van de Vlaamse Overheid in Brussel. Deze dag stond in het teken van verdiepen van dementie-specifieke thema's, inspirerende praktijken uitwisselen en netwerken.

De opleiding tot referentiepersoon dementie zal tegen eind 2022 geactualiseerd en blended zijn. Het referentiekader dementie wordt daarbij maximaal geïntegreerd in de opleiding. Dit wordt gerealiseerd door een partnerschap tussen het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de negen regionale Expertisecentra Dementie in Vlaanderen en Brussel, mede dankzij het goedgekeurde ESF-project 'Referentiepersoon dementie – next level' met middelen van de Europese Recovery and Resilience Facility. Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen nam in het kader van dit project deel aan het Lerend Netwerk gefaciliteerd door Obelisk met een kick-off moment op 25 maart 2022. [Dit project werd als case in een video getoond op de website van Infopunt e-Leren van de VDAB.](#)

In samenwerking met de leden van de VTO-werkgroep en vertegenwoordigers van het werkveld werd de Kennismonitor Dementie Intramuraal (van Ideon) reeds in 1 voorziening uitgetest. De Kennismonitor is een online vragenlijst. Deze beantwoordt de vraag of zorgprofessionals over de juiste kennis beschikken om tot de meest optimale zorg voor mensen met dementie te komen. Zorgprofessionals vullen de vragenlijst twee keer in: voor en na een opleiding of training. De professionals zelf, hun direct leidinggevenden en opleidingsverantwoordelijken kunnen met deze informatie gericht en effectiever opleiden. We zetten de Kennismonitor Dementie verder open voor de brede zorgsector.

Zowel de Kennismonitor Dementie Intramuraal als de Kennismonitor Dementie Extramuraal zullen blijvend aangeboden worden aan voorzieningen en thuiszorgorganisaties.

Publicatie van update-katern voor het handboek dementie voor referentiepersonen dementie en alle betrokkenen. Een redactieraad met leden van EDV en enkele RECD's (RECD Orion ism PGN en RECD Meander) omkadert het geheel. In 2022 werden twee updates gepubliceerd. Tege-

lijk namen we eind 2022 de beslissing om met dit losbladig handboek te stoppen omdat het een verouderd format is en weinig abonnementen had.

We bleven ook inzetten op begeleiding, advisering en evaluatie van bachelor- en masterproeven rond relevante thema's die aansluiten bij de actuele projecten van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en het nieuwe dementieplan.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag de hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Documentatiecentrum

We bouwden het documentatiecentrum verder uit via aankoop publicaties, verdere opbouw van de catalogus en opvolging van (internationale) tijdschriften. We coördineren dit met de regionale ECDs die ook een documentatiecen-

trum hebben (RECD Foton en RECD brOes), om te grote overlap te vermijden. Eind 2022 besliste RECD Paradox om hun documentatiecentrum stop te zetten en boeken over te dragen aan de andere documentatiecentra.

Aantal titels in Vlaams documentatiecentrum dementie (niet aantal exemplaren!)					
	eind 2018	eind 2019	eind 2020	eind 2021	eind 2022
boeken	2012	2140	2167	2190	2048
deeltitel	505	515	510	499	482
tijdschriften	41	41	32	32	28
artikelen	10427	11607	11492	12415	12708
afdruk artikelen	810	827	594	598	196
DVD's	235	238	235	238	207
brochures	696	724	639	642	437
eindwerken	104	107	99	98	65
elektronische documenten	95	99			
handboeken					
totaal	12952	14925	16298	15768	16171

groei aantal titels in BIDOC	1973	1373	-530	944	-541
groei aantal titels in BIDOC	15,2	9,2	-3,3	6,0	-3,2

Kennisuitwisseling

We droegen opnieuw actief bij aan kennisuitwisseling en netwerking op Europees niveau door opvolging van en communicatie over relevante conferenties en bijdragen aan relevante communicatiekanalen en netwerkplatformen, zoals Alzheimer Europe, DCUM, North Sea Dementia Group en Interdem.

We onderhielden verdere contacten met de internationale Interdem-onderzoeksgroep (<https://interdem.org/>) en verbinden hun publicaties waar relevant met ons werk. We nemen deel aan hun jaarlijkse conferentie (dag voorafgaand aan Alzheimer Europe congres), de werkgroep website en coördineren de taskforce over primaire preventie. In oktober 2022 droegen we het voorzitterschap van deze taskforce over aan collega Sebastian Köhler van Alzheimer Centrum Limburg (Universiteit Maastricht), maar we blijven er actief bij betrokken.

We onderhielden contacten met Vlaamse onderzoekers inzake dementie en/of ouderenzorg, onder meer via deelname aan stuurgroepen van volgende projecten en organisaties: Dieper Graven in het Geheugen, het Huis van Alijn Gent, Vonk-3, Licalab, Stay@Home, Metaforum van KULeuven, DemCom, UCLL. We namen deel aan de redactie van Sociaal.Net.

We werkten verder binnen de contouren van het door de E.U. goedgekeurde 2-Seas projecten CASCADE en MONUMENT. Deze projecten werden ten gevolge van de coronacrisis in tijd verlengd om het uittesten van de modellen mogelijk te maken. Deze acties gebeurde extra-curriculair wegens aparte financiering en taak- en budgetverantwoording. We werkten in 2022 mee aan de eindconferenties van deze projecten.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen zouden nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

De Expertisecentra Dementie zijn er ten dienste van de samenleving, en dus ook van de beleidsmakers. In het verleden werd meegewerkt aan het nieuwe Vlaamse dementieplan in partnerschap met ALV en de Vlaamse Ouderenraad. De werkzaamheden rond het referentiekader dementie (zie ook hoger bij 2) zijn ook belangrijk voor beleidsmakers omdat ze naar de kern van goede zorg verwijzen.

We dienden de deelname van beleidsmakers/-beslissers (Vlaamse overheid) aan de studietweedaagse in Vlaanderen-Nederland uit te stellen. We nodigden hierbij expliciet het kabinet van de minister uit tot deelname en daarenboven het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. De geplande tweedaagse op 3 en 4 februari 2022 moesten we door coronamaatregelen uitstellen en zal plaatsvinden op 15-16 mei 2023. De nodige voorbereidingen werden reeds getroffen. We namen deel aan de governmental group of experts on dementia van Alzheimer Europe en deden telkens de nodige inbreng, waaronder een serieuze inbreng rond primaire preventie. Er werd een in verslaggeving voorzien aan het kabinet.

Als partnerorganisatie van de Vlaamse overheid zijn we eerste aanspreekpunt bij dossiers en beleidsvragen van

externen. Op regelmatige basis (tot 5 keer per maand) was er contact met het kabinet en/of Vlaamse overheid ter voorbereiding of commentariëring van dossiers. Hierbij waren we met het gehele team sterk in beleidsvoorbereidend werk.

We werkten ook mee met het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid inzake de ondersteuning van de voorzieningen met bijzondere erkenning. Niet enkel de studiedag werd mee georganiseerd, ook werd concreet advies gegeven bij woonzorgcentra, zoals op 25 april in Eeklo.

Inge Vanfraechem werd vanaf 15 februari (tot februari 2025) aangesteld voor de procesopvolging- en coördinatie van het Vlaams dementieplan. Zij contacteerde bij haar aanstelling alle leden van het monitoringcomité ter kennisname. Zij werkte een workflow uit, waarin alle activiteiten in het kader van het dementieplan worden genoteerd, als werkinstrument voor het monitoringcomité. Zij nam deel aan de voorbereidende vergaderingen in het kader van de werkgroep referentiearts (actiepunt 3.9 van het dementieplan). Zij ondersteunde de EDV collega's bij de uitwerking en uitvoering van de actiepunten waarbij EDV als trekker naar voren komt, o.a. de preventiecampagne (kick-off en

appels uitdelen, actiepunten 2), de voorbereiding van het eindcongres 'Samen mens' (voorzien op 28 maart 2023, actiepunten 3.1) en van het uitgestelde werkveldbezoek (gepland 15-16 mei 2023, actiepunten 3.2). Zij had regelmatig

overleg met de diverse actoren van het dementieplan om de planning en uitvoering van de verscheidene actiepunten mee op te volgen en te garanderen.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen is een gewaardeerde partner van diverse zorgorganisaties, maar ook van buddywerkingen, onderwijsinstellingen en andere.

Het doel van de acties is om dat partnerschap zowel inhoudelijk dan wel adviserend te voeden. We zien dat partnerschap zowel naar de patiëntenorganisatie als naar zorgactoren en steeds ten behoeve van de doelgroep personen met dementie, hun mantelzorgers en ruime omgeving.

- ① De Alzheimer Liga Vlaanderen is de patiëntenorganisatie in Vlaanderen. In die zin is ze een natuurlijke partner van de Expertisecentra Dementie, daarom ook het belang van verbindend werken.

Er is op regelmatige basis afstemming tussen de directeur van de ALV en de directeur van het EDV met op de agenda gemeenschappelijke actiepunten, bezorgdheden en afstemming. Er is een verslag voorhanden van dit overleg.

- ② De Expertisecentra Dementie boden ook in 2022 langetermijntrajecten aan, vertrekkend vanuit de fundamentele van het referentiekader dementie. Deze langetermijntrajecten omvatten coaching en training van veranderteams in een zorgvoorziening, met oog op het verdiepen en implementeren van persoonsgerichte zorg. De 20 trajecten 'Samen MENS', die in 2021 van start gingen, werden in 2022 verder begeleid door een facilitator van een Expertisecentrum Dementie, die tweemaandelijks deelneemt aan een intervisie met andere facilitatoren.

We streven ernaar een aanbod te realiseren inzake trajectondersteuning vanuit het referentiekader dementie voor de gehele woonzorg. Hiertoe wordt een specifieke leergang aangeboden aan de sector om het concept in de brede zorgsector te implementeren. Deze leergang wordt gerealiseerd met WZC De Bijster (Essen), WZH Ten Kerse-

laere (Heist-op-den-Berg) en Huis Perrekes (Geel). Verder maken we deel uit en doen we inbreng bij de netwerk-groep en andere stakeholders hoe de huidige wijze van zorginspectie nog meer kan accorderen met de persoonsgerichte visie uit het referentiekader dementie.

De leergang telde 12 deelnemers. Er werd eveneens stage voorzien in de deelnemende voorzieningen.

Doelstellingen

- Een krachtig impuls geven aan het ontwikkelen, verwerven en versterken van generieke en specifieke, discipline-overschrijdende en integrale deskundigheid van individuele medewerkers uit verschillende disciplines in het werken met personen met dementie en aan het samen werken en afstemmen tussen deze meerdere disciplines (inter- en transdisciplinair werken)
- Een krachtig impuls geven aan de structurele inbedding van bovengenoemde deskundigheid in regelgeving (normen) en later in onderwijs (instroom) met andere woorden een innovatief competentie- en instroombeleid
- Bijdrage tot positieverbetering van de persoon met dementie in zijn/haar context en zijn/haar omgeving gebaseerd op de uitgangspunten van het referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie: Ik, jij, Samen MENS
- Vlaanderen onderstreept dat de zorg voor personen met dementie de maatschappelijke verantwoordelijkheid is van elke burger. Vlaanderen doet inspanningen om dit thema onder de aandacht te brengen en om de expertise die er is aan te boren, te ondersteunen en verder te ontwikkelen. Er wordt ook ingezet op verbindingen met onderwijs met betrekking tot keuze zorg voor personen met dementie. Dit engagement vraagt een visie en welomschreven doelen. Om die doelen te bereiken zijn goede praktijken nodig (cfr. drie voorzieningen en expertise vanuit het EDV) die zichzelf steeds opnieuw in vraag stellen, die zich hierrond verder willen bekwamen

en bereid zijn om hun bevindingen ter beschikking te stellen van geïnteresseerden uit de verschillende sectoren.

- De good practice van de drie voorzieningen in nauwe samenwerking met het EDV versterkt de innovatieve rol van de Vlaamse overheid. Vlaanderen geeft op deze manier een duidelijk teken van zijn volgehouden maatschappelijke betrokkenheid inzake de zorg voor personen met dementie. Vlaanderen stelt zichzelf tot taak om de kennis rond dementie een boost te geven en volop in te zetten op competentieverhoging voor de betrokken hulpverleners.
- We beogen deelnemers vanuit diverse disciplines: referentiepersonen dementie, stagementoren vanuit onderwijs, directies van woon- en zorgvoorzieningen, hoofdverpleegkundigen, zorgkundigen, ergotherapeuten, ...

De drie voorzieningen

- Vzw Gasthuiszusters van Antwerpen Zorgen en Wonen, met woonzorgcentrum de Bijster
- Vzw Emmaüs met woonzorghuis Ten Kerselaere
- Vzw Huis Perrekes, woon- en zorgcontinuüm op maat van personen met dementie in samenwerking met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen.

Via het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen werden voorzieningen vanuit Zorg en Onderwijs uitgenodigd uit heel Vlaanderen.

Tijdens Leergang 2021-22 (naweeën COVID) waren er 12 gemotiveerde deelnemers uit de verschillende hoeken van Vlaanderen en de opleiding ging door in het ECD brOes in Brussel. Het zijn allen deelnemers uit woonzorgcentra.

De stages verlopen in overleg met de drie voorzieningen. Er is mogelijkheid om in te slapen en ook de ervaring van de nacht te integreren binnen de opleiding/ervaring.

Graag voegen wij toe:

- Deelnemers worden verdiept in de vijf determinanten van kleinschalig, genormaliseerd wonen: integratie en participatie, kwaliteit van relaties, kwaliteit van leven, zorg op maat en tussen autonomie en geborgenheid. Per determinant wordt het denkkader geschetst zodat inzichten verworven worden. Brainstormsessies zorgen voor praktijkvertaling. Via een groeidocument worden de deelnemers uitgedaagd om per determinant een praktijkgericht traject op te zetten en te doorlopen in de voorziening waar ze werken. Op die manier wordt elke determinant inhoudelijk getoetst in de eigen praktijk en wordt verdieping en integratie mogelijk. Zowel

schriftelijke als mondelinge reflectie zorgen voor finale en realistische praktijkvertaling.

- Deelnemers worden uitgedaagd om het groeidocument te integreren in een paper. Aan de hand van een opgesteld format wordt het geleerde in kaart gebracht. De evolutie van de paper wordt begeleid door de verschillende medewerkers van de drie voorzieningen. Einddoel is het geleerde, hetgeen ervaren is te integreren in voelen, denken en handelen.
- Deelnemers lopen stage in de drie voorzieningen gedurende minstens twee dagen. Zij worden begeleid door de verschillende medewerkers die ook telkens in de leergang aanwezig zijn. Idealiter worden zij gedurende de ganse leergang door dezelfde persoon gecoacht.
- Naast de determinanten van Kleinschalig Wonen ontvangen deelnemers inzichten rond het begeleiden van verandertrajecten. Dit met als doel om deelnemers te versterken in de realisatie van kleine tot grote verandertrajecten.
- Finaal presenteert elke deelnemer haar/zijn paper. De directies van de deelnemende voorzieningen worden dan uitgenodigd om deel te nemen aan de presentaties. Na elke presentatie wordt er tijd en ruimte gemaakt om collectief te reflecteren. Het is van groot belang dat de directies aanwezig zijn en mee deelnemen aan de collectieve reflectie. Deelnemers hebben nood aan bekrachtiging in hun zoeken, leren en ervaren.

Geleerde lessen

Voor de deelnemers:

- Belangrijk dat het verwerven van kennis en expertise hand in hand gaat met de praktijkervaring – Wat weet ik? Wat voel ik? Hoe maak ik verbinding tussen hart en verstand ervan uitgaande dat ik de generieke kennis inzake dementie en de begeleiding ervan reeds beheers? Hoe maak ik verbinding met mensen die andere disciplines vertegenwoordigen? Wat betekent het leren van elkaar?
- Belangrijk is dat er een grote vrijheid gegeven wordt aan elke deelnemer om zijn/haar paper vorm te geven. Het leidt tot creatieve resultaten en bekrachtigt iedere deelnemer in zijn/haar talent en deskundigheid.
- Belangrijk dat er genoeg ruimte gemaakt wordt om goed en duidelijk te communiceren met elkaar. Afstemming en samenwerking begint immers met heldere communicatie. Hoe kan ik deze tools inzetten in mijn communicatie met personen met dementie in hun context, met hun context?

Voor de drie voorzieningen in samenwerking met ECD Vlaanderen:

- Belangrijk dat de cursisten goed ontvangen en begeleid worden op de stageplaatsen.
De deelnemers hebben een duidelijke opdracht tijdens de stagemomenten.
- Ideaal lijkt dat de coaches van de paper dezelfde zijn als degenen die op de stageplaats de cursist begeleidt.
- Noodzaak aan een gecoördineerde en afgestemde planning voor de stagemomenten binnen de deelnemende voorzieningen
- Noodzaak van integratie van evaluaties (digitaal en in 'real life')
- Volgorde van de theorie : eerst alle determinanten toelichten zodat deze kenbaar zijn om tijdens de stagemomenten te ervaren

Projectteam

Vanuit Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, Jurn Verschraegen en Herlinde Dely

Vanuit GZA, Kristine Gabriëls, Bert Magnus en Siska Van de Weyer

Vanuit Woonzorghuis Ten Kerselaere, Paul Van Tendeloo, Veerle Nys en Sofie Van Rompaey

Vanuit Huis Perrekes, Carla Molenberghs, Marieke De Belder en Jolien Smaers

Extern betrokken met specifieke expertise inzake verandertrajecten: Caroline Van Damme

Lokale verankering

We namen verder een actieve rol op tot verduurzaming van en stimulering tot inclusieve gemeenten en steden voor mensen met dementie en mantelzorgers. We verspreidden hiertoe onder meer voorbeelden van goede praktijken via sociale media en waar gewenst, via de regionale Expertisecentra Dementie en via advies aan relevante actoren op regionaal, nationaal en internationaal niveau. In het kader van het dementieplan werd contact opgenomen met VVSG om hun verdere rol in het geheel te bespreken.

Verder bouwend op een werkbezoek naar Liverpool bij The Reader op uitnodiging van Het Lezerscollectief (maart 2020) verkenden we verder de werking van 'samen lezen' voor personen met dementie.

We zijn partner in het project *Jouw verhaal telt* van Cera en Het Lezerscollectief, waarbij in april 2022 opleiding van 12 leesbegeleiders georganiseerd werd. Dit project is gericht op woonzorgcentra en centra voor dagverzorging of -opvang. In 2023 volgt een nieuwe ronde met 12 nieuwe leesbegeleiders.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt aan de Expertisecentra Dementie en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Op 21 september was het opnieuw WereldAlzheimerdag. Dat is een moment van extra aandacht rond dementie. We hebben twee grote activiteiten georganiseerd voor het brede publiek, samen met andere partners. Zo waren we partner bij de Dementia Lab conferentie van 2022. Het thema van de Dementia Lab conferentie 2022 is 'the residue of design' (wat er overblijft van een ontwerpproces). Er werd gekeken naar de waarde van dit ontwerpproces op drie niveaus: de persoon (persoon met dementie, een informele zorgverlener, een kind,...), het product (het resultaat van een ontwerpproces, van een app over een visualisatie tot een bepaalde dienst) en de organisatie (een betrokken WZC, een thuiszorgdienst,...). De Dementia Lab conferentie was gericht op ontwerpers, onderzoekers, professionals (uit de zorg-, industrie- en bedrijfscontext), mensen met dementie en hun mantelzorgers, die geïnteresseerd zijn in de rol die design kan spelen in het leven van personen met dementie. Op 21 september kwam minister Crevits de tentoonstelling in Leuven openen.

Het project werd ook verder verankerd op <https://www.onthoumens.be/sprekende-objecten>, als eerste luik van de update van de beeldvormingscampagne 'Vergeet dementie, onthou mens' die in de loop van 2023 verder zal worden uitgerold.

Verder startten we in samenwerking met VRT, Cera en Alzheimer Liga Vlaanderen de Radio 1-podcast Mistlicht. In vijf afleveringen gaat Sven Speybroeck in gesprek met mensen met dementie en hun gezinnen. Verdiepende fiches bij de thema's zijn te vinden op www.omgaanmet-dementie.be/mistlicht.

Beeldvorming

Het Vlaamse dementiebeleid heeft al jaren ingezet op een genuanceerde beeldvorming bij dementie via het verspreiden van de missie en communicatietools van de campagne 'Vergeet Dementie, onthou mens'. Ook via andere wegen trachten we in te zoomen op wat wel nog kan bij mensen met dementie, weliswaar op een realistische en genuanceerde wijze, zonder het leed te verbloemen. We startten de planning, inhoudelijke prospectie en aanmaak van nieuwe communicatietools (audiovisuele getuigenis-

sen, cartoons, ...) om de beeldvormingscampagne 'Vergeet dementie, onthou mens' een nieuwe doorstart te geven.

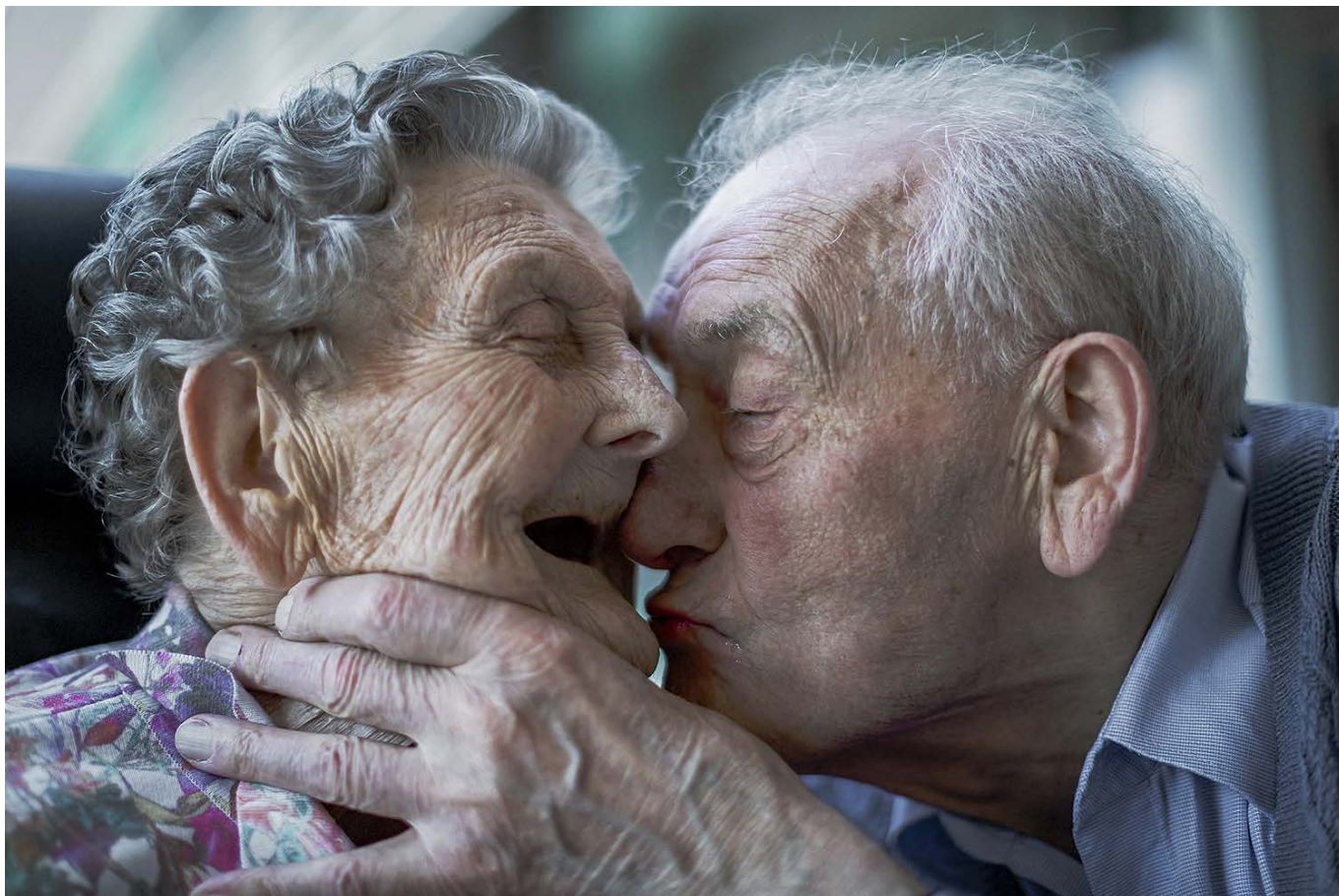
Tenslotte eindigde het project De Stem van ons Geheugen en het project 'Ik zal je altijd horen' met focus op zingen voor thuiswonende mensen met dementie, een participatietraject met Koor&Stem. Dit project werd geconsolideerd en ingebouwd in de eigen werking van Koor&Stem waardoor het een permanente en reguliere status krijgt. We steunden deze evolutie omdat ze toekomstgericht is en de beste garanties biedt op impact bij de doelgroep.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen verkende de mogelijkheden van kunst en sociaal-artistieke initiatieven in de zorg voor mensen met dementie. Hierbij werd gestreefd naar het verspreiden van lokale, regionale en (inter)nationale goede praktijken en verdere prospectie van disseminatiemogelijkheden om de meerwaarde van kunst en sociaal-artistieke activiteiten voor mensen met dementie, hun naasten en zorgverleners naar de (zorg)praktijk te vertalen.

Op 6 mei organiseerde het EDV een vormingsmoment over cultuur en dementie binnen het door de EU goedgekeurde Erasmus+project DCUM dat gaat over culturele mediators en de mogelijkheden om via kunst en cultuur te bouwen aan optimale zorg voor en inclusie van mensen met dementie. Hierop waren 120 aanwezigen. Ook lanceerden we, samen met de partners binnen dit project, een website met inspirerende voorbeelden om een cultureel aanbod uit te werken voor mensen met dementie. Het EDV schreef een eindrapport met daarin aanbevelingen voor lokale en nationale overheden, zorgvoorzieningen, ... Alles is terug te vinden op www.dementiainculturalmediation.eu.

Ook op 6 mei was Jurn Verschraegen spreker bij de boekvoorstelling van het nieuwe boek over gewezen voetballer Jef Mermans 'Bombardier' op vraag van Stefan Van Look.

In samenwerking met Cera coördineerde het EDV 4 reizende tentoonstellingen met foto's van de hand van Leo

De Bock, uit het referentiekader dementie. Op deze manier konden profit en non profit organisaties meewerken aan genuanceerde beeldvorming over dementie. De vier tentoonstellingen waren doorheen het jaar voortdurend uitgeleend.

We beheren de volgende **websites**:

www.dementie.be, www.jongdementie.info,
www.omgaanmetdementie.be, www.onthoumens.be,
www.dementie.vlaanderen, www.dementieennu.info,
www.hulpmiddelenbijdementie.be en
www.sanimemorix.eu.

Zij bieden een toegankelijk en up-to-date informatieaanbod dat alle aspecten van het werkteerein van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale Expertisecentra Dementie dekt voor de diverse doelgroepen uit dit jaarplan: de zorgsector, (inter)nationale deskundigen, beleidsmakers, personen met dementie en hun omgeving en het brede publiek.

We beheren de sociale media (**Facebook, Twitter, LinkedIn en YouTube**) van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (prospectie/publicatie inhoud + monitoring bereik en reacties). Zij bieden een toegankelijk en up-to-date informatieaanbod dat alle aspecten van het werkte-

rein van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale Expertisecentra Dementie dekt voor de diverse doelgroepen uit dit jaarplan: de zorgsector, (inter)nationale deskundigen, beleidsmakers, personen met dementie en hun omgeving en het brede publiek.

De nieuwe Facebook-pagina van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht sinds de lancering eind september 2022 al meteen rekenen op 1300 volgers enkele maanden later.

De Twitter-pagina van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op 2130 volgers.

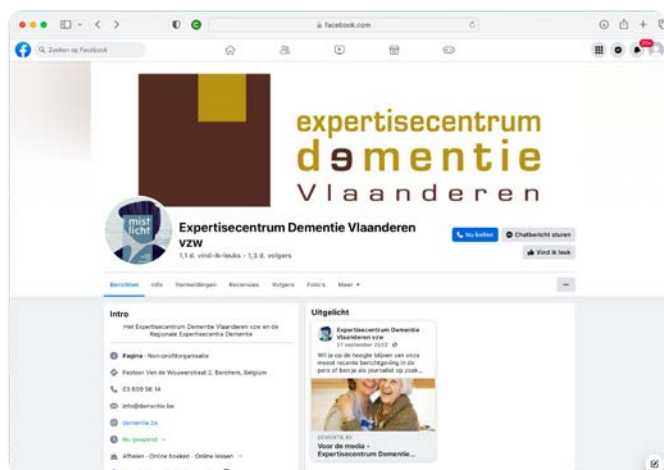
De LinkedIn-pagina van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op 5600 volgers.

De YouTube-account van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op 330 volgers

Publicatie van een **digitale nieuwsbrief** met een verschijningsfrequentie van minimum 10 keer per jaar. In deze nieuwsbrief wordt aandacht besteed aan actuele regionale, nationale en internationale informatie, beleidsmateries, vormingsinitiatieven en relevante wetenschappelijke tendensen.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen coördineert samen met regionaal Expertisecentrum Dementie Broes

de nieuw opgestarte **communicatiewerkgroep**. Bedoeling van deze werkgroep is om vanuit een gezamenlijke visie tussen de Expertisecentra Dementie het communicatiebeleid (zowel online als offline) te stroomlijnen en te optimaliseren. Hiertoe overlegde de werkgroep op geregelde tijdstippen om concrete verbeterpunten voor te stellen en eerste actiepunten uit te rollen.

In de loop van het werkjaar werd vanuit de werkgroep de sociale mediacommunicatie van de Expertisecentra Dementie verder gestroomlijnd door gecoördineerde communicatie via Facebook met onder andere de opmaak

van de nieuwe Facebook-pagina van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en een vormigere communicatie vanuit de regionale Expertisecentra. De nieuwe Facebook-pagina zal zowel inhoudelijk als qua stijl fungeren als ankerpunt voor herkenbare en slagkrachtige communicatie vanuit alle expertisecentra.

Daarnaast werd ook gestart met de opmaak van een gezamenlijke contentkalender waarbij een maandelijkse gezamenlijke Facebook-post vanaf eind 2022 de basis vormt voor meer initiatieven ter zake in de loop van 2023.

Ook de update van de beeldvormingscampagne 'Vergeet dementie, onthou mens' werd binnen de werkgroep besproken en de voorbereidingen voor de herwerking van de website www.dementie.be werden opgestart met als doel een laagdrempeliger informatieaanbod, duidelijkere navigatiestructuur en grafische optimalisering van de bestaande website.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale Expertisecentra Dementie zijn voor de **media** een permanent beschikbaar aanspreekpunt voor actuele informatie en duiding. Hiertoe werd ook proactief materiaal ter beschikking gesteld via dementie.be en sociale media.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen

Het EDV zat het coördinatie-overleg (COO) van de regionale Expertisecentra Dementie voor. Dit forum voor projectmatige afstemming kwam 4 keer samen. Het verslag wordt ter beschikking gesteld aan alle medewerkers van de regionale centra en het Vlaamse expertisecentrum. Het COO zal nog meer focussen op de verschillende actiedomeinen waar rond gewerkt wordt.

We willen mensen met dementie, hun mantelzorgers en professionals recht in de ogen blijven kijken. Daarom zien we de connectie met de (mantel)zorgpraktijk als nuttig en wenselijk.

Elke medewerker (met uitzondering van de secretariaatsmedewerker) neemt gedurende het werkjaar minstens één dag deel aan een praktijkstage of -ervaringsdag naar keuze, voor zover dit wordt toegelaten door de betrokken organisatie. Dit maakt deel uit van het interne vormingsbeleid en van de optie die we nemen om voeling te behouden met het brede werkkterrein.

De planning wordt ingeschreven in de jaarkalender en een korte reflectie met eventuele leerpunten gebeurt op het teamoverleg.

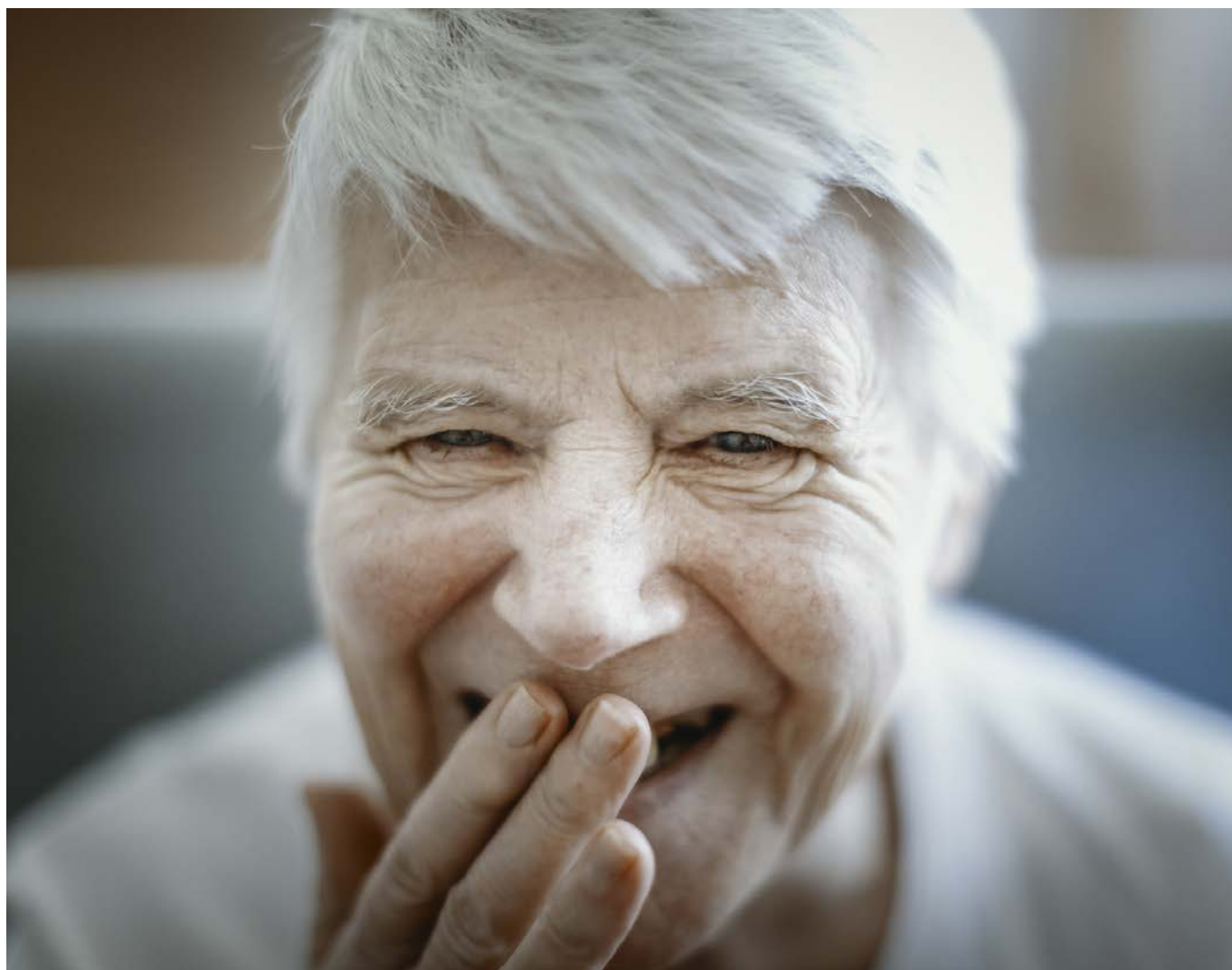
⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Er blijft een grote nood van zoeken van evenwicht tussen kennisontwikkeling en thematische afbakening ten aanzien van de diverse doelgroepen waarvoor gewerkt wordt. Het is de betrachting om via een herijking van onze werking, gebaseerd op inzichten van een externe expert te komen tot een nog betere werking en complementariteit van de Expertisecentra Dementie ten aanzien van elkaar teneinde dubbels te vermijden, efficiënt samen te werken en bij te dragen aan het grotere geheel van dementiezorg in Vlaanderen. Hierbij wordt niet vertrokken van de eigen organisatiestructuur maar vanuit doelgroepen en doelstellingen en acties. De betrachting is om nog beter te doen en vooral de noden van de diverse doelgroepen ten aan-

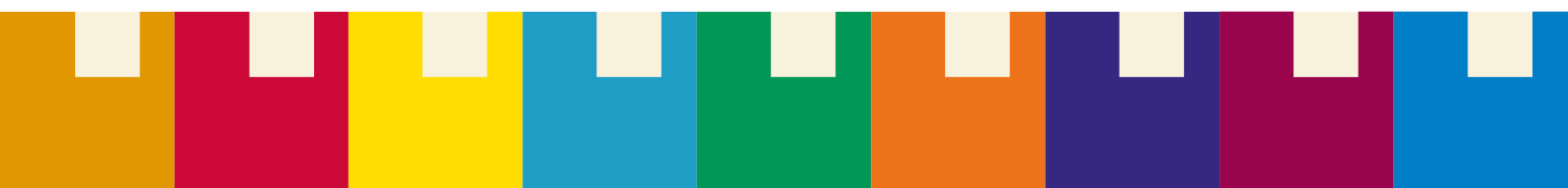
zien van mekaar beter te duiden en het DNA van de expertisecentra te optimaliseren.

Dit traject, gestart in 2021 mondde uit in een tweedaagse visie- en missiedag in de Hoge Rielen samen met alle collega's van alle Expertisecentra Dementie. De output was een actuele visie en missie en taakuitzuivering voor een toekomstgerichte en efficiënte werking. Deze oefening werd eveneens bij het Bestuursorgaan getoetst. Zij waren ook betrokken in dit proces. Op 10 december werd het startschot gegeven voor de nieuwe visie en missie van de Expertisecentra Dementie. Dit gebeurde op een teamdag in Brik Boom waar eveneens alle centra present tekenden.

▲ © Leo De Bock

Regionale Expertisecentra Dementie

brOes

regionaal Expertisecentrum Dementie Brussel
zorgregio Brussel Hoofdstedelijk Gewest

Haachtsesteenweg 76 – 1210 Brussel | t 02 778 01 70 | f 02 771 72 00 | broes@dementie.be

broes, v. (m), de van vele gaatjes voorziene trechter (bron: Van Dale). II. de beginletters br, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als werkterrein. III. de grote O in brOes, de geheugenproblematiek van de persoon met dementie.

Medewerkers

- **Robbie Dumoulin** (socioloog): coördinator expertisecentrum en dementie-expert, voltijds in dienst sinds 15 januari 2016, uit dienst in november 2022.
- **Miek Stevens** (socioloog), medewerker en dementie-expert, halftijds in dienst sinds 4 september 2018, uit dienst april 2022.
- **Fleur Lemmens** (verpleegkundige), medewerker en dementie-expert, halftijds in dienst sinds 13 september 2021.
- **Fien Van Sint Jan** (psycholoog): coördinator en dementie-expert, 80% in dienst sinds oktober 2022.

Het bovenstaande overzicht van onze medewerkers laat al goed zien dat het jaar 2022 een jaar is geweest met veel personeelsswissels en verminderde bezetting.

▲ Onze nieuwste medewerker Fien Van Sint Jan in actie tijdens een sinfosessie over het geheugen.

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

▲ Praatcafé Dementie BXL

▲ Cultsense

brOes verleende advies aan 18 mantelzorgers zowel via e-mail, telefoon.

Hiernaast zijn uit de telefonische en online aanvragen een 5-tal opvolgingen geweest in de thuissituatie met meerdere gesprekken.

brOes blijft de trekker van het Praatcafé Dementie BXL. Samen met de werkgroep zijn er 5 avonden georganiseerd in het Brusselse ouderen platform(BOP). Dit heeft plaatsgevonden in februari, april, juni, augustus en oktober 2022. De werkgroep kwam ook meerdere malen samen om de praatcafés zowel voor- als na te bespreken. Extra trots zijn wij geweest op het praatcafé in Okt '22, waarbij er een theatervoorstelling is geweest met de titel "de mens in dementie".

2 personen met dementie zijn aan de hand van 10 huisbezoeken opgevolgd voor narratieve zorg. Het waren intensieve trajecten met veel emoties.

Met woonzorgcentrum De Overbron werd een Ganzenbord traject doorlopen. In tien sessies kwamen zes bewoners met dementie samen om hun levensverhaal te vertellen. Als afsluiting is er bij alle deelnemers een levensboek afgegeven.

We bleven in 2022 inzetten op cultuursensitieve dementiezorg. Zo namen we deel aan het initiatief Brussel Cultsense en volgden verschillende bijeenkomsten van deze werkgroep.

We waren aanwezig op vier bijeenkomsten van de werkgroep Gekleurde Wijsheid en twee bijeenkomsten van de stuurgroep Dementie en nu cultuursensitief. In het kader van Gekleurde Wijsheid gaven we ook een interview aan de Vlaamse Ouderenraad.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

We kregen vragen van 21 professionele zorgverleners via e-mail, telefoon of face-to-face.

▲ Tweedaagse

brOes verzorgde in 2022 volgende vormen:

- Op 14 januari startte ECD brOes in samenwerking met het EDV de elf daagse opleiding referentiepersoon dementie.
- In samenwerking met het EDV organiseerde brOes de vierdaagse Leergang kleinschalig genormaliseerd wonen op 9 maart en 4 mei (einde vorige reeks) en op 28 september en 26 oktober (start nieuwe reeks die verder loopt in 2023).
- Voor de Apothekers In Opleiding van de Vrije Universiteit Brussel gaf ECD brOes op 1 april een vormingsmoment over de farmaceutische zorg bij dementie.
- Op 13 mei organiseerde brOes de opleiding 'Verkeersdeelname en autorijden door personen met dementie'.
- Op 4 oktober werd medewerkers van Familiehulp naar jaarlijkse gewoonte een interne opleiding gegeven. Dit in samenspraak met ECD Memo en ECD Contact die dezelfde opleiding verzorgen voor de medewerkers van Familiehulp in hun regio.
- Op 8 oktober gaf ECD brOes opleiding rond veranderend gedrag en fixatie aan medewerkers van het woon-

zorgcentrum Magnolia.

- Op 18 oktober ging de opleiding Lewy Body dementie door bij het ECD brOes
- In samenwerking met het EDV organiseerde brOes de opleiding tot Dementie en nu-coach op 16 december.
- Op 3 december gaf brOes een workshop aan vrijwilligers van Samana over 'Dementie herkennen en omgaan met personen met dementie'.

Door personeelwissels en langdurige afwezigheid van één van de medewerkers, werd er in 2022 één terugkomdag georganiseerd voor de referentiepersonen dementie uit Brussel.

In 2022 had brOes twee langdurige trajecten waarin één woonzorgcentra en één grote thuiszorgdienst werden begeleid naar meer persoonsgerichte zorg voor personen met dementie. Voor één van de voorzieningen was dit een gesubsidieerd traject in het kader van de oproep 'Samen Mens' waar alle Expertisecentra Dementie in betrokken zijn als begeleiders. In totaal waren er 19 bijeenkomsten in het kader van de verandertrajecten.

▲ Residentie Viva Jette

De gesprekken voor een derde traject vonden plaats eind 2022. Dit traject gaat van start begin 2023. Daarnaast werden we ook gecontacteerd door een bijkomend woonzorgcentrum, maar na enkele kennismakingsgesprekken is het woonzorgcentrum hier niet meer verder op ingegaan.

De ervaringsgerichte toolbox van PXL werd één keer uitgeleend.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

ECD brOes blijft in contact met (inter)nationale deskundigen om de kwaliteit van de eigen werking te verbeteren en ons aanbod bekend te maken. We wisselen

deze informatie uit met ECD Vlaanderen en de regionale ECD's.

ECD brOes onderhield zo in 2022 contact met onderzoekers, professoren en dokters van het Divers Elderly Care onderzoek waar we lid waren van de stuurgroep, van Bru-Brain (geheugenkliniek UZ Brussel) en UVC Brugmann.

ECD brOes volgt de (inter)nationale literatuur over demen- tie op en breidt zijn documentatiecentrum verder uit met 15 relevante publicaties.

We hebben als expertisecentrum een 15 tal boeken aange- kocht om ons documentatiecentrum up-to-date te houden met de laatst uitgebrachte literatuur rondom dementie.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

ECD brOes hield nauwkeurig alle vragen met betrekking tot informatie, advies of vorming bij in het registratiedocument. We zorgden ook voor de verdere bekendmaking en implementatie van het Vlaamse Dementieplan. ECD brOes is ook stand-in lid van het monitoringcomité die het dementieplan opvolgt.

In het kader van dementievriendelijke gemeenten, heeft ECD brOes in 2022 contact gehad met de beleidsmakers van de gemeente Jette en de stad Brussel. In Jette wordt een werkgroep opgericht om een dementievriendelijke gemeente te worden. De Stad Brussel werd op 21 september ingehuldigd als dementievriendelijke gemeente.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

ECD brOes nam 4 maal deel aan het Zorgwijkoverleg Jette, georganiseerd door BruZEL, de Brusselse Eerstelijnszone.

ECD brOes heeft 5 maal samengezeten met de organisatie sociaal Brussel. Hierbij hadden wij een adviserende en ondersteunende rol in de benaming en onderverdeling van zorginstellingen – gericht op dementie in Brussel. Ook is nog een project voor 2023 lopende om de sociale kaart van brOes zo ver mogelijk te digitaliseren.

ECD brOes nam tweemaal deel aan de internationale werkgroep 'Cultsense', die een blauwdruk wil maken voor een opleiding rond cultuursensitieve zorg voor ouderen.

Het overlegplatform ging in 2022 niet door. Wanneer het ECD brOes weer voltallig is, zal dit opnieuw worden opgestart.

ECD brOes kwam in 2022 samen met Alzheimer Belgique om het aanbod in Brussel voor mensen met dementie en hun omgeving te bespreken.

Er werd ook tweemaal samen gekomen met Alzheimer Liga Vlaanderen om een vlotte samenwerking in Brussel

te bespreken en te bekijken welke initiatieven elkaar kunnen versterken.

ECD brOes nam ook deel aan het netwerk van Brusano om het aanbod voor ouderen in Brussel in beeld te brengen en op elkaar af te stemmen.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Het regionaal documentatiecentrum van het ECD brOes ontleende 3 werken in 2022.

Ook hebben wij als expertisecentrum een 15 tal boeken aangekocht om ons documentatiecentrum up-to-date te houden met de laatst uitgebrachte literatuur rondom dementie.

► Preventiecampagne 2voordeprijsvan1

▲ brOes-medewerker Fleur Lemmens deelt appels en promomateriaal uit in het kader van de 2voordeprijsvan1 campagne

Op 21 september werd in kader van werelddag dementie meegewerkt aan de campagne 'Twee voor de prijs van één'.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Fleur Lemmens heeft de Opleiding Referentiepersoon Dementie geslaagd afgerond. Daarnaast heeft zij binnen het CGG een 3-daagse opleiding kunnen volgen rondom het oplossingsgericht coachen door Chris van Dam.

Miek Stevens heeft in 2022 veel energie gestoken in het verder ontwikkelen en digitaliseren van de opleiding referentiepersoon dementie. Daarnaast heeft zij tot haar afwezigheid de VTO overleggen opgevolgd.

Robbie Dumoulin nam deel aan de intersectorale intervisiegroep over leiding geven in de zorg, georganiseerd door het Huis voor Gezondheid Brussel.

Fien Van Sint Jan volgde de vorming SHOW-model van Kantel (24/10) en de opleiding tot facilitator voor de verandertrajecten van het referentiekader (25/10). Daarnaast volgde ze ook de training voor Dementie en nu-coach op 16/12.

Het gehele team (behalve Fien) is aanwezig geweest bij verschillende studiedagen, waaronder “cultuur en dementie in verbinding” in Leuven. 2-daagse in 21 en 22 April.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

brOes nam vier keer deel aan het coördinatieoverleg en de VTO-werkgroep met alle Expertisecentra Dementie. Ook nam brOes zes keer deel aan de intervisiegroep Referentiekader Dementie waar medewerkers van alle ECD's elkaar versterken in het faciliteren van zorgorganisaties bij hun trajecten naar meer kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie.

Alle medewerkers van ECD brOes namen deel aan de Tweedaagse van de Expertisecentra Dementie waarbij twee dagen uitgewisseld en gebrainstormd wordt over de uitdagingen van de expertisecentra. De organisatie van de editie 2022 was in handen van ECD Tandem.

Samen met het EDV trok brOes de werkgroep communicatie met de verschillende Expertisecentra Dementie. Deze werkgroep kwam in 2022 vier keer samen.

ECD brOes ontwikkelde samen met een medewerker van ECD Orion i.s.m. PGN en een medewerker van EDV een nieuw voorstel om de functie van dementie-expert nog steviger te verankeringen in de werking van de expertisecentra. Een profiel met vereiste kwalificaties en een daarop aansluitend traject met ervaringsopbouw, literatuur en opleiding werden uitgewerkt.

Contact

Regionaal Expertisecentrum Dementie Contact Provincie Limburg

Woonzorgcentrum HOGEVIJF, campus Banneux, Hadewychlaan 74, 3500 Hasselt | t 011/88 83 84

e-mail: ecd.contact@hogevijf.be | ecd.contact@dementie.be | website: www.ecdcontact.be

RECD Contact is onderdeel van departement HOGEVIJF, Seniorenvoorzieningen OCMW Hasselt

Medewerkers

- **Veerle Vanlook**, directeur departement ouderenbeleid HOGEVIJF en directeur ECD Contact.
- **Anneleen Janssens**, klinisch neuropsycholoog, consulente en dementie-expert van ECD Contact, coördinator, 4/5^e time.
- **Katrien Moors**, ergotherapeut, consulente en dementie-expert van ECD Contact, halftime.
- **Laurine Ven**, ergotherapeut, consulente en dementie-expert van ECD Contact, fulltime.
- **Johan Abrahams**, algemeen directeur woonzorgcentra vzw Bejaardenzorg Grauwzusters Limburg, co-partner

▲ Team ECD Contact

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Door middel van persoonlijk gesprek (o.a. via het maandelijks 'Infopunt dementie HOGEVIJF'), telefoon(-permanentie), e-mail, bibliotheek, het Limburgse dementiekompas, de digitale 'Verwijsgids Dementie Limburg', de digitale 'Verwijsgids Jongdementie Limburg', nieuwsbrieven en de website www.ecdcontact.be verstrekten de medewerkers van ECD Contact ook in 2022 heel wat informatie en advies aan mantelzorgers en personen met dementie. 56 concrete adviesvragen bereikten ons in 2022. In 14 van deze gevallen werd nood aan thuisbegeleiding aangegeven. Het Limburgse dementiekompas werd voor de 7de maal geüpdatet en gedrukt om zo verder verspreid te worden, zowel aan mantelzorgers als aan professionals en studenten in zorgopleidingen.

Naar jaarlijkse gewoonte ondersteunde ECD Contact in de opmaak van de programma's van de Limburgse Praatcafés dementie en stonden de medewerkers van ECD Contact paraat om in meerdere praatcafés dementie (5) als spreker op te treden met thema's als omgangstips, zinvolle activiteiten, hulpmiddelen en op bezoek bij een

naaste met dementie. De data, thema's en sprekers van alle Limburgse praatcafés dementie werden steeds door ECD Contact bekend gemaakt via <http://www.dementie.be/ecdcontact/praatcafes-dementie-en-familiegroepen-jongdementie-limburg>, via de nieuwsbrief en de facebookpagina van ECD Contact. Hetzelfde gold trouwens voor de Limburgse familiegroepen (jong)dementie in samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen. De in 2020 door ECD Contact opgestarte familiegroep jongdementie Hasselt vond in 2022 8 maal fysiek plaats met thema's als 'vroegtijdige zorgplanning', 'bewegen is gezond' en 'vermissing voorkomen'. Dit lotgenotencontact werd telkens begeleid door een medewerker van ECD Contact, in afstemming met vrijwilligers van de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie en advies

Als dementie-experten van ECD Contact boden we ondersteuning aan d.m.v. informatie en advies via onder meer persoonlijk gesprek, telefonisch, via mail, tijdens vormingen, tijdens de regionale overlegplatforms dementie ('dementieLinken'), deelname aan anoniem casusoverleg en d.m.v. een intervisiemethodiek aan de Limburgse referentiepersonen dementie. De Verwijsgids Dementie Limburg werd in 2022 meerdere malen geüpdatet, als ook de Verwijsgids Jongdementie Limburg en onze website www.ecdcontact.be. ECD Contact lanceerde 12 nieuwsbrieven met steeds aandacht voor nieuws (adviezen, vormingen, realisaties, netwerking, etc.) vanuit ECD Contact, vanuit Limburg en vanuit (Expertisecentrum dementie) Vlaanderen.

ECD Contact beschikt over heel wat uit te lenen en aan te kopen materialen, zowel aan zorgverleners als aan mantelzorgers. Het overzicht is steeds terug te vinden via <https://www.dementie.be/ecdcontact/documentatie/lenen-en-aan-kopen-materialen/>. De Inspiratiekoffer betekenisvolle activiteiten en de Hulpmiddelenkoffer werden in 2022 aangevuld. Het Ganzenbordspel werd

▲ Familiegroep jongdementie regio Hasselt – programma 2022

▲ Referentiepersonen dementie Limburg 2022 afgestudeerd

uitgebreid met het thema hulpmiddelen. De groep van referentiepersonen dementie blijft de voornaamste ontlenaar, in functie van gebruik in de eigen zorgvoorziening.

Vanuit ons kleine documentatiecentrum, werden in 2022 in beperkte mate boeken uitgeleend. Dit door zowel hulpverleners als mantelzorgers. Het overzicht van onze uit te lenen boeken is steeds raadpleegbaar via <https://www.dementie.be/ecdcontact/documentatie/bibliotheek/>. Verwijzen naar de reguliere bibliotheken of naar collega ECD's via het BIDOC-systeem, gebeurde uiteraard ook.

Vorming

Op vlak van vorming aan zorg- en hulpverleners realiseerde ECD Contact in 2022 onder meer:

- In samenwerking met ECD Vlaanderen: de 11-daagse Opleiding Referentiepersoon dementie (13/1-2/6); 2-daagse 'Methodisch (leren) omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag van personen met dementie' i.s.m. Expertisecentrum Kantel (04/02 en 18/02); de workshop 'Mantelzorgers als partner in de zorg voor mensen met (jong)dementie' (22/02); de studiedag 'Omgaan met personen met dementie in het ziekenhuis' (12/05) en de studiedag 'Dementie en verstandelijke beperking' (8/12).
- Provinciale vorming gericht naar Limburgse (zorg)actoren:
 - Navorming voor referentiepersonen dementie: in 2022 werd een reeks van vier 'Reflectiedagen voor Limburgse referentiepersonen dementie' georgani-

seerd (22/3, 31/5, 27/9 en 22/11). 30 Limburgse referentiepersonen dementie namen deel. Thema's als het cognitief disability model als handvat in de zorg voor personen met dementie, succesvol veranderen in je zorgorganisatie, aromazorg kwamen aan bod.

- Verdiepingsdagen jongdementie voor Limburgse organisaties met een erkenning voor de zorg en de ondersteuning van personen met jongdementie (1/2, 19/4 en 25/10). Deze thema's werden aangeboden: mantelzorgers als partner in de zorg, afasie en overbelaste mantelzorgers.
- Netwerkmoment Dementievriendelijke gemeenten Limburg voor geïnteresseerde, opstartende en actieve Limburgse dementievriendelijke steden en gemeenten (18/3 en 10/11).
- De Expertendag Dementie 'Nothing about us without us' i.s.m. het Limburgs Netwerk Dementie, met als thema 'autonomie in geborgenheid' bereikte op 24/11 meer dan 100 Limburgse zorg- en hulpverleners. Twee collega's van ECD Vlaanderen hadden een sterke bijdrage als sprekers en workshopbegeleider.
- In kader van het Postgraduaat Palliatieve Zorg van Hogeschool PXL werd op 29/11 meegewerkt aan de vorming 'Palliatieve zorg en dementie'.
- Vormingen op maat werden aangeboden. Enkele voorbeelden: 'Dementievriendelijke gemeente voor ondernemers' (Kinrooi, 15/3 en 19/4); 'Dementievriendelijke gemeente voor verenigingen' (Kinrooi, 10/5); 'Ervaringgericht toolbox dementie en hulpmiddelen' aan dementiekundige basiszorgverleners (1/2, 15/2 en 24/2);

EXPERTENDAG DEMENTIE 2022
"NOTHING ABOUT US, WITHOUT US"

AUTONOMIE IN GEBORGENHEID IN KWALITEITSVOLLE ZORG VOOR PERSONEN MET DEMENTIE

DONDERDAG 24 NOVEMBER 2022

Limburgs netwerk
de MENTIE

Programma

- 9u30-10u: Onthaal
- 10u-10u15: Welkom
- 10u15-11u15: Ik, jij, samen MENS. Herinde Dely.
- 11u15-12u: De kleine goedheid. Ethiek van de dagelijkse zorg voor personen met dementie. Leentje De Wachter.
- 12u-12u25: Aan de slag met het Tubbe-model. Een getuigenis vanuit WZC St-Jozef, Neerpelt.
- 12u25-12u30: Afsluter voormiddag
- 12u30-13u20: Lunch met kennismarkt
- 13u20-14u50: Sessie 1 praktische inzichten
- 15u-16u30: Sessie 2 praktische inzichten
- 16u30: Afsluter

Meer info over het programma via www.ucll.be/dementie2022

Doelgroep
 Alle professionele zorg- en hulpverleners in de zorg voor personen met dementie.

Inlichtingen
 Vragen m.b.t. inhoud: ecd.contact@hogevef.be
 Vragen m.b.t. inschrijving en betaling: navormingen@ucll.be of 011/18 09 42

Praktische inzichten
 Geef bij inschrijving jouw 3 voorkeuren aan. Hoe sneller je inschrijft, hoe groter de kans dat je de sessies van je voorkeur kan volgen.
 Z.o.z. om kennis te maken met de praktische inzichten!

Kennismarkt
 Limburgse zorgorganisaties stellen tijdens de pauzes hun aanbod inzake dementie voor.
 Good practices en recent praktijkonderzoek komen aan bod. Deel expertise en netwerk!

Inschrijving: via www.ucll.be/dementie2022
 Deelnemersprijs: 80 euro
 Definitieve inschrijving na ontvangst van bevestigingsmail
 De algemene voorwaarden van de UCLL zijn van toepassing op deze vorming (www.ucll.be)
Locatie: UC Leuven-Limburg, campus LIZa, Schiepse Bos 5, 3600 Genk.
 De campus bevindt zich tegenover het Ziekenhuis Oost-Limburg.
 Parkeren kan op de bezoekersparking van het ZOL aan dagtarief € 5 of op één van de andere parkeermogelijkheden in de buurt. Meer info en een wegbeschrijving: www.ucll.be/studeren/student-aan-ucll/campusen/campus-liza

▲ Voorzijde flyer Expertendag dementie 2022 'Nothing about us, without us'

▲ Trajectbegeleiding Samen MENS Campagnebeeld van Ferm Thuiszorg Bilzen

'Persoonsgericht omgaan met personen met dementie in een dementievriendelijk ziekenhuis' (Ziekenhuis Oost-Limburg, 16/12).

- De 2-daagse vorming 'Persoonsgerichte benadering bij dementie' in samenwerking met sociaal fonds Febi werd in 2022 3 keer gegeven.
- Vanuit een subsidieproject van Febi werden er 3 vormingen gegeven aan zorgmedewerkers van Vulpia Leopoldspark te Leopoldsborg (11/3, 18/3, 25/3).
- De vorming 'Atypische vormen van dementie: hoe ermee omgaan?' (1/12) werd omwille van een groot succes (deelnemers vanuit heel Vlaanderen) opnieuw ingepland in oktober 2023.

In 2022 inventariseerden we, naast de jaarlijkse bevraging van Limburgse referentiepersonen dementie, de vormingsnoden met betrekking tot dementie van de Limburgse zorg- en hulpverlener. De bevraging startte op de dementieLink in het voorjaar (3/5) en werd gedurende 3 maanden via meerdere kanalen, zoals nieuwsbrieven en sociale media, onder de aandacht gebracht. De resultaten werden verwerkt in de programmatie van vormingen en studiedagen in 2023.

Trajectbegeleiding

Als regionaal centrum droegen wij verder ons steentje bij aan de uitrol van het Referentiekader Dementie 'Kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie', ontwikkeld door het Vlaams Expertisecentrum Dementie. Dit onder meer via de trajectbegeleiding 'Samen MENS' die twee medewerkers van ECD Contact sinds september 2021 begeleiden bij de twee geselecteerde Limburgse organisaties, WZC Sint-Jan Berchmans te Hamont en Ferm Thuiszorg te Bilzen. Met als doel de kwaliteit van de dementiezorg te optimaliseren, vonden beide trajectbegeleidingen in 2022 gemiddeld 8 maal plaats. De medewerkers van ECD Contact namen verder deel aan intervisiemomenten voor de facilitatoren van de Expertisecentra Dementie, georganiseerd en gecoördineerd vanuit ECD Vlaanderen.

Netwerking en kennisdeling

De overlegplatforms dementie (in Limburg: 'dementieLinken') werden in 2022 eenmaal digitaal (provinciaal, 3/5) en eenmaal (op 4 locaties, 13/10, 18/10 en 25/10) fysiek aangeboden. Tijdens de digitale bijeenkomst werd een 50-tal zorg- en hulpverleners uit het Limburgse dementielandschap bereikt, tijdens de fysieke een 75-tal. Het uitwisselen van informatie, delen van kennis en ervaringen en netwerking staan hier voorop. Enkele thema's die in 2022

aan bod kwamen: nieuwe vormen / projecten / boeken / projectoproepen / publicaties, de preventiecampagne '2voordeprijsvan1', de waarderingscampagne mantelzorgers 'Je doet dat écht goed', de campagne 'Graag uw attentie voor mensen met dementie', een bevraging naar vormingsnoden inzake dementie, projectoproep 'De vriendenmakers', kennismaking met Dagopvang Jongdementie Ferm Thuiszorg Hasselt, toelichting door Pallion, Palliatieve Zorg Limburg vzw, met o.a. het project 'Knipperlichten voor de opstart van Palliatieve zorg' van Pallion vzw i.s.m. ECD Contact, nieuws vanuit Alzheimer Liga Vlaanderen vzw.

Aan het Intersectoraal anoniem casusoverleg (dementie en/of psychiatrie) Limburg, dat maandelijks tot tweemaandelijks op 6 locaties in Limburg doorging, in samenwerking met de ouderenteams van Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (Kohesi), de Dienst voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg Maaseik, Zorggroep Zin Tongeren, het Psychiatrisch Ziekenhuis Asster en Menos Genk, waren we meermaals aanwezig en brachten we onze expertise in (advisering, informatiedoorstroming en netwerking)

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

ECD Contact wil blijvend beroep kunnen doen op nationale en internationale deskundigen om zo de kwaliteit van het gegeven advies en de algemene werking te kunnen waarborgen. Hiervoor werken wij nauw samen met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale ECD's.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

De directeur informeerde zich als lid van het bestuursorgaan van ECD Vlaanderen ook in 2022 over ondernomen acties t.a.v. bovenlokale beleidsmakers.

Lokale Limburgse besturen werden verder geïnformeerd en gestimuleerd om oog te hebben voor een dementie-inclusief beleid. ECD Contact biedt onder meer aan: een aparte pagina op haar website aan (<https://www.dementie.be/ecdcontact/dementievriendelijke-gemeenten/>) en 'Netwerkmomenten dementievriendelijke gemeenten Limburg' (18/3 en 10/11) ter ondersteuning van geïnteresseerde en reeds opgestarte steden en gemeenten. Kennis, expertise en ervaringen worden gedeeld, zowel door de medewerker van ECD Contact, als door alle deelnemende Limburgse dementievriendelijke steden en gemeenten. Stimulansen om het magazine 'Dementie, als je ermee te maken krijgt' op maat te laten maken, werden meermaals gegeven. Zowel tijdens bestelrondes als erbuiten. Limburgse dementievriendelijke gemeenten werden aangespoord om tijdens het weekend van de klant (1/10 en 2/10) de materialen vanuit het Cascadeproject en de campagne 'Graag uw attentie voor mensen met dementie' te verspreiden. Vier Limburgse dementievriendelijke gemeenten ondernamen hierin actie.

Met Groep Hasselt als moederorganisatie nemen twee medewerkers van ECD Contact sinds 2019 een intensieve rol op in het projectteam van 'dementievriendelijk Hasselt'. In 2022 lag de focus voornamelijk op sensibilisering en vorming, lotgenotencontact en psycho-educatie aan verscheidene doelgroepen. Samen met interne en externe Hasseltse partners werd dit aanbod uitgewerkt en aangeboden. Denk bijvoorbeeld aan trainingen 'Muziekmotors voor de zorg' en 3 concerten voor mensen met dementie (op jonge leeftijd) i.s.m. Cultuurcentrum Hasselt en House of Music. De 'Dementiewegwijzer Hasselt' (2020) werd geüpdatet en opnieuw gedrukt, alsook het magazine 'Dementie, als je ermee te maken krijgt' op maat van Hasselt. Ook de medewerkers van ECD Contact namen heel wat activiteiten en vormen voor hun rekening. De reeds gerealiseerde dementievriendelijke initiatieven blijven steeds up-to-date gehouden en aangeboden. Alle informatie is steeds te vinden via www.hasselt.be/dementie, de pagina die beheerd wordt vanuit ECD Contact.

ECD Contact was als verplichte partner sinds 2019 nauw betrokken in het pilootproject Regionaal Zorgplatform Zuid-Oost Limburg. In de eerste drie maanden van 2022 nam de coördinator van ECD Contact deel aan Limburgse kerngroep van waaruit input meegenomen werd naar de twee laatste bijeenkomsten vanuit het Agentschap Zorg en Gezondheid om concrete invulling van de opdrachten enerzijds en de organisatievorm/governancestructuur anderzijds te bepalen. Na afloop van het pilootproject eind maart kwam de groep van 'verplichte partners' nog twee

maal bijeen in functie van strategische aspecten en om terugkoppeling van en naar het provinciaal overleg van de Limburgs eerstelijnszones te kunnen doen.

⑤ Partners

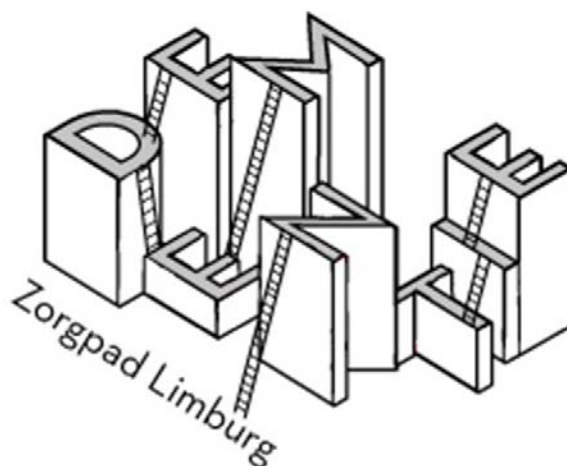
Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

De partners van het Limburgs Netwerk Dementie (ECD Contact, co-partner Johan Abrahams (Bejaardenzorg Grauwzusters Limburg), UC Limburg, Hogeschool PXL, Luca School of Arts, UHasselt, In4Care) pleegden overleg (13/5, 30/9) in functie van het organiseren van de Limburgse dementieLinken en de Expertendag dementie (zie punt 2). Opportuniteiten in samenwerking met en tussen de Limburgse kenniscentra werden steeds besproken en aangegrepen. Vanuit ECD Contact werkten we bijvoorbeeld mee aan projecten en bachelorproeven. Voorbeelden zijn: 'Toekomstige thuis voor 65 plussers: Hoe tijdig de juiste woonkeuzes maken?' en 'Back to the ROOTs: creating an immersive wall using deepfake technology to help people with dementia relive their memories' i.s.m. UCLL.

De medewerkers van ECD Contact ondersteunden studenten in kader van projecten m.b.t. dementie. Dit gebeurt steeds op vraag en meestal via informerende en adviserende interviews. Voorbeelden van thema's in 2022: vroegtijdige zorgplanning, bevordering van participatie van bewoners met dementie in woonzorgcentra, buddywerking voor personen met dementie.

Het in september 2019 gelanceerde Zorgpad dementie Limburg bleef in 2022 onder de aandacht gebracht worden. Een oproep naar tips en aanvullingen werd gedaan via de nieuwsbrieven en facebookpagina van ECD

Contact. Het zorgpad werd in een digitale gids gegoten, alle documenten werden gereviseerd en waar nodig geüpdatet, enkele nieuwe documenten werd toegevoegd (zoals bijvoorbeeld 'Knipperlichten voor de opstart van palliatieve zorg voor bewoners (met dementie) in woonzorgcentra' ism Pallion vzw (naar voorbeeld van Palliatieve zorg Gent-Eeklo, ism ECD Paradox). Via <https://www.dementie.be/ecdcontact/zorgpad-dementie-limburg/> kan men steeds alle info raadplegen.

We bleven de Limburgse praatcafés dementie verder ondersteunen door de coördinatie van de halfjaarlijkse Werkgroep dementie Limburg (21/6 – 15/12). Het jaarprogramma van alle Limburgse praatcafés dementie werd verzameld door ECD Contact en in een overzicht aangeboden via <https://www.dementie.be/ecdcontact/praatcafes-dementie-en-familiegroepen-jongdementie-limburg/>. De medewerkers van ECD Contact traden daarnaast op als sprekers over verscheidene onderwerpen op meerdere Limburgse praatcafés dementie. Voorbeelden zijn: 'Dementievriendelijk Hasselt' (Hasselt, 1/2), 'Betekenisvolle activiteiten bij personen met dementie' (Pelt, 17/5), 'Op bezoek bij..' (Maaseik, 16/6), 'Langer thuis wonen met dementie' (Bocholt, 18/10).

Eveneens werd de 'werkgroep jongdementie Limburg' geëvalueerd door ECD Contact (23/3, 27/10). We volgden het Limburgse aanbod voor mensen met jongdementie mee op, stroomlijnden en ondersteunden concrete ac-

▲ Concert voor mensen met (jong)dementie in Cultuurcentrum Hasselt, in kader van Dementievriendelijk Hasselt

ties. Dit steeds in afstemming met de Vlaamse werkgroep jongdementie.

Wat het thema jongdementie betreft, organiseerden we daarnaast in 2022 opnieuw 'verdiepingsdagen jongdementie' (zie punt 2) en werd ook de Familiegroep jongdementie regio Hasselt, begeleid door een medewerker van ECD Contact verder aangeboden, in samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw (18/1, 8/3, 19/4, 31/5, 21/6, 27/9, 8/11, 6/12).

Om het bestaande aanbod in kader van jongdementie in Limburg overzichtelijk weer te geven en breder bekend te

maken, bleven we de pagina <https://www.dementie.be/ecdcontact/jongdementie/> en de "Verwijsgids Jongdementie Limburg", beide gelanceerd in het najaar van 2021, onder de aandacht brengen. De rubriek over jongdementie in de "Verwijsgids Dementie Limburg" werd in 2022 vernieuwd.

Een vlotte samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen werd in 2022 gecontinueerd, onder meer voor de ondersteuning van bestaande familiegroepen (jong dementie, vertegenwoordiging in de werkgroep jongdementie Limburg, samenwerking in kader van (digitale) bekendmaking van het aanbod van de Limburgse familiegroepen én de verdere uitbouw van de familiegroep jong-

Blik op dementie...

...door lezingen, workshops en meer.

▲ Blik op dementie in samenwerking met Samana en CM

dementie te Hasselt, begeleid door een medewerker van ECD Contact.

Tijdens de 'werkgroep geheugenklinieken Limburg', georganiseerd en gecoördineerd door ECD Contact, met focus op onderlinge afstemming en afstemming met ECD Contact (6/5 en 25/11) werd afgelopen jaar onder meer aandacht besteed aan het delen van expertise inzake neuropsychologisch onderzoek in de Limburgse ziekenhuizen en aan het samenwerken met externe partners zoals de diensten maatschappelijk werk van de mutualiteiten in functie van vlottere doorverwijzingen.

We zetten concrete acties op vanuit het regelmatig overleg met de Limburgse ziekenfondsen (08/02, 04/10), onder andere het opzetten van dementievriendelijke initiatieven zoals vorming voor mantelzorgers/het grote publiek ('Blik op dementie' i.s.m. CM en Samana), samenwerking in praatcafés dementie (sprekers), verspreiden van initiatieven over dementie vanuit ECD Contact en ECD Vlaanderen door de mutualiteiten (en omgekeerd), een optimalere doorverwijzing na diagnose dementie van ziekenhuizen naar de diensten maatschappelijk werk.

In samenwerking met Pallion, Palliatieve Zorg Limburg vzw

Knipperlichten voor de opstart van palliatieve zorg

Brochure voor professionele medewerkers

▲ Brochure 'Knipperlichten voor de opstart van palliatieve zorg'

(fusie van Netwerk Palliatieve Zorg Limburg vzw en Pallion, begin 2022) werden tools uitgewerkt om woonzorgcentra te ondersteunen in het tijdig opstarten van palliatieve zorg. Dit naar voorbeeld van ECD Paradox in samenwerking met Netwerk Gent-Eeklo. Na een uitgebreide communicatie en oproep in het tweede kwartaal van 2022 startten in het najaar de eerste vormingssessies in woonzorgcentra.

Vanuit het structureel samenwerkingsoverleg ECD Contact-HOGEVIJF (seniorenvoorzieningen OCMW Hasselt) zetten we verder mee in op een de-mens-ie vriendelijk beleid en droegen we zo bij aan de verdere uitbouw van een optimale dementiezorg binnen HOGEVIJF. ECD Contact bood onder meer: (inhoudelijke) ondersteuning aan de interne expert dementie en referentiepersonen dementie, een toelichting in het praatcafé dementie Hasselt, georganiseerd binnen HOGEVIJF (1/2, 4/10); bemanning van het maandelijks 'Infopunt dementie HOGEVIJF'.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Via het beheer van de website www.ecdcontact.be en de regelmatige publicatie van een elektronische nieuwsbrief blijft ECD Contact het publiek informeren. In 2022 werden 12 nieuwsbrieven verzonden, telkens aan een 1200-tal abonnees. Er wordt systematisch aandacht besteed aan Limburgse initiatieven en initiatieven van ECD Vlaanderen. Facebook blijkt een eenvoudig medium om 'het brede publiek' te bereiken over een uitgebreid aanbod inzake dementie. ECD Contact communiceert wekelijks meermaals via haar facebookpagina.

Het Limburgse dementiekompas, een door ECD Contact ontwikkelde 'waaier', werd in 2022 geüpdatet en voor de 7^e maal gedrukt. De digitale Verwijsgids Dementie Limburg, die gekoppeld is aan het dementiekompas en waarin het aanbod en contactgegevens van Limburgse diensten en organisaties voor personen met dementie opgenomen zijn, werd eveneens meermaals geüpdatet. Zo ook de Verwijsgids Jongdementie Limburg. Beide instrumenten blijven handige tools om allen betrokken bij de zorg voor een persoon met (jong)dementie op een eenvoudige manier wegwijs te maken in de Limburgse wereld van (jong)dementie. Ten allen tijde kunnen deze geraadpleegd worden via ecdcontact.be.

In kader van de Werelddag dementie sensibiliseerden we Limburgse bibliotheken door hen een aanbod van het toezenden van een infopakket en een inspiratiegids met literatuur over dementie te doen. Ook de 'scholenkoffer dementie lager onderwijs' en 'scholenkoffer dementie secundair onderwijs' konden als voorbeeld door ECD Contact uitgeleend worden om vanuit de bibliotheek te dupliceren en uit te lenen. Zes Limburgse bibliotheken vroegen om de informatie en namen concreet actie door bijvoorbeeld een stand met boeken over dementie op te stellen en een infoavond te organiseren.

We bleven daarnaast onze medewerking verlenen aan de verspreiding van publicaties (gerealiseerd door Expertisecentrum dementie Vlaanderen) zoals de publicatie 'Dementie, als je ermee te maken krijgt', flyers (o.a. van de campagnes '2voordeprijsvan1', 'Je doet dat écht goed', 'Graag uw attentie voor mensen met dementie'), dementie-assistentiekaartjes, ...

De week van de zorg traptten we mee af door op 9/5 aan de bibliotheek van Hasselt campagne te voeren over '2voordeprijsvan1'. We deelden honderden appels uit aan voorbijgangers en informeerden hen over preventie van dementie.

▲ 2voordeprijsvan1 Hasselt

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

De directeur participeerde als bestuurder aan vergaderingen van het bestuursorgaan van ECD Vlaanderen vzw, conform de bepalingen van Bijlage 2 van het Besl.VI.Reg. van 9 mei 2014. Hierbij informeerde zij de medewerkers over genomen beslissingen van toepassing op ECD Contact. Eventuele ideeën of bezorgdheden vanuit RECD Contact werden meegenomen naar het Bestuursorgaan. In 2022 zetten de dementie-experten in op eigen deskundigheidsbevordering d.m.v. vorming en overleg. Onderstaande vormingen/opleidingen werden gevolgd door

▲ Team ECD Contact met een stand op Happy Aging Day

de medewerkers van ECD Contact: Webinars door Cera i.s.m. ECD Vlaanderen ('Veranderingen in gedrag bij mensen met dementie', 'Nachtelijke onrust bij dementie', 'Dementie en technologie'); Intervisie in kader van trajectbegeleiding Samen MENS, begeleid vanuit ECD Vlaanderen; E-learning vanuit de Expertisecentra Dementie 'Omgaan met dementie'; webinar door ECD Vlaanderen 'Inleiding in het Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor mensen met dementie'; vorming 'Methodisch begeleiden van moeilijk hanteerbaar gedrag bij personen met dementie' door Expertisecentrum Kantel; vorming 'Succesvol veranderen in je zorgorganisatie' (ECD Contact i.s.m. Koen Geenen); vorming 'Zinnenprikkelende benadering en aromazorg' (ECD Contact i.s.m. Anna Cuyt); studiedag 'Dementie en verstandelijke beperking' (ECD Contact i.s.m. ECD Vlaanderen); webinar 'Getuigenis van Lea Andries: Hoe dementie zich een plaats toe-eigende in onze familie. Als de puzzelstukjes uit elkaar vallen.' Door Alzheimer Liga Vlaanderen vzw; tweedaagse interne vorming (ECD Vlaanderen en alle RECD, 21/4 en 22/4) met in 2022 focus op visie en missie; 'Happy Aging Day: De toekomst van de (ouderen)zorg' door In4Care (ECD Contact was eveneens aanwezig met een stand); vorming 'Toepassing Cognitive Disability Model bij personen met dementie' door Sig vzw; studiedag 'Cultuur en dementie in verbinding: een kunst' door ECD Vlaanderen; Infomoment BE Jongdementie door de Vlaamse Overheid i.s.m. ECD Vlaanderen.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Via intervisie, georganiseerd en begeleid vanuit ECD Vlaanderen, ontwikkelden twee medewerkers van ECD Contact zich in 2022 verder tot begeleiders van de trajecten 'Samen MENS'. Met als doel de kwaliteit van de dementiezorg te optimaliseren, vonden beide Limburgse trajectbegeleidingen (Ferm Thuiszorg Bilzen en WZC Sint-Jan Berchmans te Hamont-Achel) in 2022 gemiddeld 8 maal plaats.

De coördinator droeg bij aan de voorbereiding en participeerde aan het coördinatieoverleg van ECD Vlaanderen en bracht langs deze weg regionale ervaringen inzake optimalisatie van dementiezorg in ten voordele van ECD Vlaanderen (7/2, 16/5, 12/9, 14/11).

Ook in 2022 deden we via participatie aan het VTO-overleg van ECD Vlaanderen (17/1, 28/3, 20/6, 26/9, 28/11) een actieve inbreng qua thema's welke dienen aan bod te komen in de opleiding tot referentiepersoon dementie en in andere opleidingen in de schoot van ECD Vlaanderen.

In samenwerking met de VTO-werkgroep werd de herziening van de opleiding Referentiepersoon Dementie, in kader van het ESF-project 'Referentiepersoon Dementie – NEXT LEVEL', verder uitgewerkt.

Twee medewerkers participeerden aan de werkgroep ergotherapie (16/03, 14/06, 23/08, 13/10, 15/11, 20/12) waarin ze hun expertise als ergotherapeut aanwendden in functie van de website www.hulpmiddelenbijdementie.be, uitleen en uitwerking van de hulpmiddelenkoffer.

Ook werd er medewerking verleend aan de online redactieraad (25/4, 29/09, 3/10), in de vorm van het mee beoordelen van artikels voor het Handboek 'Van begrijpen naar begeleiden', en aan de werkgroep communicatie, ifv het optimaliseren van de communicatiestrategie van ECD Vlaanderen en de regionale Expertisecentra Dementie tezamen (7/3, 20/6, 3/10).

Foton

Expertisecentrum Dementie provincie West-Vlaanderen zorgregio's Brugge en Oostende

Biskajersplein 2 – 8000 Brugge | t 050 44 67 93 | fotondoc@dementie.be

Medewerkers

Hilde Delameillieure: coördinator, consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum, vorming, begeleiding vrijwilligers. 0,94 VTE

Clarice De Cloedt: consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum, vorming, lid van de VTO-werkgroep van de expertisecentra. 0,80 VTE

Elke Poppe: consulent thuisbegeleiding. 0,63 VTE (afwezig vanaf 01/02/2022- uit dienst 01/09/2022)

Hilde Michels: consulent thuisbegeleiding. 0,36 VTE

Kathleen Butaye: consulent thuisbegeleiding. 0,63 VTE

Lieve Vermeulen: beheer documentatiecentrum, onthaal en administratie. 0,87 VTE

Sophie Tack: consulent thuisbegeleiding. 0,21 VTE

Leentje Vanderniepen: consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum, vorming. 0,80 VTE (tot 31/03/2022); 1,00 VTE (vanaf 01/04/2022)

Katrien Ryckman: consulent thuisbegeleiding. 0,79 VTE

Lena Rabaut: ondersteuning documentatiecentrum. 0,10 VTE

Vrijwillige medewerkers – onthaal, documentatiecentrum

Kathy W., Dominique G., Linda N., Magda L.

Vrijwillige medewerkers – ontmoetingsnamiddagen Brugge

Agnes D., Chris V.E., Fieke D.(tot 21/11) , Isabelle N., Kathy W., Leen B., Linda W., Marleen D. (tot 22/09), Marie-Jeanne G., Rose V., Simone D. G., Veva L., Paul K., Filip K., Reginald V, Francine M.

Vrijwillige medewerkers – ontmoetingsnamiddagen Tielt

Anna V.E., Carine V.D., Claudine V., Claudine G., Monique D. (tot 20/04)

*vanuit ons verlangen naar licht
en ons geloof in het kleine
vanuit onze fascinatie voor het ongrijpbare en onvoorspelbare,
vanuit de aanvaarding van de golfbeweging in ieder leven
en het zoeken naar het onverwoestbare van het leven
kozen wij voor de naam foton
(credo van foton, 1997)*

Dankbaar verbonden met zovelen

Doorheen de voorbije 25 jaar hebben ontelbare mensen ons pad gekruist: mensen met dementie, mantelzorgers, families, hulpverleners, studenten, vrijwilligers, toevallige passanten, journalisten, collega's, beleidsmensen... uit alle hoeken van het land en zelfs van de wereld. Wij zijn geworden wie we zijn mede dankzij al deze mensen en al deze ontmoetingen.

Gerealiseerde activiteiten

DIENTSTVERLENING OVER ALLE DOELGROEPEN HEEN

Laagdrempelig onthaal en aanspreekpunt

Het regionaal Expertisecentrum Dementie (RECD) is vrij toegankelijk – zonder afspraak elke werkdag tussen 8u45 en 12u15 en tussen 14u en 17u. Na afspraak kan het ook buiten de openingstijden. De onthaalmedewerker van het ECD of een vaste Fotonvrijwilliger verzekeren de permanentie, beluisteren de noden en vragen en verwijzen desgewenst door naar een medewerker ECD.

Documentatiecentrum

Het documentatiecentrum fungeert als een draaischijf van inkomende en uitgaande informatie met betrekking tot dementie ten dienste van alle eerdergenoemde doelgroepen. Het wil informatie met betrekking tot de zorg voor personen met dementie opsporen, ontsluiten en ter beschikking stellen. De materialen kunnen ontleend worden.

Beheer van de collectie

Het gaat om het opsporen, aanschaffen en invoeren in de catalogus. Het actueel houden van de collectie houdt ook in dat verouderde publicaties verwijderd worden.

Eind 2022 omvat de fotoncollectie 1648 materiële exemplaren. Daarvan zijn 89 aanwinsten in 2022 waarvan 35 boeken, 21 brochures, 29 afgedrukte artikels, 2 dvd's, 2 eindwerken. Daarnaast bezitten we elektronische documentatie waarvoor we dezelfde rubricering hanteren.

Informatiebemiddeling

Vragen van gebruikers komen binnen via diverse kanalen. Zo mogelijk wordt de vraag meer verkend zodat de meest passende informatie kan aangeboden worden. Indien de nodige informatie niet aanwezig is, sporen we ze op. Zo nodig worden, via de wetenschappelijke medewerker van ECD Vlaanderen, lacunes in kennis geseind aan het onderzoeksveld.

Er waren 66 actieve ontleners, waarvan 43 nieuwe personen. Het gaat om 35 hulpverleners, 13 mantelzorgers, 8 lesgevers/vormingswerkers, 6 studenten, 1 vrijwilliger, en 3 personen met dementie.

Er werden 357 exemplaren ontleend in 143 ontleenbeurten. De informatieve interventies vanuit het documentatiecentrum zijn vervat in de algemene cijfers info-advies van ECD Foton.

Vorming

De vormingsaanvragen komen na de coronajaren terug op kruissnelheid. We merken op dat zorgorganisaties spaarzaam omgaan met vorming, om de personeelsschaarste op de werkvloer te counteren.

Ook vormingen voor breed publiek komen voorzichtig weer op gang.

doelgroep	aantal	uren	aantal deelnemers
ALLE	122	399:15	1888
hulpverleners	81	276:45	1169
andere	41	122:30	719
• mantelzorgers	9	18:30	118
• publiek	7	17:30	159
• studenten	16	62:00	233
• vrijwilligers	9	24:30	209

▲ Vaasje feestjaar: 25 jaar Foton

Overleg – samenvatting

context	aantal	uren overleg	personeelsuren
ALLE	221	514:30	1087:15
overleg binnen de expertisecentra	55	173:30	247:00
overleg binnen Familiezorg W-VI	36	98:45	161:00
internationale contacten	2	2:00	5:00
overleg Vlaams-federaal	8	17:30	19:30
overleg in de regio / provincie	62	105:00	122:15
overleg fototeam (structureel)	37	88:15	471:00
overleg fototeam (ad hoc)	13	16:30	48:30
overleg vrijwilligers	8	13:00	13:00

Interventies – samenvatting

	cliëntsituaties	interventies
thuisbegeleiding	275 unieke gezinnen	1554
info / advies	190 unieke aanmelders	302
ontleningen	67 unieke leners	143 ontleenbeurten
	532	1999

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Thuisbegeleiding

Vanuit de blijvende nood en behoefte van personen met dementie en hun mantelzorgers aan informatie, advies en ondersteuning, bieden we gespecialiseerde thuisbegelei-

ding aan op maat van de wensen en de behoeften van de zorgvrager.

We doen dit door middel van één of meerdere gesprekken op de burelen van Foton, via huisbezoek, telefoon of door mailverkeer. In de gesprekken gaan we in op de noden, behoeften, beleving van de persoon met dementie zelf en de mantelzorgers zodat zij een stem en een perspectief krijgen alsook een antwoord op hun vragen. De gesprekken vinden plaats op het ritme en de vraag van de gezinnen zelf in functie van maximale doelgerichtheid en efficiëntie.

Indien mogelijk doen we dit in partnerschap met lokale actoren zoals Zorg Tiel en het OCMW van Ruiselede. We bemanden ook het infopunt dementie te Oostende in de eerste jaarhelft.

We registreren de contacten van de gespecialiseerde thuisbegeleiding (zie ook 4.1. Registratie). Verder blijven we ijveren voor de verdere uitrol van deze gespecialiseerde functie in Vlaanderen en ingebed in een RECD.

Er waren 1554 interventies voor 275 cliëntsituaties. Dat komt neer op 1 tot 56 (!) interventies per situatie, met een mediaan op 3 interventies. Het gaat om 169 (2021: 156) consulten in het fotonhuis (11,9%) en 463 (2021: 428) huisbezoeken (29,8%). Er waren 477 telefonische contacten (29,3%) en 389 per e-mail (25,0%). Verder ging het om multidisciplinair overleg en coachend advies (42 = 2,8%). Een kleine helft van de bereikte gezinnen (46,2%) heeft zich voor het eerst aangemeld.

14,2% van de cliënten zijn bij aanvraag jonger dan 65 jaar. 26,5% van de cliënten woont alleen.

Wie vraagt concreet de thuisbegeleiding aan? (top 5): zoon/ dochter, thuiszorgverantwoordelijke, partner, geheugenrevalidatie (doorstroming vanuit -), geheugenkliniek/speci- alist/ziekenhuis. Partners of kinderen nemen vaak contact op met Foton op aangeven van de huisarts en/of specialist. Bij 66,4% van de interventies zijn één of meerdere mantelzorgers betrokken (voornamelijk de partner; vaak ook een dochter, minder vaak een zoon). Bij 23,1% van de interventies is ook de persoon met dementie betrokken. De top 5 van thema's die ter sprake komen zijn: zorgbelasting, communicatie en omgang, zingeving/verliesverwerking, thuiszorg, gezondheids- en psychische problemen. Vaak gaan we een aantal jaren met de families op stap: van de 369 'actieve' gezinnen op 21/02/2023 is de verdeling van de trajectduur: 10 jaar (2), 9 jaar (3), 8 jaar (4), 7 jaar (7), 6 jaar (2), 5 jaar (18), 4 jaar (23), 3 jaar (26), 2 jaar (63), 1 jaar (100), het afgelopen jaar gestart (118).

Informatie- en advies verlenen

Naast de informatie en het advies die uiteraard ook aan bod komen binnen de thuisbegeleiding, beantwoordden we in 2022: 302 info- en adviesinterventies binnen 190

▲ Zingen tot morgenvroeg in Concertgebouw Brugge

aanmeldingsvragen. Van deze aanmeldingen zijn 5,8% personen met dementie en 52,6 % mantelzorgers (zie ook informatie- en adviesverstrekking onder 'Zorgverleners' voor meer toelichting).

Ontmoetingsmomenten

Foton organiseert tal van ontmoetingsactiviteiten voor personen met dementie en hun mantelzorger. Met deze ontmoetingsmomenten faciliteren we ook het opbouwen van een informeel sociaal en dragend contact onder de mantelzorgers en het uitwisselen van informatie en ervaringen. Onze vrijwilligersploeg is daarbij een belangrijke schakel.

In de loop van het tweede kwartaal van 2022 startten we terug met de ontmoetingsmomenten:

- muzieknamiddagen – in Brugge, OC Sparrenhof, 04/05, 01/06, 14/09, 16/11.
- muzieknamiddagen – in Tielt, regiohuis Familiezorg West-Vlaanderen, 18/05, 15/06, 12/10, 16/11, 21/12
- fotonkoor – in Brugge, Sint-Thomas, 22/04, 20/05, 17/6, 16/09, 14/10, 18/11, 16/12

Het fotonkoor nam deel aan het inclusief zangmoment "Zingen tot morgenvroeg" (Concertgebouw Brugge i.s.m. Koor&Stem) op 12/06

Enkele cliënten en vrijwilligers werkten mee aan Memento (Concertgebouw Brugge i.s.m. Musica). Zij verwerkten op een creatieve manier enkele woorden uit het werk van Haendel: schoonheid, tijd en plezier, ontgoocheling. Sebastiaan Van Steenberge creëerde op basis daarvan een nieuwe compositie. De deelnemers werden betrokken bij de uitvoering daarvan.

Ontmoetingsgroep voor mensen met beginnende dementie

Personen met dementie die recent de diagnose dementie kregen kunnen deelnemen aan de ontmoetingsgroep voor mensen met beginnende dementie. Een medewerker van Foton begeleidt de groep en werkt daarbij samen met een relaxatietherapeut die ook mee het groepsgebeuren ondersteunt. Een bestaand groepje kwam bijeen op 11/01, 15/02, 08/03, 29/03 en 19/04. Een nieuwe groep startte in het najaar: 13/09, 13/10, 17/11 en 15/12.

In samenwerking met Familiezorg West-Vlaanderen en RECD Sophia werd verkend om een ontmoetingsgroep op te starten in Kortrijk in april 2022, waarbij ECD Sophia een parallelle praatgroep voor de mantelzorger zou aanbieden. Er waren te weinig inschrijvingen om de groep te kunnen opstarten.

Vormingstweedaagse voor mantelzorgers

Als alternatief voor de lange reeks psycho-educatie Dementie en nU, organiseerden we een minireeks 'Onderdompeling in de wereld van dementie' (18/10 en 29/11). De infosessies konden naar keuze in de namiddag of de avond gevolgd worden.

Zomerreeks voor mantelzorgers

In de zomertijd plannen we een reeks van 3 ontmoetingsmomenten. Daarbij kunnen mantelzorgers onder begeleiding van een fotonmedewerker ervaringen uitwisselen, elkaar steunen en een luisterend oor bieden en op die manier ook inzetten op het versterken van eigen draagkracht. Enkel de eerste bijeenkomst op 14/07 kon doorgaan. De andere twee momenten werden geannuleerd omwille van de talrijke verontschuldigheden.

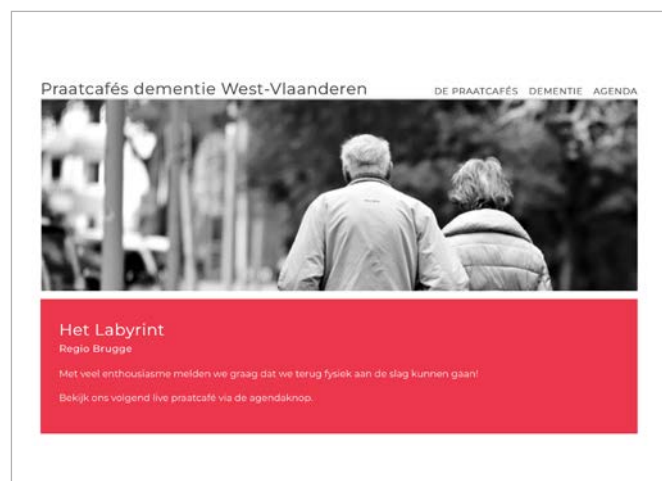
Personen met jongdementie en hun omgeving

Begeleiden van een partnergroep van mensen met jongdementie

Een ECD medewerker begeleidde een open gespreksgroep van partners van mensen met jongdementie die het DVC Rozemarijn bezoeken of in de wooneenheid De Rozelaar wonen. Deze groep heeft als doel onderlinge steun te genereren en ervaringen uit te wisselen. Tevens creëert deze bijeenkomst een informele verbinding tussen de mantelzorgers. Deze ondersteuning kadert binnen het zorgnetwerk jongdementie Noord West-Vlaanderen en gebeurt in nauwe afstemming met de psychologe van het WZC Regina Coeli te Brugge (zie ook punt 5: Partners). Uiteraard kunnen deze gezinnen eveneens beroep doen op de meer individuele ondersteuning via thuisbegeleiding dementie.

Praatcafé dementie

We maken de werking van de praatcafé's uit de ruime regio mee bekend bij onze cliënten.

Op het [Praatcafé dementie Labyrint](#) is steeds een ECD-medewerker aanwezig die informatie, ondersteuning, advies kan geven. Op 23/11 leidden we zelf het thema in: 'Op bezoek bij personen met dementie: communicatie en omgang.'

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie- en adviesverstrekking

Naast de informatie en het advies onder de noemer thuisbegeleiding, beantwoordden we

302 info- en adviesinterventies binnen 190 aanmeldingsvragen, waarvan 30,0% hulpverleners, 4,7% studenten, 6,8% overige.

79,0% van deze vragen betreft een concrete cliëntsituatie (zie ook 1.2 informatie- en adviesverstrekking bij 'personen met dementie en hun omgeving').

54,0% van de interventies verloopt telefonisch, 32,0% per e-mail, de overige 14,0% zijn persoonlijke contacten of werkbeprekingen (multidisciplinair overleg)

De top 5 van thema's betreft: toelichting bij de werking van Foton als expertisecentrum en thuisbegeleidingsdienst, communicatie en omgang, zorgbelasting, thuiszorgondersteunende diensten, werkvormen voor het cliëntsysteem. Bij minstens 7,7% van de interventies werd ook verwezen naar andere organisaties.

Het documentatiecentrum met het laagdrempelige ont-haal is een belangrijk kanaal voor info/advies (zie hoger: dienstverlening over alle doelgroepen heen).

Coaching en overleg

Op vraag van de woonzorgactoren in de regio's Noord West-Vlaanderen en Oostende-Veurne organiseert de dementie-expert systematisch overleg tussen referentiepersonen dementie, tussen hulpverleners van alle woonzorgactoren en tussen teamleden. Dit gebeurt in samenwerking met de woonzorgactoren, het RECD Sophia.

Intervisie

- Interviserieeks team dvc Rozemarijn – Integraal zorgaanbod jongdementie: 07/03
- intervisienamiddag op de basisnavormingsdagen en de verdiepingsdag voor referentiepersonen dementie (zie vormingen hieronder)

- intervisie op vraag voor basiszorgmedewerkers en begeleidende medewerkers van Familiezorg West-Vlaanderen (wijkwerkingen 24/11 en 01/12)
- Dvc's en wzc's met een bijzondere erkenning of gespecialiseerd in de zorg voor mensen met jongdementie (uit West- en Oost-Vlaanderen) kwamen samen op 30/06 en 02/12. ECD Foton begeleidt mee het intervisiemoment in nauwe afstemming met ECD Paradox, ECD Meander en ECD Sophia.
- Intervisie is één van de methodieken die wij en ECD Sophia inzetten voor WZC uit de Zorggroep GVO (05/05-familierelaties; 22/09-vroegtijdige zorgplanning)
- de vormingen m.b.t. veranderend gedrag voor WZC Van Zuylen werden steeds opgevolgd door een intervisiemoment.

Coaching ad hoc

Op vraag coachen de dementie-experten andere zorgverleners in de zorg voor personen met dementie en hun omgeving. Dit gebeurt telefonisch, in individueel overleg of in intervisievorm met een referentiepersoon dementie of samen met de dementiekundige basiszorgverleners. Op vraag participeren of organiseren we ook een multidisciplinair overleg (MDO) rond de zorg voor mensen met dementie in de thuissituatie. We engageerden ons voor een observatie-opdracht met terugkoppeling aan de leidinggevenden en aan het team van een WZC.

Moeilijk bespreekbare thema's en complexe zorgsituaties kunnen ook worden getoetst op het forum van het virtuele kantoor van de expertisecentra.

Trajectbegeleiding 'Samen MENS'

De implementatie van het referentiekader "Kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie" werd het uitgangspunt voor veranderingstrajecten bij externe organisaties uit de thuiszorg en de residentiële zorg.

De fotonmedewerker die de coachingstrajecten opneemt, krijgt ondersteuning onder de vorm van tweemaandelijks intervisie in samenwerking met het EDV en een lerend netwerk West- en Oost-Vlaanderen.

Er liepen 2 trajecten in onze regio:

- CDV Rosas, Beernem; gecombineerd met vorming over 'vormen van dementie' en 'familierelaties'
- WZC Haerlebout, Middelkerke; gecombineerd met een onderdompeling in de wereld van dementie en een training in het omgaan met mensen met dementie.

Vorming en deskundigheidsbevordering

Als antwoord op de talrijke vormingsvragen van zorgorganisaties willen we de deskundigheid van hulpverleners, toekomstige hulpverleners (studenten), vrijwilligers en referentiepersonen dementie uit alle woonzorgactoren in onze

zorgregio's bevorderen. Hierbij kunnen we inspelen op specifieke vormingsnoden en behoeften (vorming op maat).

De vorming wordt door een medewerker van Foton (RECD) opgenomen of er wordt doorverwezen naar Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV), een ander RECD, freelance vormingsmedewerkers, enz.

Concrete vormingsinitiatieven 2022

De opleiding referentiepersoon dementie

In 2022 bood ECD Foton in samenwerking met ECD Sophia en het EDV de erkende opleiding tot referentiepersoon dementie aan. Deze opleiding startte online, maar kon overschakelen naar fysieke vorming. We verzorgden zelf de vormingsdagen: kennismaking en situering van de opleiding, inzicht in veranderend gedrag, beleving van de naaste omgeving, de functie referentiepersoon waarnemen, sociale kaart, toelichting gebruik belevingskoffer PXL en we begeleidten de reflectiemomenten.

Van de 4-daagse basisnavorming voor referentiepersonen dementie volgde nog dag 4 in 2022 (03/06).

Verdiepingsdagen voor referentiepersonen dementie die de basisnavormingsreeks volgden.

Nachtelijke zorg (13/05); Syndroom van Wernicke-Korsakov (18/11)

Een Fotonmedewerker verzorgde de module dementie binnen de opleiding polyvalent verzorgende/zorgkundige voor Familiezorg West-Vlaanderen VZW en bood ook interne vorming aan voor de basiszorgverleners in de thuiszorg. (verzorgenden en vrijwilligers)

We gaven diverse vormingen aan hulpverleners: Naast de reeds vernoemde thema's kwamen ook aan bod: Omgaan met angst, Intimiteit, seksualiteit, Basisvorming dementie, Frontotemporale dementie.

Onze troeven daarbij zijn eveneens interactie en intervisie. We bereikten ook hulpverleners uit specifieke settings: een voorziening voor mensen met een beperking, de West-Vlaamse politieschool.

We verzorgden train-de-trainer-vormingen van EDV: Dementiekundige basiszorg; Er zijn voor mensen met dementie; Referentiekader dementie.

Voor studenten brachten we de thema's: basisvorming (wat is dementie, hoe omgaan met mensen met dementie), jongdementie, impact van dementie op de familie.

Publicatie

Mantelzorg bij personen met dementie. Een complex gegeven, Hilde Delameillieure, Herman Wauters. In *Senior*, jg 3, nr 4.

Licht Altijd. Lichtreflecties 25 jaar Foton. Bart Deltour, Hilde Delameillieure. Brugge, Familiezorg West-Vlaanderen, 2022.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en hen overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

EFID (European Foundations' Initiative on Dementia)

We onderhouden de contacten met de Awardees van EFID en staan open voor verdere wederzijdse uitwisseling en vragen.

Bestendigen van de internationale contacten

We staan open voor en ontvangen graag buitenlandse delegaties die actief zijn rond dementiezorg. We stemmen daarbij af met lokale partners die een meerwaarde kunnen betekenen voor de delegatie en stemmen hiervoor steeds af met het EDV. We delen expertise en wisselen info en deskundigheid uit.

Op 22/02 hadden we online overleg met vertegenwoordigers van Italiaanse universiteiten (Padua en Bologna) in het kader van een mogelijk Erasmus plus-project (<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/nl/node/2819>)

Op 24/06 kwam een Oostenrijkse delegatie online op bezoek bij Foton in het kader van een bezoek aan goede praktijken waaronder Foton en dementievriendelijk Brugge.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Dementieplan

Foton nam deel aan het monitoringcomité van het dementieplan (2021-2025) en dit in nauwe afstemming met en als vertegenwoordiger van de RECD's (20/06).

Bijzondere erkenningen jongdementie

We namen deel aan de ontmoetingsdag voor organisaties met een bijzondere erkenning voor jongdementie (27/06).

Thuisbegeleiding dementie

We refereren naar het Memorandum van 2019 in samenwerking met alle RECD's en EDV, de focusgroepen in voorbereiding van het huidige dementieplan waarbij de thuisbegeleiding bepleit werd en de jarenlange ervaring opgebouwd door Foton. Hierbij bepleiten we ook verder de erkenning en financiering van de referentiepersoon dementie in de thuiszorg, het uitbouwen van thuisbegeleiding dementie en de realisatie van een referentie-arts dementie.

Registratie

Vanuit Foton registreren we vorming, overleg, activiteiten ontmoetingshuis en interventies (info-advies en thuisbegeleiding). We hanteren hiervoor een eigen toepassing, maar op basis van een binnen ECD afgestemde begrippenlijst. Deze begrippenlijst wordt volgens afspraak beheerd binnen het coördinatie-overleg van EDV en RECD. Tendenzen in de resultaten zijn bruikbaar om de eigen werking bij te sturen of om als signaal aan de beleidsmakers te bezorgen.

In 2022 hielden we nauwkeurig bij of de thema's 'omgaan met agressie' en 'fixatie-arm beleid' aan bod kwamen in onze vormingen.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen ervan overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Alzheimer Liga Vlaanderen

Waar het wenselijk is verwijzen we gezinnen door naar de familiegroepen van de Alzheimer Liga Vlaanderen. Tevens is een educatief medewerker van de ALV lid van het overlegplatform dementie Noord-West-Vlaanderen. In onze regio startten een aantal nieuwe groepen op.

We hadden een actieve inbreng in een paar bijeenkomsten en modereerden het nagesprek:

- Westhoek, *Zorgweigeren* (16/12)
- Gistel, *Fasen van dementie* (20/12)

Overlegplatforms dementie

Het Overlegplatform Dementie (OPD) is een open en pluralistisch overlegforum dat openstaat voor alle zorgaanbieders – zelfstandigen, organisaties en intra- en extramurale voorzieningen – die werken met en voor personen met dementie en hun omgeving. ECD Foton is trekker van de OPD's in de regio.

In de zorgregio Noord West-Vlaanderen kwam het OPD 3 maal samen. Er werd gestart met de voorbereiding van een studiedag op initiatief van het OPD Noord-West-Vlaanderen in 2023.

In de zorgregio Oostende-Veurne kwam het OPD 2 maal samen. Vanuit dit OPD kwam het initiatief voor een project: Zorgcontinuïteit bij personen met dementie. Dit initiatief vond ondertussen aansluiting bij

Sibe (<https://samenisbeter.be/>) in

de ELZ Veurne, Houtland&Polder, Oostende-Bredene. Er wordt verder verkend of dit project kan meegenomen worden in de werking van Sibe.

“Sibe onderneemt acties om de kwaliteit van jouw zorg te verbeteren. We streven naar geïntegreerde zorgverlening. Dat wil zeggen dat alle betrokken hulpverleners (huisarts, thuisverpleegkundige, apotheek, ziekenhuizen, mutualiteit, sociaal huis, etc.) zich aanpassen aan het zorgproces en de levensdoelen van de patiënt in kwestie. Op die manier ontstaat er zorg op maat. Bij zorg op maat is het van groot belang om niet enkel de patiënt maar ook de mantelzorger te betrekken. Om die reden organiseert Sibe eveneens acties die de mantelzorger ondersteunen in zijn rol.”

Eerstelijnszorgzones

Foton maakt deel uit van de cluster optionele partners in het bestuursorgaan van de eerstelijnszone (ELZ) Oostkust. Daartoe nam de coördinator deel aan de vergaderingen van het bestuursorgaan (20/01, 28/04, 23/06, 15/09, 27/10, 24/11) en de algemene vergadering (31/03, 08/12) en nam zij ook deel aan het verbindingsplatform (16/09) als vertegenwoordiger en spreekbuis voor diverse organisaties en doelgroepen uit de regio. Vanuit de thuisbegeleiding dementie vertegenwoordigt zij ook de doelgroep mensen met dementie en hun mantelzorger.

Zij had ook overleg met de coördinator van de ELZ Westkust & Polder (26/08) en nam deel aan het netwerkevent van die eerstelijnszone (27/10).

Project 'Cognitieve revalidatie'

Foton nam verder deel aan het zorgvernieuwingsproject (RIZIV) Cognitieve revalidatie Noord-West-Vlaanderen in

samenwerking met AZ Sint-Lucas Brugge en AZ Sint-Jan Brugge. Een medewerker van Foton vervult de functie 'sociale dienst'. Dit houdt in: een informeel gesprek over thuiszorg-ondersteunende diensten, sociale

rechten en vroegtijdige zorgplanning. Tevens namen 2 medewerkers deel aan de teamvergaderingen. Een medewerker van het RECD verzorgt de administratie voor het project. Foton stelt ook haar locatie en logistiek ter beschikking. Het project kreeg verlenging tot 31/06/2025. Dit moet het mogelijk maken om de evaluatie van het project – die gehinderd werd door corona – af te ronden. In 2022 werden 570 sessies aangeboden. 32 deelnemers startten de revalidatie. Sommige gezinnen doen na afloop van het traject verder beroep op de thuisbegeleiding van Foton.

Ziekenhuizen

De ziekenhuizen (medewerkers centrale cognitieve stoornissen, specialisten) zijn belangrijke verwijzers voor de thuisbegeleiding (8,1% rechtstreekse verwijzingen). Andere gezinnen nemen zelf contact op na aanraden van hun arts-specialist.

Er was een overleg met het team geriatrie van AZ Sint-Jan Brugge (09/06), een wederzijdse kennismaking met de coördinator transmurale samenwerking van AZ Alma Eeklo (wat betreft patiënten uit onze regio). En binnen het project zorgcontinuïteit Sibe is uiteraard ook contact met de betrokken ziekenhuizen. (zie 5.2)

Binnen het project cognitieve revalidatie Noord West Vlaanderen vond regelmatig overleg plaats met artsen en therapeuten van de 2 ziekenhuizen uit Brugge.

Zorgnetwerk jongdementie Noord-West-Vlaanderen

Via de thuisbegeleiding dementie van Foton ondersteunen we de gezinnen die te maken hebben met jongdementie. Op vraag kan een medewerker van Foton ondersteunende gesprekken aanbieden voor de bezoekers van het dvc Rozemarijn (dagcentrum voor jonge mensen met dementie). We bevorderen de onderlinge samenwerking, delen expertise en bevorderen deskundigheid. We namen deel aan de stuurgroep (13/06, 12/12). We continueren samen met de partners ook de website van het project.

We begeleidde de partnergroep van mensen die het dagcentrum bezoeken of in de Rozelaar wonen (23/05, 12/09, 24/10) en begeleidde via intervisie het team van het dvc Rozemarijn (07/03).

Op provinciaal niveau werd een 4-daagse opleiding m.b.t. zorg aan personen met jongdementie verkend. (22/12)

Samen met de regionale ECD Van West- en Oost-Vlaanderen verzorgden we de intervisie voor organisaties met de doelgroep personen met jongdementie. (30/06 en 02/12). Een paar organisaties vroegen specifieke vorming aan m.b.t. jongdementie: PZ Onze Lieve Vrouw (21/06) en Thuisverpleging Wit-Gele Kruis. (14/11)

Praatcafés dementie zie ook 1.7.

Tweemaandelijks zijn we beschikbaar op het praatcafé dementie Labyrint te Brugge met een infostand. Daar kunnen mantelzorgers terecht voor verdere informatie of kunnen ze terecht om een afspraak te maken met een medewerker voor de thuisbegeleiding. Foton is faciliterend lid van de stuurgroep van het Labyrint die jaarlijks samenkomt.

Samen met de 11 andere partners uit de thuiszorg en residentiële zorg programmeren en evalueren we de samenkomsten van het praatcafé.

We zijn ook lid van de stuurgroep van het praatcafé in Knokke, waar we samenwerken met de Senioren Adviesraad.

Adviesgroep #jedoetdatechtgoed

Foton nam deel aan een adviesgroep op vraag van Cera, EDV en Alzheimer Liga Vlaanderen i.v.m. een gezamenlijk project voor en door mantelzorgers. Het mondde uit in een waarderingssactie: we verspreidden op publieke plaatsen bedankingskaartjes waarmee men een specifieke mantelzorger kon verrassen. (30/06)

Graag uw attentie voor mensen met dementie

We schaarden ons achter een sensibiliseringscampagne n.a.v. het Weekend van de Klant.

Deze campagne is een initiatief van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de Alzheimer Liga Vlaanderen met de medewerking en steun van de [Vlaamse Werkgroep van mensen met dementie](#). We hielpen mee de vier soorten kaartjes verspreiden (voor kappers, winkeliers, restaurant- en caféhouders, burgers).

Zorgvernieuwingsproject CAPE www.zorg-cape.be

Indien wenselijk en zinvol kunnen we gezinnen doorverwijzen naar het zorgvernieuwingsproject CAPE waarbij kan gebruik gemaakt worden van casemanagement, psychologische ondersteuning aan huis en ergotherapie aan huis.

Regionaal dienstencentrum Zonnewende van Familiezorg West-Vlaanderen vzw

Er is uitwisseling van expertise rond zinvolle dagbesteding, woningaanpassingen, alarmsystemen, detectiesystemen, valpreventie enz ...

Gezinszorg en aanvullende thuiszorg Familiezorg West-Vlaanderen

We werken samen met Familiezorg West-Vlaanderen aan de integratie van de dementiewijzer en het doelgericht werken en de implementatie van het ZorgEsperanto. Dit kader wordt gebruikt als basis in de werkbesprekingen of werkvergaderingen met de thuiszorgverantwoordelijken en de basised medewerkers.

Daarnaast is er structureel overleg tussen Foton en Familiezorg West-Vlaanderen (dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg) door deelname aan info-en overlegmomenten.

Foton ondersteunt de medewerkers van Familiezorg door middel van coaching, intervisie en vorming.

Bij de opstart van het project eerstelijnspsychologische functie waarbij Familiezorg West-Vlaanderen een aantal psychologen in dienst nam, deelden we onze expertise met dit team.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Bekendmaking van de ECD-werking Websites

We zorgen voor duidelijke en gestructureerde informatie omtrent het aanbod van de dienstverlening van Foton voor de zorgsector en andere gebruikers via het actueel houden van de websites waarop we als RECD vermeld staan. Dit heeft betrekking op de volgende websites:

www.dementie.be/Foton

www.familiezorg-wvl.be

Folders

Bij elke vorming of representatie, op beurzen en infomomenten bezorgen we de folders van het RECD aan de zorgsector of het brede publiek. Bij acties rond fundraising en/of sportevenementen worden folders en T-shirts met het logo gebruikt.

Er worden ook folders ter beschikking gesteld aan de geheugenklinieken van de ziekenhuizen in onze regio's en aan andere organisaties die mee de bekendmaking van het thema dementie en de werking van ECD Foton in het bijzonder, willen ondersteunen en uitdragen.

▲▲ 2 voor de prijs van 1 op de markt te Blankenberge

Facebook

Via de sociale media zorgen we dat acties en initiatieven vanuit Foton bekend raken bij het brede publiek.

In de media

“Omgaan met een naaste die anders wordt, is al een stukje omgaan met verlies”. Regionaal Expertisecentrum Dementie Foton werkt met dementieconsulenten.

In *Actueel*, jan. 2022

Sensibiliseringscampagne om dementie tegen te gaan op maandagmarkt [Blankenberge].

In: *Het Nieuwsblad*, 09/05/2022

Expertisecentrum dementie tekent present op markt [Blankenberge].

In: *Het Laatste Nieuws*, 10/05/2022

Foton tekent present op de markt in Blankenberge, Filip Vanden Berghe.

In: *Het Laatste Nieuws*, 09/05/2022

Mensen met dementie ervaren fysieke pijn net zoals wij, Daniel Steevens.

In: *Prikkel*, nr 147, mei 2022

Inclusiezingen tot morgenvroeg. Brugge 12 juni 2022.

Op: koorenstemwestvlaanderen.be, 12/06/2022

Niets of niemand is ooit af. Expertisecentrum dementie Foton blikt terug op kwarteeuw ervaring, Liselotte Anckaert.

In: *Kerk & Leven*, 23/11/2022

Vormingen voor ruim publiek

Stilaan kwam de werking van middenveldorganisaties weer op gang en konden we basisvorming verzorgen: Bisdrom Brugge (voor studenten zorgpastoraat en publiek) (07/05), Ferm Oostkamp (10/11), Ferm Sint-Pieters (22/09), LDC Jonkhove Aartrijke (27/10), Markant Blankenberge (08/11), Okra Torhout Centrum (16/09).

Voor gemeente Jabbeke verzorgden we een film + bespreking 'Still Alice' (19/04).

Preventie

Foton nam actief deel aan de preventiecampagne 2-voor-de-prijs-van-1 rond breingezondheid in samenwerking met EDV en de RECD's op 9 mei 2022. We konden onze tent opslaan op de markt van Blankenberge.

Bouwen aan een dementievriendelijke samenleving

In samenwerking met RECD Sophia was er een jaarlijks overleg met de coördinatoren van de dementievriendelijke gemeenten (17/11). Dit met als doel elkaar te inspireren en te enthousiasmeren.

▲ Tentoonstelling Beeldatelier

We verzorgden een interactieve vorming voor het regionaal platform ouderenbeleidsparticipatie over 'dementievriendelijke gemeenten' (27/09).

Concertgebouw Brugge

Het Concertgebouw Brugge en Foton werkten samen om kunst (muziek) meer toegankelijk te maken voor personen met dementie en andere doelgroepen. Dat mondde uit in twee toonmomenten: 12/06 en 24/10 Zie hoger: fotonkoor.

Beeldatelier: kunstproject i.s.m. dienst Welzijn stad Brugge

Samen met andere partners (WZC en DVC) en de dienst Welzijn Stad Brugge zetten we het kunstproject voor en door mensen met dementie en hun mantelzorgers verder. De bedoeling is om personen met dementie actief aan kunst te laten deelnemen en hun creatieve mogelijkheden te stimuleren. Daartoe werkten we samen met het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Jaarlijks is er een terugkoppeling van het voorbije werkjaar waarbij desgewenst ook advies kan gegeven worden vanuit RECD.

Naar aanleiding van onze jubileumviering ging het beeldatelier door op de feestlocatie en presenteerde het project zich met een tentoonstelling van gefilmd proces en kunstige resultaten.

Dementievriendelijk Oostende

Met de nieuwe beleidsdeskundige seniorenbeleid van de stad was er overleg rond een doorstart van "Oostende, dementievriendelijke stad" (04/11)

In opdracht van Stad Oostende werkte kunstenaar Rik Delrue drie jaar lang aan een sociaal-artistisch project rond dementie. Met dit kunstproject wil Stad Oostende het isolement doorbreken dat mensen met dementie ervaren. De expo Head Turning (03/12-29/01/2023) bundelde de verhalen en ervaringen die de kunstenaar verzamelde in woord en beeld. Foton was betrokken in de voorbereiding van dit project.

Dementievriendelijk Veurne

Foton nam deel aan de stuurgroep rond dementievriendelijk Veurne (04/02; 02/12). In samenwerking met verschillende partners verkenden we acties die aansluiten bij de plaatselijke noden van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Een focusgroep voor mantelzorgers waarbij Foton de coaching op zich nam bracht de noden en behoeften van de doelgroep in kaart.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Fotonvrijwilligers – We rekenen op een groep van 20 vrijwillige Fotonmedewerkers om de werking van Foton in Brugge te ondersteunen. Ook in Tielt kunnen we rekenen op een groep van 5 gemotiveerde vrijwilligers. Drie vrijwilligers verzorgen geregeld permanentie en onthaal in het onthaalcentrum en documentatiecentrum. De andere vrijwilligers zijn aanwezig op de activiteiten, ondersteunen het muzikaal gebeuren (zie punt 1: Personen met dementie en hun omgeving), bieden een luisterend oor en verzekeren het onthaal op die activiteiten. Ze signaleren aan het Fototeam knelpunten en bezorgdheden rond de zorg voor personen met dementie en hun familie. In functie van de opvolging bekijken we in het team wat er kan ingezet worden om hier mee om te gaan.

In principe krijgen de vrijwilligers tweemaandelijks een vorming/intervisie aangeboden (2u) door een ECD-medewerker. Dit om hun deskundigheid te bevorderen rond de problematiek van dementie en de ondersteuning van de mantelzorger. (wegens nasleep Corona beperkt tot 29/09)

en 08/12). Zij kunnen ook deelnemen aan de algemene vormingsmomenten binnen de vrijwillige oppasdienst van Familiezorg West-Vlaanderen vzw. En zij kunnen zo nodig tussendoor terecht bij de coördinator van Foton.

Teamoverleg – heeft als doel: een vlotte opvolging en doorstroming van vragen aan Foton; een structureel moment voor besluitvorming. Alle medewerkers van Foton zijn aanwezig (9 momenten). Jaarlijks is er een teamdag (06/10). Ook jaarlijks wordt in een zomergesprek het eigen professioneel functioneren besproken worden met de coördinator.

Er werd tussendoor kort structureel overleg ingevoegd met een beperkt aantal teamleden, vooral om korter op de bal te kunnen spelen qua vorming, projecten en overleg met externe partners (10 momenten)

Thuisbegeleidingsteam – We wisselen kennis en ervaringen uit in het driewekelijks thuisbegeleidingsteam. De consulenten verbonden aan de thuisbegeleidingsdienst van Foton werken rond concrete vragen en problemen in gezinssituaties. Op die manier verhogen we de deskundigheid van de consulenten. Een psychologe verbonden aan het CAPE project van Familiezorg WVL volgde deze thuisbegeleidingsteams mee op. Uiteraard kan iedereen (ook de eerstelijnspsychologen) tussendoor bij collega's of de coördinator terecht met specifieke vragen of feedback.

Consultenteam – Binnen dergelijke teamsamenkomsten wordt een thema meer in de diepte verkend. Het is een combinatie van vorming en intervisie.

- “Levensdomeinen in het zorgkader *Zorg-Esperanto*” (29/09)
- “Verkenning van een beeld voor visie en missie van Thuiszorg Familiezorg” (01/12)

Overleg met de beleidsverantwoordelijken binnen Familiezorg WVL vzw

Op regelmatige basis vindt er overleg plaats tussen de coördinator van Foton met de directie van Familiezorg West-Vlaanderen vzw. Daarmee beogen we de vlotte dagelijkse werking van Foton, opvolging van vragen aan Foton, bepalen we beleidskeuzes en stellen we prioriteiten in onze werking.

De coördinator neemt 1 of tweemaal per maand ook deel aan de beleidsvergadering van Familiezorg WVL en inhoudelijke werkgroepen afhankelijk van het thema.

Een belangrijk thema van intern overleg was de opstart van een team eerstelijnspsychologen binnen Familiezorg WVL (ZP3-project), de afstemming met de Foton-werking, en het delen van expertise.

Familiezorg WVL houdt haar begeleidende medewerkers

op de hoogte van de actualiteit binnen de eigen organisatie en het ruimere zorglandschap via een wekelijkse digitale nieuwsbrief.

De teamleden volgden vorming

- we nodigden de jonge auteur Teun Toebes (*Verpleeg-Thuis*) uit, om ons te laten inspireren door zijn visie op zorg voor mensen met dementie. We stelden deze interactieve voordracht open voor breder publiek. (25/11) (4)
- we verkenden met Noks Nauta en Inge Vandemoortele het thema ‘Hoogbegaafde ouderen’ (27/06)
- *Deep Communication* (16/05) / Familiezorg West-VI (4)
- Workshop Veerkracht (10/10) / Familiezorg West-VI (2)
- Nachtelijke zorg (13/05), Expertisecentrum Dementie VI (1)
- Vroegtijdige zorgplanning (03/06), Expertisecentrum Dementie VI (1)
- Ouder wordende personen met een verstandelijke beperking en dementie / Hippocrates Academy (webinar) (3)
- SHOW-model: moeilijk hanteerbaar gedrag kantelen (24/10), Kantel (3)
- Inclusie en beeldvorming (10/11), Geronet (1)

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Bestuursorgaan

De directie van Foton neemt deel aan het bestuursorgaan (11/03, 17/05, 26/09, 10/11).

Deelname aan de Algemene Vergadering (17/05)

Afstemming ad hoc met directeur EDV

Denkoefening: missie, visie, doelstellingen van de Expertisecentra Dementie

Het team nam actief deel aan de denkoefening die moet leiden naar een hernieuwing van de missie en visie, aangepast aan de noden van een veranderende samenleving. Daar hoort ook een aanpassing van de externe en interne communicatie bij.

(Tweedaagse 21-22/04, online opvolging, denkdag 10/12)

Overleg met ECD Sophia

We delen de expertise, stemmen af waar nodig en organiseren gezamenlijke activiteiten met de collega's van

ECD Sophia. Daartoe organiseren we structureel overleg (07/03, 23/05, 10/10).

Er is nauw overleg rond de opleiding referentiepersoon dementie in West-Vlaanderen en de bijhorende navormingen: de navormings- en de verdiepingsdagen worden inhoudelijk afgestemd.

Coördinatie-overleg

Dit forum voor projectmatige en beleidsvoorbereidende afstemming van de ECD's komt minstens vier keer per jaar samen. De coördinator van Foton nam deel op 07/02, 16/05, 12/09, 14/11.

We werkten mee aan de hernieuwing van de functiekaart m.b.t. de overlegplatforms dementie.

Vorming, training en opleiding werkgroep

Een medewerker neemt deel aan de werkgroep vorming, training en opleiding (VTO) georganiseerd vanuit het EDV. Hier wordt er samen met medewerkers van de andere RECD gewerkt rond vorming en training, worden er ervaringen uitgewisseld, informeren we elkaar rond de specifieke activiteiten binnen het RECD en inventariseren en signaleren elkaar noden en behoeften binnen het werkveld (17/01, 28/03, 20/06, 26/09, 28/11).

Bijzondere werkpunten – die om extra overleg vroegen – waren dit jaar: de herwerking van de opleiding referentiepersoon dementie '*next level*' (een ESF-project); ontwikkelen van e-learning met thema 'ondersteunen van mantelzorgers'

Deelname aan ad hoc-werkgroepen

- werkgroep communicatie
- werkgroep rond het project "De bezorgers"
- intervisie met de trajectbegeleiders (facilitatoren van het referentiekader dementie Samen MENS)
- voorbereiding publicatie voor het tijdschrift Senior: Mantelzorg bij mensen met dementie
- voorbereiding publicatie voor het tijdschrift Senior: Omgaan met mensen met jongdementie (ism WZC Regina Coeli en team Geheugenrevalidatie Noord-West-Vlaanderen team AZ St Lucas) – zal verschijnen in 2023
- voorbereiding publicatie voor het tijdschrift Senior: Eenzaamheid bij mantelzorgers - zal verschijnen in 2023)
- voorbereiding vorming m.b.t. referentiekader dementie voor docenten Kath. Onderwijs

Op het fotonteam worden de agendapunten van al deze overlegmomenten afgestemd en teruggekoppeld aan het voltallige Fotonteam.

Uiteraard blijven we zorgen voor een continuering van de goede samenwerking met het Vlaamse Expertisecentrum Dementie en de regionale Expertisecentra Dementie.

Meander

Expertisecentrum Dementie provincie Oost-Vlaanderen

ELZ Regio's: Waasland N-O, Waasland Z-W, Dender, Regio Aalst en Dender Zuid

Kerkstraat 115 | 9200 Dendermonde | t 052 26 28 23 | meander@dementie.be

Gelegen langs de boorden van Dender en Schelde kent men in Dendermonde als geen ander de betekenis van “meander”. Waar het water op een harde onderlaag stoot, zoekt het zich een nieuwe weg. De stroom maakt een bocht om de hindernis heen, een meander. In de confrontatie met de harde realiteit van dementie moeten mensen zich op allerlei manieren aanpassen en zoeken naar nieuwe wegen om met dit gegeven om te gaan. Het expertisecentrum wil hen daarbij ondersteunen, wil helpen de meanders te maken.

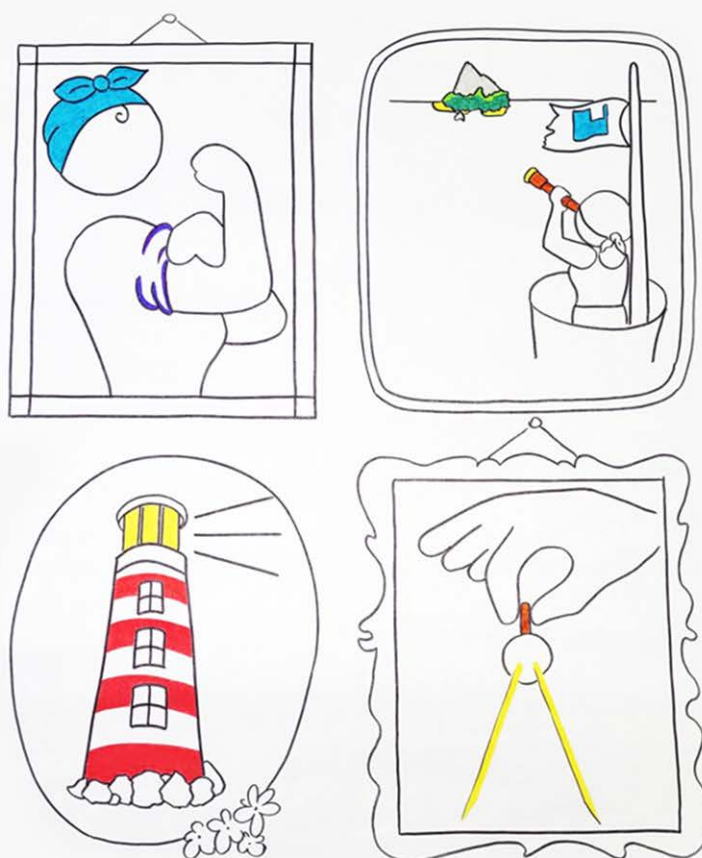
Medewerkers

Tanja Everaert: directeur WZC Aymonshof; Lokaal bestuur Dendermonde en Directeur ECD Meander

Charlotte Vermeir: coördinator, ½ dementie-expert ½ consultant, werkt voltijds bij ECD Meander

Annelies Saeys: ½ dementie-expert en ½ consultant, werkt voltijds bij ECD Meander

Kim Schreuder: administratieve medewerker, werkt halftijds bij ECD Meander sinds 01/03/2022.

▲ Team Meander: Kim - Annelies - Tanja - Charlotte

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Samenwerking geheugenrevalidatie

ECD Meander werkt nauw samen met de geheugenrevalidatie van het AZ St-Blasius. Er gebeurt wederzijdse doorverwijzing en Meander nodigt hen ook uit als partner voor het OPD, Praatcafé dementie en psycho-educatie pakket "Dementie en nu"

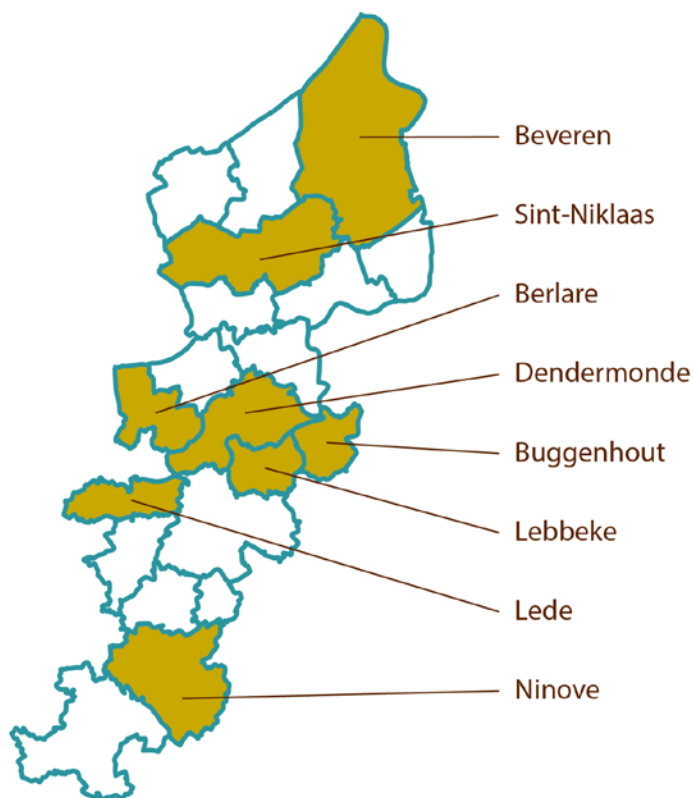
In het najaar van 2022 zat Meander met andere thuiszorgpartners, ELZ Dender en

AZ Sint-Blasius ook samen om het samenwerkingsconvenant van het ziekenhuis ook terug opnieuw aan te scherpen. Op vraag van het hoofd van patiëntenbegeleiding van AZ St-Blasius publiceerde Meander ook de contactgegevens van de geheugenkliniek op hun website zodat mensen ook via het surfen op de website verder terecht kunnen bij AZ St-Blasius.

Dementievriendelijke gemeenten

In Meander regio zijn er momenteel 8 actieve dementievriendelijke gemeenten: Beveren, Sint-Niklaas, Dendermonde, Buggenhout, Lebbeke, Berlare, Lede en Ninove. Op de kaart zie je al de dementievriendelijke gemeenten in 1 oogopslag. Sommigen zijn pioniers, zoals Dementievriendelijk Dendermonde die ontstond in 2009, andere gemeenten zijn net gestart in 2022. Het enthousiasme om hun schouders te zetten onder zo'n dementievriendelijk project hebben ze zeker gemeenschappelijk!

De website van Meander werd aangevuld met een pagina rond dementievriendelijk Vlaanderen met alle informatie gebundeld die nodig is voor de opstart van zo'n dementievriendelijke gemeente. Downloadbare bestanden zoals het 'Doe-boek Samen voor een dementievriendelijk Vlaanderen' en de 'Dementiometer'. Daarnaast werd een tweede pagina opgemaakt met alle contactgegevens in van de trekkers van onze dementievriendelijke gemeenten.

In de onderstaande gemeenten leverde Meander een actieve bijdrage:

Dendermonde

In 2022 deed Dementievriendelijk Dendermonde volgende acties:

- Medewerkers van de stad tonen hun solidariteit door het dragen van de dementievriendelijke button in de week van dementie.
- De werkgroep van dementievriendelijk Dendermonde hield een bevraging onder alle burgers. Er stonden op meer dan 8 plekken een wensboom in de periode van september tot oktober waar burgers hun wens voor dementievriendelijkheid konden achterlaten. Ook via de website konden ze een online bevraging invullen.
- Op 20 september bood praatcafé dementie Dendermonde samen met bibliotheek Dendermonde een voorleesworkshop aan voor mantelzorgers van personen met dementie
- In de week van 21 september organiseerden de lokale dienstencentra een schrijfactie, hierbij werd er gebruik gemaakt van de waarderingskaartjes van de campagne "De bezorgers". Tijdens deze schrijfactie waren alle geïnteresseerden welkom om samen kaartjes te schrijven voor mantelzorgers uit te buurt en hun waardering uit te spreken. Bij alle balies in de stad kon je ook de waarderingskaartjes vinden om zelf eentje te schrijven.

Sint-Niklaas

Reeds 10 jaar werkt Sint-Niklaas rond Dementievriendelijkheid. Zij opteren ervoor om hun troeven die ze hebben rond dit thema jaarlijks extra in de verf te zetten in september met hun tiendaagse rond dementie.

Het speerpunt van 2022 was '10 jaar dementievriendelijk Sint-Niklaas'. Er werd niet ingezet op nieuwigheden, maar op hun vaste fundamenten in zorg voor personen met dementie, zowel in woonzorgcentra als thuis.

- terugkerende jaarlijkse marktactie in de week van dementie waarop alle zorgpartners en personen met dementie en hun mantelzorgers werden uitgenodigd. Er werden communicatietips en affiches gedeeld met handelaars en marktkramers en ieder was welkom voor iets lekkers en een babbel.
- In september was er in de stadskroniek ook een interview te lezen met dementiecoach Marleen Coevers om ook dit project kracht bij te dragen.

Ninove

Ninove draagt al sinds 2017 het label 'dementievriendelijke stad'. De stad wil er voor zorgen dat mensen met dementie meetellen en dat hun familie en de mantelzorgers warmte en steun ervaren bij de zorg die ze dragen voor hun familielid.

De politiezone van Ninove ondertekende op 1 januari 2022 een samenwerkingsprotocol met de verantwoordelijken van de vzw Schoonderhage, de woonzorgcentra Klateringen, Wilgendries en Domein Castelmolen.

De zorgsector zal voor elke bewoner/patiënt een fiche met basisgegevens opmaken. In het geval van een verdwijning, zal de instelling deze meedelen, zodat enkel nog de gegevens inzake de verdwijning zelf moeten worden aangevuld. Er is ook een stappenplan opgemaakt met een 'procedure verdwijning'.

Elk jaar in september organiseert de stad een sensibiliseringsactie voor haar bewoners. Dit jaar stond de theatervoorstelling Bobijn van 't Goesting op het programma.

In 2023 zal de werkgroep werken rond het thema jongdementie en in kader van het vermissingsprotocol zich richten naar de thuiszorg.

Buggenhout

Dementievriendelijk Buggenhout werd opgestart in 2019. In 2022 heeft de werkgroep zich gefocust op de openlucht tentoonstelling 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet'. Scholen, verenigingen, ... werden aangesproken om een kunstwerk te maken voor de openlucht tentoonstelling. Meander verzorgde de communicatie en tips voor de leerkrachten om te werken rond het thema dementie. De start van de openlucht tentoonstelling was een groot succes.

▼ Kunstproject dementievriendelijk Buggenhout

Daarnaast organiseerde zij in april ook de opening van een nieuwe dementievriendelijke wandeling in Opdorp, aangekleed met een drankje en muziek, een infoavond in mei over geheugenziekten in samenwerking met AZ Sint-Blasius en in september kon je ook nog gratis naar de film 'Une vie Démente'.

In het najaar vonden er tussen hen en Meander gesprekken plaats voor een toekomstige samenwerking met het praatcafé dementie Dender en het aanbieden van het psychoeducatie pakket "Dementie en nu".

Lede

In 2022 maakte de werkgroep een valse start door enkele ongelukkige coronabesmettingen, maar vond snel terug zijn gading om opnieuw zich in te zetten voor zijn inwoners met dementie. De focus ligt op mantelzorgcontact, maar ook de nood om ondersteuningspartners van personen met dementie voldoende te sensibiliseren. Dementievriendelijk Lede verkende de sociale kaart van de gemeente, maar organiseerde ook een eerste mantelzorgmoment waarop ze deze groep een stem wouden geven.

Beveren

Het jaar 2022 was voor Beveren een jaar waarop het zijn burger verder wou sensibiliseren wat het aanbod is voor personen met dementie, maar daarnaast werkte ze dit aanbod ook verder uit met een infotas die alle inwoners van Beveren ter beschikking kregen. Hierin zat allerlei info waar ze mee aan de slag konden. In het najaar werd er ook besloten dat Beveren het praatcafé dementie Waasland mee zou ondersteunen. In 2023 zullen er 2 praatcafés dementie doorgaan in Beveren

Lebbeke

In november 2022 trapte ook Lebbeke zijn intentie tot dementievriendelijkheid af met een voorstelling van Sien

▲ Lancering dementievriendelijk Lebbeke

Eggers genaamd "Uw bent mijn moeder". Aanwezige inwoners konden tijdens de avond niet alleen genieten van de voorstelling, maar konden ook hun mening delen over wat zij dachten dan Lebbeke nodig had om verder in te zetten op dementievriendelijkheid. De werkgroep zal met deze feedback verder aan de slag gaan in 2023.

Aalst – in opstart

Op 27 september organiseerde Stad Aalst een eerste verkennende vergadering om eventueel hun schouders te zetten onder 'Dementievriendelijke Aalst'. Meander gaf deze vergadering vorm en nodigden inspirerende sprekers

uit. Sam Vanhuynegem, Stafmedewerker Ouderenzorg en beleid van VVSG, en Annick Colpin, trekker Dementievriendelijk Buggenhout, gaven een toelichting.

Praatcafé dementie

De Praatcafés Dementie zijn de plaats bij uitstek om de deskundigheid en de weerbaarheid van mantelzorgers te verhogen. Door deelname aan de stuurgroepen, faciliteerde ECD Meander de praatcafés van Aalst, Dendermonde en Waasland.

ECD Meander coördineerde samen met ECD Paradox de verschillende praatcafés in Oost-Vlaanderen, waardoor de

verschillende stuurgroepen uit elkaars ervaring leerden, hun werking stroomlijnden en in de mogelijkheid waren om praktische taken zoals drukwerk te groeperen. ECD Meander maakt ook mee promotie, woont vergaderingen bij, organiseert vergaderingen, maakt uitnodigen en doet gerichte doorverwijzing van mantelzorgers naar de praatcafés. Nog steeds neemt ECD Meander het beheer van de facebookpagina op zich.

Door corona zijn heel wat werkgroepen enigszins verstrooid geraakt, waardoor heel wat taken bij Meander kwamen. In 2022 is er opnieuw een verkenning gebeurd in de verschillende werkgroepen zodat zij zelf opnieuw meer taken zouden opnemen.

Individuele informatieverstrekking aan mantelzorgers op vraag

Mantelzorgers van personen met dementie kunnen bij ons terecht met al hun vragen. Wij proberen in een gesprek op bureau, via videobellen, aan de telefoon of via mail door te verwijzen naar gepaste hulpverlening in de regio, maar ook zelf te adviseren en informeren.

Psycho educatiepakket dementie en nu

In de regio wordt het pakket op 2 verschillende locaties aangeboden: Belsele en Dendermonde. In de organisatie van de psycho-educatiesessies neemt Meander een adviserende en faciliterende rol op. In Dendermonde voorziet een medewerker van Meander 2 lesmomenten. In 2021 werd het pakket aangeboden in het najaar in Dendermonde en liep verder door 2022. Door het wegvallen van de trekkende partner vanuit CM, helpt Meander naar het zoeken van een nieuwe trekkende partner. De gesprekken volgen in januari 2023.

In Belsele is het pakket in augustus 2022 gestart. Meander maakt hier mee promo voor. In het najaar startte Meander het gesprek met dementievriendelijk Buggenhout om het psycho-educatiepakket aan te bieden. Dit omwille van het feit dat de trekker die het in Dendermonde opnam er mee zal stoppen. Samen met andere partners zoals Solidaris, CM,

Sint-Blasius en lokaal bestuur Dendermonde wil Meander nog altijd lesgever zijn, maar is de vraag of Buggenhout trekker wil zijn van het project.

Dementiecoaches in het Waasland

Een dementiecoach is een professionele hulpverlener die personen met dementie en hun mantelzorger op weg helpt binnen het zorglandschap. Het doel van de dementiecoach is mensen met een hulpvraag op een juiste manier door te verwijzen naar bestaande diensten en organisaties. Daarbij zal de coach steeds proberen om op maat van de persoon met dementie en zijn/haar mantelzorger een doorverwijzing aan te reiken.

Verscheidene betrokken zorgorganisaties stelden medewerkers vrij om deze taak tijdens hun werk te bekleden en uit te voeren. In 2022 bestaat de groep van dementiecoaches uit 10 hulpverleners (o.a. Zorgpunt Waasland, Familiehulp, Familiezorg, Wit-Gele kruis, VZW Samen Ouder, CM, Bond Moyson en van Ouderenzorg Philippus Neri). Meander blijft de dementiecoaches verder ondersteunen en biedt hen jaarlijks meerdere intervisiemomenten aan om onderwerpen en casussen te bespreken. Er vonden in 2022 2 intervisiemomenten plaats. De dementiecoaches kunnen ook in tussentijd terecht bij Meander voor advies. Daarnaast volgt Meander ook de stuurgroep op.

De bezorgers

Cera, Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de Alzheimer Liga Vlaanderen lanceerden op de dag van de Mantelzorger de campagne #jedoetdatéchtgoed! Tussen 22 juni en 22 juli 2022 werden er over heel Vlaanderen waarderingsskaartjes verspreid om mensen te stimuleren om mantelzorgers waardering te geven, maar ook een steuntje in de rug te bieden. Ook Meander verspreidde mee deze actie. Niet alleen op de dag van de mantelzor-

11e ONTMOETINGSdag JONGDEMENTIE

ZATERDAG 15 OKTOBER VANAF 9u30

LOKAAL DIENSTENCENTRUM ZONNEBLOEM
Breestraat 109, 9200 Dendermonde

SCHRIJF JE NU IN

▲ Ontmoetingsdag Jongdementie

ger, maar in het najaar werden er nog kleinschalige acties gehouden. In Dendermonde kon je deelnemen aan een schrijfactie om kaartjes te schrijven en ook in WZC Markizaat in Lede werden ze aan families uitgedeeld.

Ontmoetingsdag jongdementie ism Alzheimer Liga Vlaanderen

Op zaterdag 15 oktober 2022 organiseerde Alzheimer Liga Vlaanderen hun jaarlijkse ontmoetingsdag jongdementie in onze regio. ECD Meander en Lokaal Bestuur Dendermonde ondersteunde deze dag met het aanbieden van een gratis locatie, het Lokaal Dienstencentrum Zonnebloem. Een medewerker van Meander was steeds aanwezig bij de voorbereidende vergaderingen. Op de dag zelf waren we met twee medewerkers aanwezig om informatie te bezorgen aan de deelnemers en ondersteuning te geven.

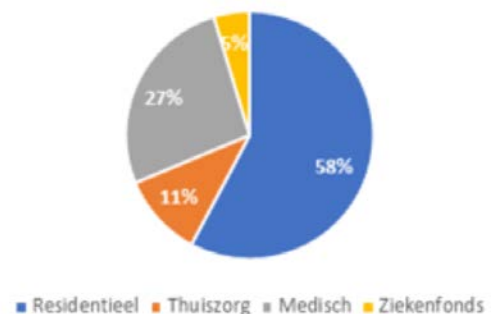
Inloophuis dementie

In december 2022 woonde een medewerker van Meander eerste gesprekken bij van een mogelijke opstart van een inloophuis Dementie in het Waasland. Tijdens deze vergadering werd er samen gebrainstormd over het concept inloophuis en wat de verschillende partners hiermee willen beogen. De bedoeling is om een laagdrempelige plek aan te bieden aan mensen die nood hebben aan eerste informatie of contact rond het thema dementie. De initiatiefnemers voor deze gesprekken is organisatie Geïntegreerde zorg Waasland, dewelke ondermeer ook het project dementiecoaches Waasland coördineert.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Setting professionele hulpverlener

Meander gaf ook in 2021 vorming aan verscheidene groepen, maar vooral professionele zorgverleners. Hieronder een overzicht.

Doelgroep	Aantal	Uren	Aantal Deelnemers
ALLE	95	349,5	1038
Hulpverleners	83	326	812
Andere	12	23,5	226

Organiseren van de opleiding referentiepersoon dementie

De opleiding referentiepersoon dementie ging dit jaar door bij ECD Paradox. De studenten werden dan ook begeleid door een medewerker van ECD Paradox. Op dag één en dag zeven was er wel een medewerker van ECD meander aanwezig.

Trajecten op maat

2 medewerkers van Meander begeleidden verscheidene organisaties op eigen verzoek in trajecten rond dementie.

- Projecten 'Samen Mens': Op 6 juli 2021 maakte minister Beke de namen bekend van de 20 organisaties uit de thuiszorg en de woonzorgcentra die vanaf september 2021 mochten instappen in een coaching traject rond persoonsgerichte zorg. Meander begeleidt

2 organisaties gedurende een traject van 15 maanden waarbij ze intensief worden begeleid in hun stappen naar een meer persoonsgerichte ondersteuning. Woonzorgcentrum Markizaat Lede en Woonzorgcentrum Denderrust Herdersem. Wegens wisselende coronamaatregelen kreeg het project een verlenging en kan Meander de 2 organisaties nog verder opvolgen tot februari 2023.

- Bij Familiehulp bood Meander de opleiding “Dementiekundige basiszorgverlener” aan in regio Aalst. Deze opleiding bestond uit 3 dagen en half. Er werd nog een toevoeging gedaan aan de deze standaard opleiding met het thema van “Depressie en delier”. Een thema waar de medewerkers regelmatig mee in aanraking komen.
- Zorgconnect, een groep van zelfstandig verpleegkundigen met een gezamenlijke visie op kwalitatieve thuisverpleging, vroeg Meander om een eenmalige webinar te geven aan al zijn medewerkers. Een medewerker van Meander besprak daarin de verschillende fases van dementie met daar bijhorende communicatie in de thuis-situatie.

Ondersteunen zorgsector tijdens aanwerving RPD

Verschillende organisaties deden beroep op de expertise van ECD Meander voor het aanwerven van hun referentiepersoon dementie. Zo ondersteunde Meander Woonzorgcentrum Hof ter Veldeken Lebbeke en woonzorgcentrum Klateringen Ninove tijdens hun selectieprocedure.

Algemeen vormingsaanbod

Via onze website www.dementie.be/meander kan het meest recente vormingsaanbod geraadpleegd worden. Het vormingsaanbod wordt opgedeeld in drie delen. “Vormingen op vraag”: dit zijn vormingen die we reeds eerder gegeven hebben en zijn suggesties van thema’s die kunnen aangevraagd worden door derden om in opdracht voor hen te geven.

Het tweede deel zijn “Vormingen in open aanbod”

In 2022 stonden er dialogen rond dementie, terugkomdagen voor referentiepersoon dementie en verdiepende vierdaagse rond dementie op de planning.

Het derde deel zijn de vormingen gefinancierd door het Sociaal Fonds.

Het Sociaal Fonds Ouderenzorg financiert en organiseert opleidingen voor medewerkers werkzaam in privé-voorzieningen. Vanuit het Expertisecentrum Dementie verzorgen we voor het sociaal fonds Ouderenzorg drie opleidingen. Het aanbod van ecd Meander bestond voorheen uit:

- basisvorming van 1 dag: bedoeld voor alle medewerkers (eventueel ook logistiek personeel) uit woonzorg-

▲ Woonzorgcentrum Denderrust Herdersem

▲ Dialoog ‘Voor sfeer en gezelligheid’

centra die in contact komen met bewoners met dementie

- specifieke vorming/training van 3,5 dag: bedoeld voor basisederwerkers in zorg en begeleiding van personen met dementie, zeer praktijkgerichte opleiding!
- tweedaagse vorming persoonsgerichte benadering.

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

Sinds 2022 startte ECD Meander en ECD Paradox met een herwerkt aanbod voor referentiepersoon dementie. De terugkomdagen (verdiepingsdagen) zijn er nog steeds, maar nu worden alle dagen los aangeboden.

Men kan zich inschrijven voor één dag, maar ook voor meerdere dagen. De thema's op dag één, drie en vijf zijn jaarlijks terugkerend. Deze raden we sterk aan voor pas afgestudeerde referentiepersonen dementie. Dit jaar ging dag één, drie en vijf bij ECD Meander door.

Diepgaande vierdaagse rond dementie

Vanuit de provinciale samenwerking wordt de diepgaande vierdaagse rond dementie afwisselend (voorjaar/najaar) door elkeen van de Oost-Vlaamse ECD's aangeboden. Het ECD dat de opleiding ORP verzorgt zal in het najaar de 4-daagse organiseren en in het voorjaar zal het ander ECD de vierdaagse aanbieden. De diepgaande 4daagse

is een vierdaagse opleiding voor professionele hulpverleners die graag een diepgaandere kennis willen opbouwen rond dementie, maar niet in aanmerking komen voor de referentieopleiding.

In het voorjaar 2022 werd de 4daagse aangeboden bij ECD Meander.

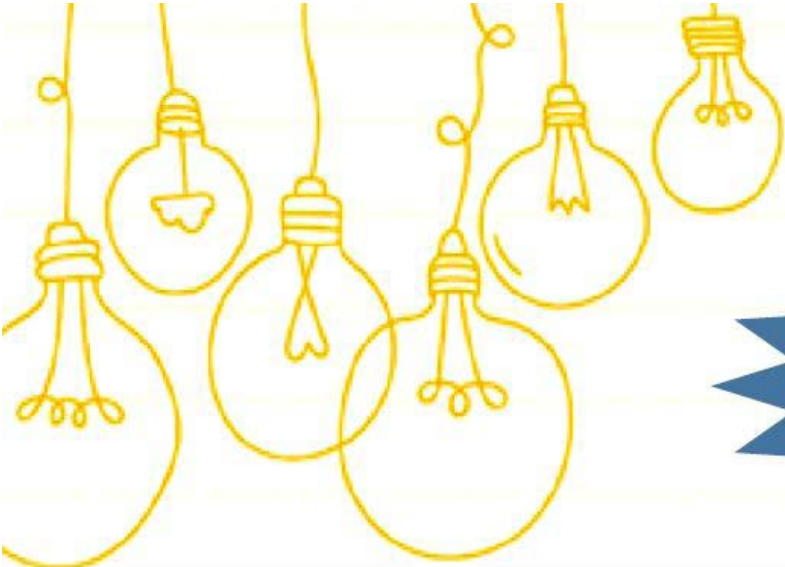
Dialogen

Er stonden dit jaar ook vier dialogen gepland waarvan er twee zijn geannuleerd. Volgende dialogen zijn doorgegaan: 'Zwerfgedrag' (09/06/2022) en 'Omgevingsprikkels bij dementie' (08/12/2022).

Intervisie groep jongdementie West- en Oost-Vlaanderen

De Expertisecentra Dementie uit West- en Oost-Vlaanderen bieden sinds 2018 meerdere keren per jaar intervisiemomenten aan voor dagcentra en woonzorgcentra met een bijzondere erkenning voor personen met jongdementie. Professionelen van deze organisaties worden samengebracht en begeleid in casusbespreking en thematische insteken. In 2022 ging de intervisie 2 maal door op 30 juni te Brugge (8 deelnemers) en op 2 december te Zwijnaarde (17 deelnemers).

Eerste gesprekken tussen de 4 regionale Expertisecentra zijn gestart om voor deze doelgroep een meerdaagse

Meander
expertisecentrum
dementie

Inclusief boek:
'Nee bedankt, alles gaat goed.
Een heldere kijk op het syndroom
van Wernicke—Korsakov.'

Korsakov Belicht

Een studiedag over het syndroom Wernicke—Korsakov in relatie met dementie

28 februari 2023

diepgaande vorming jongdementie aan te bieden in 2023 in West- en Oost-Vlaanderen.

Zorg voor het levenseinde

Een medewerker van Meander ontwikkelde in opdracht van Expertisecentrum dementie Vlaanderen een e-learning over vroegtijdige zorgplanning. Deze werd toegevoegd aan het vast online aanbod van de Expertisecentra Dementie en gelanceerd op 25 maart. Zowel LEIF als Netwerk Palliatieve zorg werd betrokken bij de review van deze e-learning.

Vanuit deze samenwerking met LEIF schreef een medewerker van Meander ook een artikel voor hun magazine Peiler. In dit 3-maandelijks magazine over palliatieve zorg en levenseinde verscheen in april 2022 een artikel over vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie.

Studiedag

In 2022 organiseerde Ecd Meander geen studiedag, maar trof voorbereidingen voor een studiedag in het voorjaar van 2023.

Vanuit de bevragingen bij vorige vormingen en studiedag van 2021 was het thema psychiatrische inzichten wel sterk aanwezig bij de doelgroep van professionele hulpverleners. De studiedag zal dan ook gaan over de persoon met het Syndroom van Korsakov en ook de relatie van dit syndroom tot dementie.

De studiedag zal ingaan op het verduidelijken van het syndroom, het hulpverlenersaanbod, maar ook hoe om te gaan met deze doelgroep. Er zal opnieuw samengewerkt worden met uitgeverij Politea omdat één van de sprekers een nieuw boek uitbrengt over Korsakov. Dit boek zal dan ook ter beschikking gesteld worden aan de deelnemers. Dit dient als extra aanvulling op de studiedag.

In 2022 vroeg Meander aan zijn deelnemers die vormingen bijwoonde uit het open aanbod ook telkens of ze feedback konden geven over hun ervaringen met onze vormingen. In totaal vulden 58 personen de evaluatie in.

Evaluatie vormingen 2021	
Aantal	58
Interesse	4 op 5
Verwachting	4 op 5
Spreker	4 op 5
Opmerkingen	Interessant, nieuwe inzichten, warme omgeving, gaf moed, afwisseling, inspirerend

Adviesverlening

Ook in 2022 konden personen bij Meander terecht met vragen over dementie. Mantelzorgers, professionele hulpverleners,... mailden, belden of gingen met Meander in gesprek over hun vragen en gaven medewerkers advies.

Doelgroep	Aantal	duur (min.)	duur (uur)
Clïënt	3	105	1u 45
Familie	62	2949	49u09
Onderwijs	7	145	2u25
Overheid	5	155	2u35
Professionele hulpverlener	89	2267	37u47
Totaal	166	5621	93u41

Sinds 2021 heeft Meander (de Expertisecentra Dementie) de ambitie om systematischer de dienstverlening te evalueren. Hiervoor worden er jaarlijks 5 testmomenten ingepland waarop de contactpersonen van de afgelopen week worden gecontacteerd met een bevraging over de dienstverlening. In 2022 vonden er reeds 5 evaluatiemomenten plaats.

Tevredenheidsmeting	
Tevredenheid dienstverlening	9,5
Aanraden aan anderen	9,5
Tevredenheid over informatie	9,3
Tevredenheid over deskundigheid	9,3
Bereidwilligheid en vriendelijkheid	9,6
Begrip	9,3
Snelheid van behandeling	9,2
Laagdrempeligheid	9,4

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

ECD Meander wil blijvend beroep kunnen doen op nationale en internationale deskundigen om zo de kwaliteit van het

▲ Bib Meander

gegeven advies en de algemene werking te kunnen waarborgen. Hiervoor werken wij nauw samen met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale ECD's.

Documentatiecentrum

Meander bouwde een beperkt documentatiecentrum uit. Verder wordt er doorverwezen naar de reguliere bibliotheken of naar collega ECD's via het BIDOC-systeem. In 2022 breidde het uit te lenen materiaal uit en werd deze op een overzichtelijke manier op onze website gezet. De te ontleen materialen kunnen hier geraadpleegd worden.

<https://www.dementie.be/meander/materiaal-ontlenen/>

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Signaliseren en aanbrengen van onderzoeksthema's

Vanuit de werking van ECD Meander werden thema's ter onderzoek of uitdieping doorgegeven aan ECD Vlaanderen.

Breed verkennen van ontwikkelingen via het opvoan van nationale en internationale literatuur

ECD Meander is geabonneerd op verschillende tijdschriften en nieuwsbrieven van partnerorganisaties. Alle nationale en internationale vakliteratuur die ons aangereikt werd door ECD Vlaanderen, werd doorgenomen.

Focusgroep dementieplan

In kader van het opstellen van het nieuwe dementieplan, dat op 21 september 2021 werd voorgesteld, nam Ecd Meander deel aan een eenmalige focusgroep.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Samenwerking Palliatief netwerk

Reeds 3 jaar is het de gewoonte dat ECD Meander samen met Netwerk Palliatieve Zorg Aalst/Dendermonde/Ninove en Netwerk Waasland een verdiepmodule aanbiedt rond vroegtijdige zorgplanning bij dementie. Ook in 2022 werd dit aangeboden. Zowel een 3daagse verdieping voor de residentiële zorg (Belsele) in het najaar als een verdieping voor de thuiszorg (Aalst) in het voorjaar. Wegens een tekort aan inschrijvingen werd de verdieping voor de thuiszorg geannuleerd. Toch is het aanbod voor de thuiszorg erg van belang. In 2024 bekijken vanuit deze samenwerking hoe we toch meer ondersteuning kunnen bieden in de thuissituatie.

Samen met Netwerk Palliatieve Zorg Aalst/Dendermonde/Ninove organiseerde Meander op basis van bevraging in eerder vormingen een praktijk dag (Dendermonde) rond gesprekvoering over vroegtijdige zorgplanning bij dementie. Helaas diende deze geannuleerd te worden wegens een tekort aan deelnemers.

Samenwerking CGG De drie stromen en Waas en Dender

In kader van een toekomstige samenwerking met het centrum geestelijke gezondheidszorg De Drie Stromen en Waas en Dender plande Ecd Meander eerste kennismakingsgesprekken in met hun hele ouderenteam. Deze vonden reeds plaats in 2021.

Omdat het ouderteam van CGG ook veel mantelzorgers begeleidt en regelmatig ook vragen rond de zorg voor een persoon met dementie ter sprake komt, bood Meander in februari 2022 hen een halve dag vorming aan rond dementie.

Partnerschap met patiëntenorganisaties

Meander adviseert en ondersteunt familiegroepen van de Alzheimer Liga o.a. als moderator om informatie te verspreiden, door te verwijzen en hun programma's mee bekend te maken.

In 2022 organiseerde Meander ondermeer samen met Paradox en Alzheimer Liga Vlaanderen een Oost-Vlaamse sensibiliseringsactie genaamd "Zuurstof voor dementie".

Daarnaast ondersteunde Meander de Alzheimer Liga Vlaanderen ook in het aanbieden van gratis moderator-schap in de familiegroep van Aalst en bij de ontmoetingsdag jongdementie die in 2022 in Dendermonde doorging. Meander bracht hen in het kader van de ontmoetingsdag ondermeer in contact met Lokaal bestuur Dendermonde, begeleidde de eerste gesprekken met de gidsen die wandelingen zouden begeleiden en was aanwezig op de dag zelf als ondersteuning.

Hoge scholen

Een medewerker van Meander zetelde in de stuurgroep van het PWO-project "implementatie van niet farmacologische interventies met bijhorende gedragsanalyse voor agressie en agitatie in de zorg voor personen met dementie" van Hogeschool Odisee.

Samenwerking met eerstelijnszones

Meander trachtte in 2022 verder de samenwerking met de 5 Eerstelijnszones binnen zijn regio te bevorderen. Ondermeer werden ze op de hoogte gehouden van het vormings- en projecten aanbod, maar wordt er ook verbinding gelegd met de ELZ's via de OPD van die regio's.

Daarnaast ging Meander op diverse manieren met de verschillende ELZ regio's aan de slag. Na de denkdag van Meander die in januari 2022 plaatsvond, werkte Meander gedurende het jaar aan een heroriëntering van het Overlegplatform in de verschillende regio's. In Waasland en Dendermonde maken de ELZ's nu ook deel uit van de kerngroep van deze OPD's en geven samen mee de agenda vorm. Meander volgde in 2022 dan weer mee de ge-

sprekken voor ELZ Dender over het ontslagmanagement van AZ Sint-Blasius en de nazorg afspraken zodat er ook wordt rekening gehouden met de patiënt met dementie. ELZ Regio Aalst werd gecontacteerd om mee te zetelen als lid van een kerngroep voor het nieuwe OPD Aalst. In 2023 kunnen zij helaas dat engagement nog niet aangaan. Vermoedelijk zullen zijn versterking geven in 2024.

Samenwerking met OPD's Dendermonde, Waaland, Aalst

Een platform waar organisaties en individuen die betrokken zijn bij het thema dementie met elkaar contact kunnen maken, inspireren en ook de noden van hun regio kunnen detecteren en mogelijks opvullen a.d.h.v. het opstarten van nieuwe initiatieven. De opdracht van de OPD's werd reeds beschreven in het transitieplan dementie 2014 – 2016.

Door de stopzetting van de SEL's werd het OPD van Geeraardsbergen/Ninove ook ontbonden. Begin 2022 besloot Meander op zijn denkdag dat er enkele strategische beslissingen moesten gemaakt worden voor de OPD's. Sinds het wegvallen van de SEL kwam de opvolging volledig bij Meander te liggen in de 3 regio's. Daarnaast bracht corona ook maar weinig verantwoordelijkheid en inbreng van de andere leden. Meander engageerde zich in 2022 om met zijn 3 OPD's in gesprek te gaan over de toekomst van het overlegplatform. Enerzijds met de vraag op de groepen nog verder willen en anderzijds om een duurzaam draagvlak te creëren.

- Bij OPD Waasland werd er een nieuwe kerngroep gecreëerd waarin maar liefst 5 partners samen het OPD zullen trekken.

▲ OPD Waasland eerste vergadering sinds nieuwe kerngroep

- Bij OPD Dender zal ELZ Dender zelf partner worden en lopen er nog gesprekken voor een extra partner
- Bij OPD Aalst wordt momenteel getrokken door Stad Aalst. Deze is voorstander om dit op niveau van de ELZ Regio Aalst met de andere lokale besturen te organiseren. Tijdens het laatste overleg kwamen zij overeen om in te zetten op volgende acties in 2023: nodenverkenning, bijdragen aan positieve beeldvorming over personen met dementie en toegankelijk maken van bestaand aanbod voor personen met dementie en hun mantelzorgers.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Tentoonstelling 'Dementie uit de mist'

In navolging van het project te Aalst in 2014 werd de bestaande tentoonstelling van ECD Meander en de werkgroep PC Aalst "Dementie uit de mist" vernieuwd in 2015. In 2022 werd deze tentoonstelling 1 maal uitgeleend.

▲ Appels in Dendermonde

Scholenkoffer

De scholenkoffer werd door ECD Meander ontwikkeld vanuit de vraag van scholen naar materiaal om met lagere schoolkinderen aan de slag te gaan met het thema dementie. Omwille van een gulle donatie van Danshart en OCMW Wichelen gebruikte Meander een deel van deze opbrengsten voor de vernieuwing de scholenkoffer. In 2022 werd de scholenkoffer 1 keer uitgeleend door een school te Buggenhout. In deze dementievriendelijke gemeente werden scholen aangespoord om mee te werken aan het kunstproject 'Ik zie ik zie wat jij niet ziet'. Via de scholenkoffer werd het thema dementie bespreekbaar in de klas.

Uitbreiding van mediatheek

Vanaf najaar 2018 werd al het uitleenbaar materiaal ter beschikking gesteld. Materiaal o.a. spellen, de tentoonstelling, de scholenkoffer en ook alle boeken (gehele inventaris) zijn te bekijken op de website. Telkens staat er een vermelding van hoe er kan uitgeleend worden. In het najaar kreeg de bibliotheek van Meander ook een nieuwe categorisatie op basis van het bidoc-systeem en werd er een nieuw uitleensysteem geïntroduceerd.

In 2022 werden 5 boeken en het gezelschapsspel 'Minne en meer' toegevoegd aan onze bibliotheek.

Praatcafé dementie

Via onze provinciale samenwerking met onze collega's van Paradox en het ondersteunen van onze lokale partners in de uitbouw van het praatcafé dementie op lokaal gebied, wordt de informatie laagdrempelig naar het grote publiek gebracht. 4 keer per jaar kunnen mensen in 10 verschillende praatcafés dementie verspreid over Oost-Vlaanderen gratis infomomenten over dementie volgen.

Twée voor de prijs van één – Campagne hersengezondheid

Een gezonde leefstijl kan het risico op dementie verminderen en leiden tot een betere hersengezondheid. Het is ook goed voor een betere cardiovasculaire gezondheid. Daarom lanceerde het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen op 9 mei 2022 de campagne '2 voor de prijs van 1': wat goed is voor je hart, is goed voor je hersenen.'

Ook Meander engageerde zich om deze boodschap verder te verspreiden.

Alle medewerkers van Dendermonde kregen in de week van 9 mei een pakketje met een knapperig gezonde appel (één van de leefstijltips is gezonde voeding) maar ook wat meer informatie over verschillende factoren die een impact kunnen hebben op hersengezondheid en dus de kans op dementie kunnen beïnvloeden. Daarnaast bood Meander samen met de andere expertisecentra de rest van het jaar

▲ Lancering zuurstof voor dementie'

ook nog verder campagne materiaal aan zodat organisatie ook zelfstandig aan de slag konden gaan met het thema "Hersengezondheid".

Zuurstof voor dementie

In december 2022 lanceerde Meander het project "Zuurstof voor dementie" en dit samen met Expertisecentrum dementie Paradox en Alzheimer Liga Vlaanderen. We willen dementie letterlijk een plaats te geven in onze maatschappij. De bomen komen terecht op toegankelijk plekken waar ontmoetingen kunnen plaatsvinden om te lachen, feesten, troosten, rusten...met andere woorden: waar er kan worden geleefd.

Organisaties konden een boom bestellen beginnend van december 2022 tot februari 2023 (ideale boomplant seizoen). Dit project en deze samenwerking strekt zich uit over 3 jaar waarin we jaarlijks opnieuw de boomplantatie zullen aanbieden. De ambitie is 100 bomen geplant te hebben tegen 2025 in Oost-Vlaanderen en zowel ruimte te maken voor het thema dementie als het onder de aandacht te brengen.

Ontwikkeling van nieuwe missie en visie van Expertisecentra Dementie

De huidige missie en visie dateren van 2015. Naar aanleiding van o.a. het nieuwe dementieplan

2021-2025 samen met de doorlichting van Expertisecentrum dementie Vlaanderen door communicatie-expert Pascal Jantcheff kwamen gesprekken op til dat er vernieuwing nodig was. Tijdens de 2daagse, overleg binnen de raad van bestuur en een gezamenlijk kampvuur werd er in 2022 een nieuwe visie en missie ontwikkeld. Vanaf 2023 zal deze gecommuniceerd worden. Deze zal ondermeer zichtbaar zijn in de actieplannen van 2023.

Verspreiding van folders en brochures over dementie

Organisaties, vrijwilligers, studenten, mantelzorgers en gewoon geïnteresseerden kunnen bij ECD Meander terecht voor informatieve folders en brochures. Gratis kunnen zij deze komen ophalen met of zonder een woordje uitleg. In 2022 bood Meander ondermeer nieuwe flyers, folders en postkaarten aan over de campagne "2 voor de prijs van één", "De bezorgers" en "Attentie voor dementie".

Publicatie nieuwe brochure "Dementie, als je er mee te maken krijgt"

Is een nieuwe algemene brochure opgemaakt door Expertisecentrum Vlaanderen. Deze werd in juni 2020 verspreid. Organisaties en gemeentes konden deze aankopen en zelf voor een deel personaliseren. Daarmee willen de expertisecentra organisaties stimuleren om basis

informatie over dementie laagdrempelig ter beschikking te stellen. Ook in 2022 werd dit aanbod verder bekend gemaakt.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Expertise verwerven en bundelen door

- Deelname aan studiedagen en congressen
- Tekstueel en audiovisueel materiaal verzamelen, ordenen en desgevallend aanmaken.
- Signaleren en aanbrengen van onderzoeksthema's
- Breed verkennen van ontwikkelingen via het opvolgen van nationale en internationale literatuur
- 2x per jaar een eigen nieuwsbrief publiceren
- Opbouwen en onderhouden van nauwe contacten en samenwerkingsverbanden met o.a. hogescholen, palliatieve netwerken... Studenten begeleiden
- Kennisversterking van professionele hulpverleners

De consultants van ECD Meander namen deel aan volgende studiedagen of congressen:

- Visueel schrijven door Lokaal bestuur Dendermonde – 1,5 dagen (Annelies en Kim)
- Storytelling door Lokaal bestuur Dendermonde – 1 dag (Annelies en Charlotte)
- Vergader- en Brainstormtechnieken door Lokaal Bestuur Dendermonde – 1 dag (Charlotte)
- Lerend vermogen bij dementie door EDV – 2 dagen (Annelies)
- Dementie en psychiatrie door EDV – 1 dag (Annelies)
- Basale contactmogelijkheden bij personen met gevorderde dementie door EDV – 1 dag (Charlotte)
- Lezing "Mijn grote held"- getuigenis over euthanasie bij dementie -Palliatieve Hulpverlening Antwerpen VZW – 1u (Charlotte)
- Show-model door Kantel – 1 dag (Annelies)
- Klantgericht schrijven – 1 dag (Kim)
- Intervisiegroep begeleidingstraject "SAMEN MENS" – 4 halve dagen (Annelies en Charlotte)
- ESF opleiding – 1 dag (Annelies)

VOS en VIS studiedagen en opleidingen EDV

In de samenwerking met EDV was ECD Meander vaste

begeleider in enkele opleidingen die EDV aanbood in de regio Meander. Een consultant van Ecd Meander was op 4 vormingsdagen VIS m.b.t. het vormingsaanbod van EDV. De thema's van deze vormingsdagen waren: Lerend vermogen bij dementie, Dementie en psychiatrie en Basale contactmogelijkheden bij gevorderde dementie.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

ECD Meander beoogt een complementaire samenwerking tussen alle ECD's en wil hierbij kennis en expertise delen en gebruik maken van een beschikbaar aanbod aan expertise en ervaringen van de collega's. Zo kan Meander de eigen werking versterken in functie van de persoon met dementie en zijn omgeving.

Deelname aan de Raad Van Bestuur

De Raad van Bestuur werd opgevolgd door de beleidsverantwoordelijke

Tanja Everaert: Directeur WZC Aymonshof

Deelname aan het coördinatieoverleg

Het coördinatieoverleg werd opgevolgd door Charlotte Vermeir.

Deelname aan het VTO-overleg

Het VTO-overleg werd opgevolgd door Annelies Saeys.

Deelname aan de redactieraad

De redactieraad werd opgevolgd door Annelies Saeys

Deelname aan de werkgroep jongdementie

De werkgroep jongdementie werd opgevolgd door Annelies Saeys

Deelname aan de communicatiewerkgroep EDV

De werkgroep communicatie werd opgevolgd door Charlotte Vermeir.

Deelname aan de intervisiegroep jongdementie

De intervisiewerkgroep jongdementie is een initiatief van de regionale Expertisecentra in Oost- en West-Vlaanderen. Voor ecd Meander werd dit opgevolgd door Annelies Saeys.

Deelname aan de intervisiegroep

Referentiekader

Alle medewerkers van ECD meander namen in 2022 deel aan (vervolg)de Intervisiegroep rond het referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie. In totaal woonden ze 5 intervisies bij waarin de verschillende trajectbegeleiders van het project Samen Mens samenkomen om het vervolg van hun trajecten te bespreken en ideeën uit te wisselen. Deze groep vormt een lerende gemeenschap van ECD-medewerkers onderling.

Deelname aan 2-daagse van de Expertisecentra Dementie

In 2022 was de beurt aan gast-eed Tandem. Zij verwelkomde alle ECD-collega's in het bosrijke Hoge Rielen. Tijdens deze 2 daagse namen 2 medewerkers deel aan de verschillende gesprekken over verder vorming van de nieuwe Visie en Missie van de Expertisecentra Dementie.

Ontwikkelen van de vernieuwde opleiding RPD – ESF-project

Het ESF-dossier werd goedgekeurd in 2021. Hierdoor kon de opleiding 'Referentiepersoon dementie' vernieuwd en blended gemaakt worden. Dit werd in 2022 opgevolgd door Annelies Saeys. Tijdens dit traject ging de VTO werkgroep verder aan de slag met de opmaak van e-learning, maar ook vernieuwing van inhoud bij sommige dagen. In 2022 werden al enkele dagen uitgetest. Ook in 2023 zal de opleiding verder vernieuwd worden.

Ontwikkelen van een dementienetwerk in Oost-Vlaanderen samen met ECD Paradox

Drie keer per jaar hebben we een overleg met de collega's van ECD Paradox gehad om de werking op provinciaal niveau af te stemmen.

Doorverwijzing naar regionaal ECD

Wanneer er een hulpvraag bij ons terecht kwam die bedoeld was voor een andere regio hebben wij doorverwezen naar het ECD in kwestie.

Verspreiding van het concept "Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie"

Vanuit een overheidsopdracht stelde Expertisecentrum dementie Vlaanderen het referentiekader samen. Dit vanuit de reactie op de negatieve berichtgeving over dementiezorg, maar ook om mensen een overzichtelijk en inspirerend concept aan te bieden waarin ze zichzelf en hun organisatie kunnen oriënteren en laten groeien. Uitgebracht in het najaar van 2018 werkt Meander sindsdien ook mee om dit concept mee bekendheid te geven. Deze

informatie werd onder andere voorgelegd in de OPD's, terugkomdagen voor referentiepersonen en ook tijdens opbouw van nieuwe projecten of samenwerkingen ter inspiratie en groei.

Aankoopbeleid i.v.m. de beperkte bibliotheek

ECD Meander beschikt over een beperkte bibliotheek. In 2021 werd de bibliotheek in beperkte mate aangevuld met nieuwe boeken die aansluiten bij eerder gekregen hulpvragen, geboden vormen, of actuele thema's.

Telefonische permanentie

Naar aanleiding van het transitieplan zorgden de medewerkers voor een telefonische permanentie ieder weekdag van 8u00 tot 16u30.

Website/publiek

De website is voor het grote publiek een bron van informatie. Hierop staat de werking uitgebreid toegelicht alsook het vormingsaanbod en andere initiatieven. In 2022 tracht Meander de website up to date te houden, zodat informatie steeds correct werd weergegeven.

Facebook pagina/publiek

Wekelijks post Meander op de facebook pagina initiatieven en informatie van Meander uit of van partners. Dit platform wordt ook gebruikt om mensen op de hoogte te houden van nieuwe initiatieven en vormen. Op deze manier konden Meander het voorbije jaar de werking extra in de kijker zetten en zo laagdrempelig informatie verspreiden. Hierdoor wil Meander mensen uit de hulpverlening die de weg naar het aanbod nog niet hebben gevonden, prikkelen om ook deel te nemen aan de activiteiten en vormen. Eind 2022 had Meander 641 volgers.

LinkedIn

Op de LinkedIn-bedrijfspagina post Meander zijn vormen en studiedagen. Ook wordt belangrijke informatie van EDV of een ander regionaal expertisecentrum gedeeld, zoals studiedagen, methodieken, nieuwe publicaties of vacatures. Hiermee bereikt Meander de professionelen (zorgverleners en hoger kader). Hiermee houdt Meander extra de vinger aan de pols in het werkveld. Eind 2022 had Meander 273 connecties.

Memo

Expertisecentrum Dementie provincie Vlaams-Brabant

zorgregio Oost-Brabant: Wingerdstraat 14 – 3000 Leuven | t 016 50 29 06

zorgregio Halle-Vilvoorde: de Heetveldelaan 8 – 1700 Dilbeek | t 02 344 44 40

e-mail: memo@dementie.be

Directie

Griet Robberechts

Medewerkers

Annemie Janssens: consulente, 40% (tot 28 augustus)

Aileen Tang : administratief medewerker, 50% (1 juni-31 augustus)

Caroline Terranova: consulente, 70%

Sophie Vermeersch: consulente, 60%

Sara Vandenwyngaerden: consulente, 50%

Sigrid De Geyter: coördinator, 80%

▲ Team Memo

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

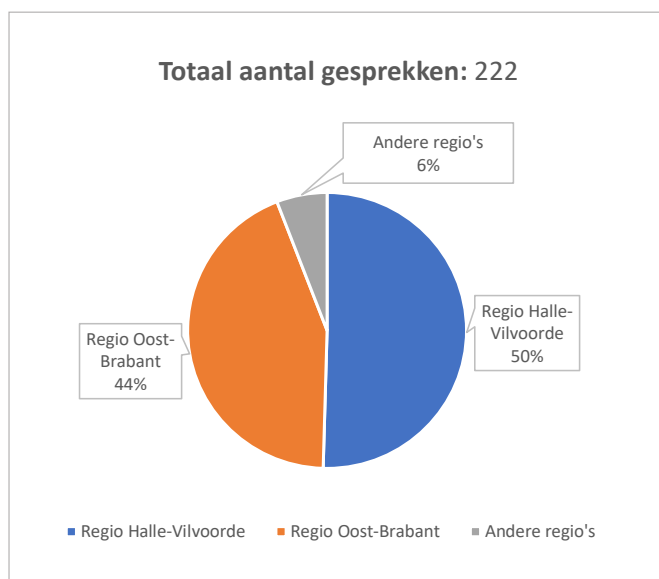
Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Aanspreekpunt voor personen met dementie en hun mantelzorgers

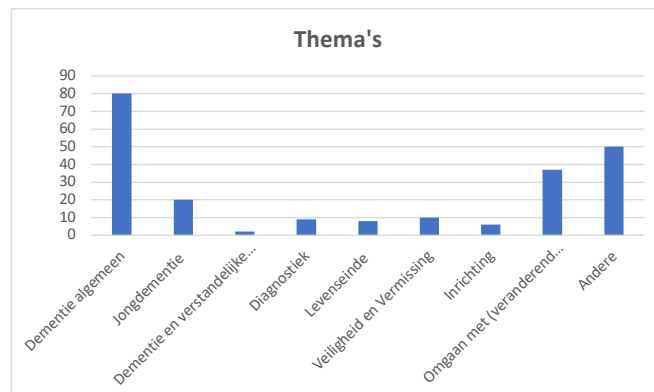
In 2022 beantwoordden de medewerkers van ECD Memo^[1] 222 cliëntvragen (waarvan 65 vragen van mantelzorgers en breed publiek). Via telefoon, email, nieuwsbrieven, website, persoonlijk en digitaal gesprek vormde Memo een laagdrempelig aanspreekpunt voor zowel professionals als personen met dementie en hun familie.

Voor het arrondissement Leuven kregen we 97 vragen; voor Halle-Vilvoorde 112. De andere registraties (13) kwamen uit aanpalende regio's (met vragen specifiek voor provincie Vlaams-Brabant).

De elektronische nieuwsbrief werd 4 keer verstuurd en bereikte 1303 abonnees (zowel professionals als breed publiek).

Over volgende thema's werden de meeste vragen gesteld:

Naast het geven van advies, kwam ook coaching, ondersteuning, doorverwijzing en begeleiding aan bod.

Vanuit UZ Leuven werden verschillende mantelzorgers na de diagnose doorverwezen naar Memo voor verdere vraagverheldering. Memo gaf informatie en advies en verwees verder door naar o.a. de maatschappelijke dienst van het ziekenfonds, thuiszorg ondersteunende diensten, en eerstelijnspsychologen.

Memo verzorgde een stand op de infobeurs van de seniorenraad te Dilbeek, de zorgbeurzen van Haacht en Scherpenheuvel en bereikte hiermee een breed publiek.

Er werden 285 dementiewijzers verkocht aan gemeenten, lokale dienstencentra, studenten verpleegkunde, woonzorgcentra (WZC), andere professionele zorgverleners en mantelzorgers. De combinatie van communicatietips en concrete informatie over diverse mogelijke hulporganisaties maakt van deze dementiewijzer een interessant instrument voor zowel professionals als personen met dementie en hun mantelzorgers.

Ook de brochure "dementie, als je ermee te maken krijgt" ging vlot van de toonbank. Een 70-tal brochures werden aangekocht door o.a. lokale dienstencentra en WZC. Mantelzorgers kochten de brochure aan via praatcafés dementie of rechtstreeks via telefoon of mail.

Tentoonstelling "Sprekende objecten"

Op 21 september werd het startschot gegeven van een openlucht tentoonstelling in het centrum van Leuven. Gedurende drie weken kon iedereen die in Leuven door de

[1] Om de leesbaarheid te verhogen wordt er in de verdere tekst Memo geschreven i.p.v. ECD Memo

binnenstad wandelde, genieten van verhalen over betekenisvolle voorwerpen van mensen met dementie. Hiermee werd gepoogd de maatschappij een genuanceerd en verrijkend beeld te geven over dementie.

Een 70-tal (inter)nationale verhalen, geschreven door mantelzorgers rond een voorwerp van betekenis voor een persoon met dementie, werden eind maart verzameld. Achttien verhalen en het voorwerp, alsook de betekenis ervan voor de persoon met dementie, werden “vertaald” door illustratrice Catherine Stones (UK) naar een afbeelding op een poster.

De illustraties kregen een ereplaats in etalages, op ramen en glazen deuren van WZC, lokale dienstencentra (LDC), winkels, cafés, restaurants, universiteitsgebouwen, een financiële instelling, ziekenfonds en gezondheidswinkel. Via een QR-code op de poster kon het verhaal achter het voorwerp beluisterd worden.

De posters toonden elementen uit het verhaal, soms abstract, soms expliciet. Het was aan de voorbijganger om te ontdekken wat hij/zij van het verhaal in het beeld herkende en zo een dialoog op gang te brengen met medetochtgenoten.

De verhalen achter de illustraties kon je zelf ontdekken met een wandelkaart (afhalen of downloaden) of via een geleide wandeling (Gidsenbond Leuven). Daarnaast ontwikkelde een medewerker van de Luca School of Arts een belevingsrugzak voor personen met dementie en familie. De vraagkaarten en objecten in de rugzak hielpen om tijdens de wandeling de interactie tussen de mensen te bevorderen.

Op de website “onthou mens, vergeet dementie” kunnen alle verhalen nog steeds beluisterd en gelezen worden. Bij elk verhaal krijg je ook extra informatie en tips over hoe omgaan met dementie.

Sprekende Objecten was een project van de LUCA School of Arts, het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV), het regionaal Expertisecentrum Dementie MEMO, Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) en de Katholieke Universiteit Leuven met steun van de Vlaamse Regering, Vlaanderen is Zorg en Stad Leuven. Het project Sprekende Objecten is geïnspireerd door een tentoonstellingsmodel ontwikkeld door de Enable Foundation.

Memo stond in voor het verzamelen van de verhalen, de zoektocht naar geschikte etalages en het schrijven van tips rond omgaan met dementie.

Vormingen

De meerderheid van de voordrachten die Memo verzorgde voor mantelzorgers, familie en geïnteresseerden situeerden zich onder de noemer Praatcafés dementie

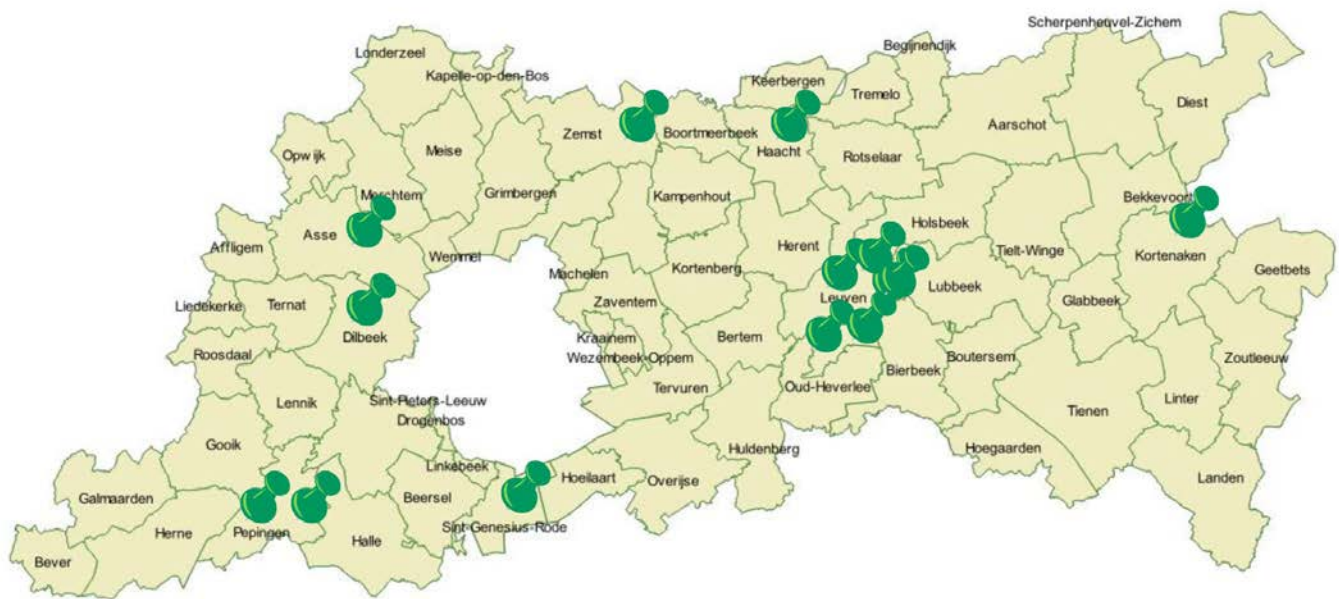
▲ Tentoonstelling “Sprekende objecten”

en Familiegroepen (139 geïnteresseerden). Voor de gemeente Haacht, Solidaris, Ferm Pepingen en Mensen & Wetenschap werden eveneens lezingen gegeven aan het brede publiek waarmee 300 geïnteresseerden werden bereikt.

Thema's
Basisvorming dementie
Nabespreking films
Communicatie
Omgaan met veranderend gedrag
Psycho-sociale aspecten rond dementie
Rouw
Hulpmiddelen
Wat als het thuis niet meer lukt
Jongdementie
Ik Jij Samen Mens

Daarnaast werden vormingen gegeven aan vrijwilligers op vraag van Present VZW, Minder Mobiele Centrale Leuven en vzw Contactclowns Talking Stick. Negentwintig vrijwilligers kregen een basisopleiding dementie en een specifieke vorming rond dementie op jonge leeftijd.

Voor het webinar “psycho-sociale aspecten rond dementie” (op vraag van Solidaris) waren er 170 geïnteresseerden.

▲ Kaart met plaatsen vormingen MZ en breed publiek

In totaal werden 34,5 uren vorming gegeven voor 483 geïnteresseerden.

NEW

E-LEARNING JONGDEMENTIE

HANDVATEN IN DE PRAKTIJK VOOR MANTELZORGERS

INHOUD

DEEL 1 | ONGEVEER 30 MIN
Wat is jongdementie?
Wat betekent dit voor de mantelzorgers?

DEEL 2 | 60-80 MIN
Een antwoord op 10 vaak gestelde vragen over jongdementie

DEEL 3 | 15 MIN
Waar vind ik informatie?
Mogelijkheid om alle info af te drukken

Mantelzorgers en mensen met dementie zitten vaak met **vele vragen**:

- Ik maak me zorgen, wat nu?
- Is jongdementie erfelijk?
- Hoe combineer ik dit met mijn werk?
- Hoe vullen we de dag zinvol in?
- Waar kan ik terecht?

Deze **online module** biedt een antwoord op **10 vaak gestelde vragen**.

Elk van de **10 hoofdstukken** omvat:

- een stukje uit het **verhaal van Nora**, zij kreeg de diagnose jongdementie
- **informatie**
- een **interactief stuk** met vraag en antwoord
- **reflectiemoment**: even stilstaan bij jou informatie
- een korte **video** met toelichting van lotgenoten, ervaringsdeskundigen en professionals

▲ Programma e-learning jongdementie.

E-learning jongdementie

Op 25 november werd de e-learning jongdementie gelanceerd op initiatief van de RECD's Memo en Orion en het EDV. Deze e-learning werd ontwikkeld voor mantelzorgers, familieleden en breder netwerk van iemand met de diagnose jongdementie. Ook voor de persoon zelf, als zorgprofessionelen kan deze e-learning een meerwaarde betekenen. Voor deze e-learning werd samengewerkt met personen met jongdementie, mantelzorgers en verschillende zorgprofessionals. De tekeningen werden gemaakt door een referentiepersoon dementie.

Ondersteunen van praatcafés dementie (PC)

Memo organiseert een jaarlijks netwerkmoment voor organisatoren van de PC; deze vond plaats op 30 september. Van de 25 organisaties die PC's dementie organiseren waren er 18 aanwezig. Het voorbije jaar werd geëvalueerd, nieuwe inzichten en projecten toegelicht. Ook de jaarlijkse geüpdatete lijst van gastsprekers, toneelvoorstellingen, films en kunstprojecten werd gedeeld met de organisatoren.

Een aantal nieuwe organisatoren kregen inhoudelijke ondersteuning bij de opstart van hun PC. Dergelijke begeleiding bestaat uit het voorzien van nodige informatie (draaiboek, gastenlijst, mogelijke thema's,...), inhoudelijke thema's en het adviseren en informeren rond bekendmaking en samenwerking met lokale organisaties.

De lokale dienstencentra van Sint-Genesius-Rode en Lubbeek en het WZC de Stichel in Vilvoorde gaven te kennen te willen opstarten in 2023; de begeleiding hiervan gebeurde in het najaar van 2022.

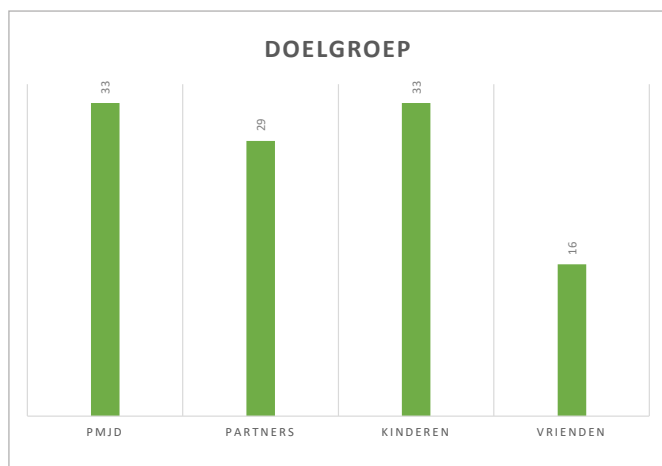
Aanbod Psycho-educatiepakket Dementie en nu (DEN)

Londerzeel bood het Psycho-educatiepakket aan vanaf het najaar 2022. Vanuit de Eerstelijnszone AMALO startte de voorbereidingen rond de opstart van DEN te Asse. Memo ondersteunde dit aanbod via advies en coaching. In Asse verzorgde Memo een infosessie rond DEN voor het brede publiek. Ook in Leuven en Diest werd het Psycho-educatiepakket DEN georganiseerd.

Thuiszorgbegeleiding via Zorgcirkels jongdementie Leuven (ZC Leuven)^[1]

Personen met dementie op jonge leeftijd en hun families kunnen terecht voor zorgbegeleiding bij Zorgcirkels Jongdementie Leuven.

In 2022 verwerkte ZC Leuven 820 contacten voor 111 cliënten.

Er waren 9 nieuwe aanmeldingen waarvan 1 begeleiding enkel met de echtgenoot gebeurde en 1 begeleiding enkel met de dochters van een persoon met jongdementie. De zorgcirkels werden 10 keer gecontacteerd voor informatie, zonder opstart van zorgbegeleiding.

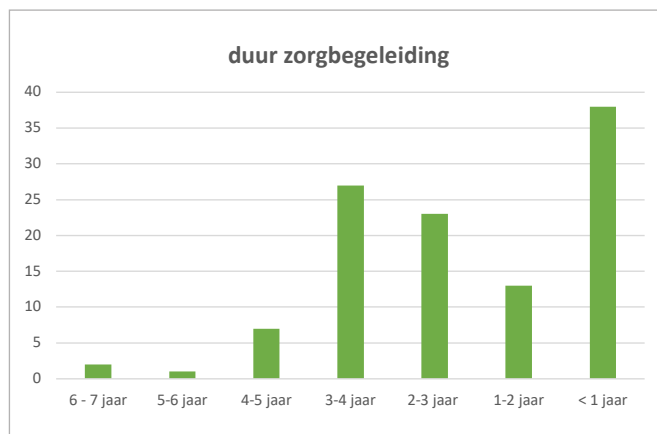
Personen met jongdementie en hun gezin worden voornamelijk doorverwezen door de partner/kinderen, eigen netwerk, sociaal verpleegkundige van de geheugenkliniek, Memo en arts/specialist.

Zorgbegeleiding is het op maat aanbieden van psycho-educatie. Er gaat veel aandacht naar de mantelzorger die (soms over)belast is en ondersteuning nodig heeft om enerzijds de thuissituatie te runnen en anderzijds veel taken die geen zorgtaken zijn, op te nemen. Daarnaast is de zorgbegeleider ook een ondersteuner (verwerking van de diagnose, anticiperende rouw,...), doorverwijzer (zoektocht naar zinvolle dagbesteding) en begeleider (bij contacten met artsen, bij de opstart van een dagcentrum of

verhuis van de persoon met jongdementie naar een woon- en zorgcentrum). De zorgbegeleider maakt verbinding met het netwerk van familie en vrienden en ondersteunt hen in hun contacten met de persoon met jongdementie.

ZC Leuven heeft als werkgebied Oost-Brabant. Er is zowel contact in levende lijve (gesprekken bij de mensen thuis of in het ontmoetingshuis van ZC Leuven), als via telefoon, whats-app of mail. Dit in functie van het soort gesprek dat moet gevoerd worden, of vraag die er is.

Samenwerking met andere zorgverleners ontbrak ook niet: de zorgbegeleider was 43 keer aanwezig op een MDO.

Gezinnen blijven gemiddeld een 2-tal jaar in zorgbegeleiding. Er waren 6 overlijdens in 2022.

Arbeid en jongdementie

I.s.m. ECD Orion werkt Memo aan een inspiratieve brochure omtrent jongdementie op de werkvloer. Hiervoor werden zowel personen met jongdementie, als mantelzorgers, collega's en professionals bevraagd en werd research materiaal verzameld.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Professionele zorgverleners namen 157 keer contact op met Memo en dit voornamelijk via mail en telefoon (vormingsvragen werden niet opgenomen in de registratie). Thema's die werden bevraagd zie 1.

[1] Om de leesbaarheid te verhogen wordt de afkorting ZC Leuven gebruikt ook als het over medewerkers gaat

Medewerkers van Memo werden ook gevraagd om zorgorganisaties te adviseren bij de zorg in hun voorziening.

▲ Studiedag comfortzorg

Vormingen algemeen

Memo gaf 409 uren vorming aan 1136 zorgprofessionals. De vormingen werden gegeven in 11 WZC, 5 thuiszorgdiensten, een eerstelijnszone, een huisartsenkring en een palliatieve organisatie.

Bij elke organisatie werden meerdere vormingen gegeven.

Vormingen op maat

Zowel basisvormingen als vormingen op maat werden gegeven (vb. Lewy-Body dementie, omgaan met veranderend gedrag, wat is dementie, belevingsgerichte zorg).

Vorming vanuit EDV

Memo verzorgde 2 studiedagen uit het vormingsaanbod van EDV die doorgingen in Vlaams-Brabant: "Vorming geven over dementie" op 4 februari (19 deelnemers) en "Dementie en psychiatrie" op 29 september (25 deelnemers). Vanuit het ouderenfonds FeBi fungeert Memo als opleidingsverstrekker. In totaal werden via Fe.Bi 112 uren vorming verzorgd voor zorgprofessionals.

Vormingen voor huisartsen & huisartsen in opleiding

In het kader van de uitbouw Zorgcirkels Jongdementie Halle-Vilvoorde werd op 20 april een bijscholing georganiseerd voor de huisartsenkring Pajottenland en dit in samenwerking met UZ Brussel. Memo verzorgde het thema

▲ Referentiepersoon dementie 2022

▲ Filfurdo verandertraject

Psychosociale noden bij personen met jongdementie en sociale kaart”. Vijfendertig artsen namen deel.

Studienamiddag comfortzorg

Memo organiseerde een zeer geslaagde en inspirerende studiedag in de Odisee hogeschool te Dilbeek. Lesgever Jo Declercq toonde in deze hands-on vorming dat kwalitatieve zorgverlening bij gevorderde dementie op een comfortabele, efficiënte en ergonomisch verantwoorde manier kan uitgevoerd worden. De klemtoon lag op slimmer zorgen, niet op harder zorgen. Twee specifieke comfortzorg deelgebieden werden in de vorm van workshops, concreet en praktijkgericht behandeld: zitcomfort en comfort bij wassen, kleden en verschonen.

Referentiepersoon dementie

De opleiding referentiepersoon dementie i.o.v. EDV kon na twee digitale jaren weer fysiek doorgaan in Leuven. De opleiding bestaat uit 10 vormingsdagen en een schriftelijk examen. Er waren 22 deelnemers die allen afstudeerden als Referentiepersoon Dementie.

Twee navormingsmomenten (“Terugkomdagen”) werden georganiseerd voor afgestudeerde referentiepersonen dementie. Deze gingen door in Dilbeek op 16 juni en 6 november met als thema’s “Versterken van eigen veerkracht” en “Mantelzorgers betrekken in de zorg: aan de slag met het SOFA-model”.

Intervisie jongdementie en vijfdaagse jongdementie

De intervisie voor WZC en DVC met een bijzondere erkenning vond plaats op 7 november. Professionelen van deze organisaties werden samengebracht en gecoacht. Samen met WZC St. Bernardus Bertem organiseert Memo een 5-daagse vorming rond jongdementie. Deze opleiding startte op 24 oktober en loopt door in 2023.

Herwerken

Vanuit de werkgroep VTO drong een grondige herwerking van de opleiding referentiepersoon dementie zich op. Via het ESF-project (opstart 14 oktober 2021) en met middelen van de Europese Recovery and Resilience Facility, werden inhouden van deze opleiding herwerkt. Memo nam, in samenwerking met ECD Broes, de opleidingsdag “De functie van referentiepersoon dementie waarmaken” onder handen. Integratie van e-learning, werkplekopdrachten en een fysieke bijeenkomst vormen de kern van deze lesdag. Inhouden rond verandermanagement werden toegevoegd om de toekomstige referentiepersoon dementie te versterken in zijn rol en functie. In totaal werden 106,5u gespendeerd aan deze grondige herwerking.

Trajectbegeleiding project Samen Mens

ECD Memo werkte ook dit jaar verder als facilitator binnen de verandertrajecten “Samen Mens” in het WZC Filfurdo

te Vilvoorde en WZC Dellebron te Kortenaak. Via maandelijkse bijeenkomsten met een veranderteam binnen de organisatie tracht men persoonsgerichte zorg voor personen met dementie duurzaam te implementeren in de eigen organisatie.

Door personeelstekorten in de organisaties werd het een pittige uitdaging om continuïteit en uitrol van acties te faciliteren. De trajectbegeleiding wordt afgesloten met een slotevent op 28 maart 2023 waarbij de 20 verandertrajecten van Vlaanderen voor het voetlicht zullen treden.

Spel Minne en Meer

In 2017 schreven onze collega's van Paradox een boek om het thema seksualiteit en intimiteit bij mensen met dementie op de kaart te zetten. Ook bij Memo merkten we grote onzekerheid bij hulpverleners om gesprekken aan te gaan met zorgvragers over het thema. Het idee voor een educatief spel was geboren. Krachten en expertise werden gebundeld en dankzij sponsoring in 2022 van Crelan en de Warmste Week werd het driedelig educatief spel "Minne en Meer" ontwikkeld.

Spelenderwijs komen tot bespreekbaarheid, een genuanceerde beeldvorming en een bewuste aanpak rond intimiteit en seksualiteit bij personen met dementie is het ultieme doel van Minne en Meer.

Minne is het doe- & denkbordspel voor hulpverleners; Jef een kaartspel voor personen met dementie en Lief een kaartspel voor mantelzorgers en naasten.

Het spelpakket werd gelanceerd tijdens een workshop op 28 november in Gent en kan aangekocht worden bij Memo en Paradox.

Het spel werd ook in groot formaat ontwikkeld om als interactieve vorming aan te bieden.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Ook in 2022 bleven we nieuwe ontwikkelingen opvolgen via (inter)nationale literatuur.

Het **Kenniscentrum Dementie** op Jonge Leeftijd (Nederland) is een netwerk van (inter)nationale organisaties die zich bezighouden met de zorg voor jonge mensen met dementie. Tezamen vormen deze organisaties de Adviesraad, dewelke samenkomen om kennis en expertise uit te wisselen. Memo is lid van de Adviesraad en nam deel aan 3 vergaderingen. Een medewerker van Memo werd geïnterviewd en stelde de werking van Memo voor, alsook het project Minne en Meer. Van dinsdag 20 tot en met 22 september organiseerde de Luca School of Arts "**The Dementia Lab Conference 2022**" in Leuven. Deze editie vond plaats in samenwerking met de slotconferentie van het Europese interregionaal North-West Europe project Certification-D. Memo werkte mee aan de tentoonstelling "Sprekende objecten" hieraan verbonden (zie ook 1).

▲ Spel Minne en Meer

▲ Gedachtegoedpad

De **documentatiecentra** (DOC) van Dilbeek en Leuven kregen 31 ontleningen (boeken, dvd's, banners en educatief materiaal) te verwerken. Vooral het ontlenen van educatief materiaal steeg in aantal. Een eerste brainstormsessie vond plaats m.b.t. de werking en zichtbaarheid van de DOC.

Memo is lid van de adviesraad van **LEIFpunt** Oost-Brabant. Een medewerker was aanwezig op lancering van een nieuwe vestiging (3 december).

Vanuit UZ Gasthuisberg werd Memo gevraagd om een intentieverklaring te schrijven waarin de ondersteuning in de rekruteringsfase van het klinisch onderzoek voor het project **“SBO TESCOGEN – Transcranial electrical stimulation for Cognitive enhancement”** blijkt en om te zetelen in de adviesraad.

4 Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Vlaamse werkgroep jongdementie

Memo maakt deel uit van de Vlaamse werkgroep Jongdementie en onderhoudt de website jongdementie.info gedurende drie maanden per jaar.

Dementievriendelijke gemeenten

Via deelname aan stuur- en werkgroepen ondersteunde Memo dementievriendelijk Haacht, Leuven, Opwijk, Londerzeel en Dilbeek.

▲ Folder Vermissing Leuven

▲ Persvoorstelling Vermissingsprotocol 4 me

In Opwijk werd het GEdachteGoedpad, een wandeling in teken van dementie ontwikkeld (lancering op 21 september). Memo werkte mee aan de informatieve teksten langs het parcours.

De Alexianen Zorggroep Tienen startte een overkoepelend **Inloophuis** op i.s.m. SAAMO, Erm'n Erm, Caw Oost-Brabant, Begeleid Wonen Tienen. Memo begeleidde hen met het uitwerken van een visie, advies samenwerkingsverbanden en logistieke opstart (3 bijeenkomsten en geschreven feedback op visieteksten).

De gemeenten Hoeilaart en Gooik namen contact op voor informatie betreffende het opstarten van een dementievriendelijke gemeente.

Dementievriendelijke gemeente Leuven – Vermissingsprotocol

Om Leuven zo veilig mogelijk te maken voor mensen met dementie hebben de Lokale Politie Leuven, stad Leuven, Memo en de stuurgroep dementievriendelijk Leuven de handen in elkaar geslagen voor het project 'Vermissing en dementie'. Doel van dit project is om aan de hand van een vaste procedure en door het gebruik van vermissingsfi-

ches kostbare tijd te winnen wanneer een persoon met dementie vermist geraakt.

Het project 'Vermissing' werd gelanceerd op 3 mei in het Politiehuis aan de Philipssite. De senioreninspecteurs van Leuven, een medewerker van Cel Vermiste personen en een medewerker van Memo lichtten het project toe voor professionals, geïnteresseerden en pers.

De fiches zijn gratis te verkrijgen bij o.a. de lokale politie en Memo.

Virtueel bezoek beleidsmakers en gemeentemantatarissen uit Oostenrijk

Op 24 juni nam een medewerker van Memo deel aan een virtueel bezoek van Beleidsmakers en gemeentemantatarissen uit Oostenrijk. Zij kregen online uitleg over verschillende vernieuwende initiatieven in Vlaanderen voor mensen met dementie. Tijdens een online workshop gaf een medewerker van Memo uitleg over het project "Vermissing" van de stad Leuven.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Voorstelling MEMO

De medewerkers van Memo stelden hun werking voor aan:

- **Wijkgezondheidscentrum Vierkappes** te Tienen
- **Kenniscentrum Dementie op jonge leeftijd** Nederland (online)
- **WZN Dijleland** te Leuven
- **WZC Keyhof** te Huldenberg
- **Seniorenraad Dilbeek** (RVB) te Dilbeek
- **Pilootproject Regionaal zorgplatform** Halle-Vilvoorde (online)
- **Zorgbeurs Haacht** te Haacht
- **Zorgbeurs Scherpenheuvel** te Scherpenheuvel

Hieruit ontsproten verdere samenwerking o.a. het geven van vormingen, aankoop brochures en dementiewijzers.

OPD

Een Overlegplatform dementie (OPD) is een overlegmoment waarbij zorgprofessionals voor personen met dementie samenkomen om over een bepaald thema (altijd

dementie gerelateerd) info te krijgen en hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Het jaar 2022 werd gebruikt om de eerstelijnszones (ELZ) en thuiszorgorganisaties van de regio te bevragen m.b.t de heropstart van OPD in Halle-Vilvoorde. Zo werd er gepeild naar mogelijke thema's, locaties, promo, samenwerking met partners.

Voor de regio Oost-Brabant waren er 4 OPD's voorzien met als thema "zorgzame buurten":

- **Zorgzone Druivenstreek:** 13 september (WZC St. Antonius, Zaventem) – deze werd geannuleerd wegens te weinig inschrijvingen
- **Zorgzone Tienen-Landen** (zuid-oost Hageland): 22 september (LDC Sint Alexius, Tienen)
- **Zorgzone Leuven/Leuven-noord/Leuven-zuid:** 10 november (WZC Sint Margaretha, Holsbeek)
- **Zorgzone Leuven/Leuven-noord/Leuven-zuid:** 15 november (WZC Edouard Remy, Leuven)

Samenwerking Hogescholen

Memo begeleidt studenten orthopedagogie met hun Bachelorproef "Kunnen orthopedagogen hiaten opvullen binnen de thuiszorg bij personen met dementie?". Memo leverde het onderwerp aan en is externe promotor.

Een studente Gezinswetenschappen (Hoger instituut voor gezinswetenschappen – Schaarbeek) kwam langs voor een interview over het onderwerp: "Euthanasiemogelijkheden bij dementie" en 2 studenten Journalistiek (Erasmushogeschool – Jette) maakten een videoreportage over dementie. Een medewerker werd ook hiervoor geïnterviewd.

Een stagiaire Maatschappelijk Werk (UCLL – Leuven) liep gedurende een aantal maanden stage bij Memo. Ze werkte mee aan de tentoonstelling "Spreekende objecten", de zichtbaarheid van Memo en een update van de Sociale Kaart.

Samenwerking eerstelijnszone (ELZ)

Er is een continue samenwerking met de ELZ's van de provincie Vlaams-Brabant via de OPD's, het bemannen van zorgbeurzen, het verlenen van advies, het deelnemen aan overleg m.b.t preventie dementie, ... (zie ook andere titels).

Pilootproject Regionaal zorgplatform

Het pilootproject RZP werd opgeleverd en aan de minister overhandigd (8 bijeenkomsten waarvan 2 digitaal). Alle partners binnen het pilootproject RZP wensen de werking verder te zetten. Via het goedgekeurde 'Doorbraakproject Zorg en Welzijn' voor regio Halle-Vilvoorde kan het RZP blijven voortbestaan en kunnen de verschillende werkgroepen verder werken aan thema's zoals crisishulpverle-

ning voor volwassenen PZON (persoon met een zorg- en ondersteuningsnood) en preventie.

Regionaal zorgplatform Oost-Brabant

Memo was aanwezig op het overleg m.b.t. zorgstrategisch plan Plexus Leuven op 28 maart.

Samenwerking Alzheimer Liga

Memo maakt jaarlijks de brochure PC dementie en Familiegroep (FG) voor de provincie Vlaams-Brabant i.s.m. Alzheimer Liga. Alle data en thema's binnen de provincie worden verzameld en gebundeld in een brochure. Een 1200-tal exemplaren worden verdeeld onder de organisatoren van de PC en FG, alsook verdeeld onder de brede bevolking. De brochure is digitaal te raadplegen via de website van Memo.

Zorgcirkels jongdementie Leuven

Memo zetelt in de Raad van Bestuur. Deze kwam 3 keer samen. Daarnaast vonden 2 gesprekken plaats tussen de coördinatoren van Memo en ZC Leuven met als doel nog nauwer te gaan samenwerken. O.a. door samen infostands te bemannen, elkaar inhoudelijk te versterken door uitwisseling expertise en gezamenlijk projecten op te nemen.

Samenwerking VVSG

Er wordt samengewerkt met VVSG voor dementievriendelijke gemeente.

Uitbouw zorgcirkels Jongdementie (ZC) Halle-Vilvoorde

Het jaar 2022 werd vooral gebruikt om het concept verder uit te werken, promo te voeren en op zoek te gaan naar financiële middelen. Op verscheidene momenten werd het concept uitgelegd aan geïnteresseerden.

Er is een telefoonnummer actief waarop mensen kunnen contact nemen, alsook via mail en website.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Permanente sensibilisering

Afgelopen jaar trachtten we te werken aan sensibilisering

en bekendmaking via nieuwe flyers, folders, nieuwsbrief, website, sociale media (Facebook, LinkedIn & Instagram) en nieuw promotiemateriaal. We besteedden meer aandacht aan communicatie via media en dit resulteerde in meer zichtbaarheid.

Memo staat ook in voor het aanbieden en up-to date houden van de website www.jongdementie.info i.s.m. drie andere partners. Een medewerker van Memo zorgde voor verscheidene updates van de website van juni-september. Daarnaast moedigen we o.a. bibliotheken, gemeentebesturen, thuiszorgdiensten aan om gebruik te maken van ons aanbod aan materiaal (folders, brochures, dementiewijzers, vermissingsprotocol, ...).

We ondersteunden socio-culturele activiteiten in het kader van dementie :

- Infostand tijdens vertoning film Dick Johnson is Dead – Leuven op 21 september
- Medewerking tijdschrift “plusgids” – Seniorenraad & stad Leuven
- Nabespreking film The Father – Haacht
- Nabespreking film The Father – Leuven

Een nieuwe plek

Voor het arrondissement Halle-Vilvoorde gingen we eind 2021 op zoek naar een nieuwe locatie. In het landelijke Heikruis bleek Memo niet altijd even toegankelijk en be-

▼ Koetshuis

reikbaar te zijn voor deze grote regio. We zochten een huiselijke plek centraal gelegen in de regio, met een voorkeur voor een dementievriendelijke gemeente of een gemeente die dit wenste op te starten. Daarnaast wou Memo meer zichtbaar worden in het straatbeeld: een huis in de rij, een open huis voor professionele hulpverleners, personen met dementie en hun omgeving, en de brede bevolking.

De zoektocht naar een centralere locatie leidde ons naar Dilbeek, een gemeente die zich al jaren inzet voor een dementievriendelijk beleid. Sinds 7 juni 2022 huren we de bovenverdieping van het charmante “Koetshuis” gelegen in de *de Heetveldelaan 8*.

Op 28 oktober werden de lokalen officieel ingehuldigd: een 60-tal professionelen, personen met dementie en hun familie, beleidsmedewerkers, geïnteresseerden en pers konden de werking van Memo leren kennen met tussen- door een hapje en drankje.

Week van de zorg

Voor de campagne “2voordeprijsvan1” stonden de medewerkers van Memo op de markt in Halle (14 mei) en Heverlee (15 mei). We verdeelden appels, flyers en gaven informatie over het belang van preventie bij personen met dementie.

PROGRAMMA

12u -12.40u : onthaal met hapje en drankje
 12.40u -13u20: sprekers
 Griet Robberechts – directeur ECD Memo:
 Welkom
 Willy Segers, burgemeester en Walter Zelderloo,
 schep van welzijn Dilbeek:
 Dementievriendelijke gemeente en welzijnsbeleid
 Voorstelling projecten :
 Minne en Meer: over graag zien en beminnen bij
 dementie – Caroline Terranova & Christian
 Verelst (ECD Memo & Paradox)
 Zorgcirkels Jongdementie Halle-Vilvoorde –
 Sigrid De Geyter (ECD Memo) & Filip Rutgeerts
 (Lions Club)
 13.20u - 13u40: officiële inhuldiging Memo
 13.40u - 15u: Vrij bezoek huis en werking Memo

VAN HARTE WELKOM
Feestelijke Opening!
28/10 - 12U-15U

Expertisecentrum Dementie Memo
 Zorgregio Halle-Vilvoorde
 de Heetveldelaan 8,
 1700 Dilbeek
 T 02 344 44 40
 Een routeplanner kan je [HIER](#) vinden.

Memo
 expertisecentrum
 dementie

**INSCHRIJVEN
 KAN HIER**

▲ Programma opendeur

Vermissingsprotocol Leuven

(zie: dementievriendelijk Leuven)

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Expertise verder uitbouwen

In 2022 zetten de medewerkers van Memo in op eigen deskundigheidsbevordering d.m.v. vorming en overleg (in totaal 143 uren vorming gevolgd).

Tabel gevolgde vormingen eigen medewerkers

De coördinator van Memo volgde de opleiding “coachend leidinggeven” (gestart in 2021) op 4/2 – 11/3 – 13/5 – 10/6 en 7/10 telkens 4 uur.

Twee medewerkers namen deel aan de intervisiegroep om hun rol als coach en facilitator binnen de verandertrajecten kwalitatief te kunnen uitbouwen en dit op 10/01, 21/01, 14/03, 25/04 en 7/11 (telkens 3 uur).

Teambuilding Memo

Op 21 december trok team Memo naar Gent en lieten de medewerkers zich onderdompelen in de Escapegame

▲ Campagne hersenzorg ‘2voordeprijsvan1’

“de Tuin van Victoria”. Dankzij de vlotte en geanimeerde begeleiding van team Paradox beleefden ze een intense, grappige, empathische en deskundigheidsbevorderende ervaring!

Participatie aan overleg

Memo voorzag in volgende overlegmomenten:
Wekelijkse briefing (1u) met de beschikbare teamleden.
Zeswekelijks Teamoverleg (2u) waar voornamelijk grotere thema's aan bod komen alsook interne werking.
Intern VTO-overleg op 31/01, 01/03, 29/03, 28/04, 20/06, 06/09, 13/10 en 22/11.
Directieoverleg op 22/03, 03/05, 05/07 en 29/11.
Het jaaractieplan werd geëvalueerd op 6 september.

Foton 25 jaar

We genoten van de mooie realisaties, teksten en muziek tijdens de viering van het 25-jarig bestaan van Foton op 21 oktober.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Tweedaagse EDV

Op 21 en 22 april werden de Hoge Rielen ingepalmd door een bende enthousiaste medewerkers van de Expertisecentra Dementie. Twee boeiende dagen werd er gewerkt rond visie en missie, expertise gedeeld en nauwe samenwerkingsverbanden gesmeed.

Er werden nadien nog verscheidene overlegmomenten voorzien (digitaal en in levende lijve) om de visie en missie verder uit te schrijven.

Overkoepelende overlegmomenten

Deelname van de directeur van Memo aan de **Raad van Bestuur** van het EDV met terugkoppeling naar het team tijdens directie-overleg.

Deelname aan het **coördinatie-overleg** van EDV op 07/02, 16/05, 12/09 en 14/11.

Een medewerker van Memo nam deel aan het **VTO-overleg** van EDV op volgende data: 17/01, 28/03, 09/05, 20/06, 08/08, 26/09 en 28/11. Dezelfde medewerker behoort ook tot het projectteam betreffende de herwerking van de erkende opleiding tot Referentiepersoon demen-

▲ Teambuilding Memo in de Tuin van Victoria

tie. (ESF project, zie 2). Samen met ECD BrOes stond Memo in voor de herwerking van dag 7. Hiervoor werd overlegd op 27/01, 24/02, 02/05, 28/06, 13/09, 15/09, 21/10 en 18/11.

De EDV werkgroep communicatie

De werkgroep communicatie wordt gecoördineerd vanuit EDV en ECD Broes en heeft als doel zowel interne als externe communicatie te verbeteren. De werkgroep focust op de concrete communicatie-uitdagingen in overleg met RECD's en EDV. Een medewerker van Memo nam deel; er werd 4 keer vergaderd in 2022 (07/3, 01/4, 20/06 en 03/10).

Spel Minne en Meer

Na maandenlang werken aan het educatief spel Minne en Meer werd het spel uitgetest door de teams van Paradox en Memo op 16 september.

Orion ism PGN

Zorgregio's Antwerpen en Mechelen provincie Antwerpen

ECD Orion

Markgravellei 133 | 2018 Antwerpen | t 03 247 03 85 | orion@dementie.be

Antennepunt PGN

Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen (postadres)

Paradeplein 2 bus 3, 2500 Lier | t 0476 93 49 56 | pgn@dementie.be

Orion is een onderdeel van de Gasthuiszusters Antwerpen Zorg & Wonen.
PGN maakt deel uit van het CGG De Pont Mechelen-Lier.

Medewerkers

Herman Wauters: expert, voltijds

Nadia Hainaut: expert, 60% VTE

Sara Suykens: expert, 40% VTE (tot 01/09/2022)

Malika El-Jafoufi, 50% VTE (vanaf 25/08/2022)

Anouck de Bruijn: coördinator/expert, 100% VTE

Jelle Baart: expert, 40% VTE, 30% VTE vanaf 01/10/2022

Simone Elbers: vrijwilliger (1 dag/week)

Kris Mees: vrijwilliger (op frequente basis, vraag-gestuurd)

▲ Team Orion ism PGN

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Consultaanbod aan personen met dementie en hun mantelzorgers

Expertisecentrum Dementie (ECD) Orion i.s.m. PGN is telefonisch bereikbaar tijdens werkdagen van 9:00 tot 17:00. Vragen per mail of Facebook beantwoorden we uiterlijk binnen twee werkdagen. De medewerker informeert, adviseert en verwijst door indien nodig. Elke oproep en gesprek wordt geregistreerd.

Het ECD krijgt 41 geregistreerde telefonische oproepen te verwerken. 23 contacten hebben betrekking op vragen van mantelzorgers en personen met dementie. De overige vragen komen van professionelen, studenten of andere groepen. Bovendien verwerkt en beantwoordt het ECD ook op wekelijkse basis vragen via e-mail en op maandelijkse basis consultgesprekken (indien mogelijk en gewenst fysiek op kantoor).

Personen met (jong)dementie en/of mantelzorgers hebben voornamelijk vragen over dementie in het algemeen, diagnostiek, omgang en verblijfsomgeving. Onze antwoorden op vragen van personen met dementie en/of mantelzorgers bevatten voornamelijk informatie, advies, ondersteuning en concrete doorverwijzing.

Regionaal standaard vormingsaanbod (brochure)

De vormingsbrochure is een weergave van het basisaanbod van vormingsmomenten aan professionelen en het basisaanbod van voordrachten aan mantelzorgers. Orion i.s.m. PGN voorziet onderstaande voordrachten aan mantelzorgers, exclusief de Praatcafés Dementie (PCD) (zie 1.3).

- Op 29/3 geeft een medewerker van Orion in Brasschaat een voordracht aan VZW Markant over 'Wat is dementie?'.
- Op 29/3 geeft een medewerker van Orion in Brasschaat een voordracht aan VZW Markant over 'Wat is dementie?'.

▲ Medewerkers van ECD Orion op de zorgbeurs van Ummagumma in Schilde

- Op 17/5 verzorgt een medewerker een lezing voor mantelzorgers en familieleden over 'Communiceren met personen met dementie' in WZC De Buurt te Zoersel;
- Op 05/07 geeft een medewerker van Orion een lezing aan mantelzorgers, familieleden en vrijwilligers in WZC Sint-Mathildis te Boechout, met als thema 'Omgaan met dementie';
- Op 12/09 geeft een medewerker een workshop voor mantelzorgers over 'Het lerend vermogen bij personen met dementie' tijdens de Dementie XL-dag in Mechelen;
- Op 15/9 verzorgt een medewerker een lezing voor mantelzorgers, familieleden en vrijwilligers over 'Wat is dementie?' in WZC Pniël te Pulderbos;
- Op 15/9, 20/9, 21/9 en 22/9 verzorgt een medewerker een voordracht 'Wat is dementie?' voor resp. Ferm Lier te Lier, WZC Zonnetij te Aartselaar, LDC Het Schoppeke te Lier en binnen armoedevereniging 'De Lage Drempel' te Mechelen;
- Op 23/09 zijn twee medewerkers van Orion aanwezig op de zorgbeurs voor mantelzorgers van personen met dementie van Ummagumma te Schilde; één medewerker verzorgt op dat moment ook het PCD 'De belevingswereld bij dementie';
- Op 29/9 verzorgt een medewerker een voordracht 'Wat is dementie?' in Depot Deluxe te Hemiksem voor Seniorenraad Hemiksem;
- Op 04/10 verzorgt de medewerker van PGN een lezing zowel in de namiddag als tijdens de avond over 'Wat is

dementie?' tijdens de seniorenbeurs in CC Zwaneberg te Heist-op-den-Berg met als thema 'Dementie';

- Op 06/10 verzorgt een medewerker van Orion een lezing voor mantelzorgers en familieleden in WZC Buitenhof te Brasschaat, met als thema 'Tips en tricks om te communiceren met personen met dementie'.
- Op 14/11 verzorgt een medewerker een voordracht 'Wat is dementie?' voor vzw Markant in het Parachiehuis te Puurs/Sint-Amands;
- Op 17/11 geeft een medewerker een voordracht 'Wat is dementie?' voor Seniorenraad Duffel in de bibliotheek te Duffel.

Ondersteunen van Praatcafés Dementie (PCD)

ECD Orion i.s.m. PGN ondersteunt PCD in de keuze van thema's en de toepassing van de geëigende methodiek. ECD Orion i.s.m. PGN is lid van iedere plaatselijke stuurgroep PCD in de zorgregio Antwerpen en Mechelen en neemt min. 1 keer per jaar deel aan de vergaderingen van deze stuurgroepen.

PCD Borgerhout	25/01, 23/03, 20/04, 30/08, 18/10, 6/12
PCD Noorderlicht	22/02, 27/9
PCD Dwaallicht	20/10
PCD DeMens	31/03, 03/06, 13/09, 28/11
PCD Pallieterland	28/03, 05/12
PCD Klein Brabant/Vaartland	10/10
PCD Heist-op-den-Berg	14/03, 02/05, 23/06, 28/09, 23/11
PCD Dwaallicht	15/10

ECD Orion zetelt in de stuurgroep van het PCD Borgerhout, waarbij er bijzondere aandacht gaat naar mensen met een migratieachtergrond. Het ECD woont vergaderingen bij en biedt het PCD ondersteuning in de verdere uitrol (in kaart brengen van noden en interesse in een cultuursensitief PCD, zoeken van een spreker, getuigenissen van mantelzorgers, locatie, financiële middelen, etc.). Samen met de leden van de stuurgroep van het PCD gaat het ECD op zoek naar andere geïnteresseerde partners en toekomstige trekkers. De medewerkers van Orion bieden tevens advies en ondersteuning bij het samenstellen van het nieuwe jaarprogramma voor PCD Noorderlicht en PCD Dwaallicht. Met de andere PCD uit de regio wordt steeds telefonisch en per mail afgestemd.

PGN houdt de vinger aan de pols bij de stuurgroepen PCD in de regio Mechelen. In Heist-op-den-Berg valt de vergadering samen met het overleg over de dementievriendelijke gemeente. Het is er één van de agendapun-

Overzicht september

praatcafé DEMENTIE

Orion PGN
expertisecentrum dementie

Zorgregio Antwerpen

15/9/2022 te Malle, Dwaallicht om 19u
Thema: levensledeproblematiek bij personen met dementie

20/9/2022 te Kapellen, Noorderlicht om 19u30
Thema: zorg voor mezelf, zorg uit handen

26/9/2022 te Hoboken, In Licht om 19u
Thema: samenleven met een persoon met dementie

26/9/2022 te Rumst, Praatcafé om 19u
Thema: intimiteit en seksualiteit bij mensen met dementie

28/9/2022 te Borgerhout, Praatcafé om 19u
Thema: omgaan met verlies

Meer info? 03/247.03.85 of orion@dementie.be

Overzicht september

praatcafé DEMENTIE

Orion PGN
expertisecentrum dementie

Zorgregio Antwerpen

15/9/2022 te Malle, Dwaallicht om 19u
Thema: levensledeproblematiek bij personen met dementie

20/9/2022 te Kapellen, Noorderlicht om 19u30
Thema: zorg voor mezelf, zorg uit handen

26/9/2022 te Hoboken, In Licht om 19u
Thema: samenleven met een persoon met dementie

26/9/2022 te Rumst, Praatcafé om 19u
Thema: intimiteit en seksualiteit bij mensen met dementie

28/9/2022 te Borgerhout, Praatcafé om 19u
Thema: omgaan met verlies

Meer info? 03/247.03.85 of orion@dementie.be

▲ Overzicht programmatie PCD in de maand september in Antwerpen en Mechelen

ten. Vermits de stuurgroepen opnieuw goed functioneren zal er de medewerker in de toekomst enkel maar op vraag aanwezig zijn, voornamelijk wat betreft inbreng omtrent programmatie: thema's en mogelijke sprekers.

In de maand september bundelt het ECD de programmatie van alle PCD in de beide zorgregio's (Antwerpen en Mechelen naar aanleiding van Wereldddag Dementie (zie 6.1). Dit overzicht wordt gedeeld op sociale media en de website van het ECD.

De PCD doen graag beroep op ECD Orion i.s.m. PGN als deskundige spreker. Een medewerker van Orion wordt gevraagd als expert bij volgende edities van PCD:

Praatcafé	Datum	Thema
PCD Noorderlicht	10/05	'Jongdementie'
PCD Dwaallicht	16/06	'Jongdementie'
PCD Mechelen	12/09	'Wat doet jongdementie of dementie met een relatie, gezin of haar omgeving?'
PCD Dwaallicht	23/09	'Belevingswereld van personen met dementie'
PCD DeMens	26/09	'Intimiteit bij ouderen: een basisbehoefte' (op vraag vanuit zorgregio PGN)
PCD Noorderlicht	15/11	'Wat als eten een zorg wordt?'
PCD Lindeloo	30/11	'Jongdementie' (op vraag vanuit zorgregio ECD Tandem)
PCD Jongdementie Zorgcirkels Leuven	06/12	'Jongdementie' (op vraag vanuit zorgregio ECD Memo)

De medewerker van PGN wordt gevraagd als expert bij volgende edities van PCD:

Praatcafé	Datum	Thema
PCD Heist-op-den-Berg	31/01	'Hoe houd ik het vol als mantelzorger van een persoon met dementie?'
PCD Klein Brabant/Vaartland	11/03	'Dementie is meer dan vergeten. Wat is dementie?'
PCD DeMens	02/06	'Hoe behoud ik mijn veerkracht als mantelzorger van een persoon met dementie?'
PCD Mechelen	12/09	Interview collega Anouck de Bruijn: 'Invloed van dementie op familie'
PCD Heist-op-den-Berg	19/09	Nabespreking film 'The Father'
PCD Pallieterland	27/09	'Effecten van muziek op het brein'
PCD Ter Vlierbeke, Leuven	20/10	'Ethische dilemma's in de zorg voor personen met dementie' (in afstemming met ECD Memo)
PCD Mechelen	07/11	'Is dementie enkel vergeten. Wat is dementie?'

Een gezamenlijk overzicht voor het voor- en najaar krijgt op digitale wijze vorm (op de website van het ECD) en wordt regelmatig bijgewerkt door een medewerker van Orion. Daarnaast worden alle voorzitters van de stuurgroepen van de PCD uit de zorgregio's Antwerpen en Mechelen gecontacteerd in functie van de opmaak van een gezamenlijke brochure met een jaarprogramma voor 2023. Dit gebeurt i.s.m. ECD Tandem en de Familiegroepen Dementie (FG) van Alzheimer Liga Vlaanderen (ALV). Deze brochure zal de programma's van de PCD en de FG van provincie Antwerpen voor 2023 omvatten en zal zowel digitaal als op papier gelanceerd worden.

Voordrachten, inleidingen en besprekingen van film of andere cultuurevenementen

ECD Orion i.s.m. PGN ondersteunt (meestal vraaggestuurd) socioculturele projecten in het kader van dementie. We doen dit a.d.h.v. een inleiding, voordracht of nabespreking om dementie (meer) bespreekbaar te maken en de beeldvorming rond dementie en personen met dementie te nuanceren en bij te stellen. Zo verzorgt de medewerker van PGN op 19/09 de nabespreking van de film 'The Father' tijdens het PCD Heist-op-den-Berg en de nabespreking van de controversiële film 'Vortex' op 20/12 in het Vredeberg, een organisatie van het Liers Cultuurcentrum. Een medewerker van Orion verzorgt eveneens een nabespreking van de film 'The Father' tijdens een ontmoetings- en informatieavond, georganiseerd door dementievriendelijke gemeente Zandhoven (22/09).

De medewerker van PGN woont op 24/09 een intiem concert van celliste Renke Van Impe bij in de zomerbar van kasteel d'Ursel in Hingene (Bornem), hetwelk georganiseerd wordt door Mady Browaeys om meer aandacht te vragen voor (frontotemporale) dementie.

▲ Een medewerker van ECD Orion met jonge mantelzorgers op het PCD Mechelen

Dementieklapper

Naast de samenwerking met 10 reeds geëngageerde ziekenhuizen wat betreft de begeleide verspreiding van dementieklappers aan personen met dementie en hun mantelzorgers naar aanleiding van de diagnose van dementie (dankzij de middelen van de actie DansHart van S-Sport), zet het ECD ook dit jaar extra in op de bekendmaking van deze dementieklappers aan het brede publiek. Zo zijn er diverse acties om de aankoop ervan te stimuleren (bv. '1+1 gratis') en worden ze aangeboden tijdens vormingen, gastcolleges en lezingen.

Cultuurcompetent psycho-educatiepakket 'Dementie en nu'

In het kader van cultuurcompetente aanvullingen aan het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (DEN) startte Orion in 2019 met een herevaluatie van het bestaande pakket. Om het pakket meer toegankelijk en herkenbaar te maken voor alle mantelzorgers van personen met dementie in onze samenleving, stelde Orion in 2020 een stuurgroep samen met leden vanuit verschillende organisaties en met diverse achtergronden (Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV), ECD BrOes, ECD Memo, ALV, Familiehulp vzw, Inspiration vzw, Candela vzw). Dit jaar staat de afwerking van het project centraal. De stuurgroep komt op 11/01 online samen om de evolutie en laatste stappen van het project te bespreken. Er vindt een implementatie plaats van alle verkregen feedback (zowel in de map van de coach als in de bundel voor mantelzorgers) vanuit een externe copywriter en de lees- en werkgroepen, bestaande uit personen met een migratieachtergrond, opgeleide DEN-coaches en professionele hulpverleners met bijzondere affiniteit met het pakket. De werkbaarheid van in het pakket vermelde

links wordt nauwkeurig geëvalueerd, beeldmateriaal wordt vervangen en/of aangevuld met foto's van personen met meer diverse achtergrond (qua leeftijd en socioculturele achtergrond). Daarnaast wordt er voorzien in een introductie over cultuursensitiviteit in de handleiding voor opgeleide DEN-coaches en worden alle bijhorende slides opgefrist en aangevuld met inhoudelijke (onderwerpen, casuïstiek, woordkeuze, etc.) en uiterlijke (fotomateriaal, tekstopmaak, etc.) vernieuwingen. Tenslotte worden de hoofdstukken nagelezen door alle leden van de stuurgroep en controleren twee medewerkers van het ECD nog eenmaal de herwerkte, finale documentatie. Er wordt nagedacht over een herziening van de train-the-trainer voor toekomstige DEN-coaches, wat opgenomen wordt door EDV en ALV. De drukklare versies, opgemaakt door EPO, worden bezorgd aan uitgeverij Politeia teneinde de druk van de herwerkte materialen te realiseren. Er wordt volop geschreven aan een inhoudelijk en financieel verslag voor Nationale Loterij in functie van ontvangst van een eerder toegekende subsidie. Het gehele project is afgerond in december.

Aanbod psycho-educatiepakket 'Dementie en nu'

ECD Orion i.s.m. PGN biedt indien mogelijk een coach aan voor het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' voor voorzieningen, die zelf niet de mogelijkheid hebben een eigen coach op te leiden of ter beschikking te stellen. Daarnaast staat Orion i.s.m. PGN in voor de bekendmaking van sessies, gegeven door regionale partners.

PGN ondersteunt het aanbod in de steden Mechelen en Lier door aankondigingen op de website en gerichte doorverwijzing van mantelzorgers. In deze zorgregio wordt het pakket gegeven door 't MoNUment (Mechelen) en Heilig Hartkliniek (Lier).

▲ De start van een boeiende samenwerking... richting een Inloophuis Dementie in Antwerpen?

Een Inloophuis Dementie in Antwerpen?

Naar aanleiding van een inspiratiedag over Inloophuizen Dementie in 't moNument te Mechelen (10/06) komen twee medewerkers van het ECD op 07/09 samen met volgende partnerorganisaties: ALV, WZC Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen (OLVA) en Christelijke Mutualiteit (CM). Gezien de voelbare nood aan een informatie- en ontmoetingspunt bij personen met (een vermoeden van) dementie en hun mantelzorgers, meer specifiek ook bij personen met een migratieachtergrond, wordt er nagedacht over een mogelijke samenwerking om dit hiaat in Antwerpen op te vangen. Een tweede overleg vindt plaats op 27/10, waarbij ook Solidaris, Eerste Lijnszone (ELZ) Antwerpen Centrum, GZA Ziekenhuizen, ZNA Ziekenhuizen als geïnteresseerde partners aansluiten. Er worden eerste stappen gezet wat betreft de bepaling van doelstelling, doelgroep, frequentie, permanentiemogelijkheden en locatie waarbij rekening gehouden wordt met demografische gegevens, voelbare noden en praktische overwegingen. Deze samenwerking zal vervolg kennen in 2023.

Personen met jongdementie en hun omgeving

In 2022 realiseren ECD Memo en ECD Orion i.s.m. PGN ECD Orion een e-learning voor mantelzorgers van personen met dementie op jonge leeftijd in de thuissituatie. Deze e-learning biedt een antwoord op 10 vaak gestelde vragen over dit thema door mantelzorgers. Na het inhoudelijk uitschrijven van de e-learning a.d.h.v. een fictieve casus (met visualisatie), nemen beide ECD-medewerkers diverse interviews af bij betrokkenen: een partner en dochter van een persoon met dementie op jonge leeftijd, twee neurologen, een ergotherapeute en de directeur van EDV. Deze interviews worden verwerkt en geïntegreerd in de e-learning. Na een grondige naleesronde door de medewerkers van ECD Memo en Orion wordt de e-learning gereviseerd door een divers samengesteld publiek: mantelzorgers, medewerkers van de ECD's en ALV, de

▲ Een e-learning voor mantelzorgers van personen met jongdementie in de thuissituatie

coördinator van het Inloophuis Dementie 't moNument (Mechelen) en Zorgcirkels Jongdementie (Leuven). Na implementatie van de verkregen feedback, het opstellen van een evaluatieformulier, slot- en dankwoord en een laatste revisie door de medewerkers van ECD Memo en Orion worden, in samenwerking met EDV, de finale versie en een promovideo gelanceerd in november.

Orion i.s.m. PGN werkt daarnaast ook, samen met ECD Memo, verder aan een inspiratiegids (brochure) voor werkgevers en werknemers met jongdementie alsook hun collega's en mantelzorgers. Het doel is het creëren van een leidraad aan de hand waarvan werknemers (en hun mantelzorgers) zich een weg weten te vinden in de combinatie met werk en het niet-pluis-gevoel, maar ook met het (post) diagnostisch proces. Bovendien wensen we handvatten aan te reiken aan werkgevers, leidinggevend en collega's van een persoon met dementie op jonge leeftijd. Ter verkenning van dit domein gaan medewerkers van beide ECD's in gesprek met diverse personen met jongdementie en hun mantelzorgers, werkgevers, leidinggevend, (arbeids)geneeskundige diensten, preventieadviseurs, vertrouwenspersonen en externe diensten. Het project wordt tevens voorgesteld aan de Vlaamse Werkgroep voor personen met dementie (14/09). De verkregen informatie en feedback uit de diverse gesprekken en interviews worden geanalyseerd en verwerkt. Er worden eerste stappen gezet naar het uitschrijven van de gids, dewelke zal bestaan uit verschillende luiken zodat de hierboven vermelde doelgroep handvatten meekrijgt. Het eindproduct wordt verwacht in 2023.

ECD Orion i.s.m. PGN werkt tenslotte verder aan de ontwikkeling van een digitale tool voor personen met jongdementie, hun mantelzorgers en professionele hulpverleners. Het betreft de verdere uitrol van een praktische handleiding (leidraad met te personaliseren bouwstenen), die zich specifiek toelegt op deze specifieke, jonge doelgroep. Meer informatie hierover is terug te vinden onder '2.7 Ontwikkeling innovatieve producten'.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Opleidingen van het EDV geven en ondersteunen

ECD Orion i.s.m. PGN werkt actief mee als lesgever en/of regionaal verantwoordelijke aan de opleidingen die georganiseerd worden vanuit EDV:

- FeBi opleiding ('Basis inzicht in dementie', 1 dag):

Orion gaf deze opleidingsdag 15 keer:

- 8/2 WZC Dageraad te Antwerpen
- 22/3 WZC Sint-Vincentius te Kalmthout
- 31/3 WZC Sint-Camillus te Antwerpen
- 16/5 WZC Sint-Camillus te Antwerpen
- 24/5 WZC Sint-Jozef te Wommelgem
- 31/5 WZC Sint-Jozef te Wommelgem
- 9/6 WZC Sint-Camillus te Antwerpen
- 27/9 GZA Zorg en wonen in Sint-Augustinus ziekenhuis

- 29/9 WZC De Buurt te Zoersel
- 6/10 WZC Sint-Vincentius te Kalmthout
- 11/10 WZC Apfelbaum-Laub te Antwerpen
- 13/10 WZC Sint-Vincentius te Kalmthout
- 27/10 WZC De Buurt te Zoersel
- 15/11 WZC Sint-Bavo te Wilrijk
- 1/12 WZC Sint-Camillus te Antwerpen

PGN gaf deze opleiding 7 keer:

- 19/05 in WZC Hof Van Arenberg te Duffel
- 15/09 in WZH Ten Kerselaere te Heist-op-den-Berg
- 06/10 in Huize Nazareth te Lier
- 26/10 in WZC Millegem te Ranst
- 16/11 in WZC Sint-Jozef te Rumst
- 30/11 in WZC Millegem te Ranst
- 09/12 in WZC Hof Van Arenberg te Duffel
- De opleiding werd éénmaal geannuleerd in WZC te Schelle wegens overmatige afwezigen door ziekte

- FeBi training ('Omgaan met personen met dementie', 3,5 dagen): Orion gaf deze vormingsreeks in WZC Hal-molen (22/03, 26/04, 31/05 en 04/10);

- De opleiding tot Referentiepersoon Dementie (RPD) wordt dit jaar in Mechelen georganiseerd, ECD Orion i.s.m. PGN verzorgt tijdens deze opleiding 6 van de 10 aangeboden lesdagen. Eén medewerker van Orion geeft dag 3 'De beleving' (3/2) en dag 4 'Communi-

▲ Afgestudeerde Referentiepersonen Dementie (RPD) die de opleiding in Mechelen volgen

ceren' (10/2). Dezelfde medewerker verzorgt ook samen met de collega van PGN dag 1 'Inleiding' (20/1) en dag 7 'Functie waarmaken' (10/3). De medewerker van PGN geeft dag 5 'Veranderend gedrag bij personen met dementie' op 17/02. Een andere medewerker van Orion verzorgt tenslotte Dag 6 'Een dynamische kijk op familierelaties binnen de context van dementie' (24/02).

- Eén medewerker van Orion verzorgde de vorming 'Basale contactmogelijkheden bij dementie' op 28/4 in Aalst en op 22/11 in Brugge;
- Eén medewerker van Orion organiseerde de driedaagse opleiding 'Aan de slag met het referentiekader' in Antwerpen op 5/5, 19/5 en 2/6;
- De medewerker van PGN verzorgt het namiddag-gedeelte van de studiedag 'Ethische dilemma's bij dementiezorg' op 12/05 in het Ecohuis te Antwerpen.

Coachingtrajecten in het kader van het Referentiekader Dementie

ECD Orion i.s.m. PGN begeleidt drie van de twintig geselecteerde organisaties uit de thuiszorg en de WZC's die vanaf 2021 mogen instappen in een coachingstraject rond persoonsgerichte zorg (oproep 'Samen MENS'): WZC Cadiz (Antwerpen), Woonzorgnetwerk Edegem (Edegem) en WZC Het Paradijs (Lier). Binnen deze trajecten wordt gewerkt aan persoonsgerichte zorg voor personen met dementie a.d.h.v. het denkkader 'Referentiekader Dementie'.

Drie medewerkers van het ECD faciliteren ieders een van de drie geselecteerde organisaties doorheen het coachings-traject, gaande van (pre)oriëntatiefase en plannings-en actiefase tot reflectie- en evaluatiefase. Ze ondersteunen de organisaties bij het samenstellen van een veranderteam, organiseren van kern- en impactmetingen, uitwerken en bewaken van visiebepaling en -beleving, bepalen van prioriteiten, uitstippelen van een actieplan, ondernemen van acties, herevalueren en bijsturen alsook reflecteren en waarborgen. In totaal gaat het over 13 contactmomenten, vanaf september 2021 tot maart 2023.

Dit jaar vinden er in de drie organisaties diverse contactmomenten plaats:

WZC Cadiz (Antwerpen)	24/01, 15/02, 08/03, 17/05, 07/06, 09/11 en 12/12.
Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem)	08/03, 03/05, 14/06, 06/09, 22/09, 03/10, 20/10 en 7/11.
WZC Het Paradijs (Lier)	24/01, 22/02, 26/04, 16/05, 08/09, 17/10, 21/11 en 07/12.

De drie medewerkers van het ECD nemen ook deel aan de online intervisiemomenten met alle hiervoor opgeleide

facilitatoren vanuit alle ECD (21/01, 01/03, 14/03, 10/05, 04/08, 20/09 en 07/11). Tenslotte wonen enkele medewerkers van het ECD één van de lerende gemeenschappen, georganiseerd door EDV, bij (13/09 te Berchem).

Een medewerker van ECD Orion volgt op 26/10 een opleidingsdag voor nieuwe facilitatoren persoonsgerichte zorg, georganiseerd door EDV. Tijdens deze dag wordt hij ondergedompeld in de historiek, verloop en fasen van coachingstrajecten rond persoonsgerichte zorg. Hij maakt kennis met het ontwikkelde 'kookboek' door reeds opgeleide facilitatoren en leert meer over omgaan met weerstand en het bevorderen van eigenaarschap.

Bijdragen tot het VTO-aanbod van het EDV via de VTO-werkgroep

ECD Orion i.s.m. PGN participeert aan de werkgroep VTO. De medewerker van Orion neemt actief deel aan 6 vergaderdagen (17/01, 28/03, 09/05, 20/06, 26/09 en 28/11) van de VTO-werkgroep en koppelt telkens terug van en naar de collega's van Orion i.s.m. PGN.

Dezelfde medewerker van ECD Orion zetelt mee in het projectteam inzake de herwerking van de erkende opleiding tot RPD tot een blended opleiding. Dit traject kadert in een ESF-project, onder begeleiding van de VTO-medewerker van het EDV en experts van Televic Education. Binnen het traject wordt er gestreefd naar het ontwikkelen van een hybride opleiding voor minstens 1/3 van de bestaande opleidingsuren. De medewerker van ECD Orion werkt aan de module reflectie en de leerplekopdrachten. Er vinden vier bijeenkomsten plaats met het projectteam (27/01, 07/03, 02/05 en 11/10).

Participatie aan de redactieraad van het handboek 'Van begrijpen tot begeleiden'

De redactieraad is opgestart in 2017 en komt 2 keer per jaar samen. ECD Orion i.s.m. PGN participeert aan de redactieraad. Deze opdracht bestaat uit het bijwonen van de vergaderingen, procesbewaking, nalezen en inhoudelijk beoordelen van nieuwe bijdrages. De medewerker van PGN neemt deel aan de online-redactievergaderingen onder leiding van Jan Steyaert op respectievelijk 25/04 en 03/10.

Terugkomdagen Referentiepersoon Dementie (RPD)

ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem organiseren gezamenlijk één cyclus terugkomdagen voor RPD. Een cyclus omvat vier dagen gespreid over het jaar, met in de voormiddag een theoretisch luik en in de namiddag een intervisiemoment.

Voor 2022 worden volgende thema's en dagen weerhouden:

▲ Plenaire terugkoppeling na intervisie op de terugkomdag 'Dementie op jonge leeftijd'

18/03	'Succesvol veranderen in de zorg... Yes, you can!'
05/05	'Vermissing bij personen met dementie'
04/10	'Dementie op jonge leeftijd'
08/12	'Geweldbeheersing en zelfbescherming in de zorg'

Het thema 'Dementie op jonge leeftijd' alsook alle intervisies worden inhoudelijk voorbereid en gegeven door ECD Tandem en ECD Orion i.s.m. PGN. Voor de overige dagen wordt een gastspreker uitgenodigd: 'Succesvol veranderen in de zorg... Yes, you can!' door Koen Geenen (Thomas More), 'Vermissing bij personen met dementie' door Alain Remue (Cel Vermiste Personen) en 'Geweldbeheersing en zelfbescherming in de zorg' door Carl Adams (Artesis Plantijn Hogeschool). De terugkomdagen worden zeer positief geëvalueerd door de deelnemers.

De thema's, locaties en sprekers voor de terugkomdagen Referentiepersonen Dementie voor het volgende jaar (2023) worden reeds inhoudelijk bepaald en uitgewerkt in overleg met ECD Tandem.

Tenslotte behoren de medewerkers van ECD's Tandem en Orion i.s.m. PGN een gesloten Facebook platform aan voor alle Referentiepersonen Dementie binnen provincie Antwerpen. Dit vormt een plek waar Referentiepersonen Dementie ervaringen en ideeën kunnen uitwisselen. Daarnaast wordt de pagina gebruikt om een netwerk op te bouwen, interessante documenten te delen en elkaar op de hoogte te brengen interessante studiedagen, cursussen, opleidingen, evoluties etc.

Regionaal standaard vormingsaanbod (brochure)

Orion i.s.m. PGN realiseert volgend aanbod voor professionele hulpverleners en vrijwilligers:

Overzicht van vormingsmomenten aan professionelen uit het basisaanbod:

Thema	Aantal
'Dementie op jonge leeftijd'	5
'Frontotemporale dementie'	1
'Workshop 'Rouw- en verliesverwerking: Aan de slag met De Verlieskoffer!'	1
'Basisinzicht dementie'	3
'Communiceren met personen met dementie'	1
'Omgaan met veranderend gedrag'	5
'Basale stimulatie'	1
'Seksualiteit en intimiteit bij personen met dementie'	2
'Omgaan met familie van personen met dementie'	2
'Nachtelijke onrust en dementie'	2
'Lewy Bodydementie'	1
'Lerend vermogen bij dementie'	1
'Beleving van dementie'	2

Overzicht van vormingsmomenten aan vrijwilligers uit het basisaanbod:

Thema	Aantal
'Omgaan met ouderen en personen met dementie'	1
'Wat is dementie?'	2
Communiceren met personen met dementie	1
'Omgaan met veranderend gedrag bij dementie'	1

Tenslotte werkt het ECD ook dit jaar actief samen met Mentor vzw. Zo verzorgt een medewerker van Orion tweemaal de inleefsessie 'Dementie' (30/09 te Brasschaat en 22/11 te Brecht). PGN geeft deze sessie eveneens tweemaal (11/10 en 12/10) te Willebroek.

Ontwikkeling innovatieve producten

In het kader van cultuurcompetente aanvullingen in het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (zie 1.6) werkt Orion hard aan de finalisatie van de herwerkte versie van het bestaande pakket, zowel op inhoudelijk als op uiterlijk vlak. ECD Orion i.s.m. PGN werkt dit jaar ook volop aan de samenstelling van PLAYBO(X/Y): een koffer die in het teken staat van intimiteit, relaties en seksualiteit bij personen met dementie, alsook met een bijzondere aandacht voor genderidentiteit en seksuele diversiteit. De koffer omvat verschillende methodieken om deze thema's op een toegankelijke manier bespreekbaar te maken bij professionele hulpverleners, personen met dementie, mantelzorgers en familie-

leden. Er wordt een handleiding uitgeschreven waarin het doel, de doelgroep, de inhoud en praktische handvatten omschreven worden. De koffer zal in 2023 geëvalueerd worden door middel van een try-out en implementatie van feedback vanuit verschillende invalshoeken. Er wordt ook nagedacht over een workshop a.d.h.v. de koffer.

Daarnaast werkt ECD Orion i.s.m. PGN samen met ECD Memo aan een e-learning voor mantelzorgers van personen met dementie op jonge leeftijd alsook een inspiratiegids (brochure) voor werkgevers en werknemers met jongdementie en hun mantelzorgers (zie 1.9). Beide eindproducten wordt verwacht tegen resp. najaar 2022 en 2023.

ECD Orion i.s.m. PGN werkt volop verder aan de ontwikkeling van een digitale tool voor personen met jongdementie en hun mantelzorgers. Een medewerker van Orion gaat dit jaar actief aan de slag met het verzamelen van financiële middelen om dit project te kunnen realiseren. Dankzij intensieve gesprekken, de opmaak van een financieel plan en het uitschrijven van een dossier, kan het ECD rekenen op financiële ondersteuning vanuit Agentschap Zorg & Gezondheid, Programma Innovatieve Ondernemingen (PIO, VLAIO), EDV, n.v. Roche, een private schenking en gelden verzameld via eigen initiatieven (bv. benefietloop, kaartjesverkoop, etc.). In oktober start het ECD een samenwerking met PIO (VLAIO) waarbij een consultant aangesteld wordt ter ondersteuning doorheen een grondige behoefte-analyse en marktconsultatie, dewelke zal doorlopen in 2023. Naast de ECD's, zijn ook volgende partijen in deze fase van het project betrokken: GZA Zorg & Wonen, EDV, ALV, Agentschap Zorg & Gezondheid, Bru-BRAIN (UZ Brussel), Dagcentrum De Toren (Antwerpen) Het Ventiel (Kortrijk) en WZC De Wingerd (Leuven). De start van een samenwerking met een externe ontwikkelaar teneinde de ontwikkeling van de mobiele applicatie wordt voorzien in najaar 2023. Doorheen het hele traject staat samenwerking met personen met dementie op jonge leeftijd, hun mantelzorgers en professionele hulpverleners centraal (co-creatie).

Vorming en opleiding op maat

ECD Orion i.s.m. PGN geeft vorming en/of ondersteuning op vraag en op maat van de voorziening. Voorafgaand is er steeds min. één overlegmoment met de vormingsverantwoordelijke van de voorziening of organisatie. Zo organiseert Orion i.s.m. PGN:

- Bijeenkomsten met de werkgroep Referentiepersonen Dementie GZA Zorg en Wonen (07/03, 13/06, 05/09 en 05/12);
- Intervisiegroep voor directieleden en teamverantwoordelijken van voorzieningen met bijzondere erkenning

voor zorg en ondersteuning aan personen met jongdementie (WZC De Bijster, WZC Cadiz, WZC Roosendaelveld, WZC Den Olm en WZC ZNA Joostens) (25/02 en 13/10);

- Intervisiegroep voor gezinsbegeleiders van voorzieningen met bijzondere erkenning voor zorg en ondersteuning aan personen met jongdementie (WZC De Bijster, WZC Cadiz, WZC Roosendaelveld, WZC Den Olm en WZC ZNA Joostens) (21/02, 15/06 en 25/11);
- Geïndividualiseerde coachingstrajecten in het kader van de oproep 'Samen MENS', WZC Cadiz (Antwerpen), Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem) en WZC Het Paradijs (Lier) (zie 2.2);
- Opleidingsdagen op maat binnen personeelsgroepen van het Zorgbedrijf Antwerpen met onder meer: opleiding 'Basis dementie', 'Persoonsgerichte zorg' en 'Rouw- en verliesverwerking: Aan de slag met de Verlieskoffer';
- Opleidingsdag op maat 'Frontotemporale dementie: veranderend gedrag' (naar aanleiding van een casus) in WZC Sint-Mathildis (Boechout) (30/05);
- Trajectbegeleiding 'Jongdementie' binnen WZC Den Olm (Bonheiden): 07/03 (afsluiten traject 2021). Het traject werd nadien positief geëvalueerd met de directie op 21/06;
- Intervisie/vorming voor dementiekundige basiszorgverleners van Familiehulp te Mechelen op 03/05 met als thema: 'Delier – depressie – dementie' door de medewerker van PGN;
- Toelichting door een medewerker van PGN omtrent de bijdrage van een ECD bij het ontwikkelen van een dementievriendelijke gemeente voor Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) te Mechelen op 28/06;
- Voorstelling van de verlieskoffer tijdens een Webinar van Vives (campus Kortrijk) op 15/03 door de medewerker van PGN;
- Toelichting 'Wat is een dementievriendelijk gemeente?' voor de HAK Pallieterland te Nijlen op 06/09 door de medewerker van PGN;
- Een medewerker geeft een lezing met als thema 'Van onbegrepen gedrag naar behoeften gebaseerde zorg bij personen met dementie' in het Heilig Hartziekenhuis van Lier voor alle professionele medewerkers van het ziekenhuis.

Studiedagen organiseren of meewerken aan studiedagen, congressen, symposia en infobeurzen

De netwerken palliatieve zorg provincie Antwerpen en de Expertisecentra Dementie in provincie Antwerpen (ECD Tandem en ECD Orion i.s.m. PGN) organiseren een stu-

Studienamiddag Palliatieve zorg en dementie
**Het eet- en drinkproces bij mensen met dementie :
van moeilijkheden tot onvermogen, de focus blijft COMFORT!**
Dinsdag 25 oktober 2022 van 13.30u tot 16.30u

Tijdens een dementieproces roepen toenemende moeilijkheden tijdens het eten en drinken vaak vele vragen op. Veranderingen in kauw- en slikprocessen bij personen met dementie worden dikwijls onderbelicht. Betrekken van naasten van personen met dementie en hen voldoende ondersteunen is ook in deze thematiek heel erg belangrijk. Zeker wanneer het proces verder evolueert en het stoppen van voeding en vocht aangewezen kan zijn, is goede begeleiding essentieel. Tijdens deze studienamiddag reiken we tips aan om hiermee aan de slag te gaan.

PROGRAMMA

13.00 u :	Ontvangst
13.30 u :	Inleiding
13.40 u :	Veranderingen in het kauw- en slikproces van mensen met dementie <i>Anouck de Bruijn, coördinator en dementie-expert bij ECD Orion i.s.m. PGN</i>
14.15 u :	Begeleiden van familie <i>Liesbeth Van Eynde, coördinator ECD Tandem</i>
15.15 u :	Pauze
15.30 u :	Stoppen van voeding en vocht in een terminale fase <i>Guy Hannes, coördinator Palliatief Netwerk arrondissement Turnhout</i>
16.30 u :	Afronding

Inschrijving : Door invullen van inschrijfformulier via deze link [FORMULIER](#)
vóór 15 oktober 2022 - Inschrijving is pas definitief na betaling van de deelnameprijs van € 40,00 op rekening : BE65 0012 7642 2996 op naam van P.N.M. vzw met vermelding van '25/10/2022 + uw naam'
Locatie : Provinciaal vormingscentrum, Smekensstraat 61, Malle

Organisatie :
 Netwerken palliatieve zorg provincie Antwerpen
 Expertisecentra dementie provincie Antwerpen

▲ Studienamiddag door Palliatieve Netwerken en Expertisecentra Dementie provincie Antwerpen

dienamiddag over de eet- en drinkprocessen bij personen met dementie: 'Het eet- en drinkproces bij mensen met dementie: van moeilijkheden tot onvermogen, de focus blijft COMFORT!' (25/10). Er is een mooie opkomst van 94 deelnemers. Een medewerker van ECD Orion voorziet tijdens deze studienamiddagen een voordracht over veranderingen in het kauw en slikproces van mensen met dementie. De medewerker van PGN verzorgt het namiddagdeelte van de studiedag 'Ethische dilemma's bij dementiezorg' op 12 mei in het Ecohuis te Antwerpen (zie 2.1).

Naar aanleiding van het congres van de ouderenspsychiatrie van KULeuven in 2021 schrijft de medewerker van PGN samen met een collega van ECD Foton een artikel voor het driemaandelijks tijdschrift 'Senior' met als titel 'Mantelzorger bij personen met dementie: een complex gegeven'.

Consultaanbod aan Referentiepersonen Dementie en andere professionele zorgverleners of zorgverleners in opleiding

Bij ECD Orion i.s.m. PGN is een dementie-expert telefonisch bereikbaar tijdens weekdays van 9:00 tot 17:00 (uitgezonderd overmacht met antwoordapparaat). Vragen per mail of sociale media beantwoorden we uiterlijk

binnen 2 werkdagen. De medewerker informeert, adviseert en verwijst door indien nodig. Dit kan resulteren in casebesprekingen of coachende gesprekken. Dit aanbod werkt vraag-gestuurd. Elke oproep wordt geregistreerd in een daarvoor specifiek ontwikkeld elektronisch formulier. ECD Orion i.s.m. PGN ontvangt in 2022 veelvuldige telefonische oproepen en vragen via e-mail van professionele zorgverleners en/of zorgverleners in opleiding/onderwijsinstellingen. De vragen betreffen meestal vragen omtrent dementie in het algemeen, diagnostiek, omgang met veranderend gedrag en stemmingsveranderingen. Onze antwoorden op deze vragen bevatten voornamelijk informatie, advies, doorverwijzing, ondersteuning, coaching en enkele keren een zorgbemiddeling of deelname aan een interdisciplinair overleg ter plaatse.

Daarnaast begeleidt ECD Orion i.s.m. PGN meermaals studenten door het beantwoorden van vragen, het nalezen van scripties en/of bachelorproeven en/of het kandidaat stellen als (co)promotor of externe expert (zie 3.1).

Bijzondere opvolging van voorzieningen

De bijzondere erkenning voor WZC's voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie vraagt om een uitdrukkelijke samenwerking met ECD Orion i.s.m. PGN. Het ECD organiseert twee intervisiemomenten (3u) (25/02 en 13/10) met directieleden en teambegeleiders van de desbetreffende WZC's: WZC Cadiz (Antwerpen), WZC De Bijster (Essen), WZC Den Olm (Bonheiden), WZC Roosendaelveld (Mechelen) en WZC Joostens (Zoersel). ECD Orion i.s.m. PGN voorziet hierbij steeds een inhoudelijk en inleidend kader (thema gebonden) alsook begeleiding van de intervisie. Daarnaast zorgen de medewerkers van Orion i.s.m. PGN voor de verslaggeving, communicatie en verbondenheid tussen de leden van de werkgroep. Volgende thema's komen aan bod: kennismaking voorzieningen, gezinsbegeleiding, functieprofiel gezinsbegeleider, werkingsbudget en opnamecriteria. De intervisies vinden steeds op een wisselende locatie plaats en worden gecombineerd met een werkbezoek in het desbetreffende WZC met bijzondere erkenning. Tenslotte worden ook de thema's, locaties en data voor de intervisiemomenten in 2023 reeds inhoudelijk bepaald en uitgewerkt in overleg met de betrokken directieleden en teambegeleiders. Gezien de vraag naar een intervisiemoment voor teamcoaches en gezinsbegeleiders van de leefgroepen voor personen met jongdementie, organiseert het ECD ook drie intervisiemomenten voor gezinsbegeleiders van deze voorzieningen (21/02, 15/06 en 25/11). Volgende thema's staan daarbij voorop: functieomschrijving gezinsbegeleider, sterktes, bezorgdheden en valkuilen als gezinsbegeleider, uitwisseling praktijkervaring en casuïstiekbespreking. Het ECD voorziet hierbij steeds een pro-

▲ Bijeenkomst gezinsbegeleiders van voorzieningen met bijzondere erkenning inzake jongdementie

gramma alsook een presentatie als leidraad, maar roept de gezinsbegeleiders op om een vraag of casuïstiek in te sturen waarover men feedback of inzichten wil verkrijgen. Tijdens een afsluitmoment (07/03) rondt PGN het begeleidingstraject in WZC Den Olm (Bonheiden) in het kader van de opvolging van bijzondere erkenning voor WZC's voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie af. De doelstelling van het traject werd omschreven als 'Samen nadenken over kwalitatieve zorg voor personen met jongdementie en hoe dit te realiseren binnen de visie van het WZC'. Naast de positieve effecten van dit traject wat betreft groepsdynamiek stelden de deelnemers een aanzet tot visietekst op specifiek voor hun afdeling voor personen met jongdementie en ze maakten een lijst met wensen en aanbevelingen als antwoord op de vastgestelde noden. Deze werd besproken op het beleidsteam van WZC den Olm. Het traject werd geëvalueerd tijdens een gesprek met de coach van PGN en de directie van WZC den Olm op 21/06.

In het kader van de opvolging van de coachingstrajecten Referentiekader Dementie is het ECD betrokken bij de veranderteams van de trajecten in WZC Cadiz (Antwerpen), Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem) en WZC Het Paradijs (Lier) (zie 2.2).

Ter beschikking stellen van methodieken en literatuur

Het ECD houdt zowel in Antwerpen als in Mechelen een bescheiden bibliotheek bij van boeken, dvd's en methodieken die de zorgverlener tot nut kan zijn voor een kwalitatieve zorg voor personen met dementie. Deze zaken worden gratis uitgeleend. Hierover wordt echter geen actieve reclame gemaakt. Er wordt meermaals gebruikt gemaakt van deze diensten.

Bovendien zijn er ook drie koffers ter beschikking:

- **De Verlieskoffer:** Een koffer, ontwikkeld door ECD Tandem en ECD Orion i.s.m. PGN, die praktische tips en laagdrempelige methodieken bevat om rouw en verlies op een toegankelijke manier bespreekbaar te maken. We staan stil bij zowel levend verlies als verlies bij het (naderend) levenseinde.
- **De Hulpmiddelenkoffer:** Een koffer met heel wat hulpmiddelen die mensen met dementie in een thuissituatie kunnen benutten om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen zijn. De koffer bevat, naast de hulpmiddelen zelf, een handleiding waarin diverse hulpmiddelen worden beschreven en tips waar deze producten kunnen aangekocht worden.

- **De Ervaringsgerichte koffer** van PXL Hogeschool: Een koffer met ervaringsgerichte oefeningen die deelnemers laten ervaren met welke moeilijkheden personen met dementie geconfronteerd (kunnen) worden.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Samenwerking met de academische wereld

Een medewerker van het ECD zetelt in de jury van een bachelorproef op 23/06 voor studenten van de opleiding Orthopedagogie (AP Hogeschool, Antwerpen).

ECD Orion i.s.m. PGN is als stakeholder betrokken bij het CLOCK project 'Zorg en recht voor oudere burgers: De aanpak van mis(be)handeling' (samenwerking tussen onderzoekers van Faculteit Rechten en het Departement Huisartsengeneeskunde van de Universiteit Antwerpen (UA) met experts van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en het Limburgs Universitair Centrum (LUC)). Het project onderzoekt het probleem van ouderenmis(be)handeling in België met aandacht voor de gezondheidszorg- en welzijnscontexten en de juridische en deontologische aspecten alsook met aandacht voor de perspectieven van ouderen en hun mantelzorgers. Orion woont hiervoor op 07/12 een user group meeting bij.

Een medewerker van Orion zetelt mee in een focusgroep rond voorafgaande zorgplanning bij personen met dementie, georganiseerd in het kader van een studie vanuit Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Gent en Katholieke Universiteit Leuven (End-of-Life Care Research Group). Vanuit deze studie ontwikkelt men een interactieve website over voorafgaande zorgplanning voor personen met dementie en hun mantelzorgers. De medewerker adviseert ook een student verpleegkunde van de Hogeschool Gent tijdens haar stage op een leefgroep met mensen met dementie op jonge leeftijd door middel van een oriëntatie- en adviesgesprek (07/04). Daarnaast ondersteunt de medewerker een onderzoeker van Vrije Universiteit Brussel (VUB) in het rekruteren van deelnemers voor een kwalitatief onderzoek naar een digitale vorm van informed consent voor dataverzameling van personen met de ziekte van Alzheimer. De medewerker zetelt binnen hetzelfde onderzoek ook in de advisory board (online bijeenkomst op 22/12 en 29/03).

Een medewerker van Orion i.s.m. PGN staat twee studenten te woord op kantoor (26/10) tijdens een interview dat kadert binnen een geïntegreerde proef met als thema: 'Dementie'. De medewerker van PGN ontvangt een groep studenten van het GO! Atheneum (02/02) en wordt geïnterviewd over 'Wat is dementie?' en de rol van de ECD's in het zorglandschap. De medewerker van PGN begeleidt en beoordeelt de Masterthesis van een masterstudent Productontwikkeling van de UA met als thema: 'Het verminderen van nachtelijke onrust bij personen met dementie in woonzorgcentra'. De thesis wint de Pars Pro Toto User Centered Design Award en haalt hiermee de Vlaamse pers en VRT-nieuwssite. Tenslotte geven de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN een aantal informatiesessies aan studenten van het secundair, hogescholen en universiteiten (zie tabel hieronder).

Datum	Thema	Doelgroep
25/01	'Dementie: voorstelling ECD Orion i.s.m. PGN en sociale kaart'	Studenten huisartsengeneeskunde Universiteit Antwerpen (UA)
14/2	'Wat is dementie en wat kan een hulpverlener betekenen voor een persoon met dementie?'	Studenten zorg Avant PO
31/03	'Casuïstiek: communicatie bij personen met dementie'	Studenten postgraduaat neurogene communicatiestoornissen Artevelde Hogeschool Gent
02/06	'Omgaan met personen met dementie en agressie'	Studenten BANABA/Postgraduaat Geriatrie Karel de Grote Hogeschool (KdG) Antwerpen
07/10	'Werking van de Expertisecentra Dementie'	Studenten zorgkunde CVO Encora
20/10	'Positieve beeldvorming, ervaringen met Restaurant Misverstand'	Studenten postgraduaat Interprofessionele NeuroRevalidatie Universiteit Gent (UGent)
23/11	'Dementie op jonge leeftijd'	Studenten Logopedie en Audiologie Thomas More Antwerpen
24/11	'Communicatie over, rond en met personen met dementie'	Studenten postgraduaat Interprofessionele NeuroRevalidatie Universiteit Gent (UGent)
24/11	'Dementie op jonge leeftijd en communicatieve stimulatie'	Studenten postgraduaat Interprofessionele NeuroRevalidatie Universiteit Gent (UGent)

Interreg

2 Seas Mers Zeeën

MONUMENT

European Regional Development Fund

Internationale samenwerking

PGN is via het Centrum voor Geestelijk Gezondheidszorg (CGG) De Pont observatiepartner in het Europees project 'Interreg 2 zeeën HET MONUMENT' in Mechelen. Project MONUMENT wil de veerkracht en het doorzettingsvermogen van mantelzorgers van personen met jong- en/of beginnende dementie versterken en hun last verminderen. Dit door professionele, structurele ondersteuning en op maat gemaakte technologische zorgoplossingen aan te bieden, zodat mensen met dementie langer thuis kunnen blijven wonen, in hun vertrouwde omgeving. Er vinden geen structurele overlegmomenten meer plaats in 2022. PGN observeert het project echter verder tijdens de occasionele ontmoetingen in het Inloophuis 't moNument en gaf positieve commentaar. Het project wordt afgerond begin 2023.

Na de proefsessies van het Europese DEMETRA-project in Vlaanderen (in 2021) wordt er samen met de directeur van EDV en collega's van Paradox en BrOes afgesproken om het project verder uit te rollen in Vlaanderen. Er wordt een voorstellingssessie gepland tijdens de Inspiratiedag van de opleiding referentiepersoon dementie 2022 op 29/04. Een medewerker van PGN en BrOes verzorgen deze sessie. En er worden twee vormingsdagen gepland verspreid over Vlaanderen, één in Gent en één in Turnhout. De laatste zou verzorgd worden door de medewerker van PGN maar wordt afgelast wegens te weinig belangstelling. In 2023 wordt dit geëvalueerd.

Een collega van het ECD heeft op 26/8 en 07/10 een overleg met EDV en Alzheimer's Society (UK) gezien de aandacht voor mensen met dementie en de LGBTQIA+ gemeenschap. Dit in het kader van het verhogen van de bewustwording van diversiteit bij ouderen en personen met dementie in onze samenleving. Daarnaast wordt ook gekeken hoe we deze doelgroep hier in Vlaanderen meer onder de aandacht kunnen brengen.

De medewerker van PGN geeft een online presentatie over 'De ondersteuning van een ECD bij een dementievriendelijke gemeente' voor een Oostenrijkse delegatie op Virtueel werkbezoek bij EDV op 24/06.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Ondersteuning Dementievriendelijk projecten in verschillende gemeenten

ECD Orion i.s.m. PGN gaat in op lokale vragen om mee te werken aan dementievriendelijke initiatieven. Zo draagt ECD Orion i.s.m. PGN onder meer bij tot:

- Actieve betrokkenheid bij denktank rond de opstart van een Inloophuis Dementie regio Antwerpen (i.s.m. ALV, GZA Zorg & Wonen, WZC Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen, CM Antwerpen, GZA/ZNA ziekenhuizen) (vergaderingen op 07/09 en 26/10);
- Actieve betrokkenheid in de uitrol Dementievriendelijk Zandhoven (deelname aan vergaderingen stuurgroep en werkgroepen 'Vormingen' en 'Brochure' op 11/02, 22/02, 02/03, 26/04, 30/05, 01/09 en 30/09); een medewerker van Orion geeft op 15/09 een lezing over dementie in het gemeentehuis van Zandhoven aan handelaars en medewerkers en vrijwilligers van de gemeente;
- Op vraag van bibliotheek De Bist in Wilrijk geeft een medewerker van Orion een infosessie rond dementie voor bezoekers van de bibliotheek;
- Finalisatie van de herwerking van het vermissingsprotocol (i.s.m. Referentiepersonen Dementie binnen GZA Zorg & Wonen en verantwoordelijken van de politiezones in zorgregio Antwerpen) met lancering van de hernieuwde vermissingsfiches op het Overleg Platform Dementie (OPD) op 18/10 te Antwerpen (zie 5.1);
- Ondersteuning van het ontmoetingshuis 't MoNument te Mechelen door informatie, advies, deelname aan de stuurgroep Dementievriendelijk Mechelen, actieve bijdrage aan de ontwikkeling en uitvoering van de DEMENTIE-XL-dag en specifieke overlegmomenten. Dit jaar levert PGN bovendien een actieve bijdrage bij de Dementie XL-dag door middel van een voordracht en de rol als interviewer. Het ECD faciliteert mee het overleg tussen de artsen van de eerste en derde lijn, met name de huisartsen van Mechelen en de gespecialiseerde artsen uit het AZ Sint-Maartenziekenhuis;
- Actieve ondersteuning van Dementievriendelijk Nijlen. PGN levert een inhoudelijke bijdrage op de vergaderingen van 19/04 en 11/10. De brochure 'Dementie. Als je ermee te maken krijgt' wordt gepersonaliseerd en ruim

verspreid onder meer ook naar de apothekers. Projecten als samenwerking met PCD Pallieterland en FG, dementiecoffers in de bibliotheek, dementievriendelijke wandelingen, dag van de mantelzorger, vermissing en dementievriendelijke handelaars worden besproken. De medewerker verzorgt een toelichting over het belang van een dementievriendelijke gemeente voor de huisartsenkring Pallieterland;

- Actieve inbreng en ondersteuning van Dementievriendelijk Heist-op-den-Berg op de stuurgroepsvergaderingen van 14/02, 02/05, 23/06, 28/09 en 23/11. Projecten als PCD, seniorenbeurs in teken van dementie (zie punt 1.4), dementievriendelijke handelaars, dag van de Zorg, de campagne '2 voor de prijs van 1' en vermissing worden besproken en verder uitgewerkt;
- Aanzet tot de opstart van dementievriendelijke gemeente naar aanleiding van de lancering van de dementievriendelijke rondleiding in het stadsmuseum van Lier (zie 5.11) en een toelichting op de vorming van regionale Vlaamse Ouderenraad 'Wat is een dementievriendelijke gemeente?' op 9 mei in Lier. Een verkennend gesprek met de seniorenconsulent vond plaats op 13/10.

Bijdrage aan het nieuwe Vlaamse Dementieplan 2021-2025

In 2021 lanceerde Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Wouter Beke een

▲ Lancering campagne '2 voor de prijs van 1' in Hoboken, Mechelen en Wiekevorst

nieuw Vlaams Dementieplan. Dit nieuwe Vlaamse Dementieplan focust op de Vlaamse bevoegdheden preventie, optimaliseren van kwaliteit van zorg (in thuis- en residentiële omgeving), mantelzorgondersteuning en uitdragen van een taboedoorbrekende en genuanceerde beeldvorming over dementie.

Het ECD is betrokken bij diverse acties, kaderend binnen dit Vlaams Dementieplan. Zo zet het ECD mede zijn schouders onder een nieuwe preventiecampagne, gelanceerd door de Vlaamse Overheid, EDV en ALV naar aanleiding van de Week van de Zorg. Het doel van deze campagne betreft de sensibilisering van de link tussen hersen-gezonde leefstijl en het risico op dementie en draagt de slogan 'Wat goed is voor het hart, is goed voor de hersenen'. Extra aandacht wordt besteed aan groepen die een hoger risico hebben op dementie. Op 09/05 delen medewerkers van het ECD campagnemateriaal (kaartjes, informatieflyers en appels) uit aan marktbezoekers in Hoboken en op de Grote markt te Mechelen in aanwezigheid van schepenen van Participatir en Seniore, Rina Rabau, en gekoppeld aan een bewegings- en dansactiviteit en tijdens een opendeurdag in het WZC Sint-Jozef te Wiekevorst. Dit doen ze samen met diverse

partners (medewerkers en vrijwilligers vanuit ALV, betrokken WZC's, ALV, LOGO, etc.).

Daarnaast kaderen ook de trajecten persoonsgerichte zorg voor personen met dementie in zorgvoorzieningen (zie 2.2) in het nieuwe Vlaams Dementieplan. Doorheen deze trajecten bouwen de medewerkers van het ECD mee aan een ambassadeursnetwerk binnen de visie van het Referentiekader Dementie.

Teneinde de optimalisatie van specifieke mantelzorgondersteuning werkt het ECD volop aan de afwerking van een meer cultuursensitieve, leesbare en toegankelijke versie van het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (zie 1.6). Dankzij de komst van een nieuwe medewerker met een migratieachtergrond binnen het ECD kan er nog actiever en gericht dan voordien ingezet worden op een cultuursensitieve hulpverlening voor personen met dementie en een migratieachtergrond en hun omgeving.

Een medewerker van Orion met een migratieachtergrond zit samen met de directie van WZC Hollebeek te Antwerpen teneinde de cultuursensitieve aanpak binnen dit huis in kaart te brengen en waar nodig tips en advies aan te reiken.

▲ Het ECD neemt afscheid van Sara Suykens en verwelkomt Malika El-Jafoufi

◀ Vervolg lancering campagne '2 voor de prijs van 1'

Er vindt een gericht diversiteitsgesprek plaats op de werkvloer na een observatie van de werknemer van Orion.

Een andere specifieke doelgroep, waarop het ECD actief inzet, betreft personen met dementie op jonge leeftijd. Naast het uitwerken van een e-learning voor mantelzorgers van personen met dementie op jonge leeftijd in de thuissituatie en het werk rond jongdementie op de werkvloer (zie 1.9), werkt het ECD actief mee aan de positieve, doch realistische beeldvorming van het thema dankzij medewerking aan het initiatief 'Restaurant Misverstand', interviews in diverse mediakanalen en het geven van gastcolleges en vormingen binnen zorgorganisaties en onderwijsinstellingen. Tenslotte zet het ECD stappen richting een digitale tool waarbij een gepersonaliseerd zorgpad voor deze doelgroep en hun (in)formele zorgverleners het doeleinde vormt.

Samen met het EDV en ALV lanceerde ECD Orion ism PGN op zaterdag 01/10 een nieuwe campagne tijdens het 'Weekend van de Klant'. Ze willen kappers, winkeliers en restaurant- of caféhouders beter voorbereiden op en

▲ Lancering nieuwe campagne bij juwelier Clem Vercammen in Heist-op-den-Berg op dag van de klant (©EDV)

informerend over de omgang met mensen met dementie. Het betreft een gecoördineerde actie van EDV en ALV waarbij er aandacht is voor wat ze kunnen doen om het maatschappelijk leven voor mensen met dementie wat toegankelijker te maken. Er worden kaartjes aangeboden met titels als 'Naar de kapper? Da's dapper!', 'Een bezoek aan jouw zaak? Een hele taak!', 'Een horecabezoek? Da's andere koek!' en 'In onze maatschappij hoort iedereen erbij!'. Een persoon met dementie of een mantelzorger kan zo'n kaartje aan de winkelier, kapper of horeca-uitbater tonen. Er zijn ook affiches voor handelaars die willen aangeven dat ze dementievriendelijk tewerk gaan. Alle materialen zijn vrij te gebruiken.

Bijdragen tot het geconsolideerd jaarverslag van het EDV

We rapporteren over het voorbije werkjaar volgens het sjabloon van het actieplan zodat het EDV een geconsolideerd jaarverslag kan opmaken.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Overleg Platform Dementie (OPD)

In 2020 liepen de samenwerkingen met het Samenwerkingsinitiatief Eerstelijnsgezondheidszorg (SEL) Antwerpen en SEL/Tom vzw Mechelen af. In de zorgregio Antwerpen is er nog steeds een SharePoint platform voor alle OPD-leden.

Het ECD organiseert op 18/10 een OPD voor de zorgregio's Antwerpen en Mechelen. Dit vindt plaats in Universiteit Antwerpen (UA), dankzij samenwerking met Universitaire Medische Campus Antwerpen (UMCA). Het thema betreft 'Vermissing en dementie', waarbij ook de vernieuwde vermissingsfiches gelanceerd worden. Felicia Berghs (Politiezone HEKLA) voorziet een inleidend luik rond het belang van samenwerken bij vermissing, waarna drie sprekers uit diverse settings hun 'good practices' uit het werkveld delen: Dorien Scheirs (CM Antwerpen), Kenny De Cuyper (GZA Ziekenhuizen) en Stephanie Spoelders (GZA Zorg & Wonen). Nadien doorlopen de deelnemers drie mini-workshops waarin nagedacht wordt over concrete praktijkvoorbeelden ter bevordering van de preventie van vermissing bij personen met dementie: 'Een kritische

OVERLEG PLATFORM DEMENTIE

ZORGREGIO'S ANTWERPEN EN MECHELEN

18.10.2022

ONVANGST 12U30
START 13U15

THEMA: VERMISSING & DEMENTIE

EEN INITIATIEF VAN

MET DANK AAN

DOELGROEP
IEDERE ORGANISATIE DIE ZICH RICHT NAAR OF IN CONTACT KOMT MET MENSEN MET DEMENTIE EN HUN OMGEVING

LOCATIE
CAMPUS DRIE EIKEN
PROMOTIEZAAL
UNIVERSITEIT ANTWERPEN
UNIVERSITEITSPLEIN 1
2610 WILRIJK

KOSTPRIJS
GRATIS

INSCHRIJVEN
INSCHRIJVEN KAN TOT EN MET 3 OKTOBER
ZIE QR CODE

◀◀ Uitnodiging Overleg Platform Dementie (OPD)

OVERLEG PLATFORM DEMENTIE

PROGRAMMA

12U30
ONTVANGST

13U15 - 13U30
WELKOMST EN INTRODUCTIE Vernieuwde Vermissingsfiches
ANOUCK DE BRUIJN (COÖRDINATOR EXPERTISECENTRUM DEMENTIE ANTWERPEN)

13U30 - 14U30
VERMISSING EN BELANG VAN SAMENWERKEN
FELICIA BERGHS (POLITIEZONE HEKLA)

14U30 - 15U15
VRAGENRONDE EN NETWERKMOMENT

15U15 - 15U45
VERMISSING IN VERSCHILLENDE CONTEXTEN
STEPHANIE SPOELDERS (GZA ZORG & WONEN), KENNY DE CUYPER (GZA ZIEKENHUIZEN),
DORIEN SCHEIRS (CM ANTWERPEN)

15U45 - 16U45
INSPIRATIEMOMENT: WAT LEREN WE VAN ELKAAR?

16U45 - 17U
SLOT

▼ Netwerkmoment tijdens het OPD

reflectie', 'Ideeënbox' en 'Een zorgtechnologische oplossing?'.

Er zijn 74 deelnemers en het OPD wordt positief geëvalueerd: zowel de praktische als inhoudelijke aspecten worden voornamelijk beoordeeld als 'goed' tot 'zeer goed'. De inhoud wordt als bruikbaar in het werkveld beoordeeld, de mogelijkheid tot interactie wordt eveneens als zeer waardevol beschouwd. Nadien wordt een kort verslag opgemaakt, hetwelk samen met de vernieuwde vermissingsfiches online gedeeld wordt op de website van het ECD. Tenslotte wordt er een samenvatting gemaakt van alle verkregen feedback doorheen de workshops, dewelke verder verwerkt zal worden in 2023.

Eerstelijnszones

Orion is op vraag betrokken bij de werking van de eerstelijnszones Antwerpen Oost, Antwerpen Zuid, Antwerpen-Centrum, Noord Antwerpen, Noorderkempen, ZORA en Voorkempen wat betreft aspecten rond het thema's (jong) dementie. Een medewerker van Orion is tevens lid van het Regionale Zorgplatform Antwerpen (zie 5.3).

PGN is niet actief betrokken bij de Eerstelijnszones van de regio Mechelen. Vanuit de vroegere SEL-werking zijn er wel sterke contacten met de respectievelijke coördinatoren van de vijf zones.

Regionale Zorgplatform Antwerpen (RZA)

Orion i.s.m. PGN zetelt als kernlid in het kernteam van het Regionale Zorgplatform Antwerpen (RZA). Andere partners binnen dit kernteam zijn UMCA van UA, Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) Antwerpen, Palliatieve Hulpverlening Antwerpen (PHA), Centrum voor Algemeen Welzijn (CAW), Palliatieve Zorg Coda en ELZ Zuid en ELZ Noorderkempen. Er vinden 2 digitale overlegmomenten plaats (17/01 en 26/10) met het kernteam.

Het Regionaal Zorgplatform Mechelen, waaraan PGN participeert, werd niet weerhouden als pilootproject. Het platform wacht op het startschot vanuit de Vlaamse Overheid voor verdere ontwikkeling.

Stuurgroep Nachtzorg Mechelen en Antwerpen

ECD Orion i.s.m. PGN zetelt in de stuurgroepen Nachtzorg van Antwerpen en Mechelen. Een medewerker van Orion neemt deel aan Provinciaal Overleg Nachtzorg op 24/06 te Mechelen. De medewerker van PGN is aanwezig op de stuurgroepvergadering Nachtzorg Mechelen op 18/01 en 29/06. Op 23/11 liet hij zich verontschuldigen. Hij wordt gevraagd om tweemaal de vorming 'Nachtelijke onrust en dementie' te geven voor de professionele medewerkers van Nachtzorg Mechelen (zie 2.6).

Samenwerking met het CGG De Pont

Via het geregeld bijwonen van de wekelijkse teamvergaderingen van het Ouderenteam van het CGG De Pont wordt er informatie en advies gegeven bij casusbesprekingen en met collega's afgestemd inzake opvolging van te geven coachingstrajecten en vormings-, trainings- en opleidingsmomenten. De medewerker van PGN woont 22 teamvergaderingen en één denkvoormiddag omtrent visie en jaarplanning bij.

Samenwerking met Alzheimer Liga Vlaanderen (ALV)

ECD Orion i.s.m. PGN werkt voor bepaalde thema's samen met ALV. Zo kunnen de Familiegroepen (FG) (Jong) dementie van ALV uit de zorgregio's Antwerpen en Mechelen rekenen op ondersteuning van ECD Orion i.s.m. PGN. De groepen kunnen het ECD contacteren voor advies en/of ondersteuning. Bovendien kunnen de organisatoren van de FG (Jong)dementie in de zorgregio's Antwerpen en Mechelen één keer per jaar per FG (Jong)dementie beroep doen op een medewerker van Orion of PGN om de groep te begeleiden als expert.

Bovendien zitten medewerkers van het ECD enkele keren samen met een medewerker van ALV (26/01, 20/04, 10/06 en 26/10) in functie van volgende samenwerkingsverbanden:

- Aanbod voor personen met (jong)dementie in regio Antwerpen;
- Uitwerken gezamenlijke brochure PCD en FG in zorgregio's Turnhout, Mechelen en Antwerpen (i.s.m. ECD Tandem);
- Verkennende gesprekken inzake Inloophuis Dementie in regio Antwerpen.

Samenwerkingsverbanden 'Dementie kent geen kleur'

Orion werkt ook dit jaar intensief samen met het district Borgerhout teneinde het organiseren van het cultuursensitief PCD Borgerhout (zie 1.3), waarbij er bijzondere aandacht gaat naar mensen met een migratieachtergrond. Er is een nauw contact met de Schepen en Seniorenconsulent van Borgerhout (District Borgerhout), die beiden achter het initiatief staan en deel uitmaken van de stuurgroep. Overige leden van de stuurgroep betreffen medewerkers van Familiehulp, Liberale Mutualiteit, WZC Gitschotelhof en WZC Borsbeekhof alsook een lid van de Seniorenraad Borgerhout en Migratie (Moslims) en Palliatieve Ondersteuning (MOPA).

In functie van de afwerking van het cultuursensitieve psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' werkt ECD Orion i.s.m. PGN met EDV, regionale ECD's Memo en BrOes,

ALV, Familiehulp, Inspiration vzw, vzw Candela, Atlas, EPO en Uitgeverij Politeia (zie 1.6).

Samenwerkingsverbanden Palliatieve Netwerken Antwerpen

De netwerken palliatieve zorg provincie Antwerpen en de Expertisecentra Dementie in provincie Antwerpen (ECD Tandem en ECD Orion i.s.m. PGN) organiseren op 25/10 een studienamiddag over veranderingen in het slik- en voedingsproces van mensen met dementie: 'Het eet- en drinkproces bij mensen met dementie: van moeilijkheden tot onvermogen, de focus blijft comfort!' (zie 2.9).

Samenwerking AZ Voorkempen

Een medewerker van ECD Orion voert diverse gesprekken met een stafmedewerker Zorg en Innovatie van AZ Voorkempen. Na een kennismakingsgesprek vindt een gezamenlijke afstemming van een onderbouwd actieplan plaats met diverse actoren van het ECD en AZ Voorkempen. In mei wordt een intentieverklaring ondertekend. De samenwerking heeft tot doel samen te werken aan persoonsgerichte zorg voor personen met dementie in het ziekenhuis en stappen te zetten naar een dementievriendelijker ziekenhuis m.b.v. het Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie (Dely, Verschraegen, Steyaert, 2018). Naast het aanleveren van vraag-gestuurde expertise, kennis en infor-

matiebronnen rond persoonsgerichte zorg voor personen met dementie voorziet een medewerker van het ECD vijf vormingsmomenten (basisinzichten dementie) in voor vrijwilligers, logistieke medewerkers, onthaalmedewerkers, psychologen, kinesisten, ergotherapeuten, medewerkers van de werkgroep geriatrie liaison en verpleegkundigen op de dienst Geriatrie van het ziekenhuis. Deze vinden plaats in het najaar van 2022 en voorjaar van 2023.

Samenwerking Heilig Hartziekenhuis Lier

Als outcome van de informatieve vergadering in 2021 volgt de psychologe van het ziekenhuis de opleiding 'Aan de slag met het referentiekader dementie' bij EDV.

Verder werd de medewerker van PGN gevraagd om op donderdag 22/09 een vorming voor het personeel te geven over: 'Van onbegrepen gedrag naar behoeftegebaseerde zorg bij personen met dementie'. Dit werd als zeer positief geëvalueerd.

Samenwerking Stad Lier

De medewerker van PGN participeert actief aan de Welzijnsraad Lier. Geregeld brengt hij er het thema dementie ter sprake. Ook tijdens de jaarlijkse Sociale Trefdag op komt het thema 'Dementie' aan bod.

PGN ondersteunt dementievriendelijke rondleidingen in het stadsmuseum van Lier, die een nieuwe start neemt in 2022. Een persconferentie in aanwezigheid van de schepenen

▲ Van links naar rechts: de medewerker van PGN samen met een stadsgids en schepenen van Welzijn, Annemie Goris en van Musea, Ilse Lambrechts. Foto: VRT

van Musea en Welzijn van de stad Lier wordt verslagen in de lokale pers, op RTV en op de nieuwssite van VRT.

Samenwerking Stad Mechelen

Zie Beleidsmakers

⑥ Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Werelddag Dementie (21/09) en Week van de Zorg (09/05 – 15/05)

Orion i.s.m. PGN ondersteunt initiatieven, die genomen worden in het kader van Werelddag Dementie en de Week van de Zorg, door te adviseren en te informeren.

In aanloop van beide perioden worden Referentiepersonen Dementie door het ECD aangemoedigd om tijdens deze week iets te organiseren voor de zorgsector. Zo bezorgt ECD Orion i.s.m. PGN verschillende flyers en brochures aan de Referentiepersonen Dementie van de zorgregio's Antwerpen en Mechelen om deze tijdens deze week te kunnen verspreiden. Orion is betrokken in de actie 'Knoop in je zakdoek' binnen GZA Zorg & Wonen, waarbij de verschillende WZC's medewerkers, bewoners en mantelzorgers in de week van Werelddag Dementie oproepen om een geknoopte zakdoek op een zichtbare plaats te hangen als symbool voor een dementievriendelijke omgeving. Als kers op de taart werkt een medewerker van het ECD, samen met de RPD van GZA Zorg & Wonen aan een compilatievideo waarin bewoners, familieleden en medewerkers van alle woonzorgcentra binnen deze woonzorggroep de geknoopte zakdoek al dansend in beeld brengen. Zo tonen ze de verbondenheid tussen de campussen onderling en met alle personen met dementie en hun omgeving. Bovendien zetten ze dementie op deze manier extra in de kijker en hopen ze het thema meer bespreekbaar te maken.

▲ Voorbereidingen voor Werelddag Dementie

In de week van Werelddag Dementie wordt een aflevering van de podcast 'Op je gemak' (zie www.opjegemak.com) gelanceerd, waarin een medewerker van ECD Orion geïnterviewd wordt over haar ervaringen met Restaurant Misverstand, haar werk binnen het ECD en haar ervaringen als mantelzorger van een mama met jongdementie.

Op zaterdag 17/09 geeft een medewerker van Orion een lezing over dementie in de bibliotheek van Zwijndrecht voor het brede publiek. Na de lezing wordt de Eerste Hulp Bij dementie koffer gelanceerd in de bibliotheek.

Doorheen de week, waarin Dag Van de Zorg (09/05) valt, zet het ECD zijn schouders onder een nieuwe preventie-campagne 'Twee voor de prijs van één' (zie 4.2). Het doel van deze campagne betreft de sensibilisering van de link tussen hersen-gezonde leefstijl en het risico op dementie. Op 10/05 is een medewerker van het ECD aanwezig bij de start van de campagne en plechtige ondertekening van het charter Preventieplatform (Vlaamse LOGO's) te Borgerhout.

Ondersteuning en deelname televisieprogramma 'Restaurant Misverstand'

In navolging van het televisieprogramma 'Restaurant Misverstand' (Roses Are Blue, Mechelen), waaraan een medewerker van Orion actief meewerkte en dat in het voorjaar van 2022 op Eén te zien, staat de medewerker van het ECD paraat voor het beantwoorden van vragen omtrent dit initiatief via interviews en persberichten. Zo licht de medewerker het programma en haar rol daarin toe in een interview voor o.a. VRT (<https://www.vrt.be/nl/over-de-vrt/nieuws/2022/03/15/restaurant-misverstand-een-blik-achter-de-schermen/>), Wablieft (<https://www.wablieft.be/nl/krant/interview/dieter-coppens-wat-je-ziet-de-mens-niet-de-dementie>) en Sociaal.net (<https://sociaal.net/verhaal/dementie-experte-restaurant-misverstand/>).

Dezelfde medewerker van het ECD werkt ook in het najaar mee aan een tweede seizoen 'Restaurant Misverstand', ditmaal in Antwerpen. Ook in dit seizoen runnen acht personen met jongdementie vijf weken lang een pop-up restaurant, waarbij ze laten zien waartegen ze in het dagelijks leven vaak aanlopen maar vooral ook wat ze nog allemaal wél kunnen. Ze worden hierin ondersteund door sterrenchef Seppe Nobels en presentator Dieter Coppens. Daarnaast kunnen de personen met jongdementie en hun mantelzorgers rekenen op de professionele ondersteuning van Kristel Denruyter (Zorgcirkels Jongdementie, Leuven), Gudrun Callewaert (Het Ventiel) en Dian Thys (DVC De Toren) doorheen de opnames. We zetten hierdoor mede onze schouders onder een kwaliteitsvolle dagbesteding voor personen met jongdementie en hun

eigenwaardegevoel alsook achter een correcte beeldvorming binnen onze maatschappij. De medewerker van het ECD licht doorheen het televisieprogramma toe wat dementie op jonge leeftijd inhoudt, wat de gevolgen kunnen zijn en hoe we deze doelgroep zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Daarnaast volgt de medewerker van het ECD de personen met jongdementie en hun mantelzorgers op doorheen en indien nodig ook na het traject en levert inzichten en advies aan waar nodig (5 opnamedagen). Het programma zal in het voorjaar van 2023 te zien zijn op Eén.

Beheren van webpagina, sociale media en online platformen

We beheren de website www.dementie.be/orionpgn, Facebook, het YouTube-kanaal en beveiligde platformen voor de partners zoals aanbieders van 'Dementie en (n)u', OPD en PCD.

Op de website van ECD Orion i.s.m. PGN bieden we een toegankelijk en up-to-date-informatieaanbod met relevante aspecten van de zorgregio's Antwerpen en Mechelen voor de diverse doelgroepen: personen met (jong)dementie en hun omgeving, de zorgsector, (inter)nationale deskundigen, beleidsmakers en het brede publiek.

De Facebook bedrijfspagina, aangemaakt in 2017, wordt up-to-date gehouden en doet dienst als dynamisch platform waarop professionelen en niet-professionelen op de hoogte gehouden worden van onze activiteiten en acties. ECD Orion i.s.m. PGN creëerde in 2020 een YouTube-kanaal waarop eigen gemaakte filmpjes worden geplaatst.

Via dit kanaal houden we geïnteresseerden op de hoogte van onze nieuwigheden, wat ons bezighoudt of geven we informatie mee.

Een medewerker van Orion is actief in het beheer van een professionele pagina op Instagram. Via dit platform worden zowel kinderen en jongeren als oudere doelgroepen bereikt (zowel personen met (jong)dementie en mantelzorgers als professionele hulpverleners, studenten en vrijwilligers). Er worden zowel dagelijkse activiteiten en interessante weetjes over de werking van het ECD als toekomstige acties en nieuwsberichten gedeeld.

Beveiligde platformen zorgen ervoor dat partners sneller met elkaar communiceren en veilig informatie kunnen delen. De PCD, de intervisiegroepen en de projectpartners hebben toegang tot beveiligde platformen.

Bekendmaking van alle gekende lokale activiteiten

Zie kalender op de website www.dementie.be/orionpgn. We bieden op onze website een forum waarop alle activiteiten in het kader van dementie aangekondigd kunnen worden. De website wordt wekelijks gecontroleerd, aangepast en up-to-date gehouden.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

De medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN volgen relevante opleidingen voor hun functie, minstens 10u per jaar per medewerker

Eén of meerdere medewerker(s) volgen het aanbod in de tabel hiernaast.

Voeling met het werkveld

Een medewerker van Orion draait een werkdag (20/01) mee met het team van Zorgcirkels Jongdementie Leuven. De medewerker observeert, reflecteert en fungeert deze dag als lid in het team, dat instaat voor de zorg en ondersteuning van personen met dementie op jonge leeftijd. Ook binnen de zorgregio Antwerpen gaat de medewerker aan de slag. Zo test ze het spel 'Spel van de Verbeelding' (Kasper Bormans) uit binnen een leefgroep van personen

met dementie op jonge leeftijd in WZC Cadiz te Antwerpen. Samen met de RPD en een medewerker van het KEELA team gaan ze aan de slag met zes bewoners met jongdementie. Diezelfde medewerker is in augustus ook als begeleider aanwezig op een zomerkamp voor kinderen van een ouder met dementie op jonge leeftijd (initiatief van EDV en ALV).

Een medewerker van Orion draait een ochtend (05/10) mee in WZC Hollebeek. Er vindt een observatie plaats en er wordt specifiek gelet op de accommodatie in functie van de bewoners met een migratieachtergrond. Verder wordt de medewerker betrokken bij de zorg en organisatie van de activiteiten die plaatsvinden. Er wordt een feestmaal geserveerd in de cafetaria waar de medewerker praktisch en theoretisch ondersteunt. Gedurende de onderdompeling staat de medewerker in nauw contact met de RPD.

Een medewerker van Orion is tevens docente in het volwassenonderwijs binnen de opleidingen BAB en zorgkundige.

Tenslotte is een medewerker van Orion voor 60% tewerkgesteld in DVC De Toren (Antwerpen). Hij werkt er als begeleider en zorgt meer voor een aangepaste daginvulling op maat voor mensen met dementie op jonge leeftijd.

Participatie aan het coördinatie-overleg (COO)

ECD Orion i.s.m. PGN participeert aan het COO. Het EDV zit het COO van de regionale Expertisecentra Dementie voor. Dit forum voor projectmatige afstemming komt minstens 4 keer per jaar samen. Het verslag wordt door EDV ter beschikking gesteld aan alle medewerkers van de regionale centra. De coördinator van het ECD neemt deel aan overlegmomenten (07/02, 16/05, 12/09 en 14/11).

Tevredenheidsmeting

Het ECD voert een actieve bevraging uit van alle personen, die beroep doen op de dienstverlening van het ECD (personen met dementie, mantelzorgers, zorgprofessionals, vrijwilligers, studenten, beleidsmedewerkers, etc.). Dankzij een compacte en digitale tevredenheidsmeting kan de werking van het ECD op anonieme wijze geëvalueerd worden. In de week van 07/02 – 13/02 wordt de online bevraging uitgestuurd naar iedereen, die tijdens die periode beroep doet op medewerkers van het ECD. Uit deze feedback leren we dat zowel mantelzorgers als professionele hulpverleners zeer tevreden zijn over het contact en de hulp/ondersteuning van het ECD (scores tussen 9 en 10, waarbij 1 staat voor helemaal niet tevreden en 10 staat voor uiterst tevreden). Ook de vakkennis/deskundigheid en

Thema	Organisatie/spreker	Datum
Verbindend communiceren rond intimiteit en seksualiteit in welzijn en zorg	SHIFT-project	13/01 en 20/01
Methodisch leren begeleiden van moeilijk hanteerbaar gedrag bij mensen met dementie	ECD Contact	04/02 en 18/2
Verandermanagement	ECD Orion i.s.m. PGN i.s.m. ECD Tandem / Koen Geenen (Thomas More)	17/02
SLIM Inspiratiesessies	Thomas More	22/02, 11/03, 15/03 en 25/03
Lean Yellow Belt opleiding	GZA Zorg & Wonen	10/3, 16/03, 24/03 en 20/10
Terugkomdag voor Dementie en nu coaches: 'Mijn rol als coach in groepsvorming en -processen'	ALV	18/03
2-daagse opleiding: 'Leidinggeven'	GZA Zorg & Wonen	22/06-23/06
Fimpremière 'VORTEX'	La Lumière Antwerpen	13/04
Terugkomdag Postgraduaat Neurogene Communicatiestoornissen	Artevelde Hogeschool Gent	28/04
Reduce Risk	SHIFT-project/AP Hogeschool	29/04
Embrace Difference	SHIFT-project/AP Hogeschool	06/05
Congres Ouderenzorg: 'Van je familie moet je het hebben'	Gompels & Svacina	12/05
Denkdag Inloophuizen: het Odensehuis concept	't moNument Mechelen, stad Mechelen	10/06
Infomoment voor directies en referentiepersonen van woonzorgcentra met bijzondere erkenning voor begeleiding van personen met jongdementie	EDV, Vlaamse Overheid	27/06
Lezing prof. Dr. Bart De Strooper 'Stand van zaken in het onderzoek en de zoektocht naar een geneesmiddel' (digitaal)	Leuven Brain Institute	19/09
Lezing prof. Dr. Rik Vandenbergh 'Implementatie van onderzoeksresultaten in de klinische praktijk' (digitaal)	Leuven Brain Institute	20/09
Cultuursensitief werken: informatie en verdieping	SAM vzw	20/09
Mini Cursus OWS	GZA Zorg & Wonen	14/10
Webinar 'Maaltijdtips bij personen met dementie'	CERA en EDV / Jeroen Meus	18/10
Vorming 'SHOW-model' ikv veranderend gedrag bij dementie	Kantel vzw	24/10
Webinar 'Veranderingen in gedrag bij mensen met dementie'	Cera en EDV	15/11
Bijscholing 'Dementie, depressie en delier'	Odisee Hogeschool	24/11
Minne en Meer (spel)	ECD Paradox en ECD Memo	25/11
Congres SHIFT-project	SHIFT-project	30/11
Bijscholing 'Dementie, depressie en delier'	Odisee Hogeschool	01/12
Online seminarie 'gedragsproblemen bij dementie'	KULeuven	14/12

snelheid waarmee de medewerkers ondersteuning bieden, wordt als sterk beoordeeld (scores tussen 9 en 10). Het ECD wordt als gemakkelijker bereikbaar ervaren (scores tussen 9 en 10) en alle respondenten zouden de dienst-

verlening van het ECD waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk aanbevelen aan anderen (scores tussen 9 en 10). Volgende opmerkingen worden gegeven: 'Blij dat jullie er zijn', 'Goed bezig. Met begrip. Empathie. Aanmoedigend'.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Alle Expertisecentra Dementie

Alle medewerkers van het ECD zijn aanwezig op de tweedaagse met alle Expertisecentra Dementie. Deze tweedaagse vindt plaats in Kasterlee en wordt georganiseerd door ECD Tandem en EDV. Een grondige en kritische evaluatie van onze visie en missie staat hierbij centraal.

Bovendien zijn alle medewerkers van het ECD aanwezig op een interne tweedaagse op 3 en 4 november (Orion en PGN). Deze gaat door in Zierikzee en heeft als doelstellingen:

- Doorontwikkeling van gezamenlijke en herwerkte visie en missie met alle Expertisecentra Dementie op de werking van ECD Orion i.s.m. PGN: Wie zijn wij? Waar staan wij voor? Waar gaan wij voor?;
- Toetsing van bovenstaande op jaarverslag 2022 (terugblik);
- Toepassing van bovenstaande op jaaractieplan 2023 (vooruitblik);
- Taakverdeling binnen het ECD: Wat zijn je sterktes/werkpunten? Wie neemt welke rollen en taken op zich?

Alle medewerkers van het ECD zijn tenslotte aanwezig op het kampvuur 'Samen bouwen aan de toekomst' met alle ECD's (10/12) waarbij een nieuwe visie en missie alsook concrete actiepunten afgeklopt werden.

Dementienetwerk Provincie Antwerpen (DPA): kennis en ervaringsdeling via structurele vergaderingen

Om de specifieke afstemming binnen de provincie Antwerpen te behouden, wordt het Dementienetwerk Provincie Antwerpen voortgezet (DPA). Het DPA bestaat sinds 2005 uit de toenmalige drie regionale partners: ECD Orion (Antwerpen), PGN (Mechelen) en ECD Tandem (Turnhout). Het netwerk heeft als doel:

- Kennisdeling;
- Rapportering van regiospecifieke evoluties;
- Organisatie terugkomdagen van Referentiepersonen Dementie (zie 2.5);
- Organisatie provinciale studiedagen.

De partners van het DPA delen een SharePoint platform om hun producten en voorbereidingen te delen. De me-

dewerkers vergaderen viermaal fysiek (15/03, 14/06 en 08/11) en wisselen af wat betreft de vergaderlocatie.

Werkgroep VTO

Een medewerker van Orion rapporteert de stand van zaken en beslissingen van de VTO-cel naar de medewerkers van ECD Orion en PGN. De medewerker van Orion volgt 6 vergaderingen (17/01, 28/03, 09/05, 20/09, 26/09 en 28/11) en brengt verslag uit op de teamvergaderingen van ECD Orion i.s.m. PGN.

Dezelfde medewerker van ECD Orion zetelt mee in het projectteam inzake de herwerking van de erkende opleiding tot RPD tot een blended opleiding (ESF-project, zie 2.3). Er vinden 4 overlegmomenten plaats in functie van dit project (27/01, 07/03, 02/05 en 11/10). Het project wordt afgerond in november 2022.

Werkgroep ergotherapie

Deze werkgroep is herstart op 14 december 2017. Het doel is om een overzicht te verwerven van alle bestaande hulpmiddelen, die personen met dementie zowel thuis als in de voorziening kunnen ondersteunen. De werkgroep evalueert tevens de website www.hulpmiddelenbijdementie.be en voorziet updates. ECD Orion i.s.m. PGN werkt ook hieraan actief mee en neemt mede verantwoordelijkheid op om de bestaande website te blijven actualiseren. Bovendien is er een hulpmiddelenkoffer die bestaat uit diverse attributen die mensen met dementie thuis of in een voorziening kunnen ondersteunen. De koffer wordt up-to-date gehouden en regelmatig gratis ontleend. Het ECD participeert actief aan deze werkgroep. De werkgroep komt online samen onder leiding van Jan Steyaert op 09/02, 16/03, 14/06, 23/08, 13/10, 15/11 en 20/12.

Werkgroep communicatie

Deze werkgroep is opgestart in 2021. Het doel is om samen met alle ECD's te groeien naar gemeenschappelijke en gedragen waarden, visiebepaling en communicatiestrategie. Bovendien streven we naar een betere bekendmaking van het aanbod vanuit de ECD's alsook een efficiënt bereik van de verschillende doelgroepen. Een medewerker van Orion neemt deel aan overlegmomenten van deze werkgroep (07/03, 01/05, 17/06, 03/10 en 09/11). Tijdens deze overlegmomenten staan we onder andere stil bij hoe we kunnen streven naar een meer uniforme aanpak in het gebruik van bv. sociale media. Er wordt een lijst opgesteld met belangrijke data waar ieder ECD een bericht zal opstellen, zodat de andere ECD's deze mee kunnen verspreiden via sociale media. Verder zal volgend jaar ook de website volledig herzien worden en zo nodig aangepast.

COO

De coördinator van ECD Orion zorgt voor de terugkoppeling van informatie van het coördinatieoverleg (07/02, 16/05, 12/09 en 14/11) naar de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN.

Raad van Bestuur van het EDV

De vertegenwoordiger van ECD Orion organiseert de doorstroming van besluiten van de Raad van Bestuur van het EDV naar de medewerkers van ECD Orion en PGN.

Paradox

Expertisecentrum Dementie provincie Oost-Vlaanderen

zorgregio Gent

Molenaarsstraat 34, 9000 Gent | t 09 233 14 38 | f 09 233 95 65 | paradox@dementie.be

Directie

Wouter Sonnevile: algemeen directeur

Medewerkers

Christian Verelst: coördinator, ergotherapeut/maatschappelijk assistent, voltijds

Sabine Boerjan: projectverantwoordelijke, logopediste, 34u.

Ann Kestens: administratief medewerkster, grafisch vormgeefster, 11,4u

Annelien Van Gansbeke: vormingsverantwoordelijke, ergotherapeut, 19u

▲ Team ECD Paradox

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

De gezelligste koffieklets

In de zomer van 2022 organiseerde ECD Paradox opnieuw een sensibiliserende actie, ditmaal onder de noemer 'de gezelligste koffieklets'.

Organisaties werden opgeroepen een koffieklets te organiseren met mensen met dementie om op die manier echt benieuwd te zijn en te blijven naar het levensverhaal van mensen. Om het gesprek te begeleiden konden organisaties beroep doen op materiaal dat ter beschikking werd gesteld door ECD Paradox.

▲ De gezelligste koffieklets

Organisaties registreerden hun deelname en konden zo kans maken op 'de gouden koffiepote' (meest aantal deelnemers) of een verwenpakket (winnaar werd getrokken door een persoon met dementie). Foto's werden ruim gedeeld via sociale media waardoor er een golfbeweging ontstond in aanloop naar werelddag dementie op 21 september.

We bereikten in totaal 1083 deelnemers. 'De gouden koffiepote' ging naar WZC Veilige Have uit Aalter (die vanuit de stad Aalter naar aanleiding hiervan ook de oorkonde ontvingen voor 'verdienstelijk inwoner'), het verwenpakket naar WZC Ter Caele in Evergem.

Escapegame 'De trein van Edgard'

De trein van Edgard is een mobiele, ontleenbare escapegame voor een breed publiek die werd ontwikkeld door #antcollectief in samenwerking met ECD Paradox en een team van bouwers. In 2022 werd de game 29 weken ontleend. ECD Paradox voorzag in workshops voor spelbegeleiders zodat een kwaliteitsvolle begeleiding en nabespreking kon worden voorzien.

Ontmoetingsgroep voor familieleden van jonge personen met dementie

De ontmoetingsgroep voor familieleden van jonge personen met dementie is reeds 10 jaar een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Liga Vlaanderen, regio Gent en ECD Paradox en ging in 2022 zoals gepland 5 keer fysiek door. Een extra bijeenkomst werd voorzien in september in samenwerking met AZ Maria Middelaars. Er was een gemiddelde opkomst van 14 personen. Vanuit Paradox wordt de groep begeleid door een vrijwilligster, met de nodige ondersteuning.

Praatcafé Dementie

Er zijn in Oost-Vlaanderen 11 Praatcafés Dementie actief. ECD Paradox en ECD Meander ondersteunen de verschillende stuurgroepen bij de organisaties ervan. Naast het voorzien in promotiemateriaal, website en sociale media, werd er opnieuw een provinciaal overleg georganiseerd (13/10/2022) waarbij inspiratie en uitwisseling centraal stond. Voor 2022 kreeg het promomateriaal een makeover dat door ECD Paradox werd ontworpen.

Psycho-educatiepakket Dementie en nu en ondersteuningsprogramma milde cognitieve stoornissen

ECD Paradox ondersteunde de organisatie van het psycho-educatiepakket en het ondersteuningsprogramma mbt milde cognitieve stoornissen die in Gent georganiseerd worden door de verschillende partners van het Inloophuis. Inschrijvingen en informatiepermanentie verliepen via ECD Paradox (online via www.dementie.be/paradox).

**praatcafé
DEMENTIE**

Het Praatcafé Dementie is een gratis tweemaandelijks bijeenkomst voor familieleden en vrienden van personen met dementie, waarbij telkens een thema wordt toegelicht door een deskundige.

Door een ongedwongen sfeer wordt de mogelijkheid gecreëerd om ervaringen uit te wisselen en contacten te leggen met lotgenoten.

Het Praatcafé Dementie wil een plaats zijn waar mensen met hun vragen en twijfels terecht kunnen.

U bent van harte welkom!

**PRAATCAFE
DEMENTIE | 2022**

**VLAAMSE ARDENNEN
REGIO OUDENAARDE**

Sociaal Huis | Meerspoort 30
Oudenaarde | 09 233 14 38

 www.praatcafedementie.be

Dementiekompas

ZORG EN WELZIJNSGIDS IN
DEMENTIEVRIENDELIJK SCHELDE & LEIE

Deinze | De Pinte | Nazareth | Sint-Martens-Latem | Zulte

Dementiekompas ELZ Leie en Schelde

ELZ Leie en Schelde ontwikkelde een regionale toepassing van de sociale kaart – 'het dementiekompas' – in samenwerking met verschillende partners, waaronder ECD Paradox. De voorstelling vond plaats aan de hand van een webinar op 7 maart.

Ontmoetingsdag jongdementie

De ontmoetingsdag jongdementie die wordt georganiseerd door Alzheimer Liga Vlaanderen vond plaats in Dendermonde. De twee Oost-Vlaamse Expertisecentra Dementie werkten mee aan de realisatie ervan in zowel voorbereiding als uitvoering op de dag zelf (15/10).

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Inhouse vormingen

De vormingsverantwoordelijke gaat samen met de aanvragen van inhouse vormingen steeds op zoek naar het

best mogelijke antwoord op de vraag (achter de vraag) teneinde een zo groot mogelijke impact te creëren.

In 2022 werd er 243,5 uur inhouse vorming gegeven voor een totaal van 1571 deelnemers (73 sessies).

Naast de inhouse vorming werden ook verschillende open studiedagen georganiseerd (zie verder).

Referentiekader dementie 'Samen mens'

De twee verandertrajecten die ECD Paradox begeleidde in het kader van het referentiekader dementie, uitgeschreven door de Vlaamse overheid, werden gefinaliseerd in 2022 zoals voorzien. Een eindsymposium van alle trajecten in Vlaanderen wordt voorzien in 2023 vanuit ECD Vlaanderen.

▲ Disciplinevorming kinesitherapie

▲ Afgestudeerde referentiepersonen relaties, seksualiteit en intimiteit (RRI's)

▲ Maaltijdcoach dementie

Open vormingsaanbod

Naast de inhousevormingen bood ECD Paradox ook een open aanbod aan van studienamiddagen:

- Omgaan met agressie – 31 januari
- Specifieke disciplinevormingen voor
 - ergotherapeuten (22 maart – 14 aanwezigen),
 - logopedisten (17 november – 16 aanwezigen)
 - kinesitherapeuten (27 september – 19 aanwezigen)
- Woonomgeving (6 mei – 25 aanwezigen – ism ECD Vlaanderen)

Maaltijdcoach dementie

Het concept maaltijdcoach dementie werd verder uitgerold in Vlaanderen. Een opleiding werd georganiseerd in Kortrijk in samenwerking met de collega's van ECD Sophia. De opleiding was volzet (16 personen).

Maaltijdcoaches dementie vormen het aanspreekpunt in een organisatie die een kwaliteitsvol maaltijdbeleid ontwikkelen en implementeren, samen met een deskundig team.

Opleiding tot referentiepersoon dementie

Tweejaarlijks vindt de opleiding plaats in Gent en wordt deze begeleid door ECD Paradox. Naast het inhoudelijk verzorgen van de meeste dagen, zorgt het expertisecentrum ook voor de logistieke organisatie. Dit alles in afstemming met Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de andere regionale Expertisecentra Dementie.

Escapegame 'De tuin van Victoria'

In samenwerking met #ANTcollectief werd een escapegame 'De tuin van Victoria' in 2019 ontwikkeld om professionele hulpverleners via een ervaringsgerichte manier onder te dompelen in de wereld van dementie met daarbij aandacht voor zowel kennis als concrete tips en tricks naar omgang. De reservaties van de game waren voor het ganse jaar 2022 volzet. In functie van een kwaliteitsvol verloop nabespreking werden door ECD Paradox 4 workshops voor spelbegeleiders.

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

De terugkomdagen voor referentiepersonen kregen een nieuwe invulling in 2022. Vanuit een samenwerking tussen ECD Meander en ECD Paradox worden er 5 dagen aangeboden, waarvan er 3 basisdagen zijn en twee verdiepende sessies. Op die manier is er een aanbod voor pas afgestudeerde referentiepersonen alsook voor diegene die al langer de functie opnemen.

Interprovinciale intervisie jongdementie

De Expertisecentra Dementie in Oost- en West-Vlaanderen (ECD Sophia, ECD Foton, ECD Meander en ECD Paradox)

voorzien intervisiesessies aan voor hulpverleners die werken in voorzieningen voor jonge personen met dementie. De groep kwam twee keer fysiek samen.

RRIS opleiding + terugkomdag

De vierdaagse opleiding tot referentiepersoon relaties, intimiteit en seksualiteit ging voor de eerste keer van start op 17 februari. Er waren 15 cursisten die de opleiding met succes volgden.

Op 8/12 volgde een eerste terugkomdag voor de cursisten, waar naast intervisie ook het nieuwe educatief spelpakket van ECD Paradox en ECD Memo 'Minne en meer' werd voorgesteld.

Minne en meer

Op 28 november werd in Gent het nieuw ontwikkelde spelpakket 'Minne en meer – over beminnen en graag zien bij personen met dementie' voorgesteld. Het spelpakket werd ontwikkeld door ECD Paradox samen met ECD Memo, met steun van 'De warmste week', en bestaat uit drie afzonderlijke spelen om het thema bespreekbaar te maken bij de persoon met dementie, familie/mantelzorgers en professionele hulpverleners. Het spel kan aangekocht worden of via een vormingssessie aangevraagd worden bij de Expertisecentra Dementie.

► Nieuw educatief spel 'Minne en meer' ism ECD Memo

Smakelijk!

Er verschenen twee edities van het magazine 'Smakelijk!'. Vanuit de opleiding tot maaltijdcoach worden uitgewerkte projecten in het magazine opgenomen om lezers te inspireren met inhoud en goede praktijkvoorbeelden.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

IMPROVE ism SERN

'IMPROVE - European mobility for the improvement of relational skills in the elderly care' is een project waarbij Sern optreedt op als projectcoördinator. Het project zet verschillende trainingen op inzake ouderenzorg en dementie. Het hoofddoel van het project is het verwerven van relationele vaardigheden binnen ouderenzorg, met daarbij een specifieke focus op personen met dementie. ECD Paradox treedt binnen het project op als host en verzorgt in 2022 twee keer een opleidingsweek voor Italiaanse hulpverleners. In 2023 wordt een derde groep verwelkomt.

Netwerk Ouderen Geestelijke gezondheid Groot Gent (NOGGGG)

In het Netwerk zijn vertegenwoordigers aanwezig vanuit zowel geestelijke gezondheidszorg als ouderenzorg. Het

▲ Project Improve groep 1

doel van het netwerk is een betere zorg voor ouderen met (een risico op het ontwikkelen van) psychische/psychiatrische symptomen of aandoeningen.

In 2022 kwamen we 3 keer samen. Thema's die werden besproken, waren o.a.: afstemming met opleidingen psychologie voor meer aandacht voor ouderen, mobil teams, conventie ELP en opvolging outreachende zorg vanuit de ELZ.

Demetra

In navolging van het Europese project, werd het thema op de vormingsagenda van Expertisecentrum Dementie Vlaanderen geplaatst in open aanbod in het vormingsjaar 2022-2023. Een medewerker van ECD Paradox zal hier optreden als expert.

Ik verveel mij

Onder de titel 'Ik verveel mij – betekenisvol doorheen de dag' organiseerde ECD Paradox op 17 november een studiedag voor professionele hulpverleners rond dit thema. We mochten 67 deelnemers verwelkomen.

Het programma zag er als volgt uit:

- De ARID van behoeftegebaseerde zorg (project Odette) – Marianne De Witte
- Woonleefsporen - Elke De Proft
- Speeddate met alle deelnemers
- Namiddag: keuze uit 2 van volgende workshops:
 1. Tuintherapie, betekenisvolle groenactiviteiten
Moncy Vidal - ergotherapeute en docente SyntraPXL
 2. Spreken met fantasie
Hanne Deneire - Impact Componist
 3. Zinnvolle omgang met emoties
Lara Debeuf - Founding mother - Coördinator Demiclowns vzw
 4. Petites histoires, Christian Verelst en Annelien Van Gansbeke - ECD Paradox

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Dementievriendelijke gemeenten

ECD Paradox begeleidde actief verschillende gemeentes naar een dementievriendelijk beleid:

Gent

Naast algemene uitwisseling en bekendmaking van elkaars aanbod stonden volgende zaken op de agenda:

- ondersteuning van de activiteiten van het inloophuis en aansluiting met bestaande initiatieven
- bekendmaking Gentse activiteiten werelddag dementie
- afstemming Restaurant het Moment
- stadscampagne nav werelddag dementie

Aalter

Acties 2022: voorbereidende acties om in 2023 een dementievriendelijke wandeling te lanceren in deelgemeente Ursel.

Zottegem

Acties 2022:

- Broodzakkenactie via lokale bakkers
- Koffiekletsmomenten bovenop het aanbod van Praat-café Dementie

Lievegem

Acties 2022: inhuldiging dementievriendelijke wandeling op 16 september

▼ Workshop Demiclowns op studiedag 'Ik verveel mij'

Beleid rond seksualiteit en intimiteit

De Vlaamse Overheid ondersteunt de pilootuitwerking van de opleiding tot 'referentiepersoon relaties, intimiteit en seksualiteit'. De opleiding is een samenwerking van Aditi vzw, Sensoa, Rainbowambassadors, Odisee Hogeschool en ECD Paradox. De evaluatie werd teruggekoppeld en een vervolgopleidingen worden voorzien in 2023.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Regionaal Landschap Meetjesland – project 'Zilvergroen'

De natuurrugzakken die in 2021 werden gelanceerd werden verschillende keren uitgeleend (telkens per week). Reservations verliepen via ECD Paradox. Gezien de regionale aard van het project konden rugzakken enkel in de regio Meetjesland ingezet worden. In 2023 zal dit uitgebreid worden. 'Zilvergroen' is een project van Regionaal Landschap Meetjesland ism ECD Paradox en met ondersteuning van de provincie Oost-Vlaanderen, Vlaamse Landmaatschappij en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling.

Overlegplatform Dementie (OPD)

In de werkingsregio van ECD Paradox is wordt voor de hele regio 3 maal per jaar een Overlegplatform Dementie georganiseerd (in 2022: 7/2, 23/5, 24/10).

In de vernieuwde versie wordt vooraf een thema bepaald waarrond zal worden gewerkt. Naast dit thema is veel

ruimte voor uitwisseling en inspiratie. De verslagen van het OPD kunnen worden geraadpleegd via de website van ECD Paradox.

Partners in Leren

Studenten van de verkorte educatieve bacheloropleiding van Artevelde Hogeschool werkten een project uit om docenten een aantal concrete tools te geven om dementie in hun lessen vorm te geven. De tools werden online geplaatst <https://leerkrachtenso.wixsite.com/dementie> en via verschillende kanalen via de school verspreid. ECD Paradox begeleidde de studenten hierbij.

Samenwerkingen

ECD Paradox streeft ernaar om langdurige samenwerkingen aan te gaan met organisaties in het kader van veranderings- en/of vormingstrajecten. Naast het bestendigen van bestaande samenwerkingen werden ook nieuwe samenwerkingen aangegaan met o.a. E17 ziekenhuisnetwerk, AZ Maria Middelaars, Zorgzaam vzw en Gerodent+.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Sociale media

De werking van het ECD Paradox en actualiteiten vanuit het dementielandschap in de regio wordt bekendgemaakt via verschillende sociale mediakanalen:

- Facebook (stijging van volgers: 62%)
- Instagram (stijging van volgers: 63%)
- LinkedIn (stijging van volgers: 54%)

Mailings

Er werden in 2022 2 uitgebreide nieuwsbrieven verstuurd. Daarnaast werden geabonneerden op de nieuwsbrief op de hoogte gebracht van de verschillende initiatieven van ECD Paradox. Mailings worden telkens verstuurd naar 1399 geabonneerden op de nieuwsbrief.

Aanwezigheid bij evenementen

ECD Paradox was aanwezig met een stand bij een aantal relevante evenementen, waaronder symposium in AZ Maria Middelaars, UZ Gent, Artevelde Hogeschool. Daar-

▲ Aanwezigheid bij evenementen: beursstand

naast werd de werking ook voorgesteld in verschillende scholen en organisaties.

Echt benieuwd

De waarden van ECD Paradox werden niet alleen intern vorm gegeven, ook naar buiten toe maakten we deze kenbaar. Ook de actie 'de gezelligste koffieklets' sloot daar inhoudelijk bij aan. Tijdens de duur van de actie verwezen we voor alle informatie hierover bewust door naar www.echtbenieuwd.be.

Zuurstof voor dementie

In Oost-Vlaanderen ging de sensibiliserende campagne 'Zuurstof voor dementie' van start op 11 december. De actie is een samenwerking tussen ECD Paradox, ECD Meander en Alzheimer Liga Vlaanderen. Er worden boompakketten aangeboden aan organisaties die hiermee dementie letterlijk een volwaardige plaats in onze maatschappij geven. Tegen 2025 willen we in Oost-Vlaanderen op minstens 100 plaatsen een ruwe berk hebben geplant in combinatie met een veld aan vergeet-me-nietjes. De boom symboliseert een plek voor mensen met dementie en hun omgeving waar er kan worden gelachen, geëet, contact kan worden gemaakt, tot rust kan worden gekomen,...waar je met andere woorden echt jezelf kan zijn met je sterktes en je kwetsbaarheden. Het is een plek van ontmoeting waar mensen zuurstof kunnen vinden om weer verder op weg te gaan.

Twée voor de prijs van één

De Vlaamse preventiecampagne 'twee voor de prijs van één' kreeg in Oost-Vlaanderen op drie verschillende plaatsen zijn uitwerking. In samenwerking met de dementievriendelijke gemeente Zottegem werd er een campagne-stand bemand op de wekelijks markt (10/5). Ook in met dementievriendelijk Aalter werd er op dezelfde manier gewerkt via de wekelijkse markt (11/5). In Gent werd de actie gekoppeld aan de dementievriendelijke fietsroutes die door mensen met dementie werd gereden (10/5).

Restaurant 'het Moment'

'Het Moment' is het Gentse pop-up restaurant waar jonge mensen met dementie koken en opdienen samen met 6 Gentse chefs. In samenwerking met verschillende partners werd het restaurant voorbereid en georganiseerd op twee namiddagen (12/10 en 19/10). ECD Paradox zorgde voor inhoudelijke begeleiding en advies in voorbereiding en tijdens de uitvoering. Gespreid over de twee middagen werden 100 couverts bereid en opgediend door mensen met dementie.

Partners naast ECD Paradox in het project waren: Stad Gent, DVC De Blaisant, WZC Zuiderlicht, CDO Ter Motte,

▼ Start van de actie 'Zuurstof voor dementie'

▼ Voordeprins van 1 op de markt in Zottegem

▼ Restaurant Het Moment

▲ Teamdag Paradox

WZC Lemberge, Hotelschool Gent, Joost Arijns, restaurant Publiek, restaurant Lys dor, restaurant Souvenir, restaurant Roots en restaurant Komparto.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Coaching

Medewerkers werden ondersteund en gecoached in hun expertise en persoonlijk ontwikkelingstraject dat werd besproken in een jaarlijks individueel gesprek. Ook vormingsnoden werden besproken en ingevuld zodat elke medewerker individueel minimum 30 uur relevante vorming volgde (uitgezonderd de administratief medewerker), aansluitend op het functieprofiel, rekening houdend met persoonlijke interessevelden.

Teamwerking

Er vonden 11 teamvergaderingen plaats om de continue werking van het ECD te waarborgen.

Er werd ook ruimte gemaakt om nieuwe ideeën en projecten te kunnen bespreken. Dit moment (19/12) stond los van de reguliere (en operationeel gerichte) teamvergaderingen. De jaarlijkse teamdag zorgt voor teamcohesie en teambuilding. In 2022 (14/7) ging het team op tandem-fietstocht in eigen streek.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Vlaamse overlegmomenten Expertisecentra Dementie

Bestaande Vlaams overkoepelende overlegstructuren worden actief bijgewoond:

- Coördinatieoverleg
- VTO-Overleg
- Werkgroep communicatie
- Intervisiemoment in het kader van de projecten 'Samen mens'.
- Ontwikkelen van een blended learning omgeving van de opleiding tot referentiepersoon dementie

Ook digitaal wordt gebruik gemaakt van het gedeelde sharepoint-platform via O365 om expertise te delen, vragen te stellen, werkingen af te stemmen en knelpunten te signaleren.

Provinciale overlegmomenten expertisecentra

Tweemaal per jaar is er een provinciaal overleg met de collega's van ECD Meander in het kader van afstemming, maar ook in het kader van het organiseren van gezamenlijk provinciale initiatieven. Het overleg ging door op 7/7 en 20/12.

Inspiratiedag opleiding referentiepersoon dementie

De specifieke expertise van ECD Paradox inzake seksualiteit en intimiteit bij personen met dementie werd gedeeld op de jaarlijkse inspiratiedag voor referentiepersonen dementie (29/4). Deze inspiratiedag wordt georganiseerd in samenwerking met alle Expertisecentra Dementie.

Opleiding tot maaltijdcoach dementie

De opleiding tot maaltijdcoach vond in 2022 plaats in Kortrijk, in samenwerking met ECD Sophia.

Tweedaagse Expertisecentra Dementie

De tweedaagse die werd georganiseerd door EDV voor alle ECD medewerkers werd bijgewoond door een afvaardiging vanuit ECD Paradox. Het thema was de hernieuwde visie en missie van de Expertisecentra Dementie.

Sophia

**Expertisecentrum Dementie provincie West-Vlaanderen
zorgregio's Roeselare en Kortrijk**

Budastraat 20 – 8500 Kortrijk | t 056 32 10 75 | sophia@dementie.be

Medewerkers

Ilse Masselis

- Gegradueerde in de psychologie • Dementie-expert, projectwerking, sensibilisering en informatie • 80% jobtime

Kathleen Vandenbroucke

- Gegradueerde in de ergotherapie • Dementie-expert, VTO, sensibilisering en informatie • 90% jobtime

Stefanie Clement

- Bachelor in de orthopedagogie • Dementie-expert, VTO, sensibilisering en informatie • 80% jobtime

◀ Deze foto's werden gepost op Facebook (www.facebook.com/ecdsophia) op 21/12/2022 met de volgende tekst erbij:

Wereld dag Dementie:

Niet alleen vandaag maar elke dag zetten wij vanuit ECD Sophia onze focus op dementie. Er worden heel wat extra initiatieven genomen om onze aandacht hierop te vestigen en dat kunnen we alleen maar toejuichen! We leggen graag de nadruk op de mogelijkheden en kansen voor personen met dementie. Dit illustreren we met enkele beelden, een voordracht over de kracht van muziek, hulpmiddelen ter ondersteuning en de blijvende inzet naar dementievriendelijke gemeenten. #dementie #ecdsophia #onthoumens

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Informatie en advies

Personen met dementie en hun mantelzorgers konden bij ons terecht voor (praktische) informatie en specialistisch advies. We voorzagen hiervoor in digitale en telefonische permanentie. Er gingen ook bureelbezoeken door. In de meeste gevallen betrof het éénmalige contacten en werd er, indien nodig, doorverwezen naar diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, infopunten dementie, thuiszorgcoördinatoren, zelfstandig psychologen,... Alle contacten werden bijgehouden a.d.h.v. het registratiedocument.

Daarnaast is onze regionale website een handig middel om mantelzorgers te informeren over het aanbod rond (psycho)educatie en lotgenotencontacten, alsook over (basis)informatie rond dementie.

Wanneer mantelzorgers eerder op zoek waren naar (basis) literatuur konden ze hiervoor terecht in onze bibliotheek.

Psycho-educatiepakket Dementie en nU

Binnen onze regio werd het psycho-educatiepakket niet meer aangeboden wegens een gebrek aan trainers om dit pakket op te nemen. We deelden dan ook via de verschil-

lende overlegplatformen dementie en onze nieuwbrief de opleiding tot trainer van dit pakket mee.

Op 16 december ging deze opleiding door. Dit resulteerde in één nieuwe trainer voor onze regio.

Hulpmiddelen bij dementie

Met de werkgroep 'ergotherapie' kwamen we 7 keer samen om de website www.hulpmiddelenbijdementie.be up to date te houden en aan te vullen met één getuigenis per kamer. Daarnaast delen we het nieuws uit de regio en proberen we de hulpmiddelenkoffers af te stemmen op elkaar en up to date te houden.

Onder gedeeld voorzitterschap met EDV hadden we 3 keer overleg met de verantwoordelijke ergotherapie van het intermutualistisch overleg (IMO) om input te verkrijgen rond aanpassingen voor de website en om vormingsnoden te verkennen. Door dit overleg sluit er een ergotherapeut vanuit een mutualiteit aan in de werkgroep ergotherapie.

Ontmoetingsgroep Kortrijk

De ontmoetingsgroep voor personen met beginnende dementie ging in Kortrijk niet door wegens te weinig inschrijvingen.

Welzijns- en zorgpad dementie

I.s.m. ELZ Kortrijk hebben we een kerngroep samengesteld om een welzijns- en zorgpad dementie te ontwikkelen. Deze bestaat uit professionele hulpverleners uit de eerstelijnszone, maar we hebben ook heel bewust gekozen voor een vertegenwoordiging van mantelzorgers (partner en zoon) in deze kerngroep. We willen via hen de stem van personen met dementie mee hebben bij de uitwerking van dit welzijns- en zorgpad.

Waarderingscampagne mantelzorgers

Vanuit Cera, het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en Alzheimer Liga Vlaanderen werd een waarderingscampagne voor mantelzorgers opgezet. Er werden gedurende een maand waarderingskaartjes verspreid om mantelzorgers te laten weten dat ze fantastisch zijn en om hen ook een helpende hand te bieden.

Ook ECD Sophia heeft ingezet om deze waarderingskaartjes bij de mantelzorgers te krijgen. Ze werden ruim verspreid tijdens vormingen en voordrachten. Ze werden meegegeven voor infostanden en aan dementievriendelijke gemeenten uit de regio. Ook onze moederorganisatie H. Hart zette de kaartjes in de kijker in hun bistro en co-workingplace.

▲ Waarderingscampagne

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie- en adviesverstrekking

Specialistische informatie en advies werden verleend aan referentiepersonen dementie en dementiekundige basiszorgverleners. Dit gebeurde telefonisch, via mail of individuele gesprekken. Casuïstiek (aan ons bezorgd door referentiepersonen dementie) werd besproken op ons tweewekelijks teamoverleg.

Relevante informatie werd gedeeld via de OPD's, website, nieuwsbrief en facebookpagina. Onze nieuwsbrief werd 2 keer verstuurd en we bereikten daarmee 782 abonnees. Voor onze facebookpagina hadden we 204 volgers.

Onze basisbibliotheek stond ook ter beschikking voor professionele hulpverleners. Voor meer gerichte literatuurvragen verwezen we door naar het Vlaams documentatiecentrum.

Bekendmaking vormingsaanbod

Het vormingsaanbod vanuit EDV en de RECD's werd bekend gemaakt via verschillende kanalen, nl. als vast agendapunt op de OPD's, via onze facebookpagina en als vaste rubriek binnen onze nieuwsbrief.

In het najaar werd ons vormingsaanbod voorgesteld aan alle OPD leden in ons werkingsgebied door de vormingsverantwoordelijke.

Onze regionale vormingsbrochure werd digitaal herwerkt en op onze website aangepast. Per vorming is er nu een individuele vormingsfiche te raadplegen. Op vraag kan de brochure digitaal verspreid worden.

Vorming op maat

We hebben sterk ingezet op vormingen op maat. Zo werden er nieuwe thema's op maat van organisaties uitgewerkt, zoals 'Angst. Een ongekende stille kracht.', 'Gefixeerd of geborgen. Een gewaagd evenwicht' en 'Muziek en dementie'.

In totaal werden er 184,5 vormingsuren door ECD Sophia opgenomen.

- We bereikten hiermee 807 professionele hulpverleners en 237 niet-professionelen. Dit betrof zowel basisvormingen als vormingen op maat (thema's zoals veranderend gedrag, palliatieve zorg, seksualiteit en intimiteit, hulpmiddelen en omgevingszorg,...)
- Door Corona werden 18 vormingsuren geannuleerd en/of verplaatst.

Opleiding tot referentiepersoon dementie

De opleiding tot referentiepersoon dementie werd in 2022 uitgevoerd onder vaste begeleiding van ECD Foton. Wij waren lesgever op dag 1, 3, 4, 7 en 11.

Op de inspiratiedag verzorgden we een workshop over 'hulpmiddelen bij personen met dementie'. Dag 1, 3 en 4 werden online aangeboden. Op dag 3 en 4 begeleidde we eveneens online het reflectie-uur. Onze nieuwe medewerker volgde de volledige opleiding.

Er volgden 24 deelnemers de volledige opleiding, waarvan er 22 deelnemers slaagden voor hun examen en zo het attest van referentiepersoon dementie in ontvangst konden nemen.

Samen met de VTO-werkgroep van EDV werd een ESF dossier ingediend en goedgekeurd om de opleiding referentiepersonen dementie volledig te herwerken en blended te maken. I.f.v. het blended aanbieden van de opleiding maakten we samen met een collega van ECD Contact een e-learning over medische aspecten die in 2022 voor de eerste keer proefdraaide. We leverden voor West- en Oost-Vlaanderen een nieuwe neuroloog aan om het namiddagdeelte van de medische aspecten te brengen. We evalueerden deze opleiding en bereidden de opleiding voor 2023 voor in samenspraak met de VTO-werkgroep van EDV.

Navorming voor referentiepersonen dementie

Zoals provinciaal afgestemd met de collega's van ECD Foton, was het dit jaar de beurt aan ons om de beginnersreeks van de terugkomdagen voor referentiepersonen dementie aan te bieden. Er schreven 16 referentiepersonen dementie in om de 4-daagse reeks te volgen.

Wij organiseerden ook 2 vervolgdagen voor gevorderden. In mei agendeerden we het thema 'Als slapen een zorg wordt.' Nachtzorg bij mensen met dementie. In november stonden we stil bij 'Het syndroom van Wernicke-Korsakov'. Op beide dagen namen 16 referentiepersonen deel.

De programmatie en inhoud van deze terugkomdagen werden afgestemd en inhoudelijk voorbereid met ECD Foton. Voor de voorbereiding van de terugkomdagen 2023 hebben we de programma's van alle regionale collega's bevestigd. Samen met onze collega's van ECD Foton hebben

▲ Terugkomdag RPD

we beslist om het programma van 2023 aan te passen en 5 thema's aan bod te laten komen. We stappen af van het concept dat deelnemers eerst een basisreeks moeten doorlopen voor ze verdiepende dagen kunnen volgen.

Vorming in open aanbod vanuit EDV

Vragen tot vorming vanuit EDV werden opgenomen. Zo waren we organisator van de door Covid uitgestelde studienamiddag 'Zinnvolle activiteiten voor mensen met dementie op jonge leeftijd'. Hiervoor verwelkomden we 12 deelnemers. Voor de vormingsreeks 'Aan de slag met het referentiekader dementie in jouw organisatie' kwam Herlinde Dely 3 halve dagen brengen. Er namen 14 deelnemers deel aan deze reeks.

We werden gevraagd als spreker voor de training 'lerend vermogen bij personen met dementie' georganiseerd door ECD Meander. Daar mochten we 20 deelnemers verwelkomen.

Voor 'Hulpmiddelen en omgevingsaanpassingen voor personen met dementie' waren we spreker samen met een medewerker van het infopunt dementie Meulebeke. In Kortrijk werd deze studiedag geannuleerd omwille van te

weinig inschrijvingen. Bij onze collega's van ECD Tandem konden we het wel brengen voor 20 deelnemers.

In het najaar waren we organisator voor 'Juridische aspecten', maar deze werd omwille van te weinig inschrijvingen uitgesteld naar het voorjaar van 2023.

We namen eveneens Fe-BI aanvragen op. De vorming 'onderdompeling in de wereld van dementie' werd 4 keer aangevraagd door 3 verschillende organisaties en we bereikten zo 58 professionele hulpverleners.

De 2-daagse vorming 'Persoonsgerichte zorg voor personen met dementie' via Fe-Bi werd door 1 organisatie aangevraagd. Er waren 12 deelnemers.

Het aanbod voor Fe-Bi en Diversity werd samen met de VTO-werkgroep bekeken. ECD Sophia werkte mee aan het herwerken van 1 module, nl. het veranderend gedrag.

'Zorg verlenen bij mensen met dementie thuis'

Het pakket 'zorg verlenen bij mensen met dementie thuis' werd voor Familiehulp gegeven aan 9 zorgverleners. Dit pakket werd aangevuld met een door ons uitgewerkt extra onderdeel: dementie – depressie – delier. Dit onderdeel werd uitgerold naar de collega's van de andere provincies.

Intervisie verstandelijke beperking en dementie

Er zijn 2 intervisiemomenten doorgegaan voor leefgroep-begeleiders van voorzieningen voor personen met een verstandelijke beperking uit onze regio. Deze intervisie is doorgegaan in ECD Sophia zelf gezien er door corona geen mogelijkheid was om bezoeken aan de voorzieningen in te plannen.

Trajecten 'Samen Mens'

Het integraal referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg werd verder in de praktijk gebracht. ECD Sophia begeleidde 3 trajecten als facilitator, namelijk WZC De Ruyschaert te Marke, WZC De Waterdam te Roeselare en Home Vrijzicht te Elverdinge.

Hiervoor ontvangen we een bijkomende subsidie van de Vlaamse Overheid via het EDV. Omwille van Corona werd de periode verlengd tot eind maart 2023.

We willen als ECD hier verder op inzetten en daarom volgde de nieuwe medewerker de opleiding tot facilitator georganiseerd door EDV. We maakten dit proactief bekend via onze nieuwsbrief, op de website en op het OPD. We kregen een aantal aanvragen, maar het is enkel onze moederorganisatie, zorggroep H-Hart die een traject aangaat.

Om alle facilitators te ondersteunen is er een intervisiegroep onder begeleiding van EDV. We kwamen hiervoor 4 keer online samen. Omwille van afwezigheid van de trekker vanuit EDV hebben we de eerste intervisie helpen voorbereiden.

Intervisie AZ Delta

In het voorjaar gingen de laatste 2 intervisie momenten door voor medewerkers die werken op de nieuwe afdeling cognitieve geriatrie voor personen met dementie en dit binnen het traject dat we lopen sinds 2019. Hierbij werd gewerkt rond de missie en visie en wat die betekent voor hen.

E-learning 'lerend vermogen bij personen met dementie'

Er werd een e-learning 'lerend vermogen bij personen met dementie' ontwikkeld door de vormingsverantwoordelijke. Deze werd in het voorjaar online aangeboden.

Daarnaast deden we de review van de e-learning 'jongdementie in de thuissituatie'.

Preventie

Tijdens basisvormingen richtten we de aandacht op preventie bij dementie, dit met behulp van het promotiemateriaal.

Opleiding tot maaltijdcoach

Op vraag van hulpverleners uit onze regio werd in 2022 de opleiding 'Maaltijdcoach' in samenwerking met ECD Paradox voorzien. Er namen 12 personen deel aan deze

▲ Traject Samen Mens WZC De Waterdam

opleiding. Als eindopdracht werd het nieuwe magazine 'Smakelijk: editie 2' ontwikkeld.

Wintermeeting Oostende

We fungeerden als spreker op de Wintermeeting Oostende in juni 2022. We boden plenair een voordracht aan rond het lerend vermogen bij personen met dementie en begeleidden een leertafel rond hulpmiddelen bij dementie. We stonden ook in voor de bemanning van de infostand van EDV.

Op de Wintermeeting kwam de vraag van de voorzitter van het Vlaams Ergotherapeutenverbond naar ondersteuning bij vorming. Dit werd door ons meegenomen ter bespreking op de werkgroep ergo en Vlaamse VTO-groep.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Interreg 2 Zeeën Empowercare

We namen in dit project extracurriculair een ondersteunende rol naar onze moederorganisatie Zorggroep H-Hart op. Hiervoor werd de hulpmiddelenkoffer (product van ECD Sophia) als inspiratie gebruikt om hulpmiddelen uit te testen bij personen met dementie tijdens een oriënterend kortverblijf.

Graag uw attentie voor dementie

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en Alzheimer

Liga Vlaanderen lanceerden op 1 oktober een nieuwe campagne tijdens het 'Weekend van de Klant'. Er werden kaartjes ontwikkeld om winkeliers en dienstverleners in heel Vlaanderen beter voor te bereiden en te informeren over de omgang met mensen met dementie.

Ook in onze regio werden, onder impuls van ECD Sophia, de kaartjes verspreid. Vooral dementievriendelijk Kuurne en Kortrijk gingen hiermee aan de slag. In Kuurne werden de kaartjes aan de handelaars overhandigd door mantelzorgers vanuit hun familiegroep dementie. In Kortrijk werd beroep gedaan op de wijkcentra om de campagne onder de aandacht te brengen.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Dementievriendelijke gemeente

- I.f.v. een heropstart van dementievriendelijk Kortrijk werd op 26 april een brainstormnamiddag georganiseerd onder impuls van Stad Kortrijk en ECD Sophia. Er werden concrete acties uitgedacht als input voor een (beleids)plan en er werd bekeken hoe de samenstelling van een kern- en projectgroep kon gebeuren. Er was een brede opkomst uit verschillende sectoren zoals zorg, cultuur, sport, ed.
- Op 6 oktober kwam de vernieuwde stuurgroep voor een eerste maal samen om de prioriteiten te bepalen. Er zal werk gemaakt worden van een dementievriendelijke week in september 2023 en een bundeling van alle activiteiten, organisaties en diensten voor en door personen met dementie in Groot-Kortrijk.
- De stuurgroep van dementievriendelijk Kuurne kwam 3 keer samen met als doel lopende acties (familiegroep, samenwerking bibliotheek, contactkoor,...) te continueren en nieuwe acties (vooral in kader van 900 jaar Kuurne) te bepalen. Er gingen ook 2 informatienamiddagen door voor het brede publiek en 2 opleidingen voor loket/onthaalbedienden van gemeente en WZC, telkens met ECD Sophia als spreker.
- De bijeenkomsten van de stuurgroep van dementievriendelijk Zwevegem stonden voornamelijk in het teken van de organisatie van een info- en netwerkvond 'Samen het taboe doorbreken'. Deze avond ging door op 20 september en telde zo'n 130 geïnteresseerden.

De gerealiseerde acties van de voorbije jaren werden toegelicht en er werd een oproep gedaan naar nieuwe acties en eventuele nieuwe deelnemers voor de stuurgroep.

- In Menen ging er 1 keer een werkgroep infopunt dementie door. Deze stond vooral in het teken van de bekendmaking van het infopunt en de inzet van vrijwilligers. ECD Sophia zal in de toekomst niet meer deelnemen aan dit lokaal overleg. Infopunt dementie Menen sluit nu aan bij het overleg voor alle infopunten dementie uit de regio, gefaciliteerd en georganiseerd door ECD Sophia.
- Er vond ook 2 keer een opleiding plaats voor onthaalmedewerkers van Stad Menen met ECD Sophia als spreker.
- In Wielsbeke is men in 2022 van start gegaan met praatcafé dementie Luna. De organisatoren stemden via mail en telefonisch af met ECD Sophia rond opzet, thema's, sprekers, bekendmaking,...
- Er vond geen overleg plaats in kader van dementievriendelijk Wevelgem en Poperinge.
- Op 5 april vond een overleg plaats met de ergotherapeute van het lokaal dienstencentrum te Lichtervelde i.f.v. de uitbouw van een dementievriendelijk beleid. Er werd door ECD Sophia geïnformeerd over concept, label, goede praktijken, aanpak,... Er werd hier verder mee aan de slag gegaan en een eerste startmoment voor de stuurgroep werd vastgelegd op 26 januari 2023.
- Op 17 november organiseerden we, i.s.m. ECD Foton, voor de tweede keer een overleg voor alle coördinatoren van een dementievriendelijke gemeente in West-Vlaanderen. Bedoeling was om elkaar te inspireren, goede praktijken te delen, valkuilen en knelpunten te bespreken.

Registratiedocument

We registreerden alle informatie- en adviesvragen d.m.v. een uniform registratiedocument en houden een overzicht hiervan bij.

Jaarverslag en tevredenheidsmeting

We documenteerden onze werking a.d.h.v. een jaarverslag, afgestemd met EDV. Dit jaarverslag werd door EDV op de website geplaatst.

We stuurden in maart een tevredenheidsmeting uit naar 12 personen met wie we de voorbije 2 weken contact hadden gehad. We kregen 6 ingevulde enquêtes terug met positieve resultaten.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Overlegplatform dementie

De 3 overlegplatformen dementie in onze regio (Zuid-West-Vlaanderen, Poperinge-leper-Diksmuide en Roeselare-Izegem-Tielt) gingen elk 2 keer door, en dit in maart en oktober. OPD Zuid-West-Vlaanderen telde gemiddeld 22 deelnemers, OPD Poperinge-leper-Diksmuide 15 en OPD Roeselare-Izegem-Tielt 17.

Op de agenda stonden o.a. toelichting van het Huis van de Mens en de werking rond vroegtijdige zorgplanning, trajecten 'Samen Mens', App Welbi en toelichting van het vormingsaanbod vanuit ECD Sophia. Daarnaast werd er telkens een rondje onder de deelnemers gedaan waarbij ze projecten, initiatieven,... konden delen en elkaar konden inspireren. Nieuws vanuit ECD Sophia werd ook telkens overlopen.

Informele werkgroep jongdementie

De informele werkgroep jongdementie is niet doorgegaan in 2022.

Op 27 juni werd een studiedag georganiseerd rond de bijzondere erkenning voor WZC voor de begeleiding en zorg voor personen met jongdementie. ECD Sophia was hierop aanwezig.

Zorggroep H. Hart

Op 15 september vond een overleg plaats tussen ECD Sophia en de woonzorgmanagers en referentiepersoon dementie van de moederorganisatie. Daarbij werd afgesproken dat ECD Sophia 2 keer per jaar zal aansluiten op het maandelijks overleg van de woonzorgmanagers en referentiepersoon dementie. Op die manier kunnen initiatieven, vormingen, nieuwtjes,... gedeeld worden.

We boden 5 keer supervisie aan voor de medewerkers van het dienstencentrum Groote Broel (zinvolle dagbesteding voor personen met jongdementie). Tijdens deze supervisie werd ingegaan op persoonlijke leervragen die de medewerkers hebben ten aanzien van hun werk.

Als facilitator begeleiden we een groeitraject 'Samen Mens'. We participeren mee in de stuurgroep en kwamen hiervoor al 4 keer samen. In aanloop van het traject volgden medewerkers uit het woonleefteam samen met de

▲ Overlegplatform dementie

woonzorgcoördinatoren een opleiding over 'de 6 rollen als woonleefbegeleider' onder begeleiding van CVO Miras. Op het einde van deze 4-daagse volgde de facilitator de voorstelling van de verschillende projecten die daar werden uitgewerkt mee. Het project 'Samen MENS' kreeg een kick-off op 19 december waar ECD Sophia als facilitator van het project werd voorgesteld aan alle medewerkers.

Lokale infopunten dementie

De groep werd uitgebreid van 15 naar 16 lokale infopunten dementie in onze regio. Infopunt dementie Elverdinge kwam erbij. We ondersteunden en adviseerden deze infopunten d.m.v. het organiseren van overlegmomenten. We kwamen 3 keer samen en de agenda werd samengesteld door de infopunten zelf. Deze handelden o.a. over bekendmaking infopunt, rol infopunt binnen zorgzame buurten, organisatie lotgenotencontact, dementiekooffers, werelddag dementie, casuïstiek,... Er werd ook een online platform opgericht waar de infopunten goede praktijken onder elkaar kunnen delen.

Buddywerking

We zetten in op bekendmaking van buddyprojecten voor personen met jongdementie in onze regio. We gaven gericht folders mee aan potentiële deelnemers.

Palliatieve netwerken

In 2022 werd geen vormingsreeks georganiseerd voor het palliatief netwerk. Op 16 september werd voor het palliatief netwerk de Mantel, Midden-West-Vlaanderen, vorming over palliatieve zorg en dementie gegeven. Hier namen 25 personen aan deel.

Pilootprojecten chronische zorg

ECD Sophia neemt op vraag een adviesfunctie in binnen de twee projecten in kader van pilootprojecten chronische

▲ Dieper graven in het geheugen

zorg, m.n. De Brug in Zuid-West-Vlaanderen en EMPACT in Midden-West-Vlaanderen. We ontvingen het afgelopen jaar geen adviesvragen.

Intervisie ergo thuiszorg

We zijn lid van het IET, intervisie ergo thuiszorg West-Vlaanderen. We ontvingen het afgelopen jaar geen uitnodiging voor deze intervisiegroep.

Erfgoedcel

De erfgoedcel Brugge en erfgoedcel TERF Roeselare ontwikkelden het project 'Dieper graven in het geheugen' waarvan ECD Sophia in de kennisgroep zat. De kennisgroep zorgde voor begeleiding, reflectie en evaluatie en kwam 2 keer samen. Er werd in oktober een dialoogdag georganiseerd. Hiervoor leverden we sprekers aan om de dag vorm te geven. Na de dialoogdag kwam de kerngroep nog 1 keer samen. Op de website van Faro is het aanbod voor ouderen en mensen met dementie gebundeld. We helpen mee dit aanbod bekend maken door een link op de website hulpmiddelen bij dementie. Ook op de website van ECD Sophia werd het project in de kijker gezet.

Stage bachelor toegepaste psychologie

We hadden in de periode september 2022 tot midden januari 2023 een stagiaire 3de jaar bachelor in de toegepaste psychologie.

Regionale zorgzone en eerstelijnszones

Er waren geen contacten met de partners vanuit de regionale zorgzone.

We hadden een overleg met ELZ Menen, ELZ Waregem, ELZ Westkust en ELZ MWVL dit met als doelstellingen elkaars werking te leren kennen, noden rond dementie te detecteren in de regio en te bekijken hoe er evt. kan samengewerkt worden.

Samen op weg. Welzijns- en zorgpad dementie

In 2021 werd een kerngroep samengesteld voor de ontwikkeling van een welzijns- en zorgpad dementie binnen ELZ Kortrijk-Kuurne-Harelbeke. Deze stuurgroep bestaat uit professionele hulpverleners (thuiszorg, ziekenhuis, ziekenfonds en WZC) en mantelzorgers. De stuurgroep kwam 6 keer samen in 2022. Er werd vooral gewerkt rond de fase 'niet-pluis gevoel' en 'diagnosestelling'. Verschillende documenten werden reeds ontwikkeld, nl. een niet-

pluis formulier, een doorverwijskaartje, downloadbare info rond het geriatriesch dagziekenhuis en de geheugenkliniek. Het niet-pluis formulier werd door de leden van de kerngroep reeds ruim verspreid onder eerstelijnsdiensten ed. Op 8 december vond een overleg plaats met een huisarts rond de sensibilisering van huisartsen rond het niet-pluis gevoel en het doorverwijzen voor verdere diagnostiek.

Zorgzame buurt

We nemen op vraag een adviserende rol op binnen de projecten Zorgzame buurt in onze regio. We ontvingen geen vragen in 2022.

Hackaton

Op vraag van Howest Kortrijk werkten we mee aan een hackathon voor de onderzoeksgroep Design For (every) One –D4E1. Hier werkten meer dan 100 studenten vanuit de opleidingen industrieel Product Ontwerp (IPO), Digital Design and Development (DEvine) en ergotherapie aan mee.

Het thema van de Hackathon was Assistive Technology (hulpmiddelen) en Do It Yourself (DIY) gefocust op internet of Ting (IoT) toepassen. Vanuit ECD Sophia zaten we in de klankbordgroep om de ontwerpen voor personen met dementie te helpen begeleiden, reflecteren, bijsturen en evalueren. Hiervoor kwamen we 3 keer samen om te komen tot ruwe ontwerpen bij 3 hulpvragen. Het ging om hulpvragen rond klokkezen, dwaalgedrag en herkenning van de kamer in een WZC. De eindresultaten, als antwoord op deze hulpvragen, werden op een ontwerpbeurs in juni voorgesteld.

Kleur verlicht

Vanuit Seniorenzorg Lendelede werden we gecontacteerd om een pilot onderzoeksproject 'Kleur Verlicht' te helpen

ondersteunen. Hierbij werden we als expert bevraagd om een afdeling dementievriendelijker te maken, dit samen met andere partners en de LUCA school of Arts. Hiervoor hadden we telefonisch contact en kwamen we eenmalig samen.

⑥ Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Sensibilisering

Op vraag van organisaties leverden we affichepakketten, folders, brochures,... aan om dementie in de kijker te zetten. Vooral rond de werelddag dementie werd op dit aanbod ingegaan. Bij specifieke vragen naar cartoons, foto's,... verwezen we door naar de website 'vergeet dementie, onthou mens'.

Realisaties

We hielden de realisaties vanuit ECD Sophia, zoals de 'Eerste hulp Bij Jongdementie' rugzak, hulpmiddelenkoffer en verteltas dementie up to date en boden deze ter ontleening aan. Zo vond er een uitbreiding plaats van de hulpmiddelenkoffer en werd de folder herwerkt.

Ook de belevingsgerichte toolbox van Hogeschool PXL Hasselt werd door ons aangeboden. Deze werd 10 keer ontleend.

Website en nieuwsbrief

Onze regionale website www.dementie.be/sophia werd up-to-date gehouden met regionale activiteiten, nieuwe projecten,...

Onze digitale nieuwsbrief werd 2 keer verstuurd naar 782 abonnees. In deze nieuwsbrief werd aandacht besteed aan vormingsinitiatieven, actuele regionale en nationale informatie, relevante wetenschappelijke tendensen, ed.

Goed voor je hart = goed voor je hersenen

We werkten mee aan de campagne 'goed voor je hart = goed voor je hersenen', i.s.m. EDV en de RECD's, naar aanleiding van de Week van de Zorg om Vlaanderen bewust te maken van de link tussen hersengezonde leefstijl en het risico op dementie.

We ondernamen hiervoor een aantal regionale acties tijdens de Week van de Zorg. Op 9 mei waren we aanwezig

op de wekelijkse markt in Kortrijk. We deelden appels en flyers uit met de campagneboodschap. Deze actie onder namen we i.s.m. Logo Leieland en werd opgepikt door Radio 2 en de regionale TV-zender WTV. Op 13 mei deden we eenzelfde actie op de wekelijkse markt in Poperinge, daar i.s.m. dementievriendelijk Poperinge en de familie-groep van de Alzheimer Liga Vlaanderen. Op 15 mei (Dag van de Zorg) waren we aanwezig met een infostand rond de campagne op de opendeurdag van het CM-gezondheidspunt te Kortrijk.

In oktober ging er, in organisatie van Wit-Gele Kruis West-Vlaanderen, een Webinar door voor huisartsen. ECD Sophia

was daar spreker, o.m. voor het luik rond preventie.

Er werden ook een aantal lokale acties opgezet door partners. I.k.v. dementievriendelijk Wevelgem werd in september een infostand opgezet op de wekelijkse markt en werd de campagne extra belicht. Op een infostand in de bibliotheek van Avelgem werd, d.m.v. banner en flyers, ook ingezoomd op de campagne.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Deskundigheidsbevordering medewerkers

De dementie-experten volgden samen 99,5 uren vorming. De nieuwe vormingsmedewerker zette vooral in op pakketten zoals 'dementiekundige zorgverlener in de gezinszorg', 'maaltijdcoach' en 'aan de slag met het referentiekader'.

Andere thema's die tijdens vormingen aan bod kwamen: zinvolle activiteiten voor personen met jongdementie, dementie en technologie, het cognitive disabilities model, Teun Toebes en de rol van de huisarts in het dementieproces.

Vrije vormingsmedewerker

Gezien we een nieuwe vormingsmedewerker in dienst hebben is de samenwerking met onze vrije vormingsmedewerker gestopt.

Team- en directie-overleg

TOS (teamoverleg Sophia) vond tweewekelijks plaats. We bespraken daarop casussen uit het werkveld, lopende projecten, vragen van hulpverleners, ed. alsook de permanentie voor de volgende 2 weken. Van ieder TOS werd een verslag bijgehouden.

We organiseerden op 7 juli een teambuildingsdag waarop het jaaractieplan tussentijds werd geëvalueerd.

Met de directie werd in overleg gegaan ter bespreking van lopende projecten, afstemming van het jaaractieplan,... Na ieder COO werd via mail feedback bezorgd aan de directie.

⑧ Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

EDV

We namen actief deel aan de Vlaamse VTO-werkgroep, coördinatie-overleg en intervisiegroep coaching referentiekader. We waren medevoorzitter van de werkgroep ergotherapie.

We ondersteunden de wetenschappelijk medewerker van EDV, door online afstemmomenten, rond de preventiecampagne 'Goed voor je hart = goed voor je hersenen'.

Werkgroep communicatie

Er zijn 4 vergaderingen doorgegaan van de werkgroep communicatie. ECD Sophia was op elke vergadering aanwezig. We werken hierbij overkoepeld samen om meer als Expertisecentra Dementie naar buiten te komen en om zowel onze interne als externe communicatie beter op elkaar af te stemmen.

Visie en missie

We waren met het voltallige team aanwezig op de tweedaagse visie- en missiedagen op 21 en 22 april. We hebben deze tweedaagse met het team voorbereid. Na afloop bezorgden we ook nog onze feedback en volgden we het Webinar met de resultaten van deze tweedaagse.

We waren aanwezig op 10 december in Boom om deze visie en missie verder uit te diepen en te vertalen in concrete (eerste) acties.

Provinciale samenwerking met ECD Foton

We hadden 3 keer overleg met de collega's van ECD Foton voor afstemming rond verschillende (provinciale) projecten. We bespraken o.a. de OPD's, terugkomdagen voor referentiepersonen dementie, samenwerking Alzheimer Liga West-Vlaanderen, praatcafés dementie West-Vlaanderen, vermissing, intervisies GVO en project erfgoedcellen Brugge en Roeselare.

Intervisie jongdementie West- en Oost-Vlaanderen

De intervisiegroep jongdementie die we samen aanbieden met ECD Foton, ECD Meander en ECD Paradox ging dit jaar 2 keer door. Wij namen samen met ECD Paradox 1 intervisiemoment op. Er namen 16 medewerkers van voorzieningen met bijzondere erkenning voor jongdementie, van de provincies West- en Oost-Vlaanderen deel aan deze intervisie.

We exploreerden met de organiserende ECD's de mogelijkheid om volgend jaar een overkoepelende vormingsreeks aan te bieden rond jongdementie.

Tandem

Expertisecentrum Dementie provincie Antwerpen
zorgregio Turnhout

Prins Boudewijnlaan 9/1, 2300 Turnhout | t 014 47 83 71 | tandem@dementie.be

Het regionaal Expertisecentrum Dementie Tandem (ECD Tandem) is een vzw, opgericht in 2003 en heeft een Bestuursorgaan en een Algemene Vergadering. TANDem staat voor Turnhouts AdviesNetwerk Dementie. Binnen de (beleids) organen van Tandem vzw zijn velerlei zorgactoren vertegenwoordigd vanuit o.a. Hivset, Welzijnszorg Kempen, KMSI, woonzorgcentra, diensten voor gezinszorg, huisartsenkringen, maatschappelijke dienst van de mutualiteiten, ziekenhuizen en vrijwilligersorganisaties.

INTERNE ORGANISATIE

Coördinatieteam

Naast het Bestuursorgaan en Algemene Vergadering wordt de dagelijkse werking opgevolgd door het coördinatieteam: **Daniël Leeten** (waarnemend voorzitter en secretaris), **Gil Peeters** (penningmeester) en **Liesbeth Van Eynde** (coördinator). **Wies Cleenders** gaf na menige jaren bestuurslid en vervolgens voorzitterschap de fakkel door.

Een overleg met het coördinatieteam vindt 6 maal per jaar plaats.

Medewerkers

Het team van Tandem bestond in 2022 uit volgende medewerkers:

- **Liesbeth Van Eynde**, coördinator en dementie-expert, 100% FTE
- **Ria Caers**, dementie-expert, 50% FTE (tot 31/08/2022 - pensioen)
- **Karolien Verschuere**n, dementie-expert, 50% FTE
- **Elke Keepers**, dementie-expert, 50% FTE (vanaf 1/09/2022)
- **May Cools**, administratief medewerker, 50% FTE

Het werkingsgebied van ECD Tandem omvat de regionale zorgzone Kempen in de provincie Antwerpen.

Liesbeth Van Eynde
Coördinator
Dementie-experte (100%)

Ria Caers
Dementie-expert
(50% tot 31/8)

Karolien Verschuere
Dementie-expert (50%)

Elke Keepers
Dementie-experte (50% vanaf
1/09)

May Cools
Administratief medewerker (50%)

Gerealiseerde activiteiten

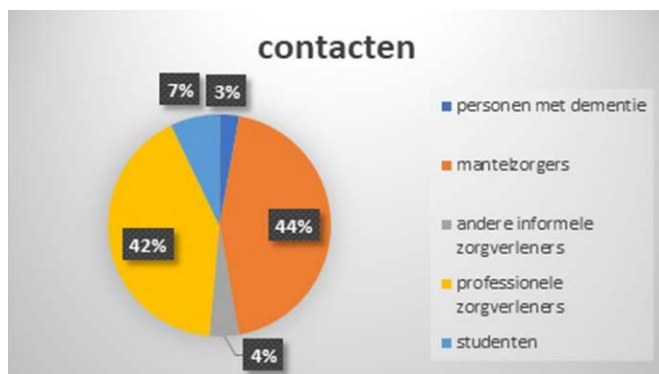
① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Informatie- en adviesvragen

ECD Tandem is telefonisch bereikbaar tijdens de werkdagen van 9:00 tot 16:00u. Bij afwezigheid wordt de telefoon doorgeschakeld naar één van de werknemers en uitgezonderd bij overmacht worden oproepen opgevangen met het antwoordapparaat. Adviesvragen per mail of facebook beantwoorden we binnen de 3 werkdagen.

We registreerden alle informatie- en adviesvragen d.m.v. een uniform registratiedocument en houden een overzicht hiervan bij. In 2022 werden ongeveer 70 informatie- en adviesvragen van professionals in de zorg, personen met dementie, mantelzorgers of naasten en studenten geregistreerd. We werden veelal telefonisch en per mail gecontacteerd. Er werden er in het inloophuis dementie te Mol, iedere eerste vrijdagmiddag van de maand ook gesprekken aangeboden. Dit laatste is dan enkel voor mensen met dementie, mantelzorgers of naasten.

In totaal registreerde Tandem 41 contacten die betrekking hebben op vragen van personen met dementie, hun mantelzorgers of hun naasten. De overige vragen komen van professionals en studenten.

Tandem tracht in eerste instantie zelf de mantelzorgers zo goed en volledig mogelijk te woord te staan, voornamelijk als het gaat om informatie over dementie of over omgang met dementie. De vragen die ons toekwamen waren eveneens vragen waar ze terecht kunnen na de diagnose dementie

▲ Karolien Verschueren op het praatcafé dementie te Laakdal

(opvangmogelijkheden, begeleiding, (financiële) ondersteuning,...). Hierbij trachten we gericht door te verwijzen naar de gepaste begeleiding- of ondersteuningsdiensten.

De occasionele familiegesprekken voor en na een vormingsmoment werden niet systematisch geregistreerd. Zo zijn er op bijvoorbeeld praatcafés voor of na de uiteenzetting telkens een aantal mantelzorgers of informele zorgverleners die ons aanspreken met specifieke vragen.

Praatcafé Dementie

We versterkten de werking van de Praatcafés door de organisatoren te ondersteunen en te adviseren naar inhoud en praktische uitwerking. Dit doen we via onze jaarlijkse vergadering met alle coördinatoren samen. Tijdens deze vergadering, die doorging in juni, stonden we stil hoe de impact van Covid nog steeds nazindert op de (her)opstart van de praatcafés. Desondanks de moeilijke periode voor de lokale werkgroepen om contact te blijven houden met zowel de mantelzorgers en alsook het engagement te kunnen blijven stimuleren van de partners, kon er teruggeblikt worden naar heel wat goede praktijken en werkte de uitwisseling als inspiratie voor de volgende initiatieven.

Daarnaast bevorderde Tandem de netwerken en deelde haar expertise bij het plannen en de opstart van (nieuwe) praatcafés in de regio. Het aanbod van lezingen van Tandem werd toegelicht en een lijst van gastsprekers, toneelvoorstellingen, films en kunstprojecten werd gedeeld met de organisatoren.

Met de Alzheimer Liga Vlaanderen Provinciale afstemming binnen de werking van Alzheimerliga

Een aantal keren per jaar brengt Alzheimer Liga Vlaanderen de voorzitters van de lokale familiegroepen uit provincie

Antwerpen samen om hun werking en programma af te stemmen. Afhankelijk van de locatie in de provincie sluit iemand van ECD Orion ism PGN of Tandem aan op dit overleg. We brengen op dit forum nieuws vanuit de regionale Expertisecentra uit de provincie Antwerpen dat relevant is voor deze familiegroepen. In februari was er in Westerlo een overleg en gaf Tandem kort wat toelichting over enkele interessante initiatieven in de regionale werkingen.

Afstemming regionale ECD's en Alzheimerliga

Jaarlijks onderhouden we met Alzheimer Liga Vlaanderen, ECD Orion ism PGN en Tandem een overleg om werkingen op mekaar te kunnen afstemmen en gezamenlijk initiatieven uit te zetten. Zo ontwierpen we in het najaar een gezamenlijke brochure 2023 waarin alle data van familiegroepen en praatcafés in de provincie opgelijst staan.

Opstart inloophuis Mol

Er werd een inloophuis voor mensen met geheugenproblemen en hun naasten geopend in maart 2022 te Mol. Het inloophuis is een informatie en adviespunt, maar ook een ontmoetingspunt voor mensen met dementie en hun naasten. Het initiatief is ontstaan door de nauwe samenwerking van gemeente Mol, Ziekenhuis Mol, Alzheimerliga en Tandem.

Tandem maakt hierbij deel uit van de stuurgroep.

Het inloophuis kent vanaf het prille begin een succes. Elke eerste vrijdag van de maand van 13.30 tot 16.30 uur staan zorgprofessionals en vrijwilligers klaar om te luisteren naar verhaal, vragen te beantwoorden en het bestaande zorgaanbod toe te lichten.

Dankzij extra financiële middelen, inzet van bijkomende zorgprofessionals uit de regio die mee ondersteunen en bezoekers informeren konden we het aanbod uitbreiden met activiteiten voor mensen met dementie en hun man-

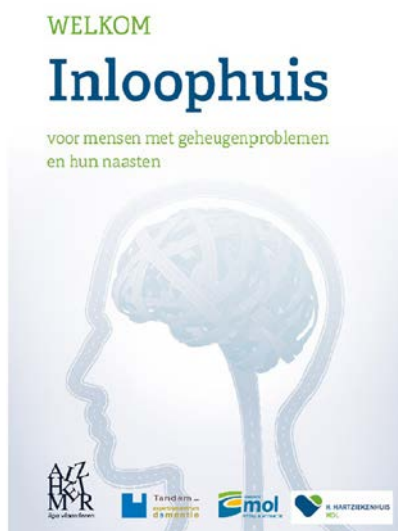

▲ Provinciale ECD's op bezoek bij Alzheimer Liga Vlaanderen

telzorgers. Hiermee spelen we in op de noden van de bezoekers. Uiteraard zorgen we blijvend voor een snelle en gerichte doorverwijzing in het zorgaanbod én broodnodige ontmoeting tussen lotgenoten.

Regionale activiteiten naar het ruime publiek

In samenwerking met Avansa Kempen lanceerden we voor hun Sprekersbox: een nieuw aanbod voor lezingen

▼ Inloophuis te Mol: flyer en sfeerbeeld

▲ Grote opkomst voor lezing in Ravels: Dementie, uitstel of afstel?

die ingepland kunnen worden door sociaal culturele verenigingen in de regio. De lezing “Dementie: Uitstel of afstel?” omvat een korte toelichting van wat dementie is en legt eveneens de focus op preventie van dementie.

▲ Informatiestand

Producten en publicaties

Brochuremateriaal werd gericht meegegeven aan mantelzorgers tijdens gesprekken, of werden verspreid via info-stands, tijdens praatcafés of lotgenotencontacten, in het inloophuis, via de ziekenhuizen, Het gaat dan om folders ECD Tandem, brochure praatcafés en familiegroepen, documagazine: “Omgaan met verlies”, dementieklapper, “Dementie, als je er mee te maken krijgt”, brochure omgaan met mensen met FTD, folder inloophuis,...

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie- en adviesverstrekking

Referentiepersonen dementie, dementiekundige basiszorgverleners en andere zorgprofessionelen konden bij Tandem terecht voor specialistische informatie, casuïstiek maar ook algemeen advies over dementie. Dit gebeurde voornamelijk telefonisch en via mail. Enkele keren werd er beroep gedaan op de expertise van Tandem bij multidisciplinair overlegmomenten. Relevante informatie werd verspreid via de OPD's, de website en facebookpagina. Voor gerichte literatuurvragen verwezen we door naar het Vlaams documentatiecentrum.

Vormingen

We hebben sterk ingezet op vormingen. Dit betrof zowel basisvormingen, vormingen op maat alsook de eigen verdiepingen in dementie. Tandem gaf ruim 295 uren vormingen aan professionals in de zorg en mantelzorgers. We bereikten met al ons lezing en vormingsaanbod naar schatting 940 professionele zorgverleners en 475 mantelzorgers of geïnteresseerden.

Het vormingsaanbod werd bekend gemaakt via verschillende kanalen: OPD's, sociale media, maillijsten, vormingskalender op onze website en papieren versies tijdens overleg- en netwerkmomenten.

We namen ism EDV en Mentor vzw, trainingen en basisvorming op voor het Sociaal Fonds Ouderenzorg (FeBi) (onderdompeling in de wereld van dementie, omgaan met mensen met dementie en inleefsessie Dementie)

Bestaande vormingsmethodieken die konden uitgeleend worden, bleven we bekendmaken via website en mail.

VTO werking

Het globale vormingsaanbod van Tandem werd verder opgenomen en afgestemd met de VTO-werkgroep van de Expertisecentra Dementie.

Er was medewerking aan en inhoudelijke afstemming en update van de opleiding referentiepersoon dementie in samenspraak met de VTO-werking. Deze opleiding wordt herwerkt in een combinatie van online leren en contactonderwijs. Tandem verzorgde ook een dag vorming van de opleiding tot referentiepersoon dementie bij onze collega van ECD Orion ism PGN in Antwerpen.

Vorming in open aanbod vanuit EDV

Er werd vanuit het vormingsaanbod van EDV vorming opgenomen in regio Turnhout, waar Tandem de facilitator was van de studiedag 'Hulpmiddelen en omgevingsaanpassingen voor personen met dementie' en 'Dementie bij mensen met een mentale beperking'.

Verdiepingen in dementie

Tandem organiseerde in eigen open aanbod een aantal verdiepende vormingssessies. De thema's die aan bod kwamen waren: Nachtelijke onrust bij dementie, intimiteit en seksualiteit bij mensen met dementie, Zelf dementie ervaren aan de hand van de ervaringsgerichte toolbox, non-verbale communicatie bij dementie, omgaan met veranderend gedrag, omgaan met familie, onderdompeling in de wereld van dementie en omgevingszorg.

Avondlezingen

Tandem organiseerde 2 avondlezingen. Meester Erik Langerock die het boek schreef "Maakt dementie onbekwaam?" gaf in maart een boeiende uiteenzetting over

Maakt dementie onbekwaam?

We vragen het aan Meester Erik Langerock
Advocaat Arbeidsrecht en Medisch Recht
Auteur van het boek

Maakt dementie onbekwaam?
Een dialoog over juridische aspecten van dementie
Erik Langerock

Avondlezing over de juridisch kant van dementie

Dinsdag 22 maart 2022
19.00u tot 21.00u

Prijs: 15 €

Vooraf inschrijven via:
www.dementie.be/tandem

Locatie:
Cultuurcentrum 't Getouw
Molenhoekstraat 2
2400 Mol

Tandem expertisecentrum dementie

mol

▲ Affiche Avondlezing

▼ meester Langerock duidt juridische aspecten bij dementie

heel wat juridische aspecten die men mogelijks tegenkomt bij dementie. In het najaar nodigde we An Peuteman uit in Rijkvorschel om te vertellen over haar bevindingen bij haar verdieping in het leven van 80plussers. De rode draad van haar betoog deed ons zeer bewust stil staan hoe vaak we oudere mensen, ongeacht of ze dementie hebben of niet, alles uit handen nemen wat het leven net zo leuk maakt.

Referentiekader Kwaliteit van leven wonen en zorg voor mensen met dementie

In 2021 deed de Vlaamse Overheid een oproep voor een

▲ Sfeerbeelden van de trajecten: Hartentroef Rijkevorsel en Samen Mens Team Hoogstraten

verandertraject 'Samen Mens' voor 20 trajecten, dewelke in najaar 2021 gestart zijn. Tandem begeleidt 2 trajecten, namelijk WZC Stede Akkers te Hoogstraten en WZC Prinsenhof te Rijkevorsel. Beide veranderteams zetten zich ten volle in om de kwaliteit van leven wonen en zorg voor hun bewoners te verfijnen. Deze trajecten lopen nog door tot maart 2023.

Naast de oproep van de Vlaamse overheid, startte er in juni nog een coaching traject in het WZC St.Barbara te Herselt. Ook dit zal nog verderlopen tot medio 2023.

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

We organiseerden samen met ECD Orion ism PGN vier terugkomdagen voor referentiepersonen dementie, afgestemd met de andere regionale Expertisecentra binnen de vto-werkgroep van de expertisecentra: Op onze eerste terugkomdag voor de referentiepersonen kwam Koen Geenen ons onderdompelen in de do's en don'ts bij verandermanagement in je eigen organisatie. Op de tweede vormingsdag mochten we Alain Remue ontvangen die de aandachtspunten en te nemen acties toelichtte

als het gaat over Vermissing bij personen met dementie. We kregen heel wat tips hoe we hier preventief op kunnen inzetten en hoe we er mee aan de slag kunnen als het zich voordoet. In oktober was er een 3de terugkomdag waarin onze eigen dementie-experts het thema jongdementie toelichtten. We rondde het jaar af met een zeer boeiend en interactief thema op de 4de terugkomdag: nl geweldbeheersing en zelfbescherming in de zorg.

Tandem en Hivset

Tandem organiseerde samen met vormingscentrum Hivset, een 5daagse opleiding over Jongdementie. Deze startte reeds in 2021 en kon met een laatste sessie afgerond worden in voorjaar 2022. .

Palliatieve netwerken

Samen met ECD Orion ism PGN en de provinciale Palliatieve Netwerken organiseerden we een 3de studienamiddag met als thema: Voedsel en vocht in palliatieve fase van dementie

Met het palliatief netwerk Turnhout (PNAT) rondde we in het voorjaar een 3,5 daagse opleiding "Vroegtijdige Zorgplanning" af.

Preventie en dementie

Tandem werkte een 5-daagse vormingssessie uit rond preventie van dementie. In voorjaar 2022 mochten we deze sessie uitzetten in het Sociaal Huis te Arendonk. Vijf namiddagen gingen we heel interactief aan de slag met 60plussers om hen te informeren over preventie van dementie. Iedere namiddagsessie werd er verdiept in een specifiek thema: de werking van het brein, gezonde voeding, bewegen, het brein blijven uitdagen en als laatste... tips en trics om dit alles vol te kunnen houden.

We volgden project "Opmaat", een thuisbegeleidingsproject voor mensen met dementie en deden inbreng als ex-

▲ Terugkomdag referentiepersonen dementie

pert binnen de stuurgroep.

Tandem hield de regionale sociale kaart dementie actueel en deze blijft ter beschikking op de website www.dementie.be/tandem

We verspreidden onze (digitale) folder van Tandem binnen de zorgregio aan professionele zorgactoren waarin de opdrachten, de werkzaamheden en diensten van Tandem kenbaar gemaakt worden en de rol en adviesfunctie van dementie-expert toegelicht worden

③ (Inter)nationale deskundigen

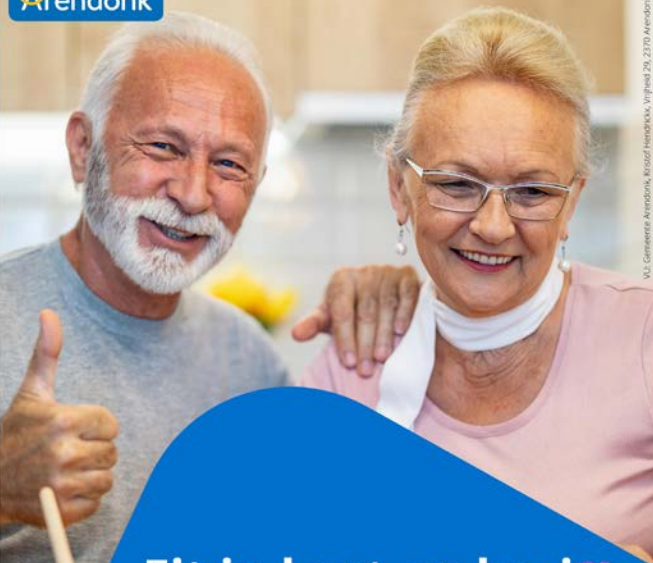
Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

We ondersteunden en faciliteerden de 'interregionale Werkgroep Dementievriendelijke gemeenten' samen met Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric (Noord Brabant NL. EDV was eveneens lid van deze werkgroep. De werkgroep diende stopgezet te worden, daar er in NL geen verderzetting van deze thematieken konden gewaarborgd worden. Hiermee blikken we terug op een jarenlange samenwerking rond dementievriendelijke gemeenten waar we streefden naar een duurzaam breed maatschappelijk draagvlak dat bijdraagt in een betere omgang met personen met dementie en betere ondersteuning van de mantelzorgers.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

- Tandem levert een geconsolideerd jaarverslag op welk geïntegreerd wordt met alle expertisecentra.
- We bleven actief signaleren van de noden via partnerorganisaties o.a. RZP, (netwerk), Dementienetwerk provincie Antwerpen (DPA), Vonk3, Alzheimer Liga, Nachtzorg Kempen,....
- Overlegplatform Dementie (OPD)
- In 2022 vonden er 2 overlegplatformen dementie plaats

Fit in hart en brein
Traject voor 60 plussers

Hoe ouder we worden, hoe meer risico we lopen om ziek te worden. Daar tegenover staat dat een gezonde levensstijl een grote impact heeft op hoe je ouder wordt en je levenskwaliteit aanzienlijk kan verhogen.

▲▼ Fit in hart en brein te Arendonk

Het is wetenschappelijk bewezen dat een gezonde levensstijl het risico op hart- en vaatziekten, dementie en beroerte vermindert. We bieden voor 60 plussers een kortlopend traject in groep aan. Samen met anderen aandacht besteden aan hoe je leeft, werkt motiverend en helpt je om dit te blijven volhouden. We focussen op het trainen van je hersenen, gezonde voeding, beweging en het onderhouden van sociale contacten. De sessies worden een mix van informatie, samen dingen ervaren, doen en oefenen. Dit alles op een actieve, leuke en interactieve manier in een vaste groep van max. 12 deelnemers over 5 halve dagen.

Wanneer	Maandag 16 mei, 23 mei, 30 mei en 13 juni woensdag 8 juni telkens van 13u30 tot 16u30
Waar	Ontspanningsruimte 'Huis voor personen met dementie' de Bellekens 10 te Arendonk
Prijs	Gratis
Inschrijven	LDC Durbont: 014/40.10.50 of info@durbont.be . Uiterste inschrijfdatum: vrijdag 13 mei 2022
Traject	16 mei Het ouder wordende brein. Hoe werkt het en hoe kan ik mijn brein actief houden? 23 mei Gezonde voeding. Info, samen koken en proeven 30 mei Buitenlucht en bewegen. Info en samen buiten naar de beweegbank 8 juni Daag jezelf uit om nieuwe dingen te verkennen en leren 13 juni Hoe houd ik deze levensstijl vol?

▲ OPD najaar, Samen Mens

in onze regio. Met dit open en pluralistisch overlegorgaan dat openstaat voor alle zorgaanbieders die werken met en voor personen met dementie en hun omgeving beogen we als doel de kwaliteit van zorg en begeleiding in de zorgregio blijvend aan te scherpen en noden te detecteren.

- De bijeenkomst in maart zette nog een aantal 'schatten in dementiezorg' in de kijker. Zo was er een projectvoorstel van Samen-Mens traject (2018), een animatiefilmpje Moeke van Julie Neefs, buddywerking voor mensen met jongdementie, de werking van de poetsdienst in Dementievriendelijk Mol en het doe-en ervaringsboekje voor mensen met dementie en hun naasten van Coponcho.
- Tijdens het OPD van het najaar werden de lopende projecten van Samen Mens voorgesteld. We verdiepten ons in de fundamenteën van het referentiekader van kwaliteit van leven wonen en zorg voor mensen met dementie. Aan de hand van een 'kletsplot' werden er openhartige gesprekken gevoerd over kwaliteitsvolle zorg. Naast deze inhoudelijke thema's werd er ook tel-

▲ Netwerkoeverleg met DVG en praatcafé coördinatoren

kens nog nieuws vanuit het expertisecentrum gebracht: vormingsaanbod, agenda-weetjes, actuele thema's,...

- We ondersteunden lokale dementienetwerken in het inventariseren van noden en behoeften van mensen met dementie en de mantelzorgers. Hiermee kunnen we beleidssuggesties bieden inzake dementie aan het lokale bestuur.
- Door RPO Kempen (Regionaal Platform Ouderenbeleidsparticipatie) en Welzijnszorg Kempen (27 lokale besturen van de Kempen) werd de Gele Doos uitgerold. Vanuit Tandem waren we betrokken om de vermissingsfiche, naast de medische gegevens, toe te voegen aan de Gele Doos. De vermissingsfiche die een 4-tal jaar geleden werd herwerkt samen met SEL Kempen werd inhoudelijk volledig behouden, maar van een nieuwe lay-out voorzien. Er deden 21 Kempense gemeenten mee aan het project en verdeelden gele dozen aan hun senioren (en/of mensen met een beperking of chronische aandoening). Op die manier dragen ze bij aan het gezond ouder worden van hun burgers.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Zorgprofessionals

Kennismaking met zorgprofessionals, opvolgen van nieuwe ontwikkelingen en het professioneel aanbod in de regio. Dit vanuit een actieve betrokkenheid in het welzijnsnetwerk in de regio door deelname aan ouderenzorgnetwerk Kon-tact.

Dementievriendelijke gemeenten: regionaal

We blijven een actieve rol opnemen tot verduurzaming van en stimulering tot dementievriendelijke gemeenten.

Kandidaat-gemeenten die dementievriendelijk willen worden, krijgen ondersteuning in de opstart van hun netwerking hieromtrent. Daarvoor is deelname aan lokale stuurgroepen ter ondersteunen van dementievriendelijke gemeenten aangeboden met als doel het maatschappelijk draagvlak hierin te versterken.

Jaarlijks brengen we coördinatoren van dementievriendelijke gemeenten samen om kruisbestuiving van goede praktijkvoorbeelden te bevorderen.

▲▼ Sferbeelden van de preventiecampagne '2voordeprijsvan1'

Preventie en dementie

In de week van 15 mei werd met alle expertisecentra de campagne: "2 voor de prijs van 1" gelanceerd. De appels die massaal verspreid werden, dit gepaard met tips rond gezonde levensstijl werden gesmaakt. Tandem stond die week op de markt te Arendonk, Laakdal en Westerlo. Ook in het LDC te Laakdal en station Olen werden de appels gesmaakt. Op dag van de zorg mochten we dan met deze

campagne te gast zijn in CADO Ravels.

In de lijn van deze campagne, organiseerde Tandem en OCMW Arendonk een 5 daagse preventiesessie: Fit in hart en brein in het Sociaal huis Durgebont.

Nieuwsbrief huisartsen

Met een aantal regionale netwerkorganisaties sturen we 5 keer per jaar een nieuwsbrief uit aan de huisartsen in de

regio. We bundelen dan actuele inhoud. De organisaties die hieraan meewerken zijn: Logo Kempen, Palliatief Netwerk PNAT, GGZ Kempen en Tandem.

Met de coördinatoren van bovengenoemde netwerken komen we een 4 tal keer samen op uit te wisselen over mekaars werking en ideeën. Hierbij sluit eveneens Welzijnszorg Kempen aan.

In voorjaar 2022 liep het pilootproject van de overheid mbt de vorming van regionale zorgzones af. In regio Kempen is reeds een jarenlange traditie van samenwerking tussen tal van regionale gezondheids- en welzijnsorganisaties. En wensen we dit samenwerkingsmodel te bestendigen en te optimaliseren in een Regionaal Zorgplatform. De afstemming tussen de zorgraden van de eerstelijnszones, de regionale netwerkorganisaties, mantelzorgers en gebruikers blijft hierin ook essentieel. De leidende principes zijn hierin ondersteuning, waardering, wederkerigheid en dit vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid en een gelijkwaardige positie als lid van het Regionaal Zorgplatform.

Informatiebeurs welzijn en gezondheid

Op 15 december organiseerde eerstelijnszone Zuiderkempen een succesvolle "Informatiebeurs welzijn en gezondheid". Ook tandem was één van de ruim 60 standhouders uit zorg en welzijn die haar werking kenbaar kon maken.

Palliatief netwerk

In samenwerking met het regionale palliatieve netwerk en startten we in 2021 de 4 daagse opleiding vroegtijdige zorgplanning. In 2022 was er de afsluitende intervisie. Deze opleiding evalueerden we als zeer positief en zullen we trachten de komende jaren te herhalen.

We onderhielden ook actieve contacten met de Palliatief Netwerken in de provincie en organiseerden een vorming voor referentiepersonen dementie en referentiepersonen palliatieve zorg van de provincie Antwerpen in najaar 2022.

▲ Graag uw attentie voor mensen met dementie

Meermaals per jaar waren er afstemmingsmomenten met familiegroepen van Alzheimer Liga Vlaanderen. Dit in functie van een complementaire samenwerking in de zorgregio Turnhout.

Op vraag begeleidden we en gaven we advies bij bachelordrachten en diverse schoolopdrachten rond relevante dementie-thema's.

Tandem hield nauwe contacten met nabijgelegen onderwijsinstellingen zoals Thomas More, Hivset, EDUKempen, ... om eventuele samenwerkingen niet uit te sluiten.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

In samenwerking met Avansa Kempen werd er een nieuw aanbod voor een lezing samengesteld om het thema dementie bij het brede publiek bespreekbaar te maken.

Het betreft een aanbod van een lezing: Dementie, uitstel of afstel?

Graag uw attentie voor mensen met dementie!

Tandem verspreidde deze nieuwe campagne om burgers en specifieke doelgroepen zoals kappers, winkeliers, restaurant- en caféhouders te sensibiliseren en te informeren over wat zij kunnen doen om mensen met dementie blijvend te laten participeren aan de maatschappij.

De sensibiliseringscampagne 'Vergeet dementie, Onthoud mens' en preventiecampagne: "2 voor de prijs van 1" droegen we via diverse kanalen mee uit: sociale media, evenementen, vorming etc. mee uitdragen.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

De dementie-experten volgden samen 34 uren vorming en dit rond thema's als Dementie en technologie, nachte-

▲ Collega's Ria, Karolien, Liesbeth

► Ria en Elke

lijke onrust, Gezond ouder worden, grensoverschrijdend gedrag, gerontologie, maaltijdtips bij dementie, de rol van de huisarts,...

Eén dementie-expert nam deel aan de interviews voor coaches i.f.v. langetermijntrajecten bij het referentiekader dementie. Er vonden 6 interviews plaats van telkens 3 uur. Naast deze vormingsinitiatieven werd er ook heel wat verdiepende lectuur aangekocht en doorgenomen.

Iedere 3 weken was er een teamoverleg waarop casussen besproken werden. Verder stemden we agenda's op mekaar af, werd er uitgewisseld over lopende projecten, netwerkoeverleg, functioneren van het team, ...

In november organiseerden we een denkdag. Hierop werd het jaaractieplan tussentijds geëvalueerd, alsook de verdere perspectieven naar 2023 gemaakt.

Nieuwe medewerker

Op 31 augustus mocht onze collega Ria Caers op pensioen en op 1 september startte onze nieuwe collega Elke Keepers als dementie-expert en vormingsmedewerker.

8 Regionale Expertisecentra Dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Expertisecentra dementie

Wie onderhouden contacten met de collega's overheen Vlaanderen en hadden doorheen het jaar meermaals over-

leg met tot doel de activiteiten van de regionale centra en het Vlaams centrum op elkaar af te stemmen.

- De voorzitter van Tandem maakte deel uit van het Bestuursorgaan van ECD Vlaanderen vzw
- Eén dementie-expert van Tandem maakte deel uit van werkgroep Vorming Training Opleiding werkgroep en de ad hoc werkgroepen.
- De coördinator van Tandem participeerde aan het coördinatieoverleg (EDV) waarvan telkens terugkoppeling op teamoverleg en kernbestuur Tandem plaatsvond
- Tandem maakt deel uit van de werkgroep Communicatie
- Tandem maakt deel uit van werkgroep ergo
- Vormings 2-daagse met alle Expertisecentra Dementie
- Tandem mocht in april alle ECD-collega's uitnodigen in de Kempen. We gingen op een 2-daags kamp in de Hoge Rielen te Lichtaart. Samen met de collega's werd er de aanzet gemaakt naar een nieuwe visie en missie voor de werking van de Expertisecentra Dementie. Sfeerbeelden, zie volgende pagina.
- Campagne '2voordeprijsvan1' werd gerealiseerd in samenspraak en -werking met alle ECD's en partners als ALV, Gezond Leven enz.

Provinciaal overleg

Het provinciaal medewerkersoverleg met de ECD-medewerkers van Orion ism PGN en Tandem vond plaats in het voor- en najaar. Dit om samenwerking te bevorderen met

▲▼ Sfeerbeelden van het kamp in de Hoge Rielen te Lichtaart met alle ECD-collega's

▲▲ Dementievriendelijke wandeling in Turnhout, met tussenstop bij Alzheimer Liga Vlaanderen

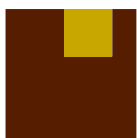
als doel kennis te delen, het delen van regio specifieke evoluties of initiatieven, gezamenlijk uitwerken van nieuwe producten en afstemmen van het provinciaal vormingsaanbod.

Aansluitend had dit als voorname inhoud om de 4 provinciale terugkomdagen voor referentiepersonen dementie uit te werken.

In de zomer wandelden we met de collega's de dementievriendelijke wandeling te Turnhout. Onze collega Ria Caers mocht dan kort daarna op pensioen, dus een reden te meer om het aangename met het nuttige te koppelen. We brachten dan ook een (flits)bezoek bij Alzheimer Liga Vlaanderen.

Met dank aan

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven